

6-05
2

ПРОЛЕТАРЫ ВСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙТЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК

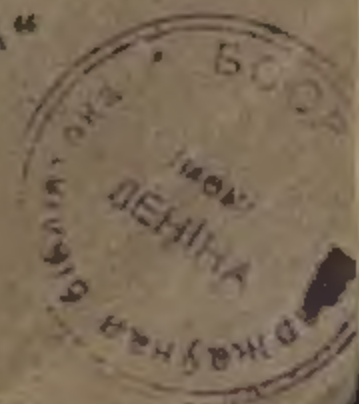
БЕЛАРУСІ

№ 3—4

№ 3—4

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“
1934

ВЫДАВЕЦТВА ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“

Менск, Чырвонаармейская, ЦК КП(б)Б, пакой 105.

ЧАСОПІС

„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“

ОРГАН ЦК КП(б)Б.

- Б. Б.** асвятляе аснскныя пытанні марксізма-ленінізма, тэарэтычныя і практычныя пытанні партыйнай, саюцкай, гаспадарчай, прафесіянальнай работы і вядзе рашучую барацьбу за генеральную лінію партыі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.
- Б. Б.** асвятляе пытанні нацыянальнай палітыкі партыі і вядзе рашучую барацьбу з буржуазна-нацыяналістычнымі скажэннямі лініі партыі ў нацыянальным пытанні.
- Б. Б.** асвятляе ўсе пытанні тэорыі і практыкі культурнага будаўніцтва і марксісцка-ленінскага выхавання.
- Б. Б.** шырока асвятляе работу палітаддзелаў МТС і саўгасаў, іх барацьбу за сацыялістычную рэканструкцыю сельскай гаспадаркі.
- Б. Б.** асвятляе работу палітаддзелаў транспарта ў справе выканання задач, пастаўленых перад намі партыяй.
- Б. Б.** шырока асвятляе пытанні партыйнага будаўніцтва, пытанні перабудовы партыйнай работы ў адпаведнасці з рашэннямі ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б.
- Б. Б.** у абавязковым парадку асвятляе вопыт работы рэйнаў, прадпрыемстваў, пазасобных парт'ячэк на розных участках сацыялістычнага будаўніцтва, работу саўгасаў, калгасаў, МТС, транспарта і іх барацьбу за рэалізацыю чарговых задач, высунутых партыяй.
- Б. Б.** у кожным аддзеле кансультацыі па розных пытаннях: палітыка-эканамічных, аграгаспадарчых і інш.
- Б. Б.** рэалізаваў і кіруючы і нізавы партактыў, які вядзе работу ў розных галінах нашага сацыялістычнага будаўніцтва.
- Б. Б.** з'яўляецца часопісам абсалютна неабходным у штодзённай рабоце партарганізацый, кіруючым часопісам па пытаннях партбудаўніцтва як для парткамаў і ячэек, так і для пазасобных членаў партыі.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА ЧАС. „БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“ НА 1934 год

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

24 НУМАРЫ 1 ГОД	За год		За 6 м-цаў		За 3 м-цаў		КОШТ АДНАГО НУМАРА
	Р.	К.	Р.	К.	Р.	К.	
	6	—	3	—	—	50	25 К.

Падпіска прымаецца штомесяц усім райбюро, Саюздруку, пазасобнымі ўстаноўкамі па друку на прадпрыемствах, на ўсіх паштовых аддзяленнях, агенцтвам і ўсім газетам.

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАЇН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

ПАЛІТЫКА-ЭКАНАМІЧНЫ

ДВУХТЫДНЕВІН

ОРГАН ЦК КП(б)

ГОД ВYДАННЯ VIII

№ 3—4

ЛЮТЫ 1934 г.

З М Е С Т:

	Стар.
Перадавы—Па-баявому змагацца за выкананне рашэнняў XV з'езда	2
Гінало—Справаздача ЦК КП(б) на XV з'ездзе партыі	11
Столін—Першыя вынікі перабудовы Бабруйскай партарганізацыі	57
Конін—Разгортванне таваразвароту—чарговая актуальнейшая задача	62
Белоў і Айвазаў—За большэвіцкае правядзенне веснавой сяўбы 2-га года другой пяцігодкі	67
Стырнэ і Жунаў—За здаровы трактарны парк	75
Рудзіцкі—Ленін і Сталін аб умацаванні дыктатуры пролетарыята	81 ✓

КАНСУЛЬТАЦЫІ

Васільеў—Сусветны эканамічны крызіс	95
Кальянаў—Разводзьце новыя кармавыя культуры	101
Ліст у рэдакцыю і адназ	103 ✓
ПАСТАНОВЫ ЦК КП(б)	105

Адрас рэдакцыі:

Менск, Чырвонаярмейская вул.
ЦК КП(б), пакой № 105.
Тэлефоны: 21044, на камутатару — 12.

Инд. 1983 г. БА 863.

Па-баявому змагацца за выкананне рашэнняў XVII з'езда

XVII з'езд ВКП(б) увойдзе ў гісторыю партыі, у гісторыю сусветнага рэвалюцыйнага рабочага руху як з'езд большэвікоў-пераможцаў. Гэты з'езд быў з'ездам поўнага большэвіцкага адзінства, нябачанай згуртаванасці большэвіцкіх радоў вакол гістарычна правэранага кіраўніцтва партыі, загартаванага ў барацьбе са шматлікімі ворагамі, вакол геніяльнага пераемніка Леніна т. Сталіна, здолеўшага адстаяць і ўзбагаціць вялікае вучэнне Маркса—Леніна, адстаяць і ажыццявіць вялікія заветы Ільіча.

XVII з'езд увойдзе ў гісторыю нашай партыі, у гісторыю сусветнай рэвалюцыі як з'езд вялікіх вынікаў і яшчэ большых перспектыв і задач.

Асноўны класавы вынік, як указваў т. Сталін у сваім дакладзе на з'ездзе, заключаецца ў тым, што з 5 грамадска-эканамічных укладаў, якія былі ў нашай краіне ў момант увядзення нэпа, 3 уклады, а іменна: патрыярхальная гаспадарка, прыватна-гаспадарчы капіталізм і дзяржаўны капіталізм ужо не існуюць. Дробна-таварная гаспадарка адсунута на дзюгарадную пазіцыю, а сацыялістычны ўклад з'яўляецца пануючым ва ўсёй народнай гаспадарцы.

Соцыялізм перамог у нашай краіне—на адной шостай частцы зямнога шара. На справе даказана абсалютная правільнасць і жыццёвасць тэорыі Леніна—Сталіна аб магчымасці пабудовы сацыялізма ў адной краіне.

Вынікі першай пяцігодкі вывелі Савецкі саюз у рады перадавых індустрыяльных краін, зрабілі непрыступнай цытадэллю і несакрушальным аплотам сусветнай пролетарскай рэвалюцыі, стварылі ўсе неабходныя прадпасылкі для пераможнага завяршэння будаўніцтва сацыялізма.

Даклад т. Сталіна і рашэнні XVII з'езда партыі аб другой пяцігодцы разгортваюць перад намі грандыёзную праграму сацыялістычнага будаўніцтва. «Даклад т. Сталіна—праграма для большэвікоў. Усё перадавое, што ёсць у нашай краіне, цяпер вывучае і прадумвае змест гэтага дакладу, які сам па сабе ўжо з'яўляецца важнейшым матэрыялам нашага развіцця» («Правда»).

Такія лічбы, як штогодні прырост прамысловай прадукцыі на 15,5 проц., як рост у 1937 г. гадавой прамысловай прадукцыі супроць 1932 г. на 214 проц.; рост капітальных укладанняў у народную гаспадарку з 50,5 млрд. р. у першай пяцігодцы да 133,4 млрд. руб. у другой пяцігодцы; рост спажывання ў 2—3 разы вышэй супроць 1932 г. і т. д.—красамоўна гавораць аб перспектывах далейшага, сапраўды гіганцкага росту нашай краіны ў другой пяцігодцы.

Другая пяцігодка будзе пяцігодкай поўнай ліквідацыі ўсіх рэштак капіталістычных элементаў і класаў наогул, завяршэннем тэхнічнай рэканструкцыі ўсіх галін нашай народнай гаспадаркі, поўным завяршэннем калектывізацыі ў сельскай гаспадарцы, велізарнейшым развіццём прадукцыйных сіл ва ўсіх галінах нашай эканомікі. У выніку другой пяцігодкі соцыялістычны спосаб гаспадаркі стане адзіным як у горадзе, так і ў вёсцы.

У 1937—апошнім годзе другой пяцігодкі, ужо каля 80 проц. усёй прамысловай прадукцыі будуць даваць новыя і рэканструяваныя прадпрыемствы, створаныя ў першай і другой пяцігодцы. Адна гэта лічба гаворыць аб тым, якое грамаднае рашаючае значэнне набывае задача асваення новай тэхнікі і новых вытворчасцей, як вяліка гістарычнае значэнне лозунга т. Сталіна—пафас новага будаўніцтва дапоўніць пафасам асваення новых заводаў, новай тэхнікі.

Рашаючае значэнне ў гэтых адносінах мае рост прадукцыйнасці працы і палепшанне якасці прадукцыі. З'езд устанавіў рост прадукцыйнасці працы на 63 проц. (супроць 41 проц. у першую пяцігодку), зніжэнне сабекошту на 26 проц., адначасова з задачай палепшання якасці і асартымента прадукцыі па ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Асабліва вялікія задачы XVII з'езд партыі паставіў перад намі ў галіне сельскай гаспадаркі. У другой пяцігодцы ў агромнай меры ўзрастае роля машына-трактарных станцый. У другой пяцігодцы будзе завершана механізацыя сельскай гаспадаркі. Рост тэхнічнай узброенасці дасць магчымасць к канцу другой пяцігодкі ўзараць трактарамі яравога кліна і зябліва 80 проц., правесці сяўбу на 55 проц., уборку зернавых—на 60 проц. Малацьба будзе механізавана на 85 проц.

Далейшай механізацыяй сельскай гаспадаркі і радам агра-тэхнічных мерапрыемстваў, паўсямясным увядзеннем правільнага севазвароту, ахопам пасеўных плошчаў зяблымі ворывам на 50 проц., пасевам чыстасортным насеннем на 75 проц., мы павінны дабіцца павышэння ўраджайнасці зернавых да 10 цэнт. з га, супроць сярэдняй ураджайнасці 1928—1932 гг. у 7,5, цукровага бурака—да 200 цэнт. з га, лёну 3,7 супроць 2,2.

Другая пяцігодка вырашае ў асноўным праблему жывёлагадоўлі, якая найбольш хваравіта перанесла рэарганізацыйны перыяд у сельскай гаспадарцы. Прадукцыя жывёлагадоўлі ў другой пяцігодцы вырастае ў 4,25 разы. Уздым жывёлагадоўлі ў другой пяцігодцы пойдзе як па лініі росту пагалоўя стада ў саўгасах і калгасных таварных фермах, так і па лініі ўздыму індывідуальнай жывёлагадоўлі калгаснікаў.

Побач з гэтым другая пяцігодка намячае значнае павышэнне якасных паказчыкаў жывёлагадоўлі і развіццё кармавой базы. Узняць жывёлагадоўлю—гэта задача ўсёй партыі. «Справу жывёлагадоўлі павінны ўзяць у свае рукі ўся партыя, усе нашы работнікі партыйныя і беспартыйныя, маючы на ўвазе, што праблема жывёлагадоўлі з'яўляецца цяпер такой-жа першачарговай праблемай, якой была ўчора ўжо вырашаная з поспехам праблема зернавая» (Сталін).

Ажыццяўленне праграмы другой пяцігодкі ў галіне сельскай гаспадаркі будзе азначаць «буйны крок наперад у справе зжывэння векавой, процілегласці чалавечага грамадства—процілегласці паміж горадам і вёскай». «Па сваёй грамадскай форме сельская гаспадарка робіцца аднатыпнай з прамысловасцю, сельска-гаспадарчая праца ператвараецца ў рознавіднасць працы індустрыяльнай... значна зблі-

жаюцца тэмпы росту вытворчасці прамысловай і сельскай гаспадаркі, збліжаюцца ўзроўні матэрыяльнага добрабыту і культуры працоўных горада і вёскі» (рэзалюцыя XVII з'езда).

* * *

Работа транспарта і таваразвароту атрымалі суровую ацэнку на з'ездзе.

«Транспарт,—сказаў т. Сталін,—з'яўляецца тым вузкім месцам, аб якое можа спаткнуцца, ды, бадай, пачынае спатыкацца ўся наша эканоміка і перш за ўсё таваразварот».

Асноўны недахоп у рабоце транспарта—адсутнасць яшчэ неабходнай дысцыпліны, расхлябанасць, разгільдзяйства. Транспарт яшчэ не перабудавалася па-новаму, не зжыты канцэлярска-бюракратычныя метады ў яго рабоце. Тэрытарыяльныя арганізацыі мала ўважлівыя к рабоце чыгунаў.

Палітаддзелы, як заявіў т. Варашылаў на з'ездзе, таксама не знашлі яшчэ патрэбных метадаў і форм работы, а таму і іх благатворнага ўплыву яшчэ не адчуваецца.

Пастанова ЦК ВКП(б) аб Данецкай дарозе мае дачыненне да ўсіх дарог і паказвае, наколькі на транспарце вяліка яшчэ дробна-буржуазная распушчанасць, расхлябанасць, недысцыплінаванасць, мяжуючая з дзяржаўным злачынствам. Сістэма безадказнасці ўкаранілася на транспарце зверху данізу. Рэгуляваныя загады яшчэ не стаў законам для нашых чыгуначных вузлоў.

Адсюль вывад—усім партыйным арганізацыям падыйсці значна бліжэй да пытанняў транспарта, дапамагчы яму хутчэй зжываць свае недахопы, каб ён мог поўнасьцю выканаць свой план 1934 года.

Выключна велізарнае значэнне з'езд удзяліў пытанням таваразвароту.

Хоць і вырас таваразварот па дзяржаўнаму гандлю і кааперацыі з 19 млрд. у 1930 г. да 49 млрд. у 1933 г., аднак не адпавядае яшчэ тэмпам росту ўсёй народнай гаспадаркі.

Сучаснае становішча таваразвароту не можа задаволіць узрослых патрэбнасцей спажывцоў. «Таму,—гаворыць т. Сталін на з'ездзе,—задача заключаецца ў тым, каб разгарнуць далей савецкі гандаль, уцягнуць у гэтую справу мясцовую прамысловасць, узмацніць калгасна-сялянскі гандаль і дабіцца новых рашаючых поспехаў у галіне ўздыму савецкага гандлю».

Гэтага яшчэ многія ў нас не ўсвядомілі. Ход таваразвароту па БССР за першыя два месяцы (студзень, люты) 1934 г. выклікае вялікую трывогу за агульнае выкананне гадавога гаспадарчага плана. Мы маем затаварванне звыш як на 17 млн. руб. Па адной сістэме БКС затаварана звыш 7 млн. р. А ў радзе раёнаў адчуваецца недахоп тавараў. І справа не толькі ў недахопе вагонаў, а ў дрэннай рабоце кааперацыі і гандлюючых арганізацый, якія не перабудавалі сваёй работы ў духу рашэнняў XVII партз'езда. Яшчэ і зараз мае месца няведанне ўмоў рынку, попыту спажывцоў. Большая частка затаварвання падае на галантарэю, зімовае гатовае адзенне, якое, дарэчы, кааператары нядаўна загатавілі (Віцебск).

План таваразвароту па Белгандлю выканан на 71 проц., а па Гомельскаму аддзяленню—толькі на 45 проц.

Дагэтуль нашай кааперацыяй не эжыта сістэма механічнага размеркавання тавараў. У Слуцку, Будакашалёўскім раёне дагэтуль не

адкрыты новыя магазіны «з-за адсутнасці» памяшканняў. Не відаць яшчэ, каб гандлюючыя арганізацыі хоць-бы ў адной галіне выканалі ўказанне т. Сталіна аб «безупынным цыркуляванні тавараў ад месца вытворчасці да спажывца».

Толькі разгортваннем шырокай сеткі гандлёвых баз, магазінаў, крам, канчатковай ліквідацыяй механічнага размеркавання тавараў мы зможам дабіцца рашучага палепшання гандлю і кааперацыі і зніжэння цэн на рынку.

XVII з'езд партыі даў разгорнутую канкрэтную праграму барацьбы за завяршэнне пабудовы сацыялізма ў нашай краіне, ён таксама даў ключ да паспяховага выканання гэтай праграмы, указаўшы канкрэtnыя шляхі перабудовы форм і метадаў большэвіцкага кіраўніцтва.

Тав. Сталін увесё час вучыць нас, што «пасля таго, як дана правільная лінія, пасля таго, як дано правільнае вырашэнне пытання, поспех справы залежыць ад арганізацыйнай работы, ад арганізацыі барацьбы за правядзенне ў жыццё лініі партыі».

Зараз, калі правільнасць палітычнай лініі партыі пацверджана вопытам раду гадоў, калі сіла і аўтарытэт усіх партыйных і савецкіх арганізацый узняты на небывалую вышыню, стала рашаючай і выключнай роля гэтых арганізацый і іх кіраўнікі. «Адказнасць за нашы прарывы і недахопы ў рабоце кладзецца ад гэтага часу на 9/10 не на «аб'ектыўныя» умовы, а на нас саміх, і толькі на нас» (Сталін).

Даклад т. Кагановіча на XVII з'ездзе даў разгорнутую праграму перабудовы арганізацыйных форм партыйнай, гаспадарчай, савецкай работы ў адпаведнасці з новай эпохай у развіцці нашай рэвалюцыі, новай ступенню развіцця прадукцыйных сіл краіны, у адпаведнасці з неабходнасцю яшчэ больш узмацніць абароназдольнасць краіны. «Да свядомасці кожнага большэвіка павінна дайсці,—гаварыў т. Кагановіч на з'ездзе партыі,—што арганізацыйнае пытанне ставіцца не як выпраўленне маленькіх недахопаў механізма. Арганізацыйнае пытанне пастаўлена Цэнтральным Камітэтам партыі па ініцыятыве т. Сталіна так сама шырока, як шырока разгорнута барацьба за генеральную лінію нашай партыі».

І трэба сказаць, што да гэтага часу не ўсе нашы арганізацыі ўяснілі ўсю палітычную важнасць перабудовы ўсёй работы ў адпаведнасці з новымі задачамі, пастаўленымі перад намі ў галіне сацыялістычнага будаўніцтва. У многіх арганізацыях не толькі раённых, але і гарадскіх—Гомель, Менск, Віцебск, Бабруйск, Слуцк і т. д.—перабудова праведзена ўчарне. Раённыя і гарадскія камітэты рэарганізаваны, замест існуючых аддзелаў гаркомаў і райкомаў вылучаны адказныя інструктары, але стыль, характар работы застаўся ранейшы. У парткомах яшчэ шмат засядаюць. Нават на такім буйным прадпрыемстве, як машынабудаўнічы завод імя Варашылава, створаныя замест цэхавых ячэек парторгі збіраюць усякага роду сходзі і паседжанні, не адчуваюцца яшчэ сапраўднай апэратыўнасці ў рабоце. На адным з прадпрыемстваў Менска—панчошнай фабрыцы, дзе былі створаны парторгі замест цэхавых ячэек, парторг кожны дзень збірае нараду трыкутнікам і з імі абгаварвае план сваёй работы.

Праўда, сям-там ужо намяціўся пералом у бок апэратыўнай работы. Паасобныя інструктары і ў Гомелі, і ў Менску, і ў Віцебску пачынаюць уваходзіць у дэталі работы, канкрэтна, апэратыўна, на ходу дапамагаюць знішчаць недахопы. Нядрэнна пачала працаваць

парторгі на дрэваапрацоўным камбінаце ў Бабруйску, на менскай швейнай фабрыцы «Окцябр» і інш. Але ўсё-ж захапляцца першымі вынікамі не трэба. Шмат дзе засталася яшчэ старая коснасць, руціна, непаваротлівасць у рабоце раённых і нізавых партарганізацый.

Перабудова партработы патрабуе перш за ўсё сапраўды большэвіцкага, сталінскага стылю. Справа ідзе аб тым, каб у рабоце ўсіх нашых арганізацый, кожнага члена партыі, комсамольца і беспартыйнага работніка ў якім-бы апарце ці прадпрыемстве ён ні працаваў, забяспечыць такія якасці, як прадбачлівасць, апэратыўнасць і жывая сувязь з кіруемымі арганізацыямі і людзьмі, дзелавітасць, не баяцца браць адказнасць за свае аперацыйныя рашэнні і дзеянні; правяраць сябе і другіх у адносінах выканання рашэнняў вышэйшых арганізацый і сваіх уласных рашэнняў; дакладна і сістэматычна вывучаць свае кадры; захоўваць найстражэйшую партыйную і дзяржаўную дысцыпліну.

У чым небяспека ў правядзенні перабудовы? Небяспека заключаецца ў тым, — таварыў т. Гікало на менскім гарадскім партыйным актыве, — каб не падмяніць карэнную перабудову нашай работы расстаноўкай людзей па апаратных клетачках і на гэтым супакоіцца. Задача ў тым, каб перабудовацца на ходу, так, каб гэта зусім не адбілася на тэмпях і якасці бягучай апэратыўнай работы, перабудовацца да канца, ламаючы і сакрушаючы апартуністаў, бюракратаў, чэсных балбатуноў, і іншых элементаў, уважліва падбіраючы новыя большэвіцкія кадры, ставячы іх на важнейшыя апэратыўныя ўчасткі.

* * *

Для паспяховага выканання рашэнняў XVII з'езда партыі яны павінны быць даведзены да шырокіх партыйных мас і ўсіх працоўных. Тав. Сталін у сваім дакладзе паставіў 6 важнейшых задач у галіне ідэйна-палітычнай работы:

1. Узняць тэарэтычны ўзровень партыі на належную вышыню.
2. Узмацніць ідэалагічную работу ва ўсіх звонках партыі.
3. Весці нястомную прапаганду ленінізма ў радах партыі.
4. Выхоўваць партарганізацыі і акружаючы іх беспартыйны актыў у духу ленінскага інтэрнацыяналізма.
5. Не замазваць, а крытыкаваць смела адхіленні некаторых таварышоў ад марксізма-ленінізма.
6. Сістэматычна выкрываць ідэалогію і рэшткі ідэалогіі варожых ленінізму плыней».

Гэтыя ўказанні правадыра партыі абавязваюць усе партыйныя арганізацыі, як ніколі, заняцца пытаннямі ідэйнай узброенасці партыйцаў. Гэтага, на жаль, не ўсвядомілі многія нашы раённыя арганізацыі. Так, у Чырвонапольскім раёне, Чэрвеньскім, Лагойскім, Дзержынскім і інш. прапрацоўка рашэнняў XVII з'езда партыі пушчана на самацёк, а вярней — яшчэ да яе не прыступілі. Варта адзначыць і тую акалічнасць, што больш паловы цэнтральных праўленняў профсаюзаў БССР таксама не прыступіла да прапрацоўкі рашэнняў XV з'езда партыі. Бабруйскі РК КП(б)Б рашыў перадаць усю справу марксісцка-ленінскай вучобы дому комасветы, сам-жа адстараніўся ад кіраўніцтва гэтай работай.

ЦК КП(б)Б асудзіў работу гэтых арганізацый, прапанаваў усім гаркомам і райкомам партыі звярнуць самую сур'ёзную ўвагу на прапрацоўку рашэнняў XVII партз'езда.

Ускрыць перад усімі членамі партыі, перад усімі працоўнымі ўсю глыбіню кожнай думкі геніяльнага даклада т. Сталіна, дапамагчы кожнаму члену партыі і кожнаму рабочаму і калгасніку, кожнаму працоўнаму ўсвоіць, зразумець сутнасць рашэнняў гістарычнага XVII партыйнага з'езда, каб ператварыць іх у непаарэдны інструмент практычнай работы,—вось сур'ёзнейшыя задачы кожнай партыйнай арганізацыі. Яны не будуць выкананы, калі ў першую чаргу самі камуністы не ўзброяць сябе па-сапраўднаму тым велізарным ідэйным багаццем, якім насычаны даклады, рашэнні, матэрыялы з'езда.

Гэту бяспрэчную ісціну вельмі добра зразумелі партыйныя масы нашых перадавых прадпрыемстваў. Вывучаючы даклад т. Сталіна, камуністы самі высоўваюць новыя, жывыя, цікавыя формы работы, кожны творчы пачатак у гэтых адносінах падхапляецца на-ляту. Гібкая форма залікаў, узнікшая ўпершыню на ленінградскім заводзе «Электрасіла», з поспехам прымяняецца на шматлікіх прадпрыемствах Менска, Барысава, Гомеля і Віцебска. Старыя і маладыя члены партыі з незвычайнай актыўнасцю і вялікай адказнасцю рыхтуюцца да гэтых палітычных экзаменаў. На буйнейшых прадпрыемствах Барысава пагалоўна ўсе члены партыі былі ахоплены гэтым экзаменам. З выключнай актыўнасцю прайшлі залікі на скурзаводзе «Большэвік», друкарні імя Сталіна. Гэтыя факты відавочна паказваюць, што побач з буйнейшымі недахопамі ў пастаноўцы вывучэння рашэнняў з'езда, многія нізавыя арганізацыі і камуністы паказваюць бліскучыя ўзоры даўдзення даклада т. Сталіна і рашэнняў XVII з'езда да самай глыбіні. У многіх нашых гарадах практыкуюць вывучэнне даклада т. Сталіна і рашэнняў XVII з'езда ў рабочай і калгаснай сям'і. Геніяльныя мыслі геніяльнага тэарэтыка і правадыра, глыбока прадуманыя і працутыя радавымі рабочымі камуністамі, проста і ясна выкладаюцца імі і ўсведамляюцца на жывых прыкладах кожнага прадпрыемства, кожнага калгаса.

Гэта выдатная ініцыятыва адкрывае шырокі прастор для таго, каб зрабіць прапаганду рашэнняў з'езда сапраўды масавай.

Партыйная вучоба ўзбагачаецца масай новых форм, новага вопыту, і кожная наша партыйная арганізацыя абавязана памножыць і поўнацэнна выкарыстаць гэты вопыт.

Ідэйнасць у рабоце і свядомая дысцыпліна—вось у чым была, ёсць і будзе сіла большэвізма на ўсіх этапах яго барацьбы. Гэтая сіла вяла большэвікоў да перамогі ў Кастрычніку, на фронтах грамадзянскай вайны, забяспечыла сусветна-гістарычныя вынікі першай пяцігодкі. Цвёрдая ўпэўненасць у правасце сваёй справы, не толькі вера, але цвёрдае веданне, што справа камунізма непераможна, што мы дзейнічаем на падставе раскрытых Марксам-Леніным навуковых законаў развіцця чалавечага грамадства, што будучае за намі і толькі за намі—неабходныя якасці большэвіка-рэвалюцыянера. Іменна гэтыя рысы рабілі і робяць члена партыі перадавым барацьбітом за сацыялізм, важаком пролетарскіх і калгасных мас.

«Большэвік не можа абмяжоўвацца звычайнай верай у сацыялізм, падобна таму як веруе рэлігійны чалавек у царства нябеснае. Не, большэвік—гэта член такой партыі, прапрама, палітыка і тактыка якой будуецца на строга навуковых асновах марксізма-ленінізма. Большэвік гэта той, хто разумее немінучасць краха капіталізма, немінучасць дыктатуры пролетарыята, забяспечваючы перамогу сацыя-

лізма. Таму кожны член партыі павінен аўладаць асновамі марксізма-ленінізма» (Кагановіч).

Прапаганда ленінізма, высунутая т. Сталіным, як задача першачарговай важнасці, патрабуе канкрэтнага, аператыўнага кіраўніцтва з боку нашых партыйных камітэтаў. Практычна гэта азначае, што раённыя камітэты, іх бюро павінны хутка рэагаваць на ўсякія прарывы, скажэнні і слабасці ў пастаноўцы партыйнай прапаганды. За прапрацоўку рашэнняў XVII з'езда партыі, за правільную арганізацыю і якасць марксіска-ленінскай прапаганды горрайкомы і іх бюро павінны несці поўную адказнасць і паставіць гэтую першачарговую партыйную справу аператыўна.

* * *

Адна з галоўных задач, якая стаіць перад намі ў галіне ажыццяўлення рашэнняў XVII з'езда партыі—гэта паспяховае правядзенне веснавой сяўбы. Каб вырашыць задачу, якую паставіў перад намі т. Сталін—зрабіць калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі—мы павінны дабіцца высокіх, устойлівых ураджаяў. Ужо першы год другой пяцігодкі даў рэкордны калгасны ўраджай, у другім годзе мы павінны дабіцца яшчэ большага.

Тым часам, падрыхтоўка да веснавой сяўбы на радзе ўчасткаў ідзе ў нас яўна нездавальняюча. Ремонт трактароў на 15-III выканан па БССР на 81 проц., а к гэтаму тэрміну, згодна рашэнню XV з'езда КП(б)Б, увесь трактарны парк павінен быць адрамантаваны. Асабліва адстаюць у рамонце трактароў саўгасы сістэмы Ўпоўнаркамсоўгасаў. На 15-III па Ўпоўнаркамсоўгасаў адрамантавана ўсяго 67 проц. трактарнага парка.

Не зусім добра ў нас з насеннем. Праўда, у асноўным па рэспубліцы засыпка насення закончана, план выканан больш як на 100 проц., але за гэтымі сярэднімі рэспубліканскімі лічбамі крыюцца вялікія прарывы па асобных раёнах, і асабліва ў паасобных калгасах. Засыпка і ачыстка насення праходзіла і праходзіць у многіх раёнах самацёкам. Рад раённых арганізацый і палітаддзелаў МТС не займаўся як след праверкай якасці насення. У рэзультате дэкаднік праверкі якасці ўсхожасці насення паказаў, што ў многіх калгасах засыпана насенне сырое, заражанае кляшчом, доўганосікам, пры засылцы парушаліся самыя элементарныя патрабаванні.

У Жлобінскім раёне на 15 сакавіка ачышчана ўсяго 65 проц. агульнай колькасці насення, у Суражскім пры праверцы выявілася, што калгаснікі засыпалі толькі 84 проц. насення, аднаасобнікі 64, у Мсціслаўскім 70 проц. Такі-ж прыблізна малюнак у Лепельскім, Асвейскім і іншых раёнах.

Вельмі нядобра і з вывазкай гною. Толькі два раёны Менскі і Оршанскі—к 15 сакавіка поўнасю вывезлі гной на калгасныя палі. Ёсць яшчэ раёны, дзе гною вывезена менш 30 проц. Гэта ставіць пад яўную пагрозу выкананне важнейшай задачы партыі і ўрада аб павышэнні ўраджайнасці.

Да гэтага трэба дадаць і дрэнны стан цягавай сілы. У Касцюковіцкім, Жлобінскім, Суражскім, Нараўлянскім раёнах да апошняга часу варварскі абыходзяцца з канём, забываючы, што конь побач з трактарам будзе вырашаць поспех веснавой сяўбы.

Вяліка трывога за паспяховы ход падрыхтоўкі к зеву аднаасобніка, удзельная вага якога яшчэ вельмі значна ў нас. У гэтую весну аднаасобнікі павінны засеяць 980 тыс га. Тым часам нават у такіх буйных арганізацыях як Гомельская, Магілёўская, Слуцкая і інш. аднаасобнік выпаў з поля зроку райкомаў і РВК. Такое становішча больш чым нецярпима. Апаргун стычная недаацэнка аднаасобніка заўтрашняга калгасніка, скіданне яго з рахунку ў час вясенняй пасевнай кампаніі можа звесці на нішто ўсю нашу барацьбу за выкананне плана веснавой сяўбы ў кароткія, раннія тэрміны.

Нельга выпускаць з-пад увагі, што класавы вораг і яго агентура ўсяляк стараецца выкарыстаць нашы затрудненні. Ён зніжае насенны фонд у калгасах, выводзіць са строю конское пагалоўе, зрывае рамонт трактароў і сельгасінвентара, затрымлівае канчатковы разлік калгасаў з калгаснікамі, стварае штучныя харчовыя затрудненні у паасобных калгасах. І не ўсюды нашы мясцовыя партыйныя арганізацыі своєчасова ўскрываюць і выкрываюць махінацыі класавата ворага яго агентуры. Партыйна-масавае работа ў калгасах і асабліва сярод аднаасобнікаў, яшчэ слаба разгорнута.

Асабліва трэба падкрэсліць, што комтасы ўсё яшчэ адстаюць у падрыхтоўцы да сяўбы. Тав. Сталін на XVII партыйным з'ездзе сказаў, што «калі супаставіць агромныя ўкладанні дзяржавы ў справу соўгасаў з цяперашнім фактычным рэзультатам работы соўгасаў, то атрымаецца грамадзяная неадпаведнасць к нывігандзе соўгасаў».

1934 год павінен быць годам рашучай ліквідацыі ганебнага адставання нашых соўгасаў, чаго на жаль, не ўсвядомілі яшчэ многія кіравнікі соўгастрэстаў і дырэктары соўгасаў. У якасці ілюстрацыі непаважлівасці нашых соўгастрэстаў варта ўказаць на менскі Свінаводтрэст. Са 150 трактароў сістэмы Свінаводтрэста, прызначаных у рамонт, на 15 сакавіка адрамантавана ўсяго толькі 96, або 62,7 проц. Прычым з 62 трактароў сярэдняга рамонтна адрамантавана толькі 27. Такосама дрэнна ідзе ачыстка насення і вываз гною на поле.

БССР калектывізавана толькі на 52 проц. Прапрацоўка даклада т. Сталіна і рашэнняў XVII парт'езда далі новы прыліў аднаасобнікаў у калгасы. У паасобных раёнах, як напрыклад у Веткаўскім, за гэты час уступіла ў калгасы каля 200 гаспадарак. Але ўсё-ж у асноўным уцягненне працоўных аднаасобнікаў у калгасы пастаўлена ў нас з рэзонам дрэнна: пущана на самацек. Рэчныя і нізавыя партыйныя арганізацыі абавязаны рашуча палепшыць работу па уцягненню аднаасобнікаў у калгасы і падрыхтоўцы аднаасобных гаспадарак да сяўбы.

Чоткая арганізацыя справы, сістэматычная, а не эпизадная праверка выканання, аперацыйнае, баявое кіравніцтва—вось што вырашае поспех веснавой сяўбы, як і ўсякай іншай работы. Металы напружвання кіравніцтва (Жлобінскі, Суржскі, Нараўлянскі і іншыя райкомы) пара ўжо назаўсёды здаць у архіў.

Шырэй разгарнуць спабарніцтва паміж раёнамі, калгасамі, калгаснікамі, брыгадз-рамі, работнікамі соўгасаў за паспяховае правядзенне сяўбы. Галоўная ўвага павінна быць звернута на арганізацыю і якасць работы. Правільная арганізацыя працы ў калгасе і соўгасе, рашучае павышэнне прадукцыінасці калгасных брыгад, сельгасмашын—усё гэта, як падкрэсліў XV з'езд КП(б)Б, першачарговыя задачы ў падрыхтоўцы і правядзенні веснавой сяўбы.

Веснавая сяўба—экзамен, баявая праверка ўмення ўсіх партарганізацый БССР канкрэтна, апэратыўна кіраваць масамі, выконваць баявыя дырэктывы партыі.

Павысць якасць, падняць арганізацыйнае і палітычнае кіраўніцтва да ўзроўню палітычных задач патрабуе XVII партз'езд ад кожнай арганізацыі, ад кожнага куніста. «Партыя будзе правяраць рэзультаты арганізацыйнай перабудовы не колькасцю праведзеных паседжанняў, не колькасцю прынятых рэзалюцый, а выкананнем рашэнняў партыі і ўрада, палепшаннем штодзённай практычнай работы, павышэннем яе якасці, умацаваннем адказнасці, ўзмацненнем праверкі выканання, павышэннем дэлавой кваліфікацыі і ідэйнай узброенасці членаў партыі» (з рэзалюцыі XVII партз'езда).

І гэтая партыйная перабудова, гэтая работа па-новаму, канчатковая ліквідацыя пасяджэнчай мітусні і лісаніны, славеснай дэкларацыйнасці і забяспечванне канкрэтнага, апэратыўнага кіраўніцтва ўсмі ўчасткамі работы павінна перш за ўсё сказацца на падрыхтоўцы і правядзенні веснавой сяўбы.

Сваёй работай мы павінны апраўдаць ганаровае званне ўдарнай брыгады пролетарыяў усіх краін, як гаварыў т. Сталін на XVII з'ездзе партыі. «Гэта абавязвае нас к таму, каб працаваць лепш і змагацца лепш за канчатковую перамогу сацыялізма ў нашай краіне, за перамогу сацыялізма ва ўсіх краінах».

Працаваць лепш і змагацца лепш—гэтыя простыя і вялікія сталінскія словы павінны стаць баявым дэвізам, мабілізаваць усю КП(б)Б на выкананне вялікіх задач другога года другой пяцігодкі.

Справаздача ЦК КП(б)Б на XV з'ездзе партыі

Даклад тав. Н. Ф. Гікало

10 дзён аддзяляюць нас ад надыходзячага гістарычнага XVII з'езда партыі. З небывалым энтузіязмам, з аграмадным працоўным уздымам сустракае гэты з'езд кожны член партыі, кожны комсомолец, кожны рабочы і калгаснік, кожны працоўны нашай краіны.

З'езды нашай партыі з'яўляюцца этапамі барацьбы за сацыялізм. XVII з'езд партыі з'явіцца з'ездам, адкрываючым новы этап разгортвання барацьбы і работы над ажыццяўленнем другой пяцігодкі, пяцігодкі пабудовы бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

Дзесяць год прайшло, з дня смерці найвялікшага генія чалавецтва В. І. Леніна. Дзесяць год параўнальна невялікі для гісторыі адрэзак часу. Але ў нас іншыя даты. Мы павінны былі, — як гаварыў тав. Сталін, — максімум за 10 год дагнаць і перагнаць у тэхніка-эканамічных адносінах перадавыя капіталістычныя краіны.

І сапраўды за невялікі адрэзак часу, г. зн. за 4 гады першай пяцігодкі, краіна Саветаў, кіруемая нашай большэвіцкай партыяй, дасягнула нечуваных у гісторыі перамог. Зараз не толькі тэарэтычна, але і практычнай робатай, рэальнымі фактамі, мы даказалі правільнасць ленінскага вучэння аб перамозе сацыялізма ў нашай краіне.

«У выніку пяцігодкі перад тварам соцень мільёнаў працоўных усяго свету ўпершыню ў гісторыі чалавецтва на справе даказана магчымасць пабудовы сацыялізма ў адной краіне».

Мы падводзім зараз вынікі гэтай гераічнаму перыяду. І трэба проста сказаць, кожны адчувае той аграмадны уздым, які ахапіў усіх працоўных нашай вялікай краіны Саветаў. Кожны бачыць, што нясе з сабой працоўным перамога ленінскай лініі. А перамога ленінскай партыі таму, што яна знаходзілася ў сталінскіх руках.

К XVII з'езду наша партыя ідзе з безумоўнай гордасцю, велізарнай упэўненасцю, тэржэствам перамогі сацыялізма, найвялікшым энтузіязмам ад таго, што мы выконваем заветы Леніна пад кіраўніцтвам лепшага з лепшых ленінцаў — правадыра партыі тав. Сталіна.

Неўзабаве пасля ўзяцця ўлады, Владзімір Ільіч Ленін пісаў:

«Першы раз у сусветнай гісторыі сацыялістычная партыя паспела закончыць у галоўных рысах справу заваявання ўлады і падаўлення эксплуатацый, паспела падыйсці шчыльна да задачы кіраўніцтва. Трэба, каб мы аказаліся дастойнымі выкананцямі гэтай труднейшай (і ўдзячнейшай) задачы сацыялістычнага перавароту. Трэба падумаць, што для паспяховага кіраўніцтва неабходна, апрача ўмення пераканаць, апрача ўмення перамагчы ў грамадзянскай вайне, — уменне практычна аргані-

заваць. Гэта самая трудная задача, бо справа ідзе аб арганізацыі па-новаму самых глыбокіх эканамічных асноў жыцця дзесяткаў і дзесяткаў мільёнаў людзей. І гэта самая ўдзячная задача, бо толькі пасля яе вырашэння (у галоўных і асноўных рысах) можна будзе сказаць, што Расія стала не толькі савецкай, але і соцыялістычнай рэспублікай»¹⁾.

У гэтай выдатнай заяве Вл. Іл. Ленін паставіў перад партыяй задачу не супакойвацца на тым, што мы ўзялі ўладу ў свае рукі, але каб арганізавалі гэту ўладу, каб практычна арганізавалі справу соцыялістычнага будаўніцтва.

І сёння, напярэдадні XVII з'езда партыі, мы можам смела заявіць: партыя наша пераможна несла і нясе сцяг Леніна. Над гэтым сцягам мы арганізавалі і арганізуем масы на выкананне найвялікшых задач па пабудове бяскласавага соцыялістычнага грамадства.

Тав. Сталін на XVI з'ездзе партыі з выключнай сілай падкрэсліў, што самы факт існавання Савецкага саюза і той соцыялістычнай будоўлі, якая ў ім адбываецца, з'яўляецца фактам такой магутнасці, такой сілы, якая падымае на рэвалюцыйныя дзеянні і выступленні не толькі рабочы клас, але і ўсіх працоўных свету. Узнімаецца рэвалюцыйная хваля не толькі на Захадзе, але і на Усходзе сярод прыгнётых каланіяльных і поўкаланіяльных краін.

Выкананне плана першай пяцігодкі, пяцігодкі пабудовы фундамента соцыялістычнай эканомікі, выклікала энтузіязм не толькі ў радах рабочага класа, але і ў радах лепшай часткі буржуазнай інтэлігенцыі, якая вымушана прызнаць аграмаднейшыя поспехі соцыялістычнага будаўніцтва і яго найвялікшае значэнне.

Пазалетась у СССР пабываў буйны англійскі пісьменнік—адзін з буйнейшых прадстаўнікоў ліберальнай буржуазіі Англіі Бернард Шоу. Ён ужо два разы быў у СССР. Гэты чалавек сваімі ўласнымі вачыма бачыў тое, што ў нас робіцца, якая ідзе ў нас гіганцкая будоўля, як змяняецца твар нашай краіны. І вось што на гэтым паваду піша Бернард Шоу:

«... Мы ведаем цяпер з гісторыі, што існавала вельмі многа цывілізацый, і што яны, дасягнушы таго пункту развіцця, да якога дайшоў цяпер заходні капіталізм, гінулі і выраджаліся. Не раз прадстаўнікі чалавечай расы прабавалі абыйсці гэты камень праткнавення, але цярпелі няўдачу. Ленін стварыў новы метада і абышоў гэты камень праткнавення. Калі другія паследуюць метадам Леніна, то перад намі адкрываецца новая эра, нам не будучь пагражаць крушэнне і пагібель. Для нас пачнецца новая гісторыя, гісторыя, аб якой мы цяпер не можам нават саставіць сабе якога-небудзь прадстаўлення. Калі будучае з Леніным, то мы ўсе можам гэтаму радавацца, калі-ж свет пойдзе старой сцежкай, то мне прыдзецца з сумам пакінуць гэту зямлю» (падкрэслена дакладчыкам). (З прамовы Бернарда Шоу, сказанай у час прабывання ў Маскве ў 1931 г.).

Вы бачыце, таварышы, што дальнабачны прадстаўнік ліберальнай буржуазіі яшчэ ў 1931 годзе, калі мы яшчэ не скончылі першай пяцігодкі, калі ў нас не было тых грандыёзных поспехаў, якія мы маем у выніку ажыццяўлення першай пяцігодкі, пабываўшы ў нашай кра-

¹⁾ Ленин, Сочин., т. XXII, стр. 442.

не, прыйшоў к вываду, што калі справа Леніна загіне—загіне і цывілізацыя ва ўсім свеце і прагрэс чалавецтва адкоціцца на дзесяткі год назад.

Тав. Сталін на XVI з'ездзе партыі, аналізуючы становішча двух сістэм—соцыялістычнай і капіталістычнай.—казаў, што мінулы перыяд

«...можна было-б назваць перыядам пераломным. Ён быў пераломным не толькі ў нас, для СССР, але і для капіталістычных краін усяго свету. Але паміж гэтымі двума пераломамі існуе карэнная розніца. У той час, як гэты пералом азначаў для СССР паварот у бок новага, больш сур'ёзнага ўздыму, для капіталістычных краін пералом азначаў паварот да эканамічнага ўпадку»¹⁾.

Перыяд, які прайшоў ад XVI з'езда партыі, характарызуецца далейшым распадам капіталізма, фашызацыяй раду краін, далейшым ростам рэвалюцыянізацыі пролетарскіх мас, усё большым ростам палітычнага ўплыву камуністычных партый.

Узмацнілася шалёная падрыхтоўка капіталістычных краін да новай сусветнай вайны.

«Эканоміка капіталістычнага свету развальваецца. Усё тужэй зацягваецца пятае збяднецтва, руйнаванне, голад». Капіталістычны свет знаходзіцца ля парога новага тыпу вайны і рэвалюцыі. Аб гэтым сігналізуе шалёная падрыхтоўка да вайны на Далёкім Усходзе. Аб гэтым сігналізуе шалёная гонка морокіх, сухаземных і паветраных узбраенняў.

На фоне ўсё больш узмацняючагася крызіса ў капіталістычных краінах, усё больш ярка відны поспехі соцыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

Пад кіраўніцтвам правадыра сусветнага пролетарыята тав. Сталіна самааддана змагаюцца пролетары Савецкай краіны за пабудову бяскласавага соцыялістычнага грамадства, запальваючы і натхняючы прыгнечаных і эксплуатаемых усіх краін на барацьбу з капіталізмам, з фашызмам.

Я не стану тут падрабязна прыводзіць лічбовыя даныя аб ходзе выканання першага пяцігадовага плана. Вынікі першай пяцігодкі з геніяльнай празорлівасцю былі падведзены тав. Сталіным на студзенскім пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б). Вы ведаеце, што к канцу чацвёртага года пяцігодкі нам удалося выканаць праграму агульнай прамысловай вытворчасці, разлічанай на пяць год,—на 93,7 проц.

Мы паднялі агульны аб'ём прамысловай прадукцыі больш, чым утвая параўнальна з даваенным узроўнем і больш, чым удвая параўнальна з 1928 г.

Па цяжкай прамысловасці мы выканалі пяцігадовы план на 100,6 проц. Аб'ём прамысловай прадукцыі Саюза к канцу 1933 г. дзвялі параўнальна з даваенным узроўнем да 334 проц. За гэты-ж час у ПАЗШ аб'ём прамысловай прадукцыі упаў да 84 проц. параўнальна з даваенным узроўнем, у Англіі—да 85 проц., Германіі—62 проц. і т. д.

У рэзультате барацьбы за першую пяцігодку і ў рэзультате яе ажыццяўлення мы вырашылі цэлы рад буйнейшых задач, якія ў канчатковым выніку леглі ў аснову другой пяцігодкі. Нашу краіну

¹⁾ Сталін. Вопросы ленинизма, изд. 9 е, стр. 487.

з яе адсталася, часамі сярэдневяковай тэхнікай, перавялі на рэйкі новай сучаснай тэхнікі.

Тав. Сталін гаварыў, што:

«Асноўная задача пяцігодкі заключалася ў тым, каб ператварыць СССР з краіны аграрнай і неіаичнай, з залежнай ад капрызаў капіталістычных краін—у краіну індустрыяльную і магутную, зусім самастойную і незалежную ад капрызаў сусветнага капіталізма.

Асноўная задача пяцігодкі заключалася ў тым, каб, ператвараючы СССР у краіну індустрыяльную, выцесніць да канца капіталістычныя элементы, расшырыць фронт соцыялістычных форм гаспадаркі і стварыць эканамічную базу для знішчэння класаў у СССР, для пабудовы соцыялістычнага грамадства.

Асноўная задача пяцігодкі заключалася ў тым, каб стварыць у нашай краіне такую індустрыю, якая-б была здольна пераўзброіць і рэарганізаваць не толькі прамысловасць у цэлым, але і транспарт, але і сельскую гаспадарку на базе соцыялізма.

Асноўная задача пяцігодкі заключалася ў тым, каб перавесці дробную і раздробленую сельскую гаспадарку на рэйкі буйнай калектыўнай гаспадаркі, забяспечыць тым самым эканамічную базу соцыялізма ў вёсцы і ліквідаваць такім чынам магчымасць аднаўлення капіталізма ў СССР.

Нарэшце, задача пяцігадовага плана заключалася ў тым, каб стварыць у краіне ўсе неабходныя тэхнічныя і эканамічныя прадпасылкі для максімальнага падняцця абароназдольнасці краіны, якая дае магчымасць арганізаваць рашучы адпор усім і ўсякім спробам ваеннай інтэрвенцыі з боку, усім і ўсякім спробам ваеннага нападу з боку»¹⁾.

Гэтыя асноўныя выключнай важнасці і гістарычнага значэння задачы мы выканалі. Мы пабудавалі у нашай краіне фундамент соцыялістычнай эканомікі. У выніку першай пяцігодкі мы дабіліся велізарных поспехаў у галіне прамысловасці. Мы маем зараз рад галін прамысловасці, аб стварэнні якіх ніколі не марыла старая Расія. Мы здолелі стварыць у перыяд першай пяцігодкі такія важнейшыя галіны, як авіяцратарная прамысловасць, хімічная, складанае машынабудаванне, авіяцыйную прамысловасць, вытворчасць складаных сельскагаспадарчых машын. На вытворчасці электрычнай энергіі мы вышлі на адно з першых месц у свеце.

Гэтыя велізарныя дасягненні ў галіне індустрыялізацыі краіны дазволілі ўзняць вышэй абароназдольнасць СССР, што з'яўляецца зусім неабходным ва умовах раду антысавецкіх авантюр і падрыхтоўкі інтэрвенцыі некаторымі капіталістычнымі краінамі.

Абароназдольнасць краіны пастаўлена на такую ступень, якая дазваляе нам сёння сказаць, што лозунг тав. Сталіна—«Ні аднога падзвіжой зямлі не хочам, але і сваёй зямлі, ні аднаго вяршка сваёй зямлі не аддамо нікому»—стаў абсалютна рэальнасцю. У выніку выканання плана першай пяцігодкі мы маем непераможную Чырвоную армію, снабжоную і ўзброеную навейшай тэхнікай.

За перыяд ад XVI да XVII з'езда партыі зроблен поўны пераворот у сельскай гаспадарцы СССР. К XVI з'езду партыі соцыялістычны сектар у сельскай гаспадарцы ахапляў толькі 25 проц., цяпер,

¹⁾ Сталін. Пытанні ланінізма. (дапаўненне да 9-га выдання), стар. 10.

к XVII з'езду партыі, наша краіна ў асноўным стала калгаснай і саўгаснай. У гэтым годзе калгаснае сялянства, ажыццяўляючы лозунг правадыра партыі т. Сталіна—ператварыць усе калгасы ў большэвіцкія, а калгаснікаў у заможных—пад кіраўніцтвам партыі дабіліся велізарнейшых поспехаў у справе сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі.

Буйнейшым фактарам уздыму сельскай гаспадаркі з'яўляецца збор ураджаю зернавых культур, дасягнуўшы ў 1933 г. 898 млн. цэнтнераў, што складае павелічэнне ў параўнанні з мінулым годам на 1 мільярд 200 млн. пудоў.

Як вам вядома, у гэтым годзе па ўсяму Савецкаму саюзу і ў нас, у БССР, датэрмінова выкананы хлебазагатоўкі.

Гэтыя поспехі дасягнуты ўпартай барацьбой і выкрыццём новай тактыкі класавага ворага, пераішоўшага к метаду барацьбы «цхан сапай», прыкрываючыся часамі партыйным білетам.

Гэтыя поспехі дасягнуты дзякуючы таму, што намі кіруе ленинскі ЦК на чале з геніяльнейшым правадыром і настаўнікам рабочага класа ўсяго свету тав. Сталіным (апладысменты).

Не гледзячы на жорсткае супраціўленне класавых ворагаў і атакі на партыю іх агентуры—апартуністаў усіх масцей, палітыка партыі, палітыка яе ЦК перамагла.

Перамагла, па-першае, таму, што гэта палітыка адпавядае класавым інтарэсам мільянаў рабочых і сялян, і, па-другое, таму, што большэвіцкая партыя, яе ЦК не толькі абвясцілі палітычныя лозунгі, але здолелі па-большэвіцку практычна арганізаваць масы для правядзення ў жыццё гэтых лозунгаў, здолелі арганізаваць і перабудаваць усе органы і апараты пролетарскай дыктатуры прыстасоўна да новых задач рэканструкцыйнага перыяду.

Вынікі першай пяцігодкі і задачы другой пяцігодкі па БССР.

БССР, як і ўвесь Савецкі саюз, прыходзіць да XV з'езда КП(б)Б і XVII з'езда ВКП(б) з вялікімі гаспадарча-палітычнымі перамогамі. Гаспадарка Беларусі, уся яе эканоміка, сацыялістычная культура на тэмпах свайго развіцця ішлі вышэй, чым тэмпы развіцця ў цэлым у Савецкім саюзе.

Ліквідацыя фактычнай гаспадарчай і эканамічнай няроўнасці, якая асталася нам у спадчыну ад царскай імперыі, атрымалі свайго яркае выражэнне ў магутным тэмпе індустрыялізацыі БССР.

Сапраўды, калі валавая прадукцыя прамысловасці Беларусі ў 1913 годзе складала 0,87 проц. у адносінах да ўсёй прамысловасці царскай імперыі, а ў 1928 г.—1,12 проц., да ўсёй прамысловасці Савецкага саюза, то ўжо ў 1932 г. яна складала 2,5 проц. да прамысловасці ўсяго Саюза. Пры гэтым трэба мець на ўвазе гіганцкі рост прамысловасці за апошнія гады ў СССР.

У рэзультате ажыццяўлення планаў першай пяцігодкі вырасла прамысловасць БССР, у сувязі з гэтым значна паднялася ўдзельная вага прамысловасці БССР у прамысловасці ўсяго Савецкага саюза. Беларусь з краіны адсталай ператварылася ў краіну індустрыяльна-аграрную.

У 1927-28 гг. мы мелі ў Беларусі такія суадносіны паміж прамысловасцю і сельскай гаспадаркай: 41,3 проц. падала на прадукцыю прамысловасці і 58,7 проц. на прадукцыю сельскай гаспадаркі. У 1932 г. валавая прадукцыя прамысловасці Беларусі ў агульным

гаспадарцы БССР складае 67 проц., сельскагаспадарчая прадукцыя—33 проц.

Поспехі і перамогі, атрыманыя намі ў выніку выканання першага пяцігадовага плана Беларусі, аказваюць грамадны рэвалюцыйны зруччы ўплыў на працоўных суседніх капіталістычных дзяржаў, асабліва Польшчы і акупаванай ёю Зах. Беларусі, дзе за гэтыя гады эканамічны крызіс яшчэ больш паглыбіўся.

Вынікі першага пяцігодкі ў БССР апракінулі, разбілі ўшчэнт тэорыі контррэвалюцыйных беларускіх нацдэмаў як за рубяжом, так і ўнутры БССР, якія сцвярджалі, што беларуская нацыянальнасць не разываецца, што Беларусь прыгнятаецца Масквой, што развіццё Беларусі магчыма толькі на капіталістычных асновах. Вынікі першага пяцігодкі нагалаву разбілі гэтыя контррэвалюцыйныя цверджанні беларускіх нацдэмаў, гэтых агентаў імперыялістычных інтэрвентаў.

Ды хіба можна ў якой-небудзь ступені параўноўваць той магутны уздым у развіцці прамысловасці і пролетарскай культуры, тое, што маем у БССР, з тым, што назіраецца па той бок савецкіх граніц—у Польшчы і Заходняй Беларусі.

Даволі ўказаць, што за апошнія гады валавая прадукцыя прамысловасці БССР узрасла ў 9 з лishкам раз параўнальна з даваенным часам. Рабочы клас колькасна вырас в 20 000 у 1913 г. да 114 000 у 1932 г.

За гады першага пяцігодкі ў БССР пабудавана і пушчана звыш 4 дзесяткаў новых прадпрыемстваў, у тым ліку Магілёўская швейная фабрыка, «Сцяг індустрыялізацыі», «КІМ», Бабруйскі дрэвапрацоўчы камбінат, Гомельскі механічны шклозавод і інш.

Асноўныя фонды прамысловасці БССР за гады першага пяцігодкі узраслі з 86,5 млн. руб. да 344,4 млн. рублёў. Рост—на 398,3 проц.

Капіталаўкладанні ў аграмаджаны сектар народнай гаспадаркі БССР па пяцігадовыму плану намячаліся ў 904,3 млн. руб., фактычна за гады першага пяцігодкі капіталаўкладанні складаюць 1 027,4 млн. р. (без чыгуначнай гаспадаркі). Такім чынам, пяцігадовы план капіталаўкладанняў у народную гаспадарку БССР за чатыры гады і 3 месяцы выканан на 113,6 проц.

Валавая прадукцыя сацыялістычнай прамысловасці БССР павялічылася з 241 млн. руб. у 1927-28 гг. да 979,5 млн. руб. у 1932 г. рост на 406 проц.

Вельмі паказальны нацыянальны склад рабочых буйнай прамысловасці БССР. Наступная табліца паказвае ўсё ўзрастаючую удзельную вагу беларусаў у складзе рабочых нашай буйнай прамысловасці.

	1929 г. (у тыс.)	1932 г.	
		Абсал. (у тыс.)	Удзельная вага ў проц. даў да вы- нікаў
Усяго	42,8	93,0	100
У тым ліку			
беларусы	21,8	57,3	62,2
яўрэ.	14,1	23,5	25,3
польшк.	2,3	3,1	3,3
рускія	3,1	4,6	4,9
іншыя	0,9	4,0	4,3

Як відаць з гэтай табліцы, звыш 60 проц. рабочых на нашых буйных прадпрыемствах складаюць беларусы.

За гады пяцігодкі удзельная вага гарадскога насельніцтва БССР узрасла менш, чым на 2 проц.—з 15,6 проц. у 1926 г. да 17,2 проц. у 1932 г. У той-жа час удзельная вага пролетарскага насельніцтва за гэтыя гады ўзрасла з 11,3 у 1926 г. да 20 проц. у 1932 г.—рост амаль у дзве разы. Гэта ўжо аграмадная сацыяльная перасоўка насельніцтва за такі невялікі адрэзак часу.

Магутнасць электрастанцый БССР узрасла з 14,4 тыс. кіловат у 1927 г. да 70 тыс. кіловат у 1933 г. Выпрацоўка электраэнергіі складала 37,3 млн. кіловат-гадзін у 1927 г., у 1933 г. яна складае 220 млн. кіловат-гадзін.

У галіне культуры нашы дасягненні таксама выключна вялікі.

Вось некалькі лічбаў. У Савецкай Беларусі налічваецца 6962 школы, дзе навучаецца 937 тыс. вучняў—супроць 4257 школ у 1914 г. Да Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі не было ні адной беларускай школы. Зараз у БССР ёсць 6263 беларускія школы з ахопам 854 тыс. вучащихся, яўрэйскіх школ 221, польскіх—252, рускіх 99, іншых 127.

Колькасць ВНУ і ВТНУ ў адной толькі БССР у два разы больш у параўнанні з тым, колькі іх было ва ўсёй царскай Расіі. Мы стварылі дзесяткі навуковых устаноў. Мы стварылі навуковыя цэнтры—Беларускую Акадэмію Навук, шматлікія навукова-даследчыя інстытуты, дзе растуць, мацнеюць і выхоўваюцца новыя пролетарскія кадры маладых вучоных з беларусаў, яўрэяў, палякаў і іншых народнасцей, насяляючых БССР. Зараз у Беларусі ёсць 1600 навуковых работнікаў, з іх каля 40 проц.—куніісты і комсамольцы.

Карэнным чынам змяніўся твар нашых гарадоў. Усякі, хто працаваў у Беларусі хоць 5 год таму назад, не пазнае старога Менска, Гомеля, Віцебска, або Магілёва. Гэта ўжо буйныя прамысловыя культурныя цэнтры, дзе жывуць дзесяткі тысяч рабочых.

Першая пяцігодка падвяла вельмі сур'ёзную тэхнічную базу пад нашую сельскую гаспадарку. Каля 3000 трактароў працуе на калгасных палях. У нас арганізаваны 63 МТС, 52 проц. бядняцка-серадзяцкіх сялянскіх гаспадарак аб'ядналіся ў калгасы.

З поўным правам мы можам сказаць, што Беларусь уступіла ў эпоху росквіту, таржэства нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу культуры. Зусім іншы малюнак мы наглядаем у Заходняй Беларусі, якая знаходзіцца пад ярмом польскіх памешчыкаў і капіталістаў.

Колькасць занятых рабочых у Заходняй Беларусі скарацілася з 26 тыс. у 1929 г. да 16 тыс. у 1932 г.

Калі прыняць агульны стан прамысловасці Заходняй Беларусі 1928 г. за 100, то ў 1932 г. яна складае толькі 38 проц. Такім чынам, за чатыры гады прамысловасць Заходняй Беларусі, і без таго слаба развітая, скарацілася больш, чым на 60 проц.

Заработная плата рабочых Заходняй Беларусі за апошнія чатыры гады скарацілася больш, чым на 60 проц. Заработак сельска-гаспадарчых рабочых у Заходняй Беларусі па афіцыйных даных польскага буржуазнага друку складаў у 1932 г. толькі 35 проц. у адносінах да 1928 г.

Такава каратка гаспадарчае становішча Заходняй Беларусі

У сучасны момант у Зах. Беларусі налічваецца звыш 50 тысяч беспрацоўных, у той час як у Совецкай Беларусі поўнасю ліквідавана беспрацоўе.

У сувязі з гіганцкімі тэмпамі індустрыялізацыі растуць з года ў год нацыянальныя кадры пролетарыята.

У 1920 г. у Зах. Беларусі было 412 пачатковых беларускіх школ і 7 беларускіх гімназій. У 1925 г. пачатковых школ асталося 25 і 4 гімназій. У 1933 г. у Зах. Беларусі ўжо няма ні адной беларускай пачатковай школы, няма ні адной беларускай гімназій.

І вось гэту сістэму капіталістычнага прыгнечання працоўных, сістэму невуцтва і дзікасці беларускія нацдэмы імкнуцца перанесці ў нашу Совецкую Беларусь.

Кожны рабочы, кожны калгаснік, кожны працоўны на прыкладзе сацыялістычнага росту Совецкай Беларусі і ўсё ўзмацняючагася эканамічнага разарэння і прыгнечання працоўных у Зах. Беларусі і Польшчы пераконваюцца ў перавазе савецкай сацыялістычнай сістэмы над капіталістычнай.

Другая пяцігодка

За гады першай пяцігодкі карэнным чынам змяніўся эканамічны твар Совецкай Беларусі, але першая пяцігодка з'яўляецца сапраўды першай пяцігодкай, пачаткам вялікіх работ. У адносінах развіцця прадукцыйных сіл БССР нам прадстаіць вялікая работа.

«Вынікі пяцігодкі паказалі, што зусім магчыма пабудаваць у адной краіне сацыялістычнае грамадства, бо эканамічны фундамент такога грамадства ўжо пабудаван у СССР» (Сталін).

Другая пяцігодка—гэта і ёсць баявая праграма пабудовы бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

Апублікаваныя тэзісы ЦК ВКП(б) к XVII з'езду партыі па дакладах тт. Молатава, Куйбышава і Кагановіча з'яўляюцца канкрэтнай праграмай пабудовы бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

У 1937 г., у апошні год другой пяцігодкі, мы павінны павялічыць прамысловую прадукцыю ў нашай краіне ў 2,4 разы ў параўнанні з 1932 годам, або ў 9 раз у параўнанні з даваенным узроўнем. Выпусціць прамысловай прадукцыі на 103 млрд. руб. у цэнях 1926-27 гг.—такаво заданне на апошні год другой пяцігодкі. Развіццё вытворчасці прадметаў шырокага спажывання павінна пайсці больш быстрымі тэмпамі і скласці ў сярэднім прырост у год каля 22 проц. супроць сярэднегадавага тэмпу росту сродкаў вытворчасці — 16 проц. Вытворчасць прадметаў шырокага спажывання павінна быць патроена.

Задача завяршэння тэхнічнай рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі Савецкага саюза з новай сілай выстаўляе на першы план пытанні асваення новых вытворчасцей і новай тэхнікі. Калі ў першую пяцігодку мы дабіліся росту прадукцыйнасці працы на 41 проц., то ў другую пяцігодку мы павінны ўзняць прадукцыйнасць працы на 63 проц. Гэта заданне азначае, што «прадукцыйнасць працы становіцца рашаючым фактарам выканання намечанай праграмы павелічэння прадукцыі ў другім пяцігоддзі». 14 млрд. руб.—вось тая сума назаплення, якую павінна даць зніжэнне сабекошту ў апошнім годзе другой пяцігодкі. Велізарная ўвага павінна быць аддана рашучаму палепшанню якасці і асартымента прадукцыі.

Задача, пастаўленая т. Сталіным у гутарцы з калгаснікамі Одэскай абласці, і тое, што тав. Сталін гаварыў у гутарцы з карэспандэнтам

амерыканскай буржуазнай прэсы адносна павелічэння ў 2—3 разы выпуску тавараў шырокага спажывання і палепшання таваразвароту, атрымлівае сваё зусім рэальнае выражэнне ў другім пяцігадовым плане.

Так, напрыклад, выпуск баваўняна-папяровых тканін павялічваецца з 2 мільярдаў 700 млн. метраў у 1933 г. да 6 млрд. 300 млн. у 1937 г. Рост—у 2,5 разы. Праграма выпуску абутку павялічваецца таксама ў 2,5 разы. У 1937 годзе павінна быць выпушчана па СССР 205 млн. пар абутку, у той час як за ўсю першую пяцігодку было выпушчана 271 млн. пар.

Праблема павелічэння вытворчасці тавараў шырокага спажывання амаль у 3 разы ў другой пяцігодцы ставіць перад прамысловасцю Беларусі асабліва вялікія і адказныя задачы. Наша лёгкай прамысловасць ў асноўным працуе на шырокі спажывецкі рынак, і мы павінны так паставіць справу, каб ужо ў 1937 г. прамысловасць Беларусі цалкам і поўнасьцю выканалася свае вытворчыя планы як па колькасных, так і па якасных паказчыках.

Аб сельскай гаспадарцы

Па лініі сельскай гаспадаркі другая пяцігодка намячае рост прадукцыі больш чым у два разы ў параўнанні з першай пяцігодкай. Прадукцыя сельскай гаспадаркі павінна ўзрасці з 13 млрд. руб. у канцы першай пяцігодкі да 26 млрд. рублёў у канцы другой пяцігодкі.

Аграмадныя поспехі ўжо дасягнуты партыяй у барацьбе за ўраджай, што было адзначана ў дакладзе тав. Молатава на сесіі ЦВК СССР, а іменна мы перавысілі валавы збор зернавых культур у 1933 г. на 1200 млн. пудоў супроць мінулага года. Гэты факт з'яўляецца наглядным пацверджаннем рэальнасці намечаных тэзісамі задач па далейшаму павышэнню ўраджайнасці; у прыватнасці для нашай рэспублікі прадстаўляе асаблівае значэнне задача—дасягнуць ураджаю ільнявалакна ў 3,7 цэнт з га.

Поўнае завяршэнне калектывізацыі, ажыццяўленне тэхнічнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі, завяршэнне ў асноўным яе механізацыі, павелічэнне ліку МТС з 2.446 у першай пяцігодцы да 6.000 у 1937 годзе, з ахватам ім усіх калгасаў, шырокае ўкараненне агра-тэхнікі—такія задачы у галіне сельскай гаспадаркі.

Тэмпы калектывізацыі ў БССР адстаюць ад агульных тэмпаў калектывізацыі ў Савецкім саюзе. Нам трэба прарабіць вялікую работу, каб ліквідаваць гэта адставаганне. Задача поўнага завяршэння калектывізацыі ў другой пяцігодцы на аснове нястомнай, штодзённай большэвіцкай работы па арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаванню калгасаў,—цалкам і поўнасьцю адносіцца і да Беларусі. Мы павінны так арганізаваць сваю работу, так паставіць канкрэтнае кіраўніцтва, шырэй разгарнуць партыйна-масавую работу, на справе змагацца за ператварэнне ўсіх калгасаў у большэвіцкія, а калгаснікаў у заможных, каб задача, пастаўленая перад намі ў другой пяцігодцы па поўнаму завяршэнню калектывізацыі сельскай гаспадаркі, была цалкам ажыццёўлена.

Аб капіталаўкладаннях у другой пяцігодцы

Тэзісы прадугледжваюць рост капіталаўкладанняў у народную гаспадарку Савецкага саюза ў два з лішнім разы больш у параўнанні з першай пяцігодкай. Агульны аб'ём капітальных работ па народнай

гаспадарцы на другое пяцігоддзе намечан у 133,1 млрд руб., супроць 50,5 млрд руб. за першую пяцігодку. Гэта гаворыць аб тых грандмезнейшых работах, якія прадстаіць нам правесці ў другой пяцігодцы. Значныя капіталаўкладанні намечваюцца ў прамысловасць, а іменна: 69,5 млрд. руб. супроць 25 млрд. у першай пяцігодцы. Прычым на выраб сродкаў вытворчасці намечаны капітальныя затраты ў 53,4 млрд. руб. і 16,1 млрд. на развіццё прамысловасці, вырабляючай прадметы спажывання.

Прадстаіць наивялікшая тэхнічная рэканструкцыя ўсёй народнай гаспадаркі, транспарта, далейшае павышэнне матар'яльнага добрабыту і культурнага ўзроўню шырокіх працоўных мас. Другая пяцігодка будзе «пяцігодка карэннага ўздыму жыццёвага узроўню рабочых і сялянскіх мас». Лік рабочых і служачых к канцу другой пяцігодкі павысіцца на 30 проц. Рэальная заработная плата вырасце ў 2,1 разы. Павысіцца узровень спажывання працоўных у 2,5—3 разы.

Пытаннем матар'яльнага і культурнага абслугоўвання рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных другая пяцігодка ўдзяляе выключную ўвагу. І гэта зусім зразумела. Калі мы паставілі сваёй галоўнай палітычнай задачай у другім пяцігоддзі пабудаваць бяскласовае сацыялістычнае грамадства, то пабудова гэтага грамадства выклікае прамую неабходнасць рашучага палепшання становішча рабочага класа, калгаснікаў і ўсіх працоўных. І тут улічваецца не толькі задача павелічэння норм спажывання, зніжэння рознічных цэн, але і непасрэднага павелічэння дзяржаўных расходаў для культурна-бытавога абслугоўвання рабочых.

Капітальныя ўкладанні ў комунальнае, жыллёвае і культурнае будаўніцтва ў другой пяцігодцы складуць каля 32 млрд. руб., або каля чверці ўсіх капітальных укладанняў у народную гаспадарку СССР. Гэта азначае, што мы павінны ў асноўным ва ўсіх буйнейшых гарадах паставіць справу культурнага абслугоўвання рабочых так, каб на працягу другой пяцігодкі былі-б поўнасьцю вырашаны пытанні жыллёвага, школьнага, клубнага будаўніцтва.

Ажыццяўленне другой пяцігодкі несумненна яшчэ больш умацуе эканамічныя і палітычныя пазіцыі пролетарскай дыктатуры.

Вырашэнне вялікіх задач другой пяцігодкі азначае канчатковую ліквідацыю капіталістычных элементаў і класаў наогул, поўнае знішчэнне прычын, параджаючых класавыя рознасці і эксплуатацыю, і перамаганне перажыткаў капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей, ліквідацыю прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці, поўную ліквідацыю астаткаў многаўкладнасці эканомікі Савецкага саюза і ўстанавленне сацыялістычнага спосабу вытворчасці, як адзінага спосабу вытворчасці з ператварэннем усяго працоўнага насельніцтва краіны ў актыўных, свядомых будаўнікоў сацыялістычнага грамадства, поўную тэхнічную рэканструкцыю ўсёй народнай гаспадаркі Саюза, быстры ўздым добрабыту працоўных мас.

Ясна, што выкананне гэтых вялікіх задач не можа не выклікаць абвастрэння класаван барацьбы, не можа не выклікаць новых спроб з боку кулацтва падаваць калгасы, не можа не выклікаць спроб шкодніцтва, сабатажу ў нашых прамысловых прадпрыемствах з боку антысавецкіх сіл. Таму ўзмацненне большэвіцкай пільнасці, умацаванне органаў дыктатуры пролетарыята прадаўжае заставацца нашай баявой задачай, нашым першым абавязкам.

Выкананне вялікіх задач другой пяцігодкі патрабуе карэннай перабудовы партыйнай, савецкай, профсаюзнай работы. Праведзен у гэ-

тым напрямку рад. підприємства на поліпшення всієї системи кінанства соціалістичним будівництвом—варта тільки нагадати, аб. перебудові кінанства вугільної промисловості і чотуначного транспорта, розбудові профсаюзу, створенні політехнічного у МТС, союзах, на транспорті і т. д. Усе-ж, як гэта правильно вказано ў тезисах на докладу т. Кагановича, «арганізаційна-практична робота» усе яшчэ адстае ад патрабаванняў політичных дырэкты і не заставляе гіганткі вырасным запатрабаванням цяперашняга перыяду—перыяду другой п'ятигодкі. На знішчэнне гэтых недахопаў павінен быць мабілізаваны ўсе сілы партыі. Арганізаційная робота павінна быць паднята да ўзроўню політичных задач.

У рэзультате выканання першай п'ятигодкі СССР заняў другое месца ў свеце па выпуску прамысловай прадукцыі, у той час як у 1925 г. быў на пятым месцы. Па электраэнергіі мы з 10-га месца ў 1928 г. занялі чацвёртае месца ў 1932 г. і выходзім у канцы другой п'ятигодкі на першае месца ў свеце. Па здабычы торфу мы займаем першае месца ў свеце; па выплаўцы чыгуну, сталі, па агільнаму машынабудаванню, па сельскагаспадарчаму машынабудаванню, па вытворчасці грузавікоў і т. д. мы выходзім на адно з першых месцаў у свеце.

СССР ператвараецца ў другі п'ятигодкі ў тэхнічна эканамічна незалежную краіну і ў самую перадавую ў тэхнічных адносінах дзяржаву ў Еўропе.

Ужо к канцу 1932 г. СССР займаў па пасавах пшаніцы, ячменю, аўса другое месца ў свеце, а па цукровых бураках—першае месца.

К канцу другой п'ятигодкі СССР зойме па вытворчасці пшаніцы, ячменю, ільनावалакна першае месца ў свеце (апладысменты).

Мы безумоўна станем краінай, якая па свайму багаццю будзе краінай, якой не ведала яшчэ гісторыя чалавецтва. Нашы поспехі ўзбройваюць пролетарыяў капіталістычных краін на рашучую і апошнюю барацьбу, якая паложыць раз і назаўсёды канец капіталістычнай сістэме, капіталістычнаму рабству і прыгнечанню чалавецтва (апладысменты).

Выкананне вялікіх задач другой п'ятигодкі забяспечана ў нас тым, што на чале нашай партыі стаіць лепшы прадаўжальнік справы Леніна, лепшы саратнік Леніна тав. Сталін, лепшы з лепшых ланінаў, які кіруе намі, вучыць нас, дапамагае нам на кожным участку работы як і што трэба рабіць (бурныя апладысменты).

Мы павінны памятаць, што выкананне задач 2-й п'ятигодкі патрабуе поліпшання ўсёй сістэмы нашай работы і кінанства. Трэба паставіць справу так, каб было забяспечана:

па-першае, рэвалюцыйная пільнасць супроць ворагаў дыктатры пролетарыята і сапраўдная адказнасць перад рабочым класам і яго партыяй за даручаную справу;

па-другое, апэратыўнасць і канкрэтнасць штодзённага гаспадарчага кінанства, якое не мірыцца з бюракратычнымі скажэннямі і гаспадарчым апаратам;

па-трэцяе, канцэнтраванне лепшых інжынерна-тэхнічных сіл на рашаючых вытворчых участках, а не ў канцэлярыях устаноў;

па-чацвёртае, правільная арганізацыя зарплат рабочых, якая забяспечвае матэрыяльнае заахвочванне і рост прадукцыйнасці працы.

па-пятае, узняцце справы сацыялізму, асабліва ў мэтах лепшага асваення новай тэхнікі і новых вытворчасцей;

па-шостае, моцная вытворчая дысцыпліна як у прамысловых прадпрыемствах, так і ў калгасах;

па-сёмае, далейшае ўмацаванне саюза рабочых і працоўных сялян

І, гаварячы, дазвольце разам з вамі дапоўніць—і па-восьмае: яшчэ больш жалезнае згуртаванне радоў КП(б)Б з ВКП(б) вакол ленинскага ЦК і правадыра партыі тав. Сталіна (апладысменты).

Рост СССР і эканамічны крызіс у капіталістычных краінах

Тав. Сталін у палітсправаздачы на XVI з'ездзе партыі яшчэ ў пачатку эканамічнага крызіса ў капіталістычных краінах даў наступны прагноз.

«... Стабілізацыі капіталізма прыходзіць канец.

... Пад'ём рэволюцыйнага руху мас будзе нарастаць з новай сілай

... Сусветны эканамічны крызіс будзе перарастаць у радзе краін у крызіс палітычны.

Гэта значыць, па-першае, што буржуазія будзе шукаць выхаду са становішча ў далейшай фашызацыі ў галіне ўнутранага палітыкі, выкарыстоўваючы для гэтага ўсе рэакцыйныя сілы, з тым ліку і соцыял-дэмакратыю.

Гэта значыць, па-другое, што буржуазія будзе шукаць выхаду ў збройна-імперыялістычнай вайне і інтэрвенцыі ў галіне знешняй палітыкі.

Гэта значыць, нарэшце, што пролетарыят, змагаючыся з капіталістычнай эксплуатацыяй і ваеннай небяспекай, будзе шукаць выхаду ў рэволюцыі»¹⁾.

Гэта геніяльнае прадсказанне правадыра партыі тав. Сталіна апраўдваецца.

Не гледзячы на тое, што за апошні час у радзе краін па пад'ёму тав. Сталін у сваёй гутарцы з прадстаўніком амэрыканскага дэмакратычнага руху Дж. Дьюранці, выявілася матчымасць і нават верагоднасць пераходу з хвалі ўверх і ўніз, ад крызіса к дэпрэсіі,—агульны крызіс капіталістычнай сістэмы няўхільна абвастраецца. Наспелі аб'ектыўныя прадпасылкі рэволюцыйнага крызіса і капіталізм шчыльна падыходзіць да новага туру рэволюцый і войн.

Сусветны эканамічны крызіс, працякаючы ва ўмовах усеагульнага крызіса, будзе знішчальны удар і расхістаў эканамічную сістэму капіталізма, пацягнуў на вуліцу мільёны рабочых і разарыўшыхся сялян

Вось паглядзіце, што робіцца ў капіталістычных краінах, мяжуючых з Савецкай Беларуссю. Я маю на ўвазе, перш за ўсё, Польшчу.

Вось што піша польскі друк аб стане прамысловасці Польшчы:

«... у 1933 г. складала 27,3 млн. тон, супроць

у 1931 г.—14 тыс. тон, у 1932 г.

у 1933 г.—3 703 тоны.

... нафты складала ў 1930 г. 663 тыс. тон, у 1932 г.—

у 1933 г.—550-тыс. тон».

Што датычыць металапрамысловасці, то канчатковыя даныя за 1933 г. д. не выведзены. Калі і ёсць павелічэнне выпуску прадукцыі металапрамысловасці ў 1933 г. у параўнанні з папярэднімі годамі, то гэта гэтаму чысця выключна закупкамі СССР.

Вось як адзваецца буржуазна-фашысцкая польская прэса аб стане прамысловасці Польшчы. І сапраўды стан прамысловасці з года ў год пагаршаецца. Польскі экспарт складае зараз толькі 37 проц. у адносінах да 1930 года. Чыганынныя перавозкі скараціліся амаль на палову—66 млн. тон у 1930 і 35 млн. тон у 1933 г.

Асабліва ў катастрофічным становішчы знаходзіцца сельская гаспадарка Польшчы.

У снежні 1933 г. у польскім сойме ў час спрэчак па дакладу аб бюджэце міністэрства земляробства соймавы дакладчык, дэпутат урадавага блоку Камінскі, заявіў:

«Наша польская моладзь захапляецца рускай калектывізацыяй. А на самой справе больш труднай задачай з'яўляецца перабудова гаспадарак такім чынам, як мы гэта робім. Нашай важнейшай задачай на ўсходніх крэсах (Заходняя Беларусь і Заходняя Украіна) з'яўляецца тое, каб перабудаваныя нашы гаспадаркі далі лепшыя паказчыкі, чым калектывныя гаспадаркі гэтага ж году ў СССР. Таму намаганні ўрада ў гэтым напрамку павінны актыўна падтрымлівацца думка ўсёй краіны, незалежна ад палітычных уплываў».

Аднак, на справе нічога не атрымліваецца з палепшаннем сельскай гаспадаркі Польшчы. Сам польскі друк вымушан канстатаваць, што сабекошт аднаго цэнтнера жыта складае 25 злотых, рыначная цана—14 злотых. Яшчэ больш катастрофічнае падзенне цэн ёсць на пшаніцу. Цана цэнтнера пшаніцы панізілася з 53 злотых у 1927 г. да 22 злотых у 1933 г.

Падзенне цэн на сельскагаспадарчыя прадукты ўсё больш паглыбляе і без таго цяжкае становішча сялянства Польшчы.

Вось што з гэтага поваду піша віленская газета «Слово», орган віленскіх пілсудчыкаў:

«Для кароткай характарыстыкі гаспадарчай дзейнасці Польшчы астаецца і далей самым падыходзячым словам — тэрмін змрочны або нават жудасны. Сёння ніхто не бачыць трагізму ў тым, што крызіс існуе наогул, тое, што крызіс існуе—не трагедыя, палохае толькі тое, што крызіс увесь час існуе без перапынку і адхілення, што не з'яўляецца перапынкам і пакаша яго дно, што неўвага праўдзівага народа к крызісу».

Г. бачыце, як п. Камінскі польскага ўрада не толькі згадвае, што ў Польшчы адбываецца сакрушэнне сельскай гаспадаркі, калі ён кажа, што гаспадарка Польшчы да змроку і жаху».

Газета «Польскі Гасіч», орган віленскіх энкаў—у нумары ад 14-34 г. піша:

«Не гледзячы на тое, што ў Польшчы з'яўляюцца нават з выгодамі падаткі на хлеб, становішча ў Польшчы не толькі не паляпшаецца, але і становіцца яшчэ больш жудасным. Наадварот, у Польшчы становіцца яшчэ больш жудасна, чым у нас. Гэтым бліжэй гатовым да змроку і жаху становіцца і галечы, узначальваючы іх».

У такім-жа духу выказваецца і другая газета—«Кур'ер Нова-грудскі». У артыкуле «Парочны круг» газета піша:

«Барацьба з крызісам вялася знізу і зверху згодна лозунга прыстасавацца да ўмоў крызіса, што было асноўнай і найбольш характэрнай рысай гэтых умоў. Заняпад кансуміцыі і нізкія цэны, у першую чаргу нерэнтабельнасць прадпрыемства, як рэзультат нізкага ўзроўню цэн. Трэба было перамагчы пры дапамозе зніжэння выдаткаў вытворчасці... Тады прыйшла чарга на абмежаванне ўжываемых у вытворчасці матар'ялаў. Гэты метада стаў усеагульным, і ў рэзультата прывёў да таго, што сваім дзеяннем у сваёй галіне ён шкодна адбіваўся на другіх. З прычыны таго, што ў апошнім выніку ён азначаў усеагульнае змяншэнне попыту, а ўслед за гэтым далейшае зніжэнне цэн і далейшае згортванне вытворчасці, пры адначасовым нагараўшчым якасці. Да гэтага далучаўся рост беспрацоўя, які моцна давіў на збыт сродкаў спажывання».

Закранаючы далей становішча сельскага гаспадаркі на тэрыторыі Віленскага ваяводства (г. зн. у Зах. Беларусі), газета піша:

«Усе мы, як відаць, ведаем умовы жыцця ў вёсцы. Газа ўступае месца старажытнай лучыне, смак цукру даўно забыт, мыла для мыцця ўжываецца толькі перад вяселлем, запалкі, калі купляюць, то па адной (за грош чатыры штукі), найбольш частыя прычыны адсутнасці дзяцей у школе—недахват адзежы».

Газета заканчвае:

«Віленскі селянін не абнаўляе некалькі год сельскагаспадарчых прылад, а сям-там саха пачынае ўваходзіць ва ўжытак».

Гэта ў той час, калі ў нас у СССР, трактар і іншыя складаныя сельскагаспадарчыя машыны ўсё больш ўкараняюцца ў сельскую гаспадарку, калі ўжо ў мінулым годзе мы мелі сотні і тысячы калгасаў і калгаснікаў, стаўшых заможнымі.

«Ужыванне штучных угнаенняў зменшылася ўжо ў 1932 г. у параўнанні з 1929 г. на 90 проц., а паказчык яго на сёнешні дзень блізак к нулю. Селянін не мае магчымасці купіць адборнае зярно—засмечаным зярном кормяць зямлю. Гутаркі быць не можа аб новых капіталаўкладаннях, калі няма сродкаў на ўтрыманне старога абсталявання, якое з часам зношваецца і адказваецца далей служыць. Тры гады таму назад мясцовыя сельскагаспадарчыя арганізацыі прыкладалі ўсе старанні, каб затрудніць вываз макухі за граніцу, каб забяспечыць задавальненне патрэбы на макуху на месцах—сёння селянін наўрад ці ўспомніць, як макуха выглядае, ён не думае нават аб канцэнтраваным корме. Жывёлагадоўлі нанесен цяжкі ўдар. У гэтым годзе лік свіней на 17 проц. менш леташняга і на пятую частку менш, чым у 1931 г. Лік коняў і кароў зменшыўся на 4 проц. Маладняк масава прадаецца, бо селянін не клапаціцца аб прыросце—жывёлагадоўля нерэнтабельна».

Мы маглі-б прывесці шмат фактаў, якія сведчаць аб тым, што селянін пераступіў тую мяжу, да якой ён не мог зніжаць свае расходы, не наносячы шкоды сваёй гаспадарцы. Але прыведзеныя намі факты зусім дастатковы, каб прыйсці к вываду, што ў наяўнасці безупыннае змяншэнне прадукцыйнасці зямлі

і жывелагадоўлі, з усімі выцякаючымі адсюль вынікамі для плацежнага балансу і абарончай здольнасці як нашай обласці, так і дзяржавы. Незразумела зусім, чаму на акалічнасць такой незвычайнай важнасці не звярнулі ўвагі адпаведныя органы, абавязкам якіх з'яўляецца абарона сельскай гаспадаркі».

«Віленскі селянін знаходзіцца ў такім становішчы, што ён вымушан знішчаць свае прылады працы—так, як быццам-бы ён рэзаў сук, на якім ён сядзіць. Не знішчаць—гэта значыць неадкладна паісці па свету з торбан жабрака».

Гэта па афіцыйных даных лжэсы, а ў сапраўднасці эканамічнае становішча Польшчы значна горшае.

Нават соцьял-фашысцкі орган ППС «Работник» вымушан пісаць што

«ва ўсіх галінах гаспадарчага жыцця відны атрамацэнні і зруйнаванні, якія цягнуцца на працягу апошніх трох год».

Соцьял-фашысты—гэта галоўная соцьяльная апора буржуазіі—бачаць не толькі адно зруйнаванне, але яны бачаць, як гэты крызіс усё больш рэвалюцыянізуе рабочыя масы Пэпэсавска і фашысцкія бюракраты прабуюць усяляк затрымаць стачачны рух, затрымаць рэвалюцыйны націск рабочага класа. Аднак, не гледзячы на ўзмацненне супраціўлення соцьял-фашыстаў, забастовачны рух усё больш узмацняецца, прычым забастоўкі ў Польшчыносяць ярка выражаны палітычны характар.

Такава становішча па той бок нашай граніцы.

Рост нашага соцьялістычнага будаўніцтва, перамогі нашай пяцігодкі не могуць не аказваць рэвалюцыянізуючага ўплыву на рабочыя і сялянскія масы Польшчы, Зах. Беларусі. Гэта акалічнасць ускладае на нас яшчэ большую адказнасць за выкананне тых задач, якія перад намі стаяць.

Перабудова сельскай гаспадаркі БССР

Падводзячы вынікі работы КП(б)Б за перыяд ад XIV да XV з'езда партыі, трэба сказаць, што за гэты адрэзак часу ў рабоце па сельскай гаспадарцы мы мелі цэлы рад сур'езнейшых спраў, якія маюць аграмаднейшае значэнне непасрэдна і для 1934 г.

Тав. Сталін на XVI з'ездзе партыі папярэдзіў аб немінучасці шалёнага супраціўлення класавата ворага соцьялістычнаму разгорнутаму будаўніцтву. Тав. Сталін гаварыў:

«Мы прадпрынялі разгорнутае наступленне на капіталістычныя элементы, мы прасунулі далёка ўперад нашу соцьялістычную прамысловасць, мы разгарнулі будаўніцтва саўгасаў і калгасаў. Але такія з'явы не могуць прайсці дарма для эксплуатацыйскіх класаў. Гэтыя з'явы звычайна суправаджаюцца зруйнаваннем аджываючых класаў, зруйнаваннем кулацтва ў вёсцы, звужваннем поля дзейнасці дробна-буржуазных класаў, горада. Зразумела, што ўсё гэта не можа не абвастрыць барацьбы класаў, супраціўлення аджываючых класаў палітыцы савецкай улады»¹⁾.

Уся наша работа на вёсцы за ўвесь гэты перыяд праходзіла, і пакуль што праходзіць ва ўмовах абвостранай класовай барацьбы, што было падкрэслена і ў рашэннях XVII партыйнай канферэнцыі.

¹⁾ Сталін. Вопросы ленинизма, изд. 9-е, стр. 556.

Наша далейшае прасоўванне ўперад немінуха выкліча абвастрэнне класавай барацьбы ў паасобных моманты, і асабліва ў паасобных рэчах і на паасобных участках сацыялістычнай будоўлі. З прычыны гэтага перад партыяй стаць задача ўмацавання пролетарскай дыктатарыі і далейшага разгортвання барацьбы з апартуызмам, з правам апартуізаваць галоўнай небяспекай на даным этапе.

І трэба сказаць, што ў нас, у Беларусі, мы мелі значнае абвастрэнне класавай барацьбы за мінулы перыяд.

Варта ўспомніць тую шаленую контррэвалюцыйную кулацкую работу, дакую мы сустрэлі пры правядзенні веснавой сяўбы 1932 года. Гэта знаходзіла выражэнне ў даволі значным выхадзе з калгасаў, а ў радзе выпадкаў і распад цэлых калгасаў, у заняцванні тэрмінаў сяўбы і дрэннай якасці пазіравання сяўбы ў радзе рэчэй. Усё гэта гаворыць аб адчайным супраціўленні класавога ворага і яго аген-туры нашаму калгаснаму будаўніцтву.

Калі заняліся гэтай справай, то выявілі вялікую засмечанасць калгасаў антысавецкімі, кулацкімі, эсэраўскімі элементамі. Веснавая сяўба паказала, што мы маем справу не толькі з неарганізаванасцю, з адсутнасцю бальшавіцкай і партызанскай за пасляховае правядзення сяўбы, але, па сутнасці справы, мелі ў наяўнасці прамы, непрыкрыты раз'юшаны сабатаж сяўбы і факты прамого кулацкага тэрору і шкодніцтва. Сабатаж сяўбы праяўляўся ў тым, што ў нас беспакарана тулялі не толькі па калгасах і вёсках, але нават у радзе расенных, савецкіх і партыйных арганізацый і, калі хочаце, нават сярод некаторых цэнтральных арганізацый (Наркамзем), самыя адсталыя рэакцыйныя «тэорыі» аб тэрмінах сяўбы, аб непрыгоднасці трактароў ва ўмовах Беларусі, аб неэфектывнасці ўжывання хімічных угнаенняў для палёў Беларусі.

Выразіцелем такога роду «тэорыі», у прыватнасці, нават на пасяджэнні бюро ЦК, быў даволі вядомы Масюкоў. Прыкладваючыся, што ён як быццам не зусім разбіраецца ў справе, ён адкрыта ставіў пытанне аб непрымянімасці трактароў і хімічных угнаенняў ва ўмовах Беларусі. І не толькі ён адзін, але ва ўнісон з ім паўтараў гэтыя шкодніцкія рэакцыйныя ідэі многія іншыя былыя работнікі Наркамземаўскай сістэмы.

Якія гэта «спецыфічныя» ўмовы Беларусі, якія не дазваляюць прымяняць хімічных угнаенняў? Нават у перадавых капіталістычных краінах пытанні механізацыі сельскай гаспадаркі, угнаення і ранняй сяўбы і т. д. даўно ўжо набылі права грамадзянскасці. А ў нас, нават сярод камуністаў знаходзіліся людзі, якія сліда за шкодніцтвамі паўтараюць гэтыя рэакцыйныя ўстаноўкі.

Вазьмем, напрыклад, пытанне аб кані. Мы намячаем агромны рост конскага пароду, і гэта не толькі для сельскай гаспадаркі, але і для выхавання коннага краі. Аднак у нашых умовах існавала існаваць не можа. У нашым краі кані-коіюхам гора і існаваць не можа. За атрыманне кані трэба ісці на Палісся і Беларусь, і гэта ўжо не каласальную работу, а сапраўды гаспадарчыя адносіны да кані.

А ў нашай РССР, у нашай краіне мелі месца самыя рэакцыйныя ўстаноўкі. Гэтыя ўстаноўкі не атрымлівалі належнага адпору з боку нашых камуністаў. У выніку, у 1932 т., і часткова ў 1933 т., мелі каласавае пароду конскага пароду. Гэта ў той час, калі ў Беларусі знаходзіліся ў лепшых умовах з кармамі, чым у іншых краінах. Савецкія конныя

1932 год паказаў нам, што ў раёне савецкіх і партыйных арганізацый мелі месца элементы бытавога разнакэнства, з'яўляліся з кулацкімі элементамі, адсутнічалі самакрытыкі, грубацілі, стваралі дэкларацыянасць, замячалі чужым элементам. Вядома ўспомніць справу Петрыкаўскага раёна ад 1932 г. Таматэцкага раёна і цэлы рад іншых спраў, каб упэўніцца, наколькі зазначаны былі многія нашы партарганізацыі класава-чуждым элементам. Мы ў 1932 г. прыкладна распусцілі 15—16 кіраўніцтваў раённых арганізацый, а ў двух арганізацыях з'явіліся пазачартовыя партканферэнцыі, таму што там выявілі простае з'яўленне з кулаком не толькі ў нізавых партыйных звянох, але і ў раёнах.

Мы мелі ў наяўнасці, разе месці прабілішыя паразітні эле-
ментарных правіл рэволюцыйнай законнасці, мелі заможнасць,
сельсоветаў. Вазьміце хоць-бы той-жа Петрыкаўскі раён. У 1929
15 сельсоветах (з 22) на чале стаялі кулакі і іншыя чуждыя ім
элементы.

Да гэтага трэба дадаць і саноўна-бюракратычныя метады кіраўніцтва, адсутнасць неабходнай болейвяскай рашучасці па прызначэнню вінаватых да адказнасці з боку раду савецкіх краінаў. Скрозь і ўсюды справы аб агіднасцях, выяўленыя на тым ці іншым участку, гадамі залежвалі ў цэнтральных арганізацыях і ўстановах і не атрымлівалі ніякага рэагавання.

Апарат рад у артан з чый быў ч.ю.ран вельмі дразна. На чале стаялі людзі разнамышч.ся, рыхваючы работу. Бывалі занаха, калі чалавек правальваецца нэ зным у зэтку, яго тут-жа выганяюць на другі, больш адканы ч.астак работы.

З боку цэнтральных арганізацый ме а месца поўнае незнання таго, што робіцца на месцах,—няправільнае планаванне, адсутніць уліку і т. д. Даволі сказаць, што працэс адыходу, адсёву з калгасаў пачаўся ў нас яшчэ ўвосень 1931 г. А мы сядзелі на прадмовіям XIV з'ездзе партыі і не ведалі па сутнасці справы таго, што непасрэдна адбываецца ў рашаючых зямлях сельскай гаспадаркі: калгасах і саўгасах.

І ў галіне прамысловасці мы мелі рад неспрыяльных момантаў. Даволі ўспомніць Барысаўскую справу, дзе гатысовецкія элементы, скарыстаўшы затручэнне з харчам, з-за значыльнай работы каалерацыі і мясцовых партыйных арганізацый, і ўспрыманыя іх ініцыятыўныя работы. І не толькі ў Барысаве і ў Гомелі, і ў Мінску, і ў Віцебску былі буйнешыя пераходы і гэтае з'явілася перамога.

У культурних закладах, редакціях організацій 1932 год па-
казаў, што ў іх актыўна і плідно працуючыя фаль-
шыва-нацыяналістычныя элементы, шкідливі для розвитку
культури. Мы мелі у 1932 г. доволі розпрнутую роботу з на-
міщенням (майстерні скульптури в ГелАН і інш.).

[illegible]

сцяба не магла спрыяць высокаму ўраджаю. Асабліва вялікія страты панесены па аўсу, які быў засеян у зусім недапушчальна познія тэрміны.

У 1932 г. быў рад адмоўных момантаў у саўгасным будаўніцтве.

Тут, вядома, сказалася і тая шкодніцкая работа, якая мелася ў будаўніцтве саўгасаў: адвод дрэннай зямлі для саўгасаў, арганізацыя саўгасаў на вялікай адлегласці ад чыгункі і т. д. Даволі ўказаць, што ў нас ёсць амаль што 20—30 проц. саўгасаў, якія знаходзяцца ад чыгункі ў 30—40 кілометрах. Ёсць нават саўгасы, якія знаходзяцца ад чыгункі ў 60 кілометрах. Пры недастатковай кармавой базе гэта значыць, што свінагадоўчыя саўгасы настаялены пад прамую пагрозу недахвату корму, бо забяспечаныя сваімі ўласнымі кармамі выключна не могуць. Гэта, вядома, не магло не выклікаць велізарнейшага адыходу свінота пагалоў.

Мы ў канцы 1932 г. грунтоўна не заняліся падчысткай нашых саўгасаў, калгасаў, сельсоветаў ад класава-чуждых элементаў. У рэзультате ўсяго гэтага мы мелі кулацкі сабатаж у правядзенні хлебазагатоў.

Вы ведаеце, што ЦК ВКП(б), заслухаўшы даклад ЦК КП(б)Б і СНК БССР аб хлебазагатоўках па БССР, прыняў рэзалюцыю, якая ў асноўным зводзілася да наступных пунктаў:

1. Работу ЦК і СНК па загатоўках сельгаспрадуктаў прызнаць неадпаведнаючай.

2. Ініцыятыўныя адносіны партыйных і савецкіх арганізацый да загатоўак, у рэзультате чаго загатоўкі зрываюцца.

3. Нааўнасць у КП(б)Б славеснага дэларатывацыі як у арганізацыі, так і сярод наасобных камуністаў.

4. Нааўнасць у партыйных арганізацыях Беларусі недастатковай барацьбы з перараджэнскімі элементамі ў партыі, вельмі часта прыкрываючымі сваю контррэвалюцыйную работу фальшымі нацыянальнымі флагамі.

5. Прапанаваць ЦК КП(б)Б і СНК ачысціць рады партыі і савецкія арганізацыі ад буржуазных, перараджэнскіх элементаў.

6. Зламаць сабатаж кулацтва і ўсякіх антысавецкіх элементаў у справе выканання загатоўак.

Гэта пастанова з усёй сілай і ленінскай прэзоратывацыі паказала на сапраўднае становішча ў нас у Беларусі ў 1932 г.

І сапраўды, калі ЦК КП(б)Б, СНК БССР, а потым і раённыя партыйныя арганізацыі разгарнулі справу так, як гэтага патрабаваў ЦК ВКП(б), мы дабіліся небывалых тэмпаў у ходзе загатоўак. Калі на 10 снежня 1932 г. задавы план хлебазагатоўак быў выканан па БССР толькі на 48 проц., то на 1-1-33 г. мы выканалі яго на 106 проц. Значыць за 20 дзён мы далі больш паловы плана хлебазагатоўак. Тое-ж самае мы мелі па бульбе і па другіх відах сельска-гаспадарчых прадуктаў.

Гэта лішні раз гаворыць аб тым, наколькі мы праглядзелі манейры класавога ворага, наколькі не здолелі сапраўды, па-большавіцку, разглядзець тую абстаноўку, у якой мы працавалі, для таго, каб нанесці рэшучы ўдар па класаваму ворагу, які вядзе падрыўную работу на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.

На прыкладзе Беларусі (як гэта ні сумна для нас, камуністаў) мы павінны сказаць, што нават цэлыя партыйныя арганізацыі не зразумелі той новай абстаноўкі ў краіне, якую мы мелі ў сувязі з

абавязаннем калгаснага гандлю, не зразумелі таго, аб чым гаварыў г. Сталін на студзеньскім пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б).

На прыкладзе КП(б)Б была ясна даказана славесная дэкларацыйнасць, гніла-ліберальныя адносіны да загатоўак, аслабленне рэвалюцыйнай пільнасці з боку многіх партыйных і савецкіх арганізацый да дзеянняў і махінацый класавага ворага.

На прыкладзе Беларусі мы лішні раз пераканаліся, наколькі пагранічнае становішча нашай рэспублікі абавязвае нас, камуністаў, быць больш пільнымі і павысіць яшчэ больш наш палітычны ўзровень, лепш ўладаць марксісцка-ленінскай тэорыяй, каб своєчасова бачыць і ліквідаваць махінацыі ворага, бачыць і знішчаць недахопы ў рабоце.

1932 год з'яўляўся для ўсёй КП(б)Б годам вялікіх урокаў. Ён з'яўляўся для нас вялікай большэвіскай школай.

Гэты рашаючы адрэзак часу, супадаючы з заканчэннем 1-й пяцігодкі і пачаткам 2-й пяцігодкі, пяцігодкі пабудовы бяскласавага сацыялістычнага грамадства, абавязваў і абавязвае ўсіх камуністаў больш чым калі-б там ні было жываць у сваёй рабоце ўсякі бюракратызм, славесную дэкларацыйнасць, саноўна-панскія метады кіравання.

Ён абавязвае камуністаў раз назаўсёды пакончыць з элементамі групаўшчыны, сямействанасці, месніцтва.

Іменна наяўнасць элементаў групаўшчыны, сямействанасці не толькі ў паасобных звеннях, але, па сутнасці справы, ва ўсіх арганізацыях КП(б)Б і нават сярод кіруючых работнікаў, прывяла да таго, што мы праглядзелі самую злосную, самую зверскую работу класавага ворага.

Гэта гаворыць аб тым, наколькі нам неабходна перабудова, наколькі неабходна павысіць сваю рэвалюцыйную пільнасць, узняць адказнасць кожнага камуніста за даручаную яму работу. Трэба нам дабіцца, каб нашы работнікі хутчэй раслі для таго, каб быць на ўзроўні вялікіх задач, пастаўленых перад намі другой пяцігодкай. Той камуніст, які думае, што можна ў перыяд разгорнутай барацьбы за пабудову бяскласавага сацыялістычнага грамадства быць звязаным з элементамі групаўшчыны, сямействанасці, з'яўляецца страчаным для партыі чалавекам. Такі камуніст будзе самым апошнім чалавекам у сацыялістычным грамадстве (апладысменты).

Раўняцца па перадавых краях, рэспубліках і абласцях

Вы ведаеце, таварышы, выключную па сваёй празорлівасці і геніяльнасці прамову тав. Сталіна на студзеньскім пленуме ЦК «Аб рабоце ў вёсцы». Тыя ўстаноўкі, якія тав. Сталін даў у гэтай гістарычнай прамове, з'яўляліся і з'яўляюцца настольнай кнігай к-раўніцтва ў нашай практычнай рабоце ў вёсцы.

Мы можам сказаць, што 1933 г. з пункту погляду барацьбы за далейшае развіццё сельскай гаспадаркі для нас у БССР з'яўляецца годам безумоўна сур'ёзных поспехаў у рабоце, годам, калі мы моцна, з усёй сілай разгарнулі справу сацыялістычнага будаўніцтва.

1933 год з'явіўся для нас годам ліквідацыі цэлага раду недахопаў і прарываў, якія меліся ў папярэднія гады. 1933 г. для Савецкага саюза аказаўся ў рэзультате ажыццяўлення ўказанняў тав. Сталіна годам сур'ёзнейшых рашаючых перамог.

Вось некаторыя даныя выканання гадавога плана: здача зярна дзяржаве па БССР выканана поўнасцю і па кожнаму віду паасобку: зернапастаўкі, натураплата, зварот зернавых пазык, здача хлеба соўгасамі. План пастаўкі зярна дзяржаве па СССР выканан не толькі калгасамі, але і аднаасобнымі гаспадаркамі.

Гэты план выканан не толькі ў цэлым па Саюзе, але ён выканан кожнай асобнай абласцю, краем, рэспублікай. Гэта велізарнейшая справа, чаго мы не мелі ні ў адну папярэднюю хлебазагатоўчую кампанію.

Гадавы план па Саюзе ў цэлым выканан такім чынам, што за першы квартал кампаніі—ліпень, жнівень, верасень 1933 г.—павінна было быць здача па плане 65,2 проц., фактычна-ж здана 80,2 проц. супроць 45,9 проц. за той-жа перыяд мінулага года. План зерна, пастаўк на 1 лістапада выканан на 96 проц. гадавога плана, тады як у 1932 г. на гэты-ж тэрмін было здана толькі 73 проц. Цэлы рад абласцей і аўтаномных рэспублік—Крым, Татарыя, Маскоўская абласць, Горкаўскі край—ж і кастрычніка поўнасцю выканалі ў гэтым гадавы план хлебапаставак, у той час як у мінулым годзе на тое-ж чысло выкананне гадавога плана складала для Крыма 91 проц., Татарыі 71 проц., Маскоўскай абласці 51 проц., Горкаўскага края 49 проц., а па Беларусі, калі ўзяць адпаведна выкананне плана, то мы выканалі ў мінулым годзе на тое-ж чысло прыкладна 25 проц. плана.

Па Беларусі мы ў гэтым годзе па здачы хлеба, зярна, па адгрузцы бульбы Ленінграду і па цэламу раду іншых відаў выканання абавязанстваў перад дзяржавай вышлі перад, чым калі-небудзь. Праўда, у нас яшчэ астаўся сур'езнейшы недахоп—гэта невыкананне плана ільназаготовак. Тут-та мы не выкарысталі тыя магчымасці, якія мы мелі, каб даць лепшыя паказчыкі, чым мы іх далі.

Рад абласцей і рэспублік, як Маскоўская, Татарыя, Заходняя абласць і інш., атрымалі ордэн Леніна за паспяховае выкананне гаспадарчых кампаній 1933 г. Мы таксама мелі ў 1933 г. тыя-ж магчымасці, каб атрымаць ордэн Леніна. А тое, што мы ордэна Леніна не атрымалі, у першую чаргу самі вінаваты ў гэтым. Мы яшчэ не зрабілі ўсяго таго, што ад нас патрабуецца і тым самым не з'яўляемся гэтай найвышэйшай узнагароды.

Тав. Кагановіч, кіраўнік маскоўскай арганізацыі, яшчэ ў пачатку гэтага года гаварыў: «У вас, у Беларусі, ёсць найлепшыя магчымасці спаборнічаць з Масквой, і невядома яшчэ, можа быць, вы Маскву абгоніце ў выкананні сельскагаспадарчых планаў».

Гэта зусім зразумела: мы з пункту погляду арганізацыйных і гаспадарчых магчымасцей маем аграмадныя сілы і магчымасці. Мы—рэспубліка з не асабліва вялікім насельніцтвам. У нас ёсць добрыя спарт і добрыя дарогі. Мы маем цэлы рад гарадоў (Менск, Гомель, Віцебск, Магілёў і інш.), якія могуць даць смяцельныя сілы, чаго не мае цэлы рад краёў і абласцей. У Савецкім-жа саюзе ёсць цэлы рад абласцей і краёў, дзе па сутнасці ёсць адзіны які-небудзь былы губерньскі горад і некалькі павятовых гарадоў. А што сабою прадстаўляў павятовы горад у былой царскай Расіі ў параўнанні з нашымі цяперашнімі гарадамі, многія з вас добра ведаюць. Вазьміце хоць-бы для параўнання Сярэднюю Волгу—гэта проста непараўнальныя рэчы.

Мы маем такія гарады, як Менск, Гомель, Віцебск, Магілёў—у м. н. п. губернскай гарады, зар.з. бунныя прамысловыя цэнтры з вялікай пролетарскай праслойкай, чаго няма ў радзе другіх абласцей.

Я ў гутарцы з тав. Кагановічам ад імя КП(б)Б павіншаваў масквічоў з ордэнам Леніна. Паглядзеў на мяне т. Кагановіч і кажа: відаць, здарова заздросціце (смах). І правільна, таварышы. І ведаеце чаму? Таму, што мы сапраўды не зрабілі таго, што трэба было зрабіць. Таму і заздросцім масквічам, заздросцім, зразумела, у большасці ім сэнсе слова, заздросцім таму, што прызнаем недахопы нашай работы, заздросцім таму, што мы павінны проста сказаць: калі ёсць гут віна каго-небудзь, то ў першую чарту наша віна, віна раённых арганізацый.

Мы мелі ўсе магчымасці выканаць поўнае абавязальства, не раз узятыя намі ў адпаведных нашых рашэннях і рэзалюцыях. У нас, у БССР, створаны аграмаднейшыя матэрыяльныя рэсурсы ў параўнанні з боку Савецкага саюза, што дае магчымасць набудаваць нашу работу так, каб мы былі ў першых радах перадавых абласцей і краёў. І 1934 год павінен быць рашаючым годам, рашаючым у тым сэнсе, каб сельскую гаспадарку Беларусі зрабіць сапраўды перадавой гаспадаркай у Савецкім саюзе. Мы па механізацыі сельскай гаспадаркі ў 1934 г. будзем займаць адно з першых месцаў у СССР. Мы будзем мець у БССР больш 3.000 трактароў, будзем мець 81 МТС. Мы ў 1934 г. будзем мець дастатковую колькасць хімічных угнаенняў. У 1934 г. будзем мець цэлы рад другіх сур'ёзных матэрыяльных рэсурсаў, якія дазваляюць нам рушыць наперад больш хутка.

Тыя палітычныя і арганізацыйныя мерыпрыемствы, якія партыя праводзіла ў мінулым сельскагаспадарчым годзе, як правядзенне закона аб абавязковай пастаўцы зярна, мяса, малака і інш. с.-г. прадуктаў, умацаванне рэвалюцыйнай законнасці, ажыццяўленне лозунга правадыра партыі тав. Сталіна аб тым, каб зрабіць усе калгасы большэвіцкімі і калгаснікаў заможнымі, аб дапамозе бескароўным калгаснікам, стварэнне з некалькімі членамі рудзіцкіх уладзаванага камітэта па загатоўках і яго упаўнаважаных на месцах аж да раёнаў і, урэшце, стварэнне па ініцыятыве тав. Сталіна палітаддзелаў у МТС і саўгасах—усё гэта адыграла рашаючую ролю ў выкананні нашых канкрэтных арганізацыйных мераў, якія мы ўзялі на сябе ў гэтым годзе.

Мы маем значную перабудову работы партыйных арганізацый на весны, гэтаму спрыяла сумесняя работа з палітаддзеламі. Партыйныя арганізацыі ў вёсцы бліжэй пачынаюць дзейнічаць, сталі больш глыбока зацікаваныя работай у калгасе і саўгасе.

Вось некаторыя даныя нашай перабудовы: з наяўных 63 МТС у Беларусі ўжо ўкамплектаваны і працуюць палітаддзелы ў 57-мі МТС. Аднак, трэба адзначыць, што прыкладна ў 15 МТС палітаддзелы не ўкамплектаваны ўсімі работнікамі. Як правіла, тыя МТС, дзе арганізаван палітадзел, лепш справіліся са сваімі гаспадарчымі і палітычнымі задачамі, чым калгасы, не абслугоўваемыя МТС.

У гэтым напрамку ў 1934 г. нам трэба будзе правесці аграмадную работу. Мы будзем мець 81 МТС. Мы маем больш 200 саўгасаў, аб'яднаных Упоўнаважанага саўгаса, цэлы рад буннейшых свінаводчых саўгасаў. Мы павінны дабіцца такога становішча, каб ва ўсіх МТС і саўгасах працавалі такія камуністы, якіх партыя выдзяляе для работы ў палітаддзелах, г. зн. лепшыя камуністы.

Для нас сёння зусім відавочна, наколькі ідэя тав. Сталіна аб арганізацыі палітаддзелаў аказалася правільнай і наколькі жыццё яе лішні раз пацвярджае. Калі мы гаворым, што 1933 г. на многа адрозніваецца ад 1932 г., як у сэнсе ўмацавання рэволюцыйнай законнасці, так і ў справе ачысткі нашых калгасаў ад класавага горага і ўсіх антысавецкіх элементаў, адрозніваецца ўмацаваннем нашай партыйнай арганізацыі на весцы і ў раёнах, то гэта ў значнай меры заслуга нашых палітаддзелаў. Гэта ў сваю чаргу гарантуе нам у 1934 г., што, спалучаючы работу палітаддзелаў МТС, саўгасаў і раённых партыйных арганізацый, мы дасягнем яшчэ большых поспехаў у нашай аграмаднай творчай рабоце на весцы.

Ужо ў 1933 г. мы зрабілі вялікі крок наперад па ажыццяўленню лозунга правадыра партыі т. Сталіна аб заможнасці калгаснікаў. Вось некаторыя даныя аб росце даходнасці нашых калгаснікаў. На працадзень па зернавых культурах у 1932 г. у сярэднім прыходзілася 1 кгр. 350 гр. Мы ведаем, што ў выніку гаспадарчага 1932 г. была цяжкая колькасць калгасаў, дзе на працадзень не прыходзілася нават і аднаго кілограма. У 1933 г. у сярэднім на працадзень калгасніка падае звыш 3,5 кгр. зярна. Падвоена і нават патроена ў параўнанні з мінулым годам колькасць бульбы на працадзень. У мінулым годзе на працадзень у сярэднім прыходзілася 3 кгр. 500 гр., у гэтым годзе—6—8 кгр.

Гэтыя даныя аб вазе працадня калгасніка атрыманы намі ў рэзультате распрацоўкі вынікаў па 1714 калгасах.

Па некаторай групе калгасаў ёсць яшчэ больш высокія даходы. Напрыклад, у калгасе «1-я конная армія», Менскага раёна, у 1931 г. на працадзень прыходзілася зернавых 800 гр., у 1932 г. 2 кгр. 100 гр., у 1933 г.—3 кгр. 642 гр., бульбы ў 1931 г.—4 кгр. 500 гр., у 1932 г.—6 кгр. 600 гр., у 1933 г.—14 кгр. 600 гр. Такіх калгасаў па БССР мы маем сотні.

1933 г. з'яўляецца годам значнага павышэння ўраджайнасці ў калгасах і саўгасах.

Так ураджай жыта ў 1932 г. складаў 6 цэнт. з га, у 1933 г.—9,4 цэнт.; пшаніцы: у 1932 г.—6,51 цэнт, з га, у 1933 г.—11,1 цэнт.

Але нам трэба яшчэ прагесці вялікую работу па павышэнню ураджайнасці. Дасягнутыя намі поспехі па якасных і колькасных паказчыках у сельскай гаспадарцы ў 1933 г. не даюць нам ніякага права на гэтым супакоіцца.

Наперад намі стаць цэлы рад буйнейшых задач у галіне сельскай гаспадаркі. Нам трэба, як бліжэйшую задачу ў 1934 г. поўнасю выканаць план ільназагатоўак. Да гэтага часу нашу работу па ільназагатоўках нельга прызнаць здавальняючай. На 15 студзеня мы выканалі па рэспубліцы толькі 76,1 проц. гздавога плана ільназагатоўак.

Нам трэба дабіцца ўмацавання ільнаводных, адстаючых раёнаў. Праўда, мы маем тут некаторыя поспехі. Узяць хоць-бы сенненскую арганізацыю або полацкую і дрысенскую арганізацыі. Тут у наяўнасці сур'ёзныя поспехі ў барацьбе за лен, і невыпадкова, што калі мы прэзідыум выбралі тут на з'ездзе, то мы лічылі неабходным і сакратароў полацкага, сенненскага, дрысенскага райкомаў партыі і некаторых іншых работнікаў увесці ў прэзідыум з'езда. Гэтым самым трэба падкрэсліць, што мы і надалей будзем ацэньваць работу любога раёна не па словах, не па дэкларацыях, не па балбатні, якая

ў нас дагэтуль не зусім яшчэ зжыта, а па справе, па выніках выканання ўсіх абавязацельстваў перад дзяржавай.

Перад намі стаіць вельмі сур'ёзная задача—аб Палессі. Такое становішча, у якім знаходзіцца цяпер Палессе, далей пакінуць нельга. Мы павінны моцна паставіць на ногі наша Палессе, каб яно стала раёнам, вытвараючым зернавую культуру і было поўнаццю забяспечана сваім хлебам.

Перспектывы развіцця Палесся вельмі вялікія. Мы маем там усе магчымасці шырай паставіць развіццё жывёлагадоўлі і зернавых культур, каб ператварыць Палессе ў адзін з перадавых раёнаў БССР.

Асабліваю ўвагу для БССР набывае расшырэнне пасеўных плошчаў пшаніцы. План пасеву азімай пшаніцы ў мінулым 1933 г. мы выканалі лепш чым у папярэднія гады. Але гэтым мы не можам абмежавацца. Перад намі стоіць вялікая задача, каб прышпітчыць культуру азімай пшаніцы ў БССР і дабіцца сур'ёзнейшых поспехаў у гэтых адносінах.

1934 год павінен быць годам далейшага ўмацавання патрададзелаў МТС і саўгасаў.

Асаблівая ўвага павінна быць звернута на ўмацаванне нашых саўгасаў. Мы не можам далусціць такога становішча, каб саўгасы адстагвалі ў сваім развіцці. Трэба сур'ёзна і грунтоўна паставіць пытанне аб забяспечанні саўгасаў кармамі і стварэнні моцнай фінансавай і матэрыяльнай базы для іх.

Таксама і ў справе ўмацавання калгасаў нам яшчэ прадстаіць вельмі многа зрабіць. Мы маем на тэрыторыі БССР вельмі многа дробных раскіданых калгасаў, асабліва на хутарскай зямлі. Такое здрабненне калгасаў не дазваляе правільна наладзіць чоткае кіраўніцтва работай гэтых калгасаў і не дае магчымасці правільна арганізаваць работу брыгад.

Нам асабліва патрэбна ў 1934 г. канчаткова пакончыць з пытаннем аб прысядзібных участках, на што не раз указвала «Правда», трэба раз і назаўсёды пакончыць з кулацкай тэндэнцыяй, накіраванай на павелічэнне прысядзібных участкаў.

У галіне выканання дзяржаўных абавязацельстваў па пастаўцы сельскагаспадарчых прадуктаў БССР павінна заняць у 1934 г. адно з першых месц у Савецкім саюзе.

Нам трэба дабіцца далейшага росту даходнасці калгаснікаў, каб 1934 г. быў годам ажыццяўлення лозунга правадэра партыі тав. Сталіна—зрабіць усе калгасы большэвіцкімі і ўсіх калгаснікаў заможнымі.

Асаблівая ўвага павінна быць звернута на вылучэнне жанчын-калгасніц на кіруючую работу ў калгасе як у самім праўленні, так і асабліва ў калгасных брыгадах. Жанчына, як правільна ўказаў тав. Сталін,—вялікая сіла ў калгасе. Мы павінны яе больш смела і рашуча высоўваць на кіруючую работу.

Нашы начальнікі патрададзелаў МТС, сакратары райкомаў, старшыні РВК павінны ўзяць пад свой непасрэдны штодзённы нагляд работу ў нашых калгасах. Трэба дабіцца такога становішча, каб кожны сакратар райкома, старшыня РВК быў у курсе справы тго, што робіцца ў калгасе, як там арганізавана праца, як расстаўлены лозунгі, якія перспектывы далейшага развіцця гэтых калгасаў і т. д.

У галіне развіцця жывёлагадоўлі 1934 год павінен быць годам рэзкага пералому ў справе развіцця свінагадоўлі і асабліва коне-

гадоўлі. Нам трэба дабіцца такога становішча, каб клопаты аб кані сталі справай усіх нашых раённых арганізацый, гэта забяспечыць нам далейшы рост і ўмацаванне конетадоўлі ў БССР.

Асабліваю ўвагу мы павінны будзем аддаць у 1934 г. далейшаму ўмацаванню органаў Наркамзема як тут, у цэнтры, так і на месцах. Нам трэба дабіцца, каб зямельныя органы сталі сапраўднымі сацыялістычнымі арганізатарамі і планавікамі сельскай гаспадаркі, арганізатарамі ў правядзенні ўсіх агратэхнічных мерапрыемстваў на вёсцы, у калгасе, у соўгасе, каб яны сапраўды з'явіліся лідэрамі памочнікамі партыі ў справе ператварэння нашай сельскай гаспадаркі ў перадавую сельскую гаспадарку ва ўсім свеце. Нам трэба скончыць у зямельных органах з усімі эсэраўскімі, нацдэмаўскімі, прышчэпаўскімі элементамі, калі яны яшчэ там асталіся. Выкрыгаць і каленым жалезам выпальваць іх адтуль.

Мы павінны дабіцца такога становішча, каб у барацьбе за якасць работы на вёсцы, за апрацоўку глебы, за ачыстку насення, за рамонт і скарыстанне трактароў, снабжэнне іх гаручым, за ўзбраенне калгаснікаў агратэхнічнымі ведамі БССР заняла-б адно з перадавых месц у Савецкім саюзе.

Мы павінны быць перадавікамі ў тым сэнсе, каб неадкладна па класці канец у нашай беларускай вёсцы усякім рэакцыйным, усякім контррэвалюцыйным дэям і ідэям, якія яшчэ да канца не вытручаны. Нам патрэбна зрабіць так, каб сапраўды на кожным участку работы на вёсцы адчувалася непрымымасць, большэвіцкая перамога, большэвіцкая паслядоўнасць у барацьбе за выкананне абавязкаў перад дзяржавай, большэвіцкая клапаціласць у адносінах да калгаснікаў, у справе дапамогі ім паставіць сельскую гаспадарку на вышэйшую ступень.

Вазьміце такое пытанне, як праблема высокаякаснага, высокагатункавага насення. Мы-ж па пшаніцы і аўс, не маем свайго насення, а па жыту мы маем надзвычай дрэнныя гатункі насення. Мы не маем таксама добрага насення і па іншых вельмі важных культурах, як, напр., па ільну, бульбе.

Нам трэба павесці ў гэтай галіне аграмаднейшую работу, тым, што далей так жыць нельга, далей зніжаць якасць, а гэта значыць зніжаць ураджайнасць, мы не можам. У гэтым сэнсе велізарная работа кладзецца на плечы нашых міжраённых камісій па ўраджайнасці. І ўжо ў 1933 г. мы мелі нямала ўзораў добрай работы.

Нам трэба развіваць і далей сацыялістычнае спаборніцтва, якое, у асаблівасці ў 1933 г., знайшло асабліва яркае выражэнне ў барацьбе за большэвіцкае ўмацаванне калгасаў не толькі паміж калгасамі, не толькі паміж соўгасамі, паміж раёнамі, але таксама знайшло сваё пашырэнне і паміж краямі, рэспублікамі, абласцямі.

Калі сацыялістычнае спаборніцтва прывілося моцна ў нашым жыцці, сярод рабоча-сялянскага сацыялістычнага спаборніцтва ў прамысловасці стала асноўным метадам работы, то яно яшчэ большай меры павінна з'явіцца і стаць асноўным метадам работы і ў сельскай гаспадарцы.

Мы павінны 1934 год зрабіць годам магутнага сацыялістычнага спаборніцтва БССР з рэспублікамі і абласцямі. Мы павінны ў 1934 год зрабіць годам аграмаднага развіцця сацыялістычнага спаборніцтва паміж раёнамі, краямі, рэспублікамі, абласцямі.

Тым самым, што мы робім, мы павінны даказаць, што гэтае

фактаў, калі-б начальнікі палітаддзелаў адзін другога выклікалі на саборніцтва па канкрэтных участках работы. Нам трэба, каб кожны сакратар райкома сапрауды на-зубок ведаў сваю гаспадарку, ведаў-бы гаспадарку і таго раёна, з якім ён саборнічае, для таго, каб ён мог як належыць змагацца за лепшыя паказчыкі.

Калі-б вы паглядзелі на тое саборніцтва, якое ў прыватнасці мне прыходзілася наглядаць паміж Маскоўскай абласцю і Горкаўскім краем, то вы ўбачылі-б, што там справа даходзіла нават да таго, што саборнічаючыя пасылалі сваіх людзей у раёны, каб паглядзець на кожным участку, як працуюць, каб вучыцца і пераняць лепшыя метады работы ў саборнічаючых.

А мы пакуль што ў справе соцыялістычнага саборніцтва дрэнна расквашваемся. У нас чакаюць: раёншчыкі чакаюць — вось цэнтралізаваныя, рэспубліканскія арганізацыі нам дадуць насенне і штосьці дадуць усё, ну, і тады, моў, будзем саборнічаць. Такая работа нікуды няварта.

Многія ў нас яшчэ працуюць старымі метадамі. Вось сядзіць сабе раёншчык—сакратар райкома і чакае дапамогі, замест таго каб неадкладна паехаць у тое месца, адкуль грузіцца харчовая дапамога, каб узяць пад свой нагляд, ведаць, што дзе адбываецца.

Нам трэба як можна хутчэй пакончыць з такімі з'явамі і ўшчыта сапрауды за канкрэтнае аператыўнае кіраванне сельскай гаспадаркай, уваходзячы літаральна ва ўсе яе дэталі, выправляючы на-хадзіўсе недахопы.

Тыя поспехі, якія мы маем у галіне барацьбы за развіццё і ўмацаванне сельскай гаспадаркі ў Беларусі за 1933 г., нам трэба яшчэ больш замацаваць. 1934 год павінен быць у нас годам сур'ёзнайшага навароту, сур'ёзнайшай барацьбы за далейшае палепшанне сельскай гаспадаркі. Трэба працаваць так, каб заняць адно з першых месц у Савецкім саюзе і заваяваць права на атрыманне ордэна імя Леніна (апладысменты).

Прамысловасць

Наша прамысловасць у мінулым 1933 г. выканала гадавую праграму ўсяго толькі на 86,4¹⁾ проц. Гэта лічба сама па сабе сведчыць аб дрэнным, нікуды не вартым становішчы работы прамысловасці.

Па асобных галінах прамысловасці мы маем такія паказчыкі: прамысловасць Наркамцяжпрома выканала гадавы план на 91,6 проц., прамысловасць-жа Наркамлетпрома—на 85,6 проц., па Наркамлесу на 78,7 проц. і па прадпрыемствах Наркамснаба—89,6 проц. План здабычы торфу выканан усяго на 56,6 проц. Заданне па выпрацоўцы электраэнергіі выканана на 93,8 проц.

Само сабой зразумела, што такі вынік работы па ўсіх галінах прамысловасці БССР сведчыць аб тым, што кіравалі мы прамысловасцю дрэнна, горш нават чым у 1932 годзе.

Асноўныя прычыны дрэннай работы прамысловасці заключаюцца ў дрэнным кіравніцтве як па лініі партыйных, савецкіх арганізацый, так і па лініі непасрэдна гаспадарчых арганізацый і ў асаблівасці ў аднікоў—гаспадарнікаў.

Сапрауды, у гэтым годзе з пункту погляду снабжэння прамысловасці сыравінай мы знаходзіліся не ў горшых умовах, чым у мінулым годзе, а, наадварот, па цэлым раду галін мы мелі лепшыя ўмовы.

¹⁾ Папярэднія дадзеныя па прамысловасці за 1933 г. Савецкага і Рэсп. Б. падчыненыя.

Тым не менш, гэтыя магчымасці не былі скарыстаны для поўнага выканання промфінплана.

Возьмем паліва—гэты найбольш напружаны ўчастак нашай работы. Трэба прама сказаць, нашы арганізацыі і ў Менску, і ў Гомелі, і ў Віцебску, і ў Магілёве, бясспрэчна, прамаргалі з палівам, не скарысталі летні перыяд, калі трэба было загатоўіць і перавозіць паліва. А зараз з усіх бакоў нясуцца крыкі—не хапае паліва, няма вагонаў, паліва не падвозіцца. І ясна, само сабой—раз прамаргалі летам, цяпер труднае ўнушчанае нагнаць.

Але справа не толькі ў паліве. Асноўная прычына дрэннай работы нашай прамысловасці закранае імяна ў дрэннай арганізатарскай рабоце, у дрэнным арганізацыяна-тэхнічным кіраванні. І сапраўды, калі паглядзець работу прамысловасці паасобных прадпрыемстваў, то мы маем такое становішча:

Завод імя Варашылава выканаў у 1933 г. сваю праграму на 105 проц. пры колькасці рабочых у адносінах да плана—93,8 проц., Магілёўская шоўкавая фабрыка выканала свой вытворчы план да тэрмінова як па колькасці, так і па якасці паказчыках. Мне прышлося нядаўна гаварыць з ленинградскімі таварышамі. Яны прама заяўляюць, што за апошняе паўгоддзе Магілёўская шоўкавая фабрыка дае лепшую прадукцыю, чым адпаведныя другія фабрыкі, якія снабжаюць ленинградскія тэкстыльныя фабрыкі сыравінай.

Вазьміце швейную фабрыку «Окцябр»—яна выканала вытворчы план на 100,9 проц. Побач з гэтым «Сцяг індустрыялізацыі»—прадпрыемства, якое займае аграмадную долю ў агульнай прадукцыі швейнай прамысловасці БССР,—выканала промфінплан на 79,9 проц. Гомсельмаш выканаў усяго на 62,5 проц. гадавой праграмы, Магілёўскі трубаліцейны завод—на 60 проц. і т. д.

Значыць, побач з буінымі прадпрыемствамі, добра працуючымі, мы маем цэлы рад прадпрыемстваў, якія ідуць з сур'ёзнымі прарывамі. Хоць-бы тая-ж фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі», якая выканала гадавы промфінплан на 80 проц. Прычым трэба мець на ўвазе, што ў 1933 годзе гэтай фабрыкай вельмі сур'ёзна займаліся і цэнтральныя рэспубліканскія, і нават саюжныя арганізацыі, але тым не менш фабрыка промфінплан не выканала.

Або вазьміце фабрыку «КІМ»—аграмаднейшае прадпрыемства, дзецішча першай пяцігодкі. Праўда, фабрыка яшчэ поўнасю не абсталявана, але яна мае ўсе магчымасці выканаць тое заданне, якое яна мела, але іменна дрэнная арганізацыя працы, дрэнная расстаноўка людзей, няўменне працаваць па-новаму зрывае выкананне промфінплана.

Вось што пішуць самі рабочыя фабрыкі «КІМ» аб сваёй рабоце:

«Мы працуем няпоўных сем гадзін, у лепшым выпадку мы працы аддаем 5 гадзін, астатні-ж час ідзе на прыватныя гутаркі, бязмэтныя прастоі. Калі-б фабрыка працавала поўнасю 420 мінут у змену, ні аб якім адставанні не магло-б быць і гутаркі.

Дрэнная працоўная дысцыпліна і разгільдзяйства параджаюць аграмаднейшы брак.

Прычыны такога агіднага стану фабрыкі тлумачацца перш за ўсё тым, што тут да гэтага часу няма разгорнутай барацьбы з лодырамі і прагульшчыкамі. У паасобных выпадках наглядаюцца нават прыклады адносінаў да іх. Адміністрацыя дрэнна змагаецца за сацыялістычную арганізацыю вытворчасці, дрэнна

ў нас пастаўлена кіраўніцтва соцпаборніцтвам і ўдарніцтвам. Воньт перадавых прадпрыемстваў зусім не скарыстоўваецца.

Абязлічка да гэтага часу на фабрыцы не зжыта. Абязлічаны не толькі людзі, але і інструменты. Гэтыя «дробязі» балюча б'юць па вытворчасці.

Гэта характарыстыка прымяніма, бадай, да многіх нашых прадпрыемстваў, не выканаўшых промфінплан.

Няўменне арганізаваць працу і замацаваць рабочую сілу—адсюль вялікая цяжучасць.

Цэнна пастаўлена ў нас барацьба за аўладанне тэхнікай і ўшчыльненне рабочага дня. Адсутнічае аператыўнае і канкрэтнае кіраўніцтва з боку наркаматаў і гаспадарчых аб'яднанняў.

Слабая барацьба раду партыйных і профсаюзных арганізацый за промфінплан, нездавальняючае яшчэ з іх боку кіраўніцтва вытворчасцю.

Вось, па сутнасці справы, прычыны, зрываючыя работу многіх нашых прадпрыемстваў.

За апошні час мы прарабілі вялікую работу з пункту погляду расстаноўкі людзей па лініі прамысловасці: стварылі спецыяльную камісію ЦК па перагляду кіруючых гаспадарчых і тэхнічных работнікаў прадпрыемстваў. Чыстка партыі паказала, што барацьба за промфінплан упіраецца, перш за ўсё, у людзей, у сістэму і ў метады кіраўніцтва вытворчасцю.

Мы за першую п'яцігодку стварылі цэлы рат буйнейшых прадпрыемстваў у БССР. І якраз гэтыя прадпрыемствы—дзецішча першай п'яцігодкі, працуюць яшчэ кепска. Чым гэта тлумачыцца? Гэта тлумачыцца, галоўным чынам, тым, што нашы кіраўнікі наркаматаў, гаспадарчых аб'яднанняў больш «працуюць» у кабінетах, займаюцца пісанінай паперак, чым бываюць на прадпрыемствах, у цэхах.

Вазьміце Грысевіча, былога члена Бюро ЦК і наркома лёгкай прамысловасці.

Грысевіч член партыі з 1918 г., праншоўшы школу партыйнай работы, быў сакратаром акругкома, потым старшынскі ВСНГБел., потым наркомам лёгкай прамысловасці. Калі Грысевіч быў вылучан наркомам Легпрома, то ён даў, што яму там нязручна працаваць, бо маштаб работы для яго значна меншы, чым у ВСНГ.

А вось што выявіла чыстка. Грысевіч на працягу амаль года па заяве членаў ячэйкі Наркамлегпрома і бліжэйшых яго супрацоўнікаў не працаваў у наркамце. Наркамат наведваў адзін раз у тыдзень. Нельга сказаць, каб Грысевіч не разбіраўся ў пытаннях прамысловасці, але пачаў ігнараваць пастановы партыі аб рабоце прамысловасці, перастав цікавіцца тым, што робіцца на прадпрыемствах, падначаленых яму, як наркому, непасрэдна.

І зусім правільна камісія па чыстцы запісала Грысевічу, што такія адносіны да работы не варты камуніста. Па сутнасці справы мы з боку т. Грысевіча мелі сабатаж і ігнараванне дырэктыў партыі, дырэктыў шэньскага пленума ЦК КП(б)Б аб рабоце лёгкай прамысловасці.

Гэта ні ў якой меры не апраўдае ні работу намеснікаў Грысевіча, ні аднаведных кіраўнікоў гаспадарчых аб'яднанняў. Калі людзі дачаюсябе большэвікамі, калі партыя даручыла ім вялікую справу, яны абавязаны былі паставіць пытанне аб рабоце Грысевіча на вялікую публіцыповую вышыню. Яны гэтага не зрабілі. Гэта сведчыць аб дрэннай

рабоце ў сістэме Наркамлегпрома, аб адсутнасці большэвіцкай адказнасці за работу, за даручаную справу.

Калі ўзяць работу Упоўнаркамцяжпрома, то праўда, тут мы маем некалькі лепшых рэзультаты. Але ўсё-ж і работу Упоўнаркамцяжпрома нельга лічыць здавальняючай. Больш таго, з пункту погляду абслугоўвання той прамысловасці, якая ўваходзіць у сістэму НКЦяжпрома, мы маем бяспрэчны прарыв. Возьмем к прыкладу завод імя Варашылава, або Гомельскі завод «Пролетарый». Дагэтуль гэтыя заводы не маюць свайго вытворчага твару, няма спецыялізацыі гэтых заводаў, невядома, што яны павінны выпускаць. Сёння яны выпускаюць такарныя варштаты, заўтра—свідравальныя, або абсталяванне для дарожнага будаўніцтва. Калі на заводзе імя Варашылава пабываў тав. Калінін, ён прама ім указаў, што так, як працуюць зараз варашылаўцы, працавалі 20 год таму назад. Абсталяванне старое. Гэта не віна варашылаўцаў. Відаць, трэба правесці яшчэ большую рэканструкцыю на заводзе, спецыялізаваць яго на пэўным відзе вытворчасці, няхай ён вырабляе неабходнае абсталяванне для нашага калектывнага будаўніцтва. Ва ўсякім выпадку НКЦяжпром павінен сур'ёзна заняцца пытаннем спецыялізацыі нашых прадпрыемстваў.

За мінулы год быў у нас пушчан атрамідны гігант—Гомельскі шклозавод, які атрымаў права называцца імем тав. Сталіна. Гомельскі шклозавод з пункту погляду тэхнічнага абсталявання, з пункту погляду выпуску прадукцыі (выпрацоўка высокакаснага бемскага шкла) займае адно з першых месц у Савецкім саюзе. Завод абсталяван савецкімі машынамі. І задача рабочага калектыва, партарганізацыі завода дабіцца ўжо ў гэтым 1934 г. поўнага асваення вытворчай магутнасці завода.

Мяркуючы па выніках работы нашых буйных прадпрыемстваў, трэба прама сказаць, што мы недастаткова рэалізуем тыя дырэктывы, якія былі даны тав. Сталіным на студзеньскім пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б).

Тав. Сталін на студзеньскім пленуме ЦК з усёй сілай падкрэсліў неабходнасць канцэнтравання ўвагі ўсёй партыі, усяго рабочага класа на пытаннях асваення і аўладання тэхнікай, неабходнасць сур'ёзнага павышэння прадукцыйнасці працы і сур'ёзнага скарачэння сабекошту.

«У гэтым цяпер галоўнае, бо толькі на гэтай базе мы можам дабіцца, скажам, у другой палове другой пяцігодкі новага магутага рабегу як у галіне будаўніцтва, так і ў галіне выпуску прамысловай прадукцыі».

Нашы прадпрыемствы як па лініі росту прадукцыйнасці працы, так і па лініі зніжэння сабекошту, палепшання якасці прадукцыі маюць вялікія прарывы. А магчымасці па зніжэнню сабекошту і палепшанню якасці прадукцыі ў нас былі вялікія. Даволі сказаць, што калі рад нашых прадпрыемстваў, у тым ліку заводы «Большэвік», імя Варашылава, «Комунар», завод імя Ланцуцкага і інш., у час чысткі наляглі як трэба на арганізацыю працы, на павышэнне авангарднай ролі куністаў, на правільную расстаноўку людзей,—яны дабіліся прыкметных поспехаў у палепшанні якасці прадукцыі і ў зніжэнні сабекошту.

Значна тармозіць работу нашай прамысловасці (Віцебска, Магілева, Оршы) дрэнная работа Бетдрэс, якая сістэматычна, з года ў год, нас падводзіць. Гэта ў значнай меры наша вина. Мы на Бетдрэсе свочасова не пасадзілі моцнага работніка, ведаючага справу, умеючага

арганізаваць работу. У нас некаторыя лічаць, што быць наркома, або нам. наркома, або членам калегіі, гэта значна большая справа, чым непасрэдна кіраваць буйнай раённай электрастанцыяй. Гэта тыпова чыноўніцкая ўстаноўка.

Праўда, за апошні час пры дапамозе саюзных органаў мы паслалі на Белдрэс моцнага работніка, ведаючага справу. Паглядзім, што выйдзе. Але, ва ўсякім выпадку, трэба ў далейшым, асабліва пасля перабудовы нашай работы ў адпаведнасці з дырэктывамі XVII з'езда партыі, намечанымі ў тэзісах тав. Кагановіча, узняць адказнасць кожнага работніка за даручаную яму работу.

Торф з'яўляецца асновай асноў з пункту погляду забяспечання работы нашай прамысловасці. Між тым, з года ў год мы маем недавыкананне плана торфаздабычы. У 1933 г. план торфаздабычы выканан на 56,6 проц. Праўда, тут спасылаюцца на дрэннае надвор'е, на дажджы, якія былі ў мінулым летнім сезоне. Можна быць, у вытворчасці фрэзернага торфу дажджлівае надвор'е ў пэўнай меры мела ўплыў на невыкананне праграмы. Бо сім працэс вытворчасці фрэзернага торфу залежыць ад стану надвор'я. Але што датычыць машына-фармовацкага торфу, то невыкананне плана, галоўным чынам, тлумачыцца дрэннай работай, дрэннай арганізацыяй працы, тым разгільдзяйствам і той расхлябанасцю, якія маюць месца на нашых торф-заводах.

Мы па лініі торфапрамысловасці павінны прааб'ць велізарнейшую работу. Удзельная вага торфу ў паліўным балансе БССР з года ў год узрастае. Калі ў 1932 г. ён займаў 25 проц., то ўжо ў 1933 г. займае 35 проц.

Я не буду закранаць работу і даныя другіх галін прамысловасці БССР. Але неабходна падкрэсліць тут, што пасля ўказання тав. Сталіна на конт павелічэння вытворчасці тавараў шырокага спажывання ў два-тры разы, пасля ўжо апублікаваных тэзісаў к XVII з'езду партыі, мы павінны сур'ёзна налегчы на павелічэнне паліўнага якасці прадукцыі лёгкай прамысловасці.

Прамысловасць Беларусі—гэта галоўным чынам лёгкая прамысловасць, вырабляючая тавары шырокага спажывання. Мы павінны з самага пачатку 1934 г. забяспечыць поўнае выкананне вытворчай праграмы гэтага года. Мы павінны ператварыць усе нашы прадпрыемствы ва узорныя прадпрыемствы, наша лёгкая прамысловасць—швейная, трыкатажная, скурана-абутковая—мае ўсе даныя для таго, каб дабіцца па якасці аднаго з першых месц у Саюзе.

Лозунг тав. Сталіна—даць тавараў шырокага спажывання ў два-тры разы больш, павінен быць намі ва што-б там ні стала выканан.

Лясная прамысловасць займае вельмі вялікае месца ва ўсёй народнай гаспадарцы Беларусі. У 1933 г. лясная прамысловасць працавала дрэнна, значна горш, чым у 1932 годзе. Контррэвалюцыйныя шкодніцкія элементы, карыстаючыся аслабленнем пільнасці з боку пазасобных нашых камуністаў, эвілі сабе даволі моцнае гняздо ў пазасобных звеннях лясной прамысловасці. Мы нядаўна ліквідавалі там контррэвалюцыйныя арганізацыі.

На чале лясной прамысловасці стаіць у нас безумоўна моцны работнік тав. Розін. Але тав. Розіну трэба карэнным чынам перабудоваць сваю работу. Выкрыццё рату контррэвалюцыйных спраў у лясной прамысловасці паказвае, што камуністы, працуючыя на гэтым участку, многія прамаргалі, пільнасць іх была ўсыплена. Яны не знолілі своєчасова выкрыць дзеянні і махінацыі класавага ворага.

Тав. Розін павінен зрабіць адсюль адпаведныя вывады, гэта тым больш неабходна, што да тав. Розіна на гэтым участку доўгі час працавалі апартуістычныя элементы накіштаг Міленькага, якія зрывалі работу.

Агульнае становішча нашай прамысловасці і прарывы на цэлым радзе участкаў стаяць перад усёй КІІ(б) сур'езнейшую задачу, каб ужо ў першым квартале 1934 года дабіцца карэннага пералому ў нашай рабоце ў бок безумоўнага стопроцантнага выканання тых заданняў, якія мы маем па прамысловасці.

Цэнтральнымі задачамі ў рабоце прамысловасці павінны быць:

1. Поўнае асваенне тэхнікі вытворчасці, у асаблівасці буйных прадпрыемстваў, пабудаваных за першую пяцігодку.

2. Безумоўнае поўнае выкананне праграмы 'лёгкай прамысловасцю, як прамысловасцю, непасрэдна ажыццяўляючай указанне партыі і тав. Сталіна аб тым, каб рабочым і калгаснікам даць у два-тры разы больш тавараў шырокага спажывання. Асабліва вялікае значэнне ў гэтых адносінах набывае работа сампромкааперацыі і мясцовай прамысловасці, якая да рэчы працуе вельмі дрэнна.

3. Ні ў якой меры не могуць быць дапушчаны разважанні аб аслабленні работы лясной прамысловасці, тым больш, што лясная прамысловасць мае велізарнае значэнне з пункту погляду выканання нашага экспертнага плана.

4. На ліні Наркамснаба галоўнейшым звязом работы па бліжэйшым адрэзак часу павінна быць палепшанне работы харчовай прамысловасці, аб рабоце якой ёсць прамыя зусім дакладныя ўказанні ЦК ВКП(б) і саюзных органаў.

5. Адставанне, якое з года ў год прадаўжаецца на ўчастку энергаснабжэння і забяспечання насельніцтва палівам, павінна быць канчаткова ліквідавана ў 1934 г. Нельга далей цягнуць такога становішча, калі Беларусь, маючы ўсе магчымасці забяспечыць сябе палівам, з года ў год, з квартала ў квартал зрывае планы работы прамысловасці і снабжэнне рабочых палівам з-за дрэннай арганізацыі справы паліва, з-за няўмення ці нежадання раду камуністаў, непасрэдна адказваючых за гэтую справу, выканаць свае абавязацельствы перад дзяржавай.

Мы маем ўсе падставы для таго, каб ва ўсіх галінах нашай работы па ліні прамысловасці, паліва і т. д. зрабіць 1934 год годам аграмадных сур'езных поспехаў КІІ(б). За гэта гаворыць таксама работа раду буйнейшых перадавых прадпрыемстваў, якія датэрмінова выканалі свае вытворчыя планы.

Аб рабоце транспарта

Рашэнне ЦК ВКП(б) і СНК СССР аб карэннай перабудове работы на транспарце паставіла перад намі рад буйнейшых задач, патрабуючых мабілізацыі увагі ўсёй партыйнай і савецкай грамадскасці да работы транспарта.

Стварэнне па ініцыятыве т. Сталіна палітаддзелаў, перабудова сістэмы зароботнай платы, увядзенне цвёрдага дысцыплінарнага статута, чыстка партыйных радоў на транспарце, рашучая барацьба з расхлябанасцю, з разгільдзяйствам—усё гэта сказалася на аздаравленні ўсёй сістэмы работы транспарта. Мы маем прыметнае палепшанне і ў рабоце нашых раённых чыгуначных арганізацый, як па МББ, так і на Зах. чыгуны: зменшыліся выпадкі псавання паравозаў у дарозе, знізіўся процант хворых паравозаў, палепшыўся рамонт вагонаў.

Паасобныя прадпрыемствы (у прыватнасці завод імя Варашылава) у парадку шэфства дзякуюць вялікую дапамогу транспарту у наладжванні работы.

Але ўсё-ж на транспарце мы маем яшчэ шмат недахопаў. Рост народнай гаспадаркі у БССР і наша прыгранічнае становішча прад'яўляюць вялікія патрабаванні транспарту. Таму рабоце чыгуначнага транспарта, рабоце палтадзелаў раенаў і дарог трэба аддаваць значна больш увагі, трэба зрабіць транспарт аб'ектам увагі кожнай нашай арганізацыі як цэнтра, так і раёна.

Аб нашых шасейных дарогах. Тут безумоўна прароблена вялікая работа нашымі работнікамі і расійскімі арганізацыямі па дарожнаму будаўніцтву.

Вузкім месцам з'яўляецца ў нас пракладка дарог мясцовага значэння. Трэба прама сказаць, што райкомы, райвыканкомы мала займаюцца гэтай справай, а нашы плануючыя арганізацыі—Дзяржплан і інш.—недастаткова рашуча рэагуюць на гэтыя агіднасці.

Кааперацыя, дзяржгандаль і таваразварот

Адным з важнейшых пытанняў, стаячых перад намі, з'яўляецца пытанне аб таваразвароце, аб палепшанні работы кааперацыі. Вы ведаеце, што мы ўсе больш і больш пераходзім на разгортванне савецкага дзяржаўнага гандлю. Партыя, савецкая ўлада ўсе больш і больш даюць магчымасць калгасніку лішкі сваёй прадукцыі вывозіць на рынак. Так Сталін з усею вострасцю падкрэсліваў дзве карэныя задачы—задачу расшырэння таваразвароту і задачу палепшання работы транспарта.

Таму пытанне аб савецка-кааперацыйным гандлі, пытанне аб працоўванні тавараў у веску з'яўляецца для нас адным з істотнейшых пытанняў у нашай рабоце. Яно з'яўляецца важнейшым звяном у палепшанні матэрыяльна-бытавога і культурнага становішча рабочага класа.

Пры не дрэнным параўнальна выкананні плана па агульнаму таваразвароту мы маем пакуль што дрэнную работу нашай спажывкааперацыі, і не толькі ў гарадах, але, галоўным чынам, на вёсцы.

Тыя даныя, якія я ў прыватнасці маю, паказваюць, што мы і па асартыменту і з пункту погляду своечасовасці завозу тавараў, прывільнага' снабжэння таварамі вёскі на месцах з рук вон дрэнна працуем. Гэта галоўным чынам адбываецца таму, што ў галіне прамысловасці мы маем дрэнны падбор, дрэнную работу людзей.

Ужо першыя вынікі калгаснага гандлю 1933 г. паказалі, што калгасны гандаль з'яўляецца сурэзнем наш зброяй у руках нашай партыі. Мы мелі значнае зніжэнне цэн на сельскагаспадарчыя прадукты ва ўсіх гарадах БССР.

Гэта гаворыць аб тым, наколькі мы можам праз разгортванне калгаснага гандлю палепшыць справу снабжэння рабочых. Наогул трэба адзначыць, што як у калгасным гандлі, так асабліва ў дэцэнтралізаваных загатоўках у нас няма належнага большавіцкага парадку. У радзе выпадкаў дэцзагатоўкі вядуцца безадказна, дагавары не выконваюцца.

Мы маем не мала фактаў парушэння канвенцыйных цэн, нярэдка практыкуюцца загатоўкі палетам. Наглядаюцца і месіцкія тэнтатывы ў ходзе дэцэнтралізаваных заготовак. Ёсць людзі, якія не разумеюць або не хочуць зразумець усеі важнасці палепшання рабочага снабжэння шляхам арганізацыі самазаготовак, і замест дапамогі ў разгортванні дэцзаготовак часта процідзейнічаюць ім.

Дэцзагатоўкі, як не раз указваў ЦК партыі, з'яўляюцца важнейшым рэсурсам у справе палепшання рабочага снабжэння, і таму мы павінны гэтаму пытанню аддаваць значна больш увагі і дапамогі, мы павінны ўстанавіць дакладны кантроль за ходам дэцзагатавак.

Работа сампромкааперацыі

Мы дагэтуль недаацэньваем таго аграмаднага значэння, якое набывае ў нас сампромкааперацыя, асабліва па выпрацоўцы тавараў шырспажыву.

Удзельная вага прамкааперацыі ў вытворчасці тавараў шырокага спажывання на 1932 г. складала 23 проц., на 1933 г.—24,9 проц., у 1934 г. будзе складаць 28,2 проц., а ў 1937 г.—амаль 30 проц. Мы маем 27 600 членаў каапераваных пайшчыкаў, аб'яднаных у прамысловых арцелях. А ўсіх саматужнікаў па БССР налічваецца звыш 50 тыс. чал. Па нашых наметках, прамысловасць БССР павінна выпускаць у 1937 г. тавараў шырспажыву на 890 млн. руб., у тым ліку сампромкааперацыя павінна выпускаць тавараў шырспажыву на 390 млн. руб., амаль 45 проц. агульнага плана. Між тым сампромкааперацыя працуе з рук вон дрэнна. Гадавы план на прадпрыемствах сампромкааперацыі выканан толькі на 61 проц.

Чыстка партыйных арганізацый у сампромкааперацыі паказала, што мы маем там вялікую засмечанасць, чыстка ўскрыла элементы сямейственасці—самай сапраўднай саматужнай, сямейственасці, групаўшчыны, самых сапраўдных дробна-буржуазных саматужных адносін. Нашы камуністычныя кадры, працуючыя ў сампромкааперацыі на чале з тав. Брыскіным, не аказаліся на вышыні становішча. Праўда, за апошні месяц-два мы падкінулі некалькі камуністаў у сістэму сампромкааперацыі. Але таго, што мы зрабілі ў гэтых адносінах, безумоўна яшчэ мала. Нам трэба пытаннямі сампромкааперацыі заняцца больш грунтоўна і дабіцца, каб сампромкааперацыя дала не на 390 млн. руб. тавараў шырспажыву, а больш. А магчымасці для гэтага ў нас ёсць.

Аб матар'яльным, культурна-бытавым абслугоўванні рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных

За справаздачны час мы дабіліся вялікіх поспехаў у палепшанні матар'яльнага становішча рабочых і калгаснікаў. Сярэдняя зарплата нашага рабочага павялічылася з 83 р. 37 кап. у 1931 г. да 103 р. у 1933 г. Значна павялічыліся выдаткі па соцстраху і соцьяльна-бытавому абслугоўванню рабочых.

Мы завастрылі вельмі сур'ёзную ўвагу ўсёй партыйнай арганізацыі, пачынаючы з 1932 г., на пытаннях матар'яльнага і культурна-бытавога абслугоўвання рабочага класа. Мы моцна ставілі гэтае пытанне і не мала людзей пабілі ў Беларусі за тое, што яны дрэнна займаюцца пытаннямі жыцця, быту рабочага класа, так званымі «дробязямі» жыцця як на вытворчасці, так і ў быту. Мы не раз падкрэслівалі, што ў нас ёсць вялікія магчымасці палепшыць харчаванне рабочага класа. Трэба прама сказаць, што ў 1933 г. у параўнанні з 1932 г. мы маем вялікія поспехі ў гэтых адносінах. Мне асабіста прыходзілася бываць на радзе прадпрыемстваў, у прыватнасці перад з'ездам партыі—у Барысаве. Таго, што я цяпер бачыў, не было ў 1932 г. Значна лепш стала. Але ўсё-ж неабходнага пералому да бытавых пытанняў рабочага мы яшчэ не стварылі. Дрэнна яшчэ пастаўлена грамадскае харчаванне, у сталоўках брудна, няўтульна. На працягу месяца ў на-

шых сталоўках скрозь і ўсюды даюць на першае—борш (буракі і бульба) і на другое—кашу пшонную, без усякіх змен. Беларуская рэспубліка—бульбяная, вядома, не ў крыўдным сэнсе слова. Бульба—наогул вялікая справа. Бульбу-ж не толькі ядуць, з яе вырабляюць крухмал, віно і т. д. Мы маем вялікія дасягненні ў галіне загатоўкі бульбы. І тым не менш у радзе прадпрыемстваў, асабліва ў студэнцкіх сталоўках, ёсць факты, калі бульбы няма.

Як можна так працаваць, каб у рэспубліцы, адкуль мы вывозім мільёны пудоў бульбы, астаўляем у сябе таксама мільёны пудоў, можна было дапусціць такое становішча, калі ў сталоўках не хапае гэтага прадукта? Тлумачыцца гэта тым, што мы пытаннямі харчавання рабочага класа займаемся зусім недастаткова. Час пакласці гэтаму канец. 1934 год павінен быць годам павышэння адказнасці, аж да судовай, дырэктароў прадпрыемстваў, партыйных камітэтаў, асабліва профарганізацый за становішча работы сталовых, кааперацыі. Калі на якім-небудзь прадпрыемстве мы будзем бачыць такое становішча, што на працягу месяца-паўтара рабочых кормяць адной і той-жа пшоннай кашай, будзем судзіць дырэктароў, профработнікаў за безадказныя адносіны да сваёй работы. У нас ёсць магчымасці палепшыць справу грамадскага харчавання. Мы не можам так працаваць, як працавалі ў гэтым годзе ў Менску ў галіне снабжэння рабочых дрывамі. Трэба прама сказаць, не саромячыся, што мы тут прахлопалі.

Дазвольце, тав. Кудзелька і менскія работнікі, выцягнуць гэтае пытанне на з'езд. Няхай людзі ведаюць.

Мы ў Менску на зіму не забяспечылі рабочых дрывамі амаль на 80 проц. Мы маем прадпрыемствы, дзе ў тры разы больш перапальваюць дровы, чым вызначана планам. У гэты-ж час не забяспечылі дрывамі рабочых, не далі дровы такім установам, як больницы, дзіцячыя установы.

Трэба прама сказаць, што мы ў гэтай галіне працуем яшчэ дрэнна. Калі мы гаворым аб інтарэсах рабочага класа, аб яго абслугоўванні, то ў першым годзе 2-й пяцігодкі дапусціць такое становішча як незабяспечанне рабочых апалам—проста злачынства. Гэта злачынства нецярпіма ні ў якой меры. Як мог маўчаць Менскі гарком партыі, на чале якога і я быў, як мог маўчаць ЦК КП(б)Б, Сомнарком Беларусі, я ўжо не гавару аб Горсовеце? Як можна было цягнуць такое становішча, калі ў нас тут, у Менску—у цэнтры рэспублікі—рабочыя на зіму не атрымлівалі дроў? Дзе-ж былі профарганізацыі, дзе былі гэтыя профсаюзнікі, якія бачылі, што дроў няма і не ўзнялі належнай трывогі, не завастрылі гэтага пытання? Забяспечанне-ж рабочых дрывамі кроўная справа профсаюзаў. Клапаціцца аб інтарэсах рабочага—гэта справа выключнага гавару.

Мы-ж не можам сказаць, што ў нас у профсаюзах, у гаркомах сядзяць дрэнныя работнікі. Не, работнікі там нядрэнныя, людзі, маючыя вопыт, веды і жадаючыя працаваць. У чым-жа справа? Справа заключаецца ў тым, што людзі гэтыя не прывыклі поўным голасам гаварыць і змагацца за даручаную ім справу. У нас не прывыклі змагацца за справу так, каб давесці яе да канца, не зважаючы на асобы.

Гаворачы аб палепшэнні матэрыяльнага становішча, нельга не закрэпіць і нашай камунальнай гаспадаркі, асабліва жыллёвага будаўніцтва.

У галіне жыллёвага будаўніцтва мы ў гэтым годзе маем лепшыя ўмовы, чым у мінулым 1933 г. Скончылі пабудову Дома ўрада. У рэзультаце мы можам палепшыць умовы рабочых Менска. Але сула-

Сур'эзнае ўмяшанне і дапамогу аказаў нам і ЦК ВКП(б), заслухавшы вынікі работы комсамола Беларусі па ліквідацыі астаткаў групахшчыны і сямейственасці.

У рэзультаце значнай работы, праробленай па ўмацаванню работы комсамола, наша комсамольская арганізацыя на сёння з'яўляецца не дрэннай арганізацыяй у складзе ВЛКСМ.

Мы нашу комсамольскую арганізацыю правяралі на цэлым радзе ўчасткаў практычнай работы на соцыялістычнай будоўлі, і яна паказала сябе не дрэнна. Мы маем цэлы рад вядучых прадпрыемстваў прамысловасці ў Беларусі, дзе комсамольскія маладзёжныя брыгады сістэматычна з квартала ў квартал, з месяца ў месяц пераводзяць свае вытворчыя планы; ЦК ЛКСМБ і гарадскія і раённыя арганізацыі КСМ у Беларусі актыўна, канкрэтна і практычна ўключаюцца ў справу барацьбы за сяўбу, за загатоўку, за кацкі, за трактар і т. д. Комсамольская арганізацыя Беларусі пачынае становіцца такой, якой яна павінна па сутнасці справы быць па свайму характару, г. зн. актыўнай, баявой маладзёжнай камуністычнай арганізацыяй.

У комсамоле ёсць яшчэ цэлы рад недахопаў. Першы і галоўнейшы недахоп—гэта дрэннае кіравніцтва піонерскім рухам. З рухавон трэння пастаўлена гэта работа. Кіравніцтва комсамолу піонерскім рухам прыкладна такое, як кіравніцтва раённых партыйных арганізацый комсамолам (смех). Факты паказваюць, што нашы партыйныя арганізацыі дрэнна кіруюць, дрэнна займаюцца комсамольскімі пытаннямі. Больш таго, яны кіравніцтва комсамолам разумеюць вельмі своеасабліва, разумеюць так, што гэта сёньня сваё а р д у адзначыліе загадаў, каці ласка, выконвай. Няма ў нас яшчэ такога становішча, каб нашы арганізацыі сістэматычна, штодзённа займаліся жыццём комсамольскіх арганізацый, жыццём той моладзі, якая выкоўвае новыя большэвіцкія кадры.

І комсамольскія арганізацыі ў сваю чаргу дрэнна займаюцца пытаннямі кіравніцтва піонерскім рухам. Піонербух вырас, умацаваўся і стаў сапраўды неадлучнай часткай нашай соцыялістычнай работы. Яму трэба аказаць максімум дапамогі, увагі. Трэба мець на ўвазе, што на паасобных участках культурнага фронту, асабліва ў школах, мы мелі нацыяналістычныя, антысемеіцкія, класава-варожыя вылазкі. Гэта гаворыць аб выключна слабай рабоце комсамола, аб слабым кіравніцтве піонерскім рухам.

Аб советах

За справаздачны перыяд была праведзена вялікая работа на ачыстцы савецкага апарата, у асаблівасці сельскіх советаў, ад антысавецкіх, класава-варожых элементаў. У час чысткі партыі адных старшын сельсоветаў членаў партыі—было выключана больш 200 чалавек. Гэта паказвае, наколькі гэта нізавое звязно савецкай улады было запушчана і знаходзілася ў дрэнным стане.

Сельсоветы адыгрываюць у нас выключна галоўную ролю ў правядзенні сяўбы, сельгасзагатавак і т. д. Сельсовет—эта орган дыктатуры пролетарыята. У ходзе загатавак, у ходзе сяўбы мы часта бачым, што цэлы рад членаў сельсоветаў, зж і старшын, не выконваюць сваіх абавязкаў, не дасюль і ўвесь сельсовет, адстае ў выкананні сваіх абавязкаў.

Мы павінны дабраць і дабраць сапраўды з'яўляліся баявымі органамі пролетарскай дыктатуры на вёсцы. Сельсоветам адрэцца

зараз вялікая ўвага ў сэнсе палепшання матар'яльнага становішча старшынь і іншых работнікаў сельсоветаў.

Да гэтага часу мы яшчэ вялікага зруху ў рабоце сельсоветаў не маем. Данява аб складзе і рабоце советаў, якія ёсць у нас, гавораць аб тым, што ачыстка сельсоветаў ад класава-чуждых элементаў, праведзеная намі ў 1932-33 г., яшчэ не поўнаасцю ачысціла нашы советы ад чуждага ўплыву, асабліва ў нізавых савецкіх органах. Адсутнічае значнае большэвіцкае кіраўніцтва савецкім апаратам.

Умацаванне ўсёй работы сельсоветаў, умацаванне іх ролі, умацаванне іх кадрамі, палепшанне матар'яльных умоў, праверка іх работы, прасоўванне лепшых калгаснікаў-ударнікаў і аднаасобнікаў на работу ў сельсоветах павінна забяспечыць такую работу, каб мы ў 1934 г. сапраўды мелі ў асобе сельсоветаў сапраўды моцных праваднікоў лініі партыі і волі рабочага класа сярод працоўных мас.

Аб правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі

Тыя поспехі, з якімі мы прышлі к XV нашаму з'езду, з'яўляюцца г. ржаством ленінскай нацыянальнай палітыкі. Толькі на аснове цвёрдага і паслядоўнага правядзення ленінскай нацыянальнай палітыкі, ліквідацыі сваёй эканамічнай і культурнай адсталасці БССР вышла ў першыя рады савецкіх сацыялістычных рэспублік.

Мы ў галіне правядзення ленінскай нацыянальнай палітыкі, як і адзначыў ЦК ВКП(б) у сваёй пастанове па справе Сцяпуры, даб. ліся аграмаднейшых, найвялікшых поспехаў, якія мы фармулюем, як росквіт—перамогу нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу беларускай культуры.

Вось чаму класавы вораг і яго агентура так прабуюць сарваць правядзенне ленінскай нацыянальнай палітыкі. Класавы вораг і яго агенты беларускія контррэвалюцыйныя пачэмы, маскуючы сваю барацьбу супроць сацыялістычнага будаўніцтва ў БССР фальшыва-нацыянальным флагам і пав. пачэмі, доўжэннямі, прабуюць на кожным кроку шкодзіць нашай рабоце.

Мы за мінулы перыяд пры дапамозе ЦК ВКП(б), пры дапамозе «Правды» правялі вялікую работу па ўскрыццю контррэвалюцыйнай работы нацыяналістычных элементаў, правялі вялікую барацьбу супроць нацыяналістычных ухілаў унутры партыі, з канкрэтнымі носьбітамі гэтых ухілаў.

Асабліва вялікую ролю ў гэтых адносінах адыграла ў нас чыстка партыі. Чыстка ўскрыла, выкрыла і разграміла не мала носьбітаў нацыяналістычных ухілаў, шавіністычных настрояў у радах партыі. Іменна засмечанасць раду звенняў КП(б)Б класава-чуждымі элементамі, пераброшанасць выхатамі з дробна-буржуазных контррэвалюцыйных партый (Бунд, Паалей-Цыён, Беларуская грамада) пераплацілася з чуждымі рэлігіяў КП(б)Б. У час чысткі партыі выключан рад перарадзіўшыхся нацыяналістычных буржуазных элементаў.

У гэтых ухілах к прыкладу такую фігуру, параўнальна буйную ў нашых умовах, як вядомы Бондар, працаваўшы намеснікам старшыні Дзяржплана, і ў сваёй практычнай рабоце праводзіў кулацкую лінію, шкодніцкія ўстаноўкі, зросся з нацдэмаўскімі элементамі.

Але возьмем Наркомасветы, Г. Г. Г. Д. Д. Д. і іншых нашых нацдэмаўскіх элементаў. Мінулыя два гады паказалі, як класавы вораг, фальшыва-нацыянальным флагам, іменна стараўся

захапіць у свае рукі культурны фронт, каб адтуль весці атаку на ленінскую нацыянальную палітыку.

Мы за гэты час вельмі многа займаліся нацыянальна-культурнымі пытаннямі. Пытанне аб правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі стаяла ў нас на пленумах ЦК (справа Сцяпуры, сакавіковы аб'яднаны пленум ЦК і Менгаркома па нацыянальнаму пытанню). Нарэшце, нядаўна ў снежні мінулага 1933 г. ЦК КП(б)Б прыняў спецыяльнае вялікае, разгорнутае рашэнне па пытанню аб правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі ў нас, у Беларусі, увязаўшы гэтыя рашэнні з рашэннямі, якія былі прыняты ЦК КП(б)У. Вы ведаеце, што пленум ЦК КП(б)Б падкрэсліў, што

«вялікадзяржаўны рускі шавінізм з'яўляецца галоўнай небяспекай у маштабе ўсяго Савецкага саюза і ўсёй ВКП(б), але гэта ні ў якой меры не супярэчыць таму, што ў даны момант у Беларусі галоўную небяспеку прадстаўляе мясцовы, беларускі нацыяналізм, які змыкаецца з імперыялістычнымі інтэрвентамі».

Пленум таксама падкрэсліў, што

«неабходна асабліва мець на ўвазе новую тактыку рускіх вялікадзяржаўных шавіністаў і беларускіх нацыяналістаў, падтрымліваемых усёй контррэвалюцыяй, у тым ліку і трацкістамі, якія на цяперашнім этапе блакуюцца паміж сабою на агульнай платформе адрыву БССР ад СССР для аслаблення пазіцыі СССР і ўмацавання пазіцыі капіталізма».

Мы за гэты час грунтоўна разграмілі контррэвалюцыйную беларускую нацдэмаўшчыну, выявілі рад контррэвалюцыйных нацдэмаўскіх групавак. Але гэта не дазваляе нам ні на мінуту самасупакоіцца.

Класавы вораг разгромлен, але яшчэ не дабіт. Нацыяналістычная контррэвалюцыя разгромлена, але карэнні яе яшчэ не выкарчаваны поўнасцю. Мы павінны яшчэ больш узмацніць нашу большэвіцкую пільнасць, нашу непрымірмасць да барацьбы з усімі ўхіламі ад ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі.

Нам трэба і ў далейшым памятаць, што правільнае ажыццяўленне ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі і ўмацаванне пролетарскага інтэрнацыяналізма немінуча натываюцца на шчырае супрацьстаянне класавага ворага, немінуча суправаджаюцца супраціўленнем класавых ворагаў не толькі па-за партыяй, але і ўнутры яе.

Вынікі чысткі КП(б)Б, вынікі работы ў галіне правядзення ленінскай нацыянальнай палітыкі ў Беларусі паказалі, што іменна на гэтым участку больш чым дзе-б там ні было мы маем адчайнае супраціўленне класавага ворага, маем прамое шкодніцтва.

Барацьба з нацыяналізмам, барацьба з нацыяналістычнымі ўхіламі ў партыі складала і складае неадрыўную частку работы партыйных арганізацый у барацьбе за практычнае ажыццяўленне ўсіх работ па сацыялістычнаму будаўніцтву.

Правядзенне ленінскай нацыянальнай палітыкі не абмяжоўваецца толькі пытаннем беларусізацыі або пытаннем падбору кадраў.

Правядзенне ленінскай нацыянальнай палітыкі перш за ўсё азначае ператварэнне Беларусі ў індустрыяльна-аграрную краіну і ліквідацыю фактычнай няроўнасці ў эканамічных і культурных адносінах, якая нам асталася ў спадчыну ад буржуазнага ўладарства.

У гэтых адносінах мы пры дапамозе Савецкага саюза, пад непасрэдным кіраўніцтвам ленінскага ЦК ВКП(б) і тав. Сталіна, праводзім вялікую работу. Нездарма Беларусь з пункту погляду свайго гаспадарства і развіцця па тэмпах

Недарма мы ў Беларусі не можам скардзіцца на недахват сродкаў на гаспадарчае, або культурнае будаўніцтва.

І тым не менш, не гледзячы на аграмадную дапамогу, аказваемую Совецкім саюзам, і штодзённае непасрэднае кіраўніцтва ленінскага ЦК нашай партыі, мы ўсё-ж дапусцілі цэлы рад буйнейшых памылак у практычным правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі ў нас, у Беларусі.

Барцьба за правядзенне ленінскай нацыянальнай палітыкі складаная і цяжкая. Мы тут часта сустракаемся з супраціўленнем класавага ворага, які вельмі хітра замаскаваны, прыкрываецца фальшыва-нацыянальнымі флагам і не заўсёды яго лёгка разгледзець. Складаная і цяжкая работа на гэтым участку яшчэ і таму, што нацыянальнае пытанне цесна звязана з сялянскім пытаннем, з пытаннем ліквідацыі адставання сельскай гаспадаркі, якое мы мелі як спадчыну старога капіталістычнага развіцця.

Складаная і цяжкая гэта работа яшчэ і таму, што мы ў нацыянальных раёнах і рэспубліках практычна маем вельмі слабыя пролетарскія кадры, маем мы там у большасці сялянскія масы з усякімі дробна-буржуазнымі ўласніцкімі, а часам і кулацкімі настроймі. Барцьба гэта складаная яшчэ і таму, што, як правіла, партыйныя арганізацыі ў нацыянальных рэспубліках і абласцях маладыя, недастаткова загартаваныя ў большэвізме і не заўсёды разбіраюцца ў складанай абстаноўцы нашага соцыялістычнага будаўніцтва.

Тав. Сталін у 1923 г. на нарадзе нацыянальных работнікаў пры ЦК ВКП(б) гаварыў наступнае:

«Трэба памятаць, што нашы камуністычныя арганізацыі у нацрэспубліках і абласцях могуць развівацца і стаць на ногі, зрабіцца сапраўднымі марксісцкімі кадрамі толькі ў тым выпадку, калі яны пераадаляюць нацыяналізм. Нацыяналізм — асноўная ідэйная перашкода на шляху вырошчвання марксісцкіх кадраў, марксісцкага авангарда».

Гісторыя нашай партыі гаворыць, што партыя большэвікоў расла і мацавалася, змагаючыся з меншавізмам, бо меншавізм ёсць ідэалогія буржуазіі, меншавізм ёсць правадыр буржуазнай ідэалогіі ў нашай партыі і што перамагаючы меншавізм можна стаць на ногі. Владзімір Ільіч Ленін некалькі раз пісаў аб гэтым. Толькі па меры таго, як большэвізм перамагаў меншавізм у яго арганізацыйных і ідэалагічных формах, ён рос і ўмацоўваўся, як сапраўдная кіруючая партыя. Тое-ж самае трэба сказаць аб нацыяналізме ў адносінах нашых камуністычных арганізацый на акраіне. Нацыяналізм адыгрывае для гэтых арганізацый тую-ж ролю, як меншавізм адыграў у мінулым для партыі большэвікоў. Толькі праз нацыяналістычнае прыкрыццё могуць пранікнуць у нашы арганізацыі на акраінах усякія буржуазныя, у тым ліку меншавіцкія ўплывы. Нашы арганізацыі ў рэспубліках могуць стаць сапраўднымі марксісцкімі кадрамі толькі ў тым выпадку, калі яны змогуць устаць супроць тых нацыяналістычных веянняў, якія ідуць з боку гэтых нацыяналістычных партый у нашы камуністычныя арганізацыі.

Гэтыя гістарычныя факты сведчаюць за тое, што сапраўднай праграмай для нашай партыі з'яўляецца барацьба з нацыяналізмам. Мы павінны правесці гэтую барацьбу ў нашых нацыяналістычных арганізацыях, якія ёсць яшчэ ў нашым будучым.

За апошні час у нас быў ўскрыты і ліквідован рад контррэвалюцыйных арганізацый «Беларускага нацыянальнага цэнтру» з вядомымі пасламі польскага сонма Рак-Міхайлюскім, Мятлой, Валашыным і інш. У гэтых арганізацыях актыўна працавалі і камуністы, як загадчыкі культпропамі Слуцкага і Жлобінскага райкомаў партыі, работнікі апарата Інстытута гісторыі партыі і інш. Гэтыя агенты сусветнага імперыялізма, ставленікі інтэрвентаў маглі працаваць у нашых установах толькі з прычыны страты рэвалюцыйнай пільнасці з боку многіх нашых камуністаў. Гэта магло здарыцца ў рэзультате таго, што цэлы рад ключовых работнікаў не праявілі належнай рашучай барацьбы па перамагненню ў сваёй практычнай рабоце ўсякіх нацыяналістычных плыней, тэндэнцый. Тое, што ў нашых культурных арганізацыях, у Наркомасветы, у БелАН элементы нацыяналізма расцвяталі пышнымі цветамі і іх своечасова не заўважалі і пачалі іх ліквідаваць, толькі ў рэзультате ўмяшання ЦК ВКП(б).—гаворыць аб тым, што ў нас не было належнай большэвіцкай узброенасці ў барацьбе з такімі недахопамі, якія былі выяўлены ў практычнай рабоце многіх нашых арганізацый.

Мы правялі параўнальна вялікую работу па ачыстцы нашых арганізацый ад усякіх нацыяналістычных элементаў. Мы вышэй узялі большэвіцкую пільнасць у барацьбе з усякімі скажэннямі ленінскай нацыянальнай палітыкі. Гэта дазваляе КП(б)Б яшчэ больш мабілізаваць свае сілы, пільнасць, яшчэ больш узмацніць сваю работу па нацыянальна-культурнаму будаўніцтву.

Мы павінны ўзмацніць нашу барацьбу за большэвіцкае правядзенне беларусізацыі. Узмацненне нашай барацьбы з контррэвалюцыйным беларускім нацыяналізмам, як галоўнай небяспекай у даны перыяд у БССР, ніколі не азначае, што ў нас знята, з парадку дня небяспека вялікадзяржаўнага шавінізма. Наадварот, барацьба супроць праяўленняў мясцовага беларускага нацыяналізма прадугледжвае ўзмацненне барацьбы і супроць вялікадзяржаўнага рускага шавінізма і супроць шавінізмаў яўрэйскага, польскага і іншых. Тым больш што справа «Беларускага нацыянальнага цэнтру» і рад іншых спраў у нас, у БССР і на Украіне, паказалі, што грані паміж мясцовым нацыяналізмам і вялікадзяржаўным шавінізмам амаль не існуе ў тых контррэвалюцыйных справах, якія яны праводзяць супроць савецкай улады, супроць партыі. Мы ведаем, што ў цэлым радзе выпадкаў і беларускія нацыяналісты, і яўрэйскія шавіністы і вялікадзяржаўныя рускія шавіністы і шавіністы чужых нацыянальнасцей цалкам і поўнасцю блакуюцца адзін з другім і адзіным фронтам праводзяць сваю контррэвалюцыйную работу супроць савецкай улады, супроць партыі.

Мы ў ходзе чысткі партыі выкрылі астаткі бундаўскіх тэорый. Ідэалізацыю Бунда, разграмлілі нацыяналістычныя элементы і ахвосце раней існаваўшых дробных контррэвалюцыйных партый і ў Беларусі (Бунд, Палей-Цыён, эсэры і інш.). У нас да апошняга часу мела месца ідэалізацыя Бунда, якая знайшла свой адбітак у работах раду камуністаў (Чарнышэўскі, Шотан, Сініцаў і інш.).

Аднак, мы на гэтым супакоіцца не можам. Абвастрэненне класавай барацьбы ў БССР, правядзенне суцэльнай калектывізацыі выклікае пэўную актыўнасць у разгромленых, але яшчэ канчаткова недабітых класавых ворагаў і іх агентуры, якія прабуюць падарваць сталявую маніпільнасць нашых радах. Таму мы павінны ўзмацніць наш пільнасць у барацьбе супроць усякіх адхіленняў у правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі.

Мы можам сёння сказаць на XV з'ездзе партыі, што пільнасць у большэвікоў Беларусі ўзнялася, што большэвікі Беларусі памятаюць аграмадную дапамогу Савецкага саюза ў справе ліквідацыі фактычнай эканамічнай і культурнай няроўнасці, у справе развіцця нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па зместу беларускай культуры, яе перамогі, яе росквіту.

КП(б)Б будзе і ў далейшым верным правадніком ленінскай нацыянальнай палітыкі ў нас, у БССР. Мы можам з поўнай упэўненасцю сказаць, што большэвікі Беларусі, пачынаючы з самага нізавога звяна нашай партыйнай арганізацыі да ЦК КП(б)Б, памятаюць урок барацьбы супроць контррэвалюцыйнага нацыяналізма ў 1933 г. і робяць адсюль адпаведныя ўрокі для сябе. Барацьба за пролетарскі інтэрнацыяналізм ёсць аснова асноў работы кожнага камуніста, на якім-бы ўчастку ён ні працаваў.

Сапраўдная большэвіцкая работа, рашучы разгром усякіх нацыяналістычных элементаў, сталінская непрымірмасць да класавага ворага—гось што нам зараз асабліва неабходна, вось што можа забяспечыць далейшае павышэнне мабілізаванасці, боездольнасці, вось што можа даць нам новыя перамогі ў барацьбе за пролетарскі інтэрнацыяналізм (апладысменты).

Аб Чырвонай арміі

Правядзенне ленінскай нацыянальнай палітыкі ў нас цесна звязана з умацаваннем абароназдольнасці краіны, БССР, знаходзячыся на стыку, з капіталістычным светам, з'яўляецца фарпостам Савецкага саюза. Уся работа контррэвалюцыйных беларускіх нацыяналістаў была накіравана на адрыв БССР ад вялікага Савецкага саюза, каб ператварыць Беларусь у калонна імперыялістычных дзяржаў, у плацдарм барацьбы супроць Савецкага саюза.

Абарона савецкіх граніц у Беларусі ёсць адначасова абарона граніц Савецкага саюза. Таму пытанне аб Чырвонай арміі, аб дапамозе Чырвонай арміі, пытанне аб рабоце Ас.с.в.я.х.ма, Чырвонага крыжа і цэлага раду іншых арганізацый набывае асаблівае значэнне.

Ваенная небяспека ўсё больш і больш насоўваецца. Прадбачыць, калі вайна будзе, ніхто не можа, але непасрэдная небяспека вайны не зжыта.

Прыход Гітлера да ўлады і ўстанаўленне фашысцкай дыктатуры ў Германіі, узмацненне японскай ваеншчыны—усе гэта гаворыць аб тым, што мы павінны быць гатовы да усякіх ваенных авантур і правакацый супроць краіны Саветаў. У гэтым сэнсе мы павінны яшчэ больш умацаваць абароназдольнасць нашай краіны.

Наша Чырвоная армія за гэтыя гады значна ўмацавалася. Яна з'яўляецца самай моцнай арміяй у свеце. Яна не толькі ўзброена навішай тэхнікай, але мае танкі, самалеты ў адпаведнай колькасці. З гэтага пункту погляду наша Чырвоная армія паднялася на непамерна большую вышыню, чым яна была раней, яна становіцца ў рады самых моцных, самых узброеных арміяў у свеце. Але наша Чырвоная армія і палітычна вырасла. Кожны чырвоны камандзір, палітработнік і чырвонаармеец з кожным годам палітычна і культурна растуць. Правядзенне чысткі сярод чырвонаармейскіх часцей, правядзенне дывізійных і аярговай партканферэнцыі паказалі, што мы маем моцныя большэвіцкія кадры ў Чырвонай арміі. У гэтым асабліва вялікай сіла нашай Чырвонай арміі.

У будучай вайне наша армія будзе мець супроць сябе узброення да зубоў істрыцельскія арміі. Нам трэба не толькі, каб наша армія была тэхнічна магутна узброена, але нам патрэбна, каб наша Чырвоная армія ўзначальвалася камандзірамі, палітработнікамі, высока культурна развітымі, уладаючымі замежнымі мовамі, каб яны былі сапраўднымі кіраўнікамі, вартымі рабоча-сялянскай арміі. У гэтых адносінах Чырвоная армія даў ісяя пэўных поспехаў. Але наш абавязак—аказаць яшчэ значна больш дапамогі Чырвонай арміі.

У той-жа час мы павінны больш клапаціцца аб арганізацыі нашага тылу, рэзерва. У краіне, якая будзе соцьялізм, тыл, рэзерв Чырвонай арміі павінны быць так сама моцны і арганізаваны, так сама падрыхтаваны да абароны краіны, як уся Чырвоная армія. Таму нашы калгаснікі, рабочыя, комсамольцы, я ўжо не гавару аб членах партыі, павінны быць так падрыхтаваны і арганізаваны, каб сапраўды ў любы момант маглі стаць у рады арміі.

Гэту задачу мы павінны з гонарам выканаць, паколькі мы з'яўляемся пагранічнай рэспублікай.

Мы на нашых дывізійных і акруговай партканферэнцыі бачылі, як палітычна і культурна растуць армейскія камуністы. У той-жа час гэтыя ваенныя канферэнцыі паказалі, што ваенныя работнікі, якія непасрэдна працуюць у Беларусі, не адрываюцца ад становішча справы ў Беларусі. Гэта таксама вельмі важная акалічнасць. Нам патрэбна ў далейшым яшчэ больш мацаваць сувязь паміж ваеннымі арганізацыямі і грамадзянскімі, каб ваенныя арганізацыі ўсяляк правядалі работу грамадзянскіх арганізацый, каб яны глядзелі, як нашы грамадзянскія саветы, партыйныя арганізацыі працуюць у справе умацавання Чырвонай арміі. І наадварот, мы павінны праглядаць, як нашы арменскія камуністы працуюць пад сабой, як яны звалодваюць тэхнікай, марксісцка-ленінскай тэорыяй, каб у надыходзячых схватках з капіталістычнымі арміямі быць сапраўды пераможцамі.

Тое, што я гаварыў адносна Чырвонай арміі, непасрэдна адносіцца к рабоце пагранічных часцей. Безумоўна, што мы за гэты час нашы граўцы ўмацавалі вельмі і вельмі моцна. Але гэта ні ў якой меры не павінна аслабляць нашу увагу к пагранічнікам. Задачы пагранічнікаў, як і ўсёй Чырвонай арміі, вельмі складаныя: Пагранічнік абавязан вучыцца і аўтацэнь тэхнікі. І тут патрэбна больш дапамогі і сувязі з пагранічнымі часцямі.

Вынікі чысткі

Праведзеная чыстка КП(б)Б у мінулым годзе адыграла вялікую ролю ў справе далейшага большэўскага КП(б)Б, у справе ўзмацнення агульнай нашай работы. Чыстка, праведзеная пры актыўным удзеле шырокіх працоўных мас, на аснове разорнуга большэўскага самакрытыкі, высока падняла класавую пільнасць, палітычную завастанасць, большэўскую неспрымальнасць нашых партарганізацый і кожнага камуніста ў барацьбе з ворагамі рабочага класа, з апартуністамі ўсіх масцей і перараджэнцамі, шавіністамі, двурушнікамі, разлажышчыміся элементамі і парашальнікамі партыйнай і савецкай дысцыпліны.

Усяго па КП(б)Б праходзілі чыстку 38 500 членаў партыі і 14 600 кандыдатаў. Выключана з партыі ячэйкавымі камісіямі 6 тысяч чалавек (15,5 проц. ад адносін да ўсіх членаў партыі), кандыдатаў выключана 3 667 (26,7 проц. да ўсіх кандыдатаў). Увогуле выключана

9769 членаў і кандыдатаў партыі (184 проц.), пераўтварэна з членаў у кандыдаты 4266 чал., з кандыдатаў у сячываючыя 3108 чалавек. Лічы гэтыя самі за сябе гавораць, што мы прарабілі вялікую работу па ачыстцы нашых радоў ад класава-чуждых, разлажыўшыхся элементаў. Амаль 40 проц. выключаных падае ў нас на класава-чужды элемент, двурэшнікаў і перараджэнцаў.

Чыстка выклікала вялікі ўздым энтузіязму сярод рабочых і працоўных БССР. У рэзультате на радзе прадырмействаў узмацнілася барацьба за выкананне промфінплана, за палепшанне якасці работы.

Трэба адзначыць, што чыстка ў нас праходзіла на вялікім палітычным узроўні. Аграмаднейшую ролю ў гэтых адносінах адыграла Рэспубліканская камісія, куды ўваходзілі лепшыя большэвікі-ленінцы, чые кіраўніцтва забяспечыла нягнільнае правядзенне паставоў ЦК і ЦКК ВКП(б) аб чыстцы, дзякуючы чаму ўся КП(б)Б была мабілізавана на ўстараненне гняўленых недахопаў, па ачыстку сябе ад гнілых, перараджэньскіх элементаў, на неадкладнае правядзенне ў жыццё вывадаў камісіі па чыстцы ў партыйных ячэйках і раённых арганізацыях.

Але ўсё-ж аднак, як падкрэслаў ужо снежаньскі пленум ЦК КП(б)Б, сканчэнне чысткі не знімае з партарганізацый і паасобных членаў партыі абавязкаў ад даўейшага ачышчэння радоў КП(б)Б ад прымазаўшыхся і чуждых элементаў.

Вышэй сцяг барацьбы за генеральную лінію партыі

Мы за мінулы перыяд правялі значную барацьбу са славезнай дэкларацыянасцю, з гніла-ліберальнымі адносінамі да дзеянняў класавага ворага. Мы правялі вялікую барацьбу па выкрыццю трацкісцкіх, апартуністычных, шавіністычных, нацыяналістычных, бундаўскіх элементаў. Але мы ні ў якой меры не можам і не павінны супакойвацца на гэтых дасягненнях. У нас яшчэ ёсць шмат гнілі, шмат чужога ў нашай арганізацыі.

Вось ёсць у нас такі камуніст Аўчынішкаў—дырэктар Вышэйшай сельска-гаспадарчай камуністычнай школы Беларусі. Быў як быццам не дрэнным камуністам. Быў нават старшыней Горацкай раённай камісіі па чыстцы. І трэба сказаць, што прачеў там не дрэнную работу, у прыватнасці пры дэламозе работнікаў апарату ЦК выкрыў і выяўў контррэвалюцыйную шкодніцкую арганізацыю ў Горацкім сельска-гаспадарчым інстытуце. Але вось нядаўна ў Аўчынішкава памёр бацька. Бываюць такія выпадкі. Раз бацька памірае, сын едзе яго хавань. Тут нічога дрэннага няма. Але тав. Аўчынішкаў умудрыўся прымаць удзел у пахаванні, якое арганізавалі быццам-бы сваякі та ўсёх царкоўных старых абрадаў. І даны член партыі Аўчынішкаў, адказны работнік, якому партыя даярала кравань калектывам камуністаў больш, чым у 1000 чал., едзе з палом, прымаючы ўдзел у рэлігійных пахаваннях.

Я не магу зараз ставіць пытанне аб Аўчынішкаве такім чынам, што ён зусім прапаўшы чалавек для партыі. Але ва ўсякім выпадку гэты факт паказвае, што Аўчынішкаў, не гледзячы на тое, што ён член партыі з 1919 г., не гледзячы на тое, што ён быў на адказнай рабоце, не гледзячы на тое, што вучыўся ў нашых большэвіцкіх палітычных установах у Святлоцкай, у ІЧП, ён яшчэ поўнасьцю не падаў з улім сялянскімі перажыткамі, што ў яго ў гэтым выпадку

аказалася ідэалогія мужыка—і раптам, калі не перахрысціцца—як-бы чэго не вышла. Ва ўсякім выпадку таў. Аўчыннікаў дапусціў буйнейшую памылку, і яму трэба грунтоўна папрацаваць, каб яе выправіць і даказаць практычнай работай сваю адданасць партыі.

Гэта акалічнасць павінна быць улічана і многімі нашымі камуністамі. У нас ёсць шмат нядрэнных камуністаў, але яшчэ канчаткова не зжыўшых дастаткаў сялянскай ідэалогіі, дробна-буржуазнай стыхіі, у асяроддзі якой яны раслі і развіваліся.

Таму мы павінны быць у сваёй рабоце больш пільнымі і больш уважліва глядзець за кожным членам партыі, каб счасова яму аказваць дапамогу.

Мы праводзім аграмадную работу, мы працуем, закатаўшы рукі на сацыялістычнай будоўлі. Але ў пытанні падрыхтоўкі кадраў мы ўпускаем тое галоўнае, чаму нас вучыць т. Сталін. Мы часамі так працуем, што нават людзей блізка не ведаем.

Мы абавязаны, павінны ведаць сваіх работнікаў. Сакратар рэзональнага камітэта партыі павінен ведаць свой раённы актыв, павінен ведаць старшынь калгасаў, саўгасаў, ён павінен правяраць іх работу, дапамагаць ім у рабоце.

Мы павінны ствараць такую абстаноўку, дзе-б мы маглі людзей вывучаць, дапамагаць ім лепш у практычнай рабоце.

Мы ўступаем у новую паласу работы. ЦК ВКП(б) у тэзісах па дакладзе тт. Молатава і Куйбышава «Аб другой пяцігодцы» і ў тэзісах па дакладу т. Кагановіча паставіў цэлы рад задач арганізацыйнага парадку.

На XVI з'ездзе партыі т. Сталін гаварыў:

«Сутнасць большэвіцкага наступлення заключаецца, нарэшце, у тым, каб мабілізаваць самую партыю для арганізацыі ўсёй справы наступлення; умацаваць і адтачыць партыйныя арганізацыі, выгнаўшы адтуль элементы бюракратызма і перараджэння; ізаляваць і адцягнуць выразіцеляў правага і «левага» чынаў ад ленінскай партыі, высунуўшы на першы план сапраўдных, стойкіх ленінцаў»¹⁾.

Трэба сказаць, што мы яшчэ недастаткова праводзім гэтыя ўказаныя праводы партыі ва ўсёй рабоце. Галоўны недахоп нашай работы заключаецца ў тым, што мы хоць навучыліся пісаць доўгія рэзалюцыі, але яшчэ не навучыліся прагледзець і добра, як гэтага патрабуе ад нас ЦК партыі, гэтыя рэзалюцыі арганізацыйна падмацоўваць.

«Наўрад ці хто-небудзь будзе сцвярджаць, што даволі даць добрую палітычную лінію, і справа скончана. Не, гэта толькі поўсправа. Пасля таго, як дана правільная палітычная лінія, неабходна падабраць работнікаў так, каб на пастах стаялі людзі, якія ўмеюць ажыццяўляць дырэктывы, могуць зразумець дырэктывы, могуць прыняць гэтыя дырэктывы, як свае родныя, і ўмеюць праводзіць іх у жыццё. У адваротным выпадку палітыка траціць сэнс, ператвараецца ў маханне рукамі» (Сталін).

У нас жа часта арганізатарская работа, якая з'яўляецца неадлучнай часткай у выкананні генеральнай лініі партыі, не на вышыні.

Тэзісы к XVII з'езду партыі па дакладу т. Кагановіча ставяць перад партыяй цэлую сістэму арганізацыйных пытанняў. Перш за ўсё неабходна перамагчы таблетна-канцэлярска-бюракратычныя ме-

1) Сталин Вопросы ленинизма Изд. 9-е, стр. 53.

тады кіраўніцтва, ука, ацэнь канкрэтнасьць, апэратыўнасьць у работу кіруючых органаў, ведаць дэталі справы.

Па-другое, неабходна ўмацаваць прынцыпы адзначалля і барацьбу з маленькім, парашаньнямі дысцыпліны партыі і дзяржавы.

Па-трэцяе, укараніць ва ўсе поры нашага апарата ленынскі прынцып найстражэйшай і сьстэматычнай праверкі выкананьня.

Вось што павідаў Ленын на пытаньне праверкі выкананьня ў адной з сваіх запісак г. Цюрупе, якая цалкам і поўнасьцю адпавядае і данаму часу:

«Тав. Цюрупа! У нас, здаецца, астаецца карэннае разгалоссе. Галоўнае, па-мойму, перанесці цэнтр цяжару з пісаньня дэкрэтаў і загадаў (глупім мы тут да ідыётства) на выбар людзей і праверку выкананьня. У гэтым гвозд».

І Ленын пайшоў далей:

«... Апошняе і галоўнае—адсутнасьць у адказных работнікаў усведамленьня таго, што на чаргу дня стала цяпер барацьба з папярковым морам, недавер'е к яму і к вечным «рэарганізацыям», што першачарговая задача моманту не дэкрэты, не рэарганізаваньні, а падбор людзей, устанавленьне індывідуальнай адказнасьці за тое, што робіцца, праверка практычнай работы. Інакш ад бюракратызма і цяганіны, якія нас душаць, не вылезці»¹⁾.

Вось як тав. Ленын яшчэ ў 1922 г. ставіў пытаньне аб кантролі.

Гэтыя ўказаньні Ленына маюць сваю сілу для нашай арганізацыі і па сёньняшні дзень. І мы павінны па-большэвіцку ўзяцца за ажыццяўленьне намечаных у тэзісах па дакладу тав. Кагановіча арганізацыйных мерапрыемстваў як па партыйнай, так і па савецкай, профсаюзнай лінях, як адзіную дэлявую праграму большэвіцкай перабудовы ў адпаведнасьці з новай абстаноўкай і з новымі задачамі. Мы павінны рашуча зламаць супрацьлежы перабудову з боку бюракратычных косных элементаў, якія спрабуюць звесці ўсю справу да простае перасоўкі людзей у новыя апаратныя клетачкі.

Некаторыя таварышы думаюць: «Ну, слова алаху, ЦКК і кітаваці, цяпер ніхто не будзе кантрольнымі справам, займацца, таму што хочаш, то і рабі нахонт усякіх этычных і іншых чыньнікаў». Хто так разважае, той нічога не разумее ў тэзісах па дакладу тав. Кагановіча аб рэарганізаваньні кантрольных органаў партыі. Наадварот стварэньне ўпаўнаважаных па кантролю і праверцы выкананьня, назначэньне Цэнтральным Камітэтам і саюзнымі органамі, а саюзнымі органамі і абраюцца партыйным з'ездам, гэта ставіць пытаньне аб асцяжэньні сьстэмы нашага большэвіцкага ўстанавленьня кантроля за выкананьнем партыйных і савецкіх дырэктыв.

«Гэтыя камісіі, як непазрэда знаходзячыся пры кіруючых органах, будуць больш глыбока, канкрэтна, апэратыўна кантраляваць, дэлявацца да тых куточкаў, дзе па сутнаці выдзяляюцца справы, да тых дэлявых участкаў, ад работы якіх залежыць абслугоўваньне і дзяржавы і цэлым, і матэрыяльных і культурных патрэбаў прадцоўных мас» (Кагановіч).

І ням, таварышы, трэба з дня ў дзень б'цца за тое, каб новыя арганізацыйныя формы былі напоўнены большэвіцкім зместам, сапраўды большэвіцкімі метадамі кіраўніцтва.

¹⁾ Ленын, т. XXVII, стр. 163, 164.

Для знішчэння ўсіх гэтых недахопаў і палепшання работы ўсіх органаў пролетарскай дыктатуры, як гаворыцца ў тэзісах па дакладу тав. Кагановіча, неабходна кіравацца наступнымі палажэннямі:

ПЕРШАЕ—перайсці ад «агульнага» і адцягненага кіраўніцтва к канкрэтнаму кіраўніцтву, ад «агульных» рэзалюцыі к апэратыўным рашэнням, якія грунтуюцца на вывучэнні і веданні дэталя і тэхнікі справы, к цеснай, жывой сувязі з нізавымі звянямі вытворчасці і кіраўніцтва (цэх, участак, прадпрыемства, калгас, веска, МТС, саўгас і т. п.);

ДРУГОЕ—узмацніць асабістую адказнасць кіраўнікоў за даручаную ім справу як па партыйнай, так і па савецкай лініі, ліквідаваць функцыяналку і абязліку ў рабоце, усталяваўшы строгае адзначэнне;

ТРЭЦЬЕ—усталяваць сістэматычную уважлівую праверку выканання дырэктыв партыі і ўрада з тым, каб праверкай гукання заняўся асабіста кіраўнік арганізацыі, установы, прадпрыемства і каб праверка выканання забяспечвала ўмацаванне партыйнай і савецкай дысцыпліны;

ЧАЦВЕРТАЕ—забяспечыць перасоўку кваліфікаваных работнікаў з апарата і канцэлярыі непасрэдна на вытворчасць, скараціўшы апараты кіраўніцтва, і палепшыць пастаўку размеркавання работнікаў, абавязавшы кіраўніка установы і прадпрыемства асабіста кіраваць гэтай справай.

Абавязковай умовай паспяховага ажыццяўлення гэтых задач з'яўляецца далейшае разгортванне самакрытыкі, соцпаборніцтва, актыўнасці і самадзейнасці партыйных, рабочых і калгасных мас і іх масавых арганізацый.

Таварышы! Вынікі барацьбы КП(б)Б за генеральную лінію партыі, барацьбы з апартунізмам у партыі, вынікі барацьбы супроць правага і «левага» апартунізма і прымерэнства, барацьбы супроць ухілаў у правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі, барацьбы супроць вялікадзяржаўнага шавінізма, як галоўнай небяспекі ў маштабе Савецкага саюза і ўсёй ВКП(б), і супроць мясцовага беларускага нацыяналізма, як галоўнай небяспекі ў даны момант у Беларусі; вынікі чысткі партыі, ачышчэнне радоў партыі ад перараджэнскіх двурупніцкіх, фазлажыўных элементаў, вынікі практычнай работы на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва, асабліва на ўчастку сельскай гаспадаркі, культурнага будаўніцтва—гавораць, што КП(б)Б з'яўляецца маналітнай, ідэйна-згуртаванай арганізацыяй і ідзе к XVII з'езду яшчэ больш згуртаванай, яшчэ больш кансалідаванай у барацьбе за ідэіны сцяг партыі, за ленінска-сталінскую прынцыповасць, за практычнае ажыццяўленне вялікіх задач другой пяцігодкі.

Вынікі мінулага 1933 года, гарадскія і раённыя канферэнцыі, якія закончыліся, прайшоўшы з вялікім уздымам, з вялікай самакрытыкай сваіх недахопаў, паказваюць, што КП(б)Б прышла к свайму XV з'езду і ідзе к XVII з'езду ВКП(б) з буйнымі поспехамі сацыялістычнага будаўніцтва, што КП(б)Б больш загартавана, больш пільна ў барацьбе з класавым ворагам, што ўзмацнілася барацьба з усякімі нацыяналістычнымі ухіламі і іх прадстаўнікамі ў партыі, што наша КП(б)Б ўзмацніла сваю сувязь з шырокімі рабочымі і калгаснымі масамі.

КП(б)Б за час ад XIV да XV з'езда яшчэ больш сцэментавала свае рады на барацьбу за генеральную лінію партыі вакол ленінскага ЦК ВКП(б). КП(б)Б з небывалай яшчэ згуртаванасцю, небывалым энтузіязмам ідзе к XVII з'езду ВКП(б).

Але нельга ўпывацца поспехамі, нельга дапускаць, каб закружылася галава ад нашых поспехаў. Тым больш, што мы маем цэлы рад недахопаў у сваёй рабоце. Гэта мы ведаем, і мы павінны знішчыць іх у сваёй практычнай рабоце ў бліжэйшы час.

КП(б)Б мае ўсе магчымасці для таго, каб 1934 год зрабіць годам гіганцкага руху наперад як у галіне гаспадарчай, у галіне культурнай, так і ў галіне далейшага палепшання снабжэння і абслугоўвання культурна-бытавых патрэб рабочых.

Другая пяцігодка патрабуе гіганцкай напружанай работы. КП(б)Б мае ўсе магчымасці для таго, каб на аснове барацьбы супроць усякіх элементаў апартунізма і групаўшчыны, сямейственасці, закасаўшы рукавы, працаваць так, як гэта патрабуецца ад кожнага камуніста, прадаваць па-большэвіцку, па-сталінску.

КП(б)Б павінна даказаць усёй ВКП(б), што яна на практычных участках сваёй работы будзе на адным з першых месц га ўсёй ВКП(б).

КП(б)Б у сваёй рабоце павінна будзе не дэкларацыямі, не славеснымі запэўненнямі даказаць сваю адданасць генеральнай лініі, а ўсебаковым палепшаннем практычнай работы на ўсіх участках сацыялістычнай будоўлі паказаць узоры апэратыўнага, канкрэтнага кіраўніцтва.

Ільнасць, напружаная работа, самакрытыка, самаправерка і праверка другіх, сталінская неспрымірмасць, ўменне бачыць дзеянні класавага ворага, ўменне трапіць да канца ўсякага апартуністычнага спробы весці нашу КП(б)Б па няпрагільным шляху—вось што можа забяспечыць нам новыя перамогі ў ажыццяўленні пастаўленай перад намі задачы—ператварыць БССР у перадавую, узорную савецкую рэспубліку.

КП(б)Б у практычнай рабоце павінна будзе даказаць, што яна будзе яшчэ больш згуртаваным, больш арганізаваным атрадам ВКП(б), які не дазволіць нікому пасягаць не толькі на тэрыторыю Савецкага саюза, але не дазволіць пасягаць на малейшы ўчастак нашай сацыялістычнай творчай работы.

КП(б)Б не на словах, а на справе будзе вартай кіраўніцтва свайго ленінскага ЦК ВКП(б), будзе вартай вытока правадыра сучаснага пролетарыята нашага Сталіна, які на любым участку работы аказвае нам аграмадную дапамогу. І гэтаму лепшаму нашаму другу і настаўніку—тав. Сталіну мы абавязваемся не словамі, а справай тут, на тэрыторыі з капіталістычным светам, быць вартымі яго імені, быць моцным згуртаваным атрадам, каб рушыць наперад і толькі наперад да загарэння пабудовы сацыялізма ў нашай краіне.

(Бурныя апладысменты. Усе ўстаюць).

Першыя вынікі перабудовы Бабруйскай партарганізацыі

Бабруйская райпартарганізацыя налічвае ў сваіх радах 1069 членаў КП(б)Б і 499 кандыдатаў, з іх: у горадзе—на прадпрыемствах і ў савецкіх установах—1293 чал, у сельскай гаспадарцы—саўгасах—26 чал., у калгасах і МТС—75 чал.

Арганізацыйная перабудова партарганізацыі пачалася з раённай партканферэнцыі (9-га студзеня 1934 г.). У аснову перабудовы былі пакладзены тэзісы па арганізацыйнаму пытанню да XVII партз'езда, якія ўказвалі:

«Для палепшання работы ўсіх органаў пролетарскай дыктатуры неабходна кіравацца наступнымі палажэннямі:

Першае—перайсці ад «агульнага» і абстрактнага кіраўніцтва да канкрэтнага кіраўніцтва, ад «агульных» рэзалюцый да аперацыйных рашэнняў, заснаваных на вывучэнні і веданні дэталяў і тэхнікі справы, на цеснай, жывой сувязі з нязвымымі звыкамі вытворчасці і кіравання (цэх, участак, прадпрыемства, калгас, вёска, МТС, саўгас і т. п.);

Другое—узмацніць асабістую адказнасць кіраўнікоў за даручаную ім справу як па партыйнай, так і па савецкай лініі, ліквідаваць функцыяналку і абязлічжу ў рабоце, устанавіўшы строгае адзінзначалле;

Трэцяе—устамавіць сістэматычную, дакладную праверку выканання дырэктыв партыі і ўрада з тым, каб праверкай выканання займаўся асабіста кіраўнік арганізацыі, установы, прадпрыемства і каб праверка выканання забяспечвала ўмацаванне партыйнай і савецкай дысцыпліны;

Чацвёртае—забяспечыць перасоўку кваліфікаваных работнікаў з апарата і канцэлярыі непасрэдна на вытворчасць, скараціўшы апараты кіраўніцтва, і палепшыць ластановку размеркавання работнікаў, абавязавшы кіраўнікаў устаноў і прадпрыемства асабіста кіраваць гэтымі справай» (з тэзсаў да XVII з'езда ВКП(б) па арганізацыйных пытаннях).

На партыйнай канферэнцыі склад пленума раённага камітэта скарачаны да 29 членаў, бюро РК—да 9. На пленуме былі зацверджаны толькі сакратар райкома і яго намеснік.

Адразу пасля канферэнцыі ўсе аддзелы райкома (аргандзел, культ-проп, агітмасава, кадраў) былі ліквідаваны і замест іх створан інстытут адказных інструктараў па вытворча-тэрытарыяльнаму прызнаку: у горадзе—2 інструктары, з якіх—адзін кіруе партарганізацыямі фабрык і заводаў, а другі—партарганізацыямі устаноў і кааперацыйных арганізацый. На вёсцы створаны 7 інструктарскіх участкаў, з улікам спецыялізацыі калгасаў, у тым ліку два інструктары для абслугоўвання тэрытарыяльных арганізацый у зоне дзейнасці МТС. Склад інструктараў падобраны з адказных работнікаў райкома і райКК—РСІ.

Работа інструктароў на вёсцы арганізавана наступным чынам: штодэкадна пры РК КП(б)Б сакратаром РК або яго намеснікам праводзяцца нарады інструктароў, дзе заслухоўваюцца інфармацыя аб праробленай рабоце, інструктары абменьваюцца вопытам сваёй работы і атрымліваюць канкрэтнае заданне на наступную дэкаду.

Заданні інструктарам даюцца ў канкрэтнай форме на невялікі адрэзак часу. Так, на першай нарадзе інструктары атрымалі заданне: праверыць правільнасць расстаноўкі партыйных і комсамольскіх сіл на ўчастках і дапамагчы нізавым арганізацыям у перабудове іх работы, згодна ўказанням XVII партз'езда; арганізаваць праверку ходу падрыхтоўкі да вясны і падрыхтаваць партарганізацыю да адзінага партдня па пытанню падрыхтоўкі да сяўбы.

На другой нарадзе інструктары атрымалі заданне: праверыць дакладнасць плана сяўбы да калгасу і аднаасобнікаў і выправіць скрыўленні ў гэтым пытанні; арганізаваць праз нізавыя партарганізацыі і беспартыйныя актыўны масавы агульна-раённы пробны выезд калгаснікаў і аднаасобнікаў у поле на 25-е лютага; падрыхтаваць арганізацыі да адзінага партдня, на якім немечаны пытанні аб рабоце і партыйным кіраўніцтве комсамолам і аб выніках пробнага выезду ў поле.

На трэцяй нарадзе інструктары атрымалі заданне: праверыць і арганізаваць выкананне рашэнняў ЦК ВКП(б) аб насенных і страхавых фондах; дапамагчы арганізацыям выправіць недахопы, выяўленыя ў час пробнага выезду ў поле і правесці элётны перадавы аднаасобнікаў па пытаннях падрыхтоўкі да пасеўнай кампаніі і арганізацыі калгаснага прыліву.

У аснову работы інструктароў пакладзены вопыт палітаддзелаў МТС: быць непасрэдна ў калгасе, саўгасе, вёсцы, звязацца з жывымі людзьмі, выявіць лепшыя беспартыйныя актыўны і згуртаваць яго за кол куністаў, вучыць іх працаваць і ўздываць ідэйна-палітычны ўзровень, строга кантраляваць як выконвае партарганізацыя рашэнні партыі і ўрада, рашэнні райкома, не падмяняючы пры гэтым сабою парторгаў, савецкіх і кааперацыйных работнікаў.

Інструктары 7—8 дзён у дэкаду працуюць непасрэдна на вёсцы, выбіраючы найбольш адсталыя ўчасткі работы з тым, каб сваім непасрэдным удзелам дапамагчы нізавым работнікам ліквідаваць сваё адставанне. У раённы цэнтр інструктары з'яжджаюцца толькі на пасяджэнне бюро райкома, да якога яны падрыхтоўваюць цэлы рад пытанняў аб рабоце калгасаў, сельсавета, саўгасаў і т. д. На другі дзень пасля бюро з інструктарамі праводзіцца нарада, і яны зноў выязджаюць на веску.

Інструктары на сваіх участках маюць 4 сталых работнікаў, якімі яны кіруюць (кіраўнік гурткоў партыйнай вучобы, інструктар райза, інструктар райсаюза і інструктар раённай газеты). Зараз ужо фактычна працуюць на ўчастках, акрамя інструктароў РВК, 3 метадысты, якія асобна вядуць непасрэдную прапагандысцкую работу, у якасці кіраўнікоў гурткоў і т. д., 3 інструктары райза і 3 работнікі рэдакцыі раённай газеты.

Бюро РК КП(б)Б практыкуе па раду пытанняў правядзенне выездных паседжанняў бюро (у складзе двух-трох членаў бюро), на якіх праводзіцца праверка выканання рашэнняў бюро РК КП(б)Б і непасрэдна на месцы аказваецца дапамога нізавым работнікам у практычным ажыццяўленні важнейшых гаспадарча-палітычных кампаній. За люты месяц такіх паседжанняў праведзена 5—па пытаннях: хлебазакупкі лесазагатоўкі і вывазкі, рамонту інвентара, мясазагатоўкі і т. д.

Такое набліжэнне кіраўніцтва да нізавых звенняў дае магчымасць своєчасова выяўляць рад скрыўленняў у прывядзенні дзял партыі хутчэй іх выпраўляць. Так, на ўчастку інструктара РК тав. Гурэвіча выяўлен калгас, арганізаваны выключна з кулацкіх і заможных элементаў; на ўчастку інструктара тав. Воранава ў калгасе «Шлях жыцця» выяўлены кулацкія элементы, якія прабраліся на ключовыя пасады і разлагалі калгас; на участку таго-ж інструктара ў калгасе «Комінтэрн», Казуліцкага сельсавета, выяўлены драпежніцкія адносіны да конскага патагоўя, у выніку чаго значная частка коняў была выведзена са строю.

Роля інструктараў эводзіцца не толькі да таго, каб выяўляць недахопы ў рабоце і сігналізаваць аб іх райкому партыі, але галоўным чынам да непасрэднага выпраўлення гэтых недахопаў на месцы. Так, інструктар РК Гурэвіч дапамог калгасу «Чырвоны ўдарнік» у ачыстцы ад кулацка-заможных элементаў, пасля чаго ў гэты калгас уступіла некалькі бедняцкіх і сярэдніх гаспадарак. Інструктар РК Воранаў правёў спецыяльную нараду конюхаў па пытанню падрыхтоўкі каня да пасеўнай кампаніі, коні разбіты па трупам, пачалася чыстка коняў, слабейшым арганізаван лепшы догляд, поўнасцю ліквідавана абязлічка як у доглядзе, так і ў скарыстанні каня.

Бабруйскі раён мае зусім няэначны процант калектывізацыі. На 1 студзеня было калектывізавана толькі 34 проц. аднаасобных гаспадарак. Гэта ставіць перад партыйнай арганізацыяй асабліва адчайную задачу—на аснове арганізацыі гаспадарчага і палітычнага ўмацавання калгасаў, ачысты іх ад кулацка-заможных элементаў, арганізаваць новы калгасы прыліў. Першыя крокі ў перабудове партыйнай работы ўжо далі свае станоўчыя вынікі: у калгасы Старцаўскага сельсавета за апошнія дзве дэкады лютата ўступіла 75 гаспадарак, у калгасы Міхалеўскага сельсавета—50 гаспадарак, значна выраслі калгасы Баравіцкага сельсавета і т. д.

У сувязі з тым, што папярэдняя рэарганізацыя вясковых парт'ячэек паасобных камуністаў ў калгасах была зусім адарвана ад партыйнага жыцця, райком партыі ўвёў для вясковых партарганізацый адзіныя партдні ў месяцы. Увесь раён падзелен на кусты (у межах аднаго, а ў аднаасобных вёсках—іх двух сельсаветаў). Такіх кустоў, куды ўсе камуністы калгасаў і тэрытарыяльных арганізацый збіраюцца на партыйны сход, у раёне арганізавана 26. На кусты прымацаваны члены райкома, якія выяжджаюць на гэтыя партдні. З часу перабудовы праведзены ўжо тры партдні: па пытаннях падрыхтоўкі да сяўбы, становішча жывёлагадоўлі, работы комсамола. Па практычных пытаннях у асноўным заслухоўваюцца даклады з месца і намячаюцца практычныя мерапрыемствы па ажыццяўленні тых-іншых пытанняў. Як правіла, на кожным партдні правяраецца выкананне пастановаў папярэдняга партсходу. Акрамя практычных пытанняў на партсходах заслухоўваюцца агульна-палітычныя даклады. Так, на трох партсходах распрацаваны даклады т. Сталіна на XVII парт'ездзе, вынікі XVII парт'езда, аб міжнародным жаночым камуністычным дні. У большасці сходы праводзяцца адкрытыя, на іх прысутнічаюць комсамольцы і беспартыйныя актыўныя (старшыні калгасаў, брыгадзіры, члены сельсаветаў, настаўнікі).

Гэтыя мерапрыемствы умацоўвае партыйную арганізацыю на вёсцы і ўцягвае камуністаў у партыйнае жыццё. Рад камуністаў, які раней амаль не выступалі на сходах, зараз актыўна абгаварваюць пытанні практычнай работы, выступаюць у спрэчках па агульна-палітычных

дакладах. Значна павысілася партыйная дысцыпліна ў сельскай арганізацыі; на сходах прысутнічаюць амаль 100 проц. камуністаў.

Для ўмацавання работы на вёсцы райком за апошні месяц мабілізаваў 40 камуністаў з горада ў якасці старшынь калгасаў, сельсоветаў, сельпо, парторгаў калгасаў. Да тых калгасаў, у якіх зусім няма камуністаў, прымацаваны ў якасці парторгаў камуністы з раённага партыйнага актыва, якія выяжджаюць на свае месцы і непасрэдна дапамагаюць праўленню калгаса.

У адпаведнасці з усёй перабудовай работы праведзена рэарганізацыя шэфскіх арганізацый. Да кожнага калгаса прымацаван які-небудзь цэх, устаноўка або завод у цэлым, адкуль як правіла вылучаецца і парторг у тыя падшэфныя калгасы, дзе няма камуністаў. Шэфы прыцягваюцца для канкрэтнай дапамогі ў рабоце калгасаў (праверка насенных фондаў, дапамога ў арганізацыі працы, у падрыхтоўцы кадраў, рамонце інвентара і т. д.).

Праз усе гэтыя званні райком КП(б)Б мае магчымасць своєчасова ведаць аб становішчы ў калгасах і прымаць патрэбныя меры дапамогі незавым арганізацыям у выкананні гаспадарча-патрыячых кампаній.

Зараз пачалася ўжо перабудова вытворчых партарганізацый. У першую чаргу была перабудавана работа буйнейшых прадпрыемстваў раёна: лесакамбінат з 3500 рабочых, і швейная фабрыка—1300 рабочых.

На камбінаце спачатку праведзена была перабудова работы ячэйкі біржы піламатар'ялаў і пасля, на вопыце гэтай ячэйкі,—рэарганізацыя ўсёй партыйнай арганізацыі.

Партыйны камітэт на лесакамбінаце, які цяпер яднае 350 камуністаў, да перабудовы складаўся з 34 членаў, бюро парткома—з 11 членаў і 4 кандыдатаў. Зараз выбран камітэт з 9 членаў, бюро парткома ліквідавана. У цэхах, змест бюро і сакратароў, абраны цэхавыя партыйныя арганізатары. У асноўных цэхах па зместах арганізаваны партыйныя групы на чале з групавымі партарганізатарамі. Гэтымі партгрупамі і парторганами кіруе цэхавы партыйны арганізатар.

Палепшылася і стала больш апэратыўным кіраўніцтва вытворчасцю. Раней сакратар цэхавай парт'ячэйкі самастойна не вырашаў раду бегучых апэратыўных пытанняў, чакаючы сапалання бюро ячэйкі, партыйныя сходы ў цэхах склікаліся вельмі рэдка. Цяпер парторг не чакае пасаджання бюро, а адразу сумесна з начальнікам цэха, майстрам, або брыгадырам прымае меры да неадкладнага выпраўлення заўважаных недахопаў. Напрыклад, партарганізатар біржы піламатар'ялаў т. Руткоўскі заўважыў, што экспертныя дошкі валаюцца каля чыгуны, закладваюцца розным смеццем і пры ачыстцы платформы і пераходзяць у ніжэйшыя гатункі. Тав. Руткоўскі разам з начальнікам цэха ліквідаваў на месцы гэты недахоп; дошкі ўкладваюцца цяпер у правільныя штабелі.

Пасля перабудовы ячэйка біржы піламатар'ялаў дабілася значных вынікаў у выкананні промфінплана. У студзені (да перабудовы) промфінплан па ўкладцы экспертнай прадукцыі быў выканан на 89 проц. у лютым, пры заданні амаль удва разы большым студзеньскага, промфінплан выканан на 110 проц. Гэта перамога—вынік канкрэтнага кіраўніцтва як начальніка цэха, так і партарганізатара непасрэдна на вытворчасці.

Раней участкі не мелі свайго вытворчага задання, зараз маюць яго не толькі участкі, але і кожны рабочы. На галоўным участку біржы піламатар'ялаў арганізавана самастойная партгруппа.

Партыйныя сходы займаюцца цяпер больш канкрэтнымі вытворчымі пытаннямі. Значна ўзялася актыўнасць камуністаў на партсходах. Узяць, напрыклад, камуніста Лагуна—лепшага ўдарніка біржы. Раней ён амаль ніколі не выказваўся на сходах, з'яўляўся ўдзельнічае ў абгаварэнні канкрэтных вытворчых пытанняў. Апошнія два партсходы прайшлі пры стопроцаным і актыўным удзеле камуністаў і вялікай колькасці беспартыйных рабочых у абгаварэнні пастаўленых пытанняў.

Перабудова партарганізацыі ўзняла адказнасць кожнага камуніста за даручаную яму справу, яго авангардную ролю на вытворчасці. Калі раней некаторыя камуністы (Кімараў і інш) не былі ўдарнікамі, то зараз усе яны не толькі выконваюць, але і значна перавыконваюць план.

У сувязі з перабудовай работы, райком партыі цвёрда праводзіць лінію на павышэнне адказнасці і аўтарытэта савецкіх, кааперацыйных арганізацый, прымушаючы іх самастойна вырашаць пытанні, выцякаючыя з іх работы, і падрыхтоўваюць на бюро РК пытанні прыняццёвага характару. Акрамя таго, сакратар РК Кіцуб, або яго намеснік, сістэматычна, у аператыўным парадку, заслухоўвае інфармацыі аб правярцы таго, як выкананы вынесеныя рашэнні, пасля чаго прымае адпаведныя практычныя меры (высылка людзей для дапамогі ў найбольш адстаючыя участкі і т. д.). За люты месяц такія аперацыйныя нарады праведзены па пытаннях: закупкі хлеба, загатоўак і вывазкі лесу, мабільнасці кродкаў, лесазагатоўак, школьнага будаўніцтва, шэфства над калгасамі і нарада аб рабоце чыгуначнага транспарта з удзелам начальніка палітаддзела Жлобінскага эканамічнага раёна, кіраўнікоў мясцовых чыгуначных арганізацый і кліентуры.

Такім чынам перабудова работы прыходзіць на думку стварэння сталых груп раз'яздных работнікаў для работы на месцы на чале з адказным інструктарам РК, больш чоткай дапамогі горада весны (парторгі, шэфы), прэмацавання кіруючых работнікаў расна да кустоў, устанавлення адзіната партдня з канкрэтнымі пытаннямі, павышэння адказнасці і самастойнасці ў рабоце савецкіх, гаспадарчых кааперацыйных і профсаюзных арганізацый, сістэматычнай правяркі выканання рашэнняў і дырэктыв, ўзмацнення партыйнай і савецкай дысцыпліны.

Праробленым ужо далёка не вычэрпваецца ўся сума пытанняў перабудовы ўсёй партарганізацыі. Гэтыя першыя крокі павінны глыбока вывучацца, каб у практычнай рабоце па перабудове партарганізацыі было менш памылак, каб дабіцца такой ластаноўкі арганізацыйнай работы, якую патрабаваў у сваіх пастановах XVII з'езд нашай партыі.

На новым этапе нашай барацьбы за камунізм, у барацьбе за план другой пяцігодкі роля партыі і кожнага камуніста павялічваецца. Яшчэ лепш арганізаваць энергію і ініцыятыву мас на выпраўленне недахопаў работы нашага дзяржаўнага апарата, на новыя вытворчыя перамогі, яшчэ цясней згуртаваць працоўныя масы вакол партыі, узяць актыўнасць і самаадданасць кожнага члена партыі ў барацьбе за справу сацыялізма—пад гэтым лозунгам павінна праводзіцца ўся перабудова партыйнай работы.

Разгортванне таваразвароту—чарговая актуальнейшая задача

З'езд спажывааперацыі БССР, што нядаўна закончыўся, падвёў вынікі работы і намеціў шляхі перабудовы спажывецкай кааперацыі ў адпаведнасці з рашэннямі XVII з'езда партыі. З'езд спажывецкай кааперацыі сабраўся ў выключна важны момант, калі перад ёю стаяць адказныя задачы—не адставаць ад тэмпаў развіцця перадавых участкаў народнай гаспадаркі, і тая акалічнасць, што пачатак работ гэтага з'езда па часу супадае з заканчэннем XVII з'езда ВКП(б) наклала пэўны адбітак на ўсю работу з'езда спажывааперацыі, які прайшоў пад адзнакай выканання рашэнняў XVII з'езда партыі.

XVII з'езд нашай партыі падвёў вынікі выканання першай пяцігодкі пабудовы фундамента соцыялістычнай эканомікі. Важнейшым вынікам гэтай пяцігодкі з'явіўся агромны рост жыццёвага узроўню працоўных, ліквідацыя беспрацоўя, рост фондаў зароботнай платы, соцстраха і т. д. Побач з гэтым рос таваразварот. Іменна на базе індустрыялізацыі краіны і калектывізацыі сельскай гаспадаркі мы здолелі перайсці да савецкага гандлю—да гандлю без капіталістаў і спекулянтаў.

У выніку выканання першай пяцігодкі таваразварот па СССР звыраў з 19 млрд. у 1930 г. да 49 млрд. у 1933 г.

Рост таваразвароту за першую пяцігодку быў абумоўлены тымі зрухамі, што адбыліся ў вытворчых адносінах і прадукцыйных сілах нашай савецкай краіны. Гэта значыць, што разгортванне таваразвароту ў нашай краіне адлюстроўвала гіганцкі рост соцыялістычнай вытворчасці. І сапраўды, аб'ём ватавой прадукцыі соц. прамысловасці па БССР узрос з 241 млн. руб. у 1927-28 г. да 979 млн. р. у 1932 г., або на 406 процантаў.

Рост таваразвароту ў нашай краіне значна адставаў ад тэмпаў соцыялістычнай рэканструкцыі народнай гаспадаркі. Гэта адставанне знайшло сваё выражэнне ў невыкарыстанні ўсіх магчымасцей вышукання дадатковых рэсурсаў як па лініі шырскага спажыву, так і па лініі мабілізацыі лішкаў сельска-гаспадарчых прадуктаў на вёсцы, у недастаткова хуткім давадзенні таварна-прадуктовых рэсурсаў да спажыва, што ва ўмовах таварнага дэфіцыта—выключна ненармальная з'ява.

Ліквідацыя гэтага адставання становіцца важнейшай задачай спажывааперацыі і ўсіх гандлюючых сістэм у другой пяцігодцы пабудовы бяскласавага соцыялістычнага грамадства. Задача трынасяцінага павелічэння спажывання на аднаго чалавека ў другой пяцігодцы, у параўнанні з узроўнем канца першага, шчытнёным чынам звязаная з разгортваннем савецкага гандлю, якое мае асноўнай прадназначэнняй

мае мабілізацыю ўсёх унутраных рэсурсаў — хуткае даявізненне таварных мас да рабочага і калгасніка без змянення дастрававання іх у прамысловых і сельскіх бізнесе.

Наша партыя ў сваіх рашэннях і т. Сталін існадначроць падкрэслівалі неабходнасць разгортвання с'яўжытвара гандлю:

«Вытворчую змятку паміж індустрыяй і сельскім гаспадарствам трэба дапоўніць змычкамі гандлю, для таго, каб сувязь паміж горадамі і вёскамі стала трывалай і непарывавай».

Гэтага можна дабіцца толькі праз разгортванне савецкага гандлю» (з даклада т. Сталіна на аб'яднаным пленуме ЦК і ЦК ВКП(б)—студзень 1953 г.).

«Як бачым, разгортванне савецкага гандлю з'яўляецца той асноўнай задачай, без выканання якой немагчыма даказаць перадачу ўспрымання (са справядлівага даклада т. Сталіна на XVII з'ездзе партыі).

Калі прааналізаваць, як спажывааперацыя БССР перабудавала сваю работу ў святле дырэктыў партыі аб разгортванні савецкага гандлю, то мы прыдзем, на жаль, к мала ўцешным вывадам. Даволі патлядзец на суадносіны паміж ростам таваразвароту (24 проц.) і ростам цэнтралізаванага завозу фальсаваных тавараў (43 проц.), каб упэўніцца ў тым, што рост таваразвароту ідзе ў асноўным за кошт павелічэння таварнай масы, выдзяляемай дзяржавай у цэнтралізаваным парадку. І, сапраўды, па цэлым радзе буйнейшых кааперацыйных арганізацый самазакупкі тавараў — адна з форм праяўлення гандлёвай тывы ў разгортванні савецкага гандлю — занялі вельмі мізернае месца. У звароце Жлобінскага райсаюза самазакупкі тавараў складаюць толькі 12—14 проц., у Лагойскім — не перавысілі 10 проц. Па іншых арганізацыях мабілізацыя дадатковых рэсурсаў, разварот савецкага гандлю наладжаны яшчэ горш.

Не прыходзіцца даводзіць, што такая практыка размеркавання цэнтралізаваных фондаў не стымулюе росту таварных рэсурсаў, з культывуе толькі ўтрыманства ў таварнаправодзячым апарате, паралізуе яго ініцыятыўу ў развіцці гандлёвай работы, у мабілізацыі дадатковых рэсурсаў.

Вузлавую задачу — даць стымул павелічэння фондаў шырскажыву на аснове разгортвання савецкага гандлю — спажывааперацыя ў асноўным не выканала. Такім чынам уся дзейнасць яе ў галіне таваразвароту носіць на сабе пячатку лявацкіх тэорый, бліскуча выкрытых т. Сталіным на XVII з'ездзе нашай партыі:

«Прышлося перамагчы, далей, забавоны другога роду. Справа ідзе аб лявацкай балбатні, аб тым, што савецкі гандаль з'яўляецца нібыта пройдзенай стадыяй, што нам трэба наладзіць прамы прадуктаабмен і т. д.»

Адсюль усе якасці: замаражванне таваразвароту, штучнае затаварванне, пагардлівыя адносіны да патрэб спажываўца і т. д.

Нечуваная ганьба ва ўмовах таварнага дэфіцыта наяўнасць у с'яўжытвара спажывааперацыі. БССР замаражаных тавараў на 9 млн. руб. Зусім недапушчальны так факт, што толькі ў адным Жлобінскім райсаюзе наяўная астача тавараў перавышае на 243 тыс. руб. або на 203 проц. устаноўленую норму. У Лагойскім астача тавараў на 1/4—3/4 г. складае 393 тыс. руб. супроць нормы ў 215 тыс. руб., прычым адных нехадавых тавараў на гэтую дату лічылася ў астачы на

43 тыс. руб. Справа тут ускладняецца тым, што гэтае нехадаўё сваёй крыніцай мае пазапланавыя закупкі.

Ёсць праслойка кааперацыйных работнікаў, якія лічаць неабходным «актывізавацца» у здабыванні таварных рэсурсаў па прынцыпу: «купляй усё, што трапіцца пад руку». Інакш кажучы, і тут сістэма патрэбнааперацыі вельмі незадавальняюча выконвае дырэктывы партыі аб вывучэнні попыту данага раёна, аб вывучэнні таварнага асартымента, які мае пашырэнне іменна ў даным раёне. А без канкрэтнага вывучэння гэтага попыту і крыніц яго пакрыцця няма і не можа быць савецкага гандлю.

На гэтым фоне асабліва рэльефна выдзяляецца няўменне ў радзе выпадкаў правільна размеркаваць наяўныя рэсурсы тавараў, якбe на практыцы іншы раз перарастае ў простае шкодніцтва. Узяць хоць-бы факт з завозам солі. У Осіповіцкім раёне была астача ў 10 вагонаў солі (квартальная патрэба—14 вагонаў), а яму занаражаюць 17 вагонаў солі. Лепельскаму-ж раёну занаражана толькі 12 вагонаў пры квартальнай патрэбе ў 20, Уваравіцкаму занаржана 11 вагонаў солі пры патрэбе ў 15 і т. д. Не прыходзіцца дзвюцца, што адны раёны былі перанасычаны, а другія аставаліся без солі.

У практыцы гандлюючых сістэм нярэдкаі выпадкі няправільнага выкарыстання і выдаткавання дзяржаўных сродкаў. Саюзбавоўназбыт пад выглядам таго, што спажывецкія вытворчыя арганізацыі не выкупілі сваіх тавараў, рэалізаваў на сотні тысяч рублёў тавараў дэфіцытных з іншых фондаў.

Оршанскі райсаюз спажыўтаварыстваў (старшыня т. Песін) рэалізаваў не па прызначэнню веласіпеды, адпушчаныя для стымулявання закупкі хлеба.

Такім чынам паасобныя звенні тавараправодзячага апарата ігнаруюць класава-вытворчыя прышчылы гандлю—падпараджаюць снабжэнне задачам паспяховага правядзення гаспадарча-палітычных мерапрыемстваў партыі і ўрада.

У пытаннях якасці прадукцыі трэба проста падкрэсліць, што дзяржаўная, і асабліва саюзбавоўная прамысловасць, ігнаруе пастаўленую партыяй задачу палепшыць якасць сваёй прадукцыі.

Для ілюстрацыі ўзяць хоць-бы фабрыку «Чырвоны Кастрычнік» у Менску. Гэта фабрыка сістэматычна выпушчае бракаваныя, нізкай якасці валёнкi, а часта і зусім непрыгодныя.

Праведзеная ў снежні 1933 г. праверка якасці партыі валёнак. зтангi БКС, устаноўіла, што з 530 пар у другі сорт можна залічыць толькі 423 пары, а рэшта зусім непрыгодны тавар.

Або такі факт: у 3-м квартале мінулага году Віцебская швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі» звярнула назад базе Саюзбавоўназбыта на паўтара мільёны рублёў розных тканін, якія аказаліся зусім нягоднымі для вытворчасці,—факт у вышэйшай меры абуралючы.

Але ці толькі пастаўшчыкі вінаваты ў гэтым. У значнай меры вінаваты і НКЛегпром БССР і Белпромсовет; яны надзвычай незадавальняюцца кравонь сiравань палепшання якасці прадукцыі на прадпрыемствах дзяржаўнай і саматужнай прамысловасці.

Не ў меншай меры вінаваты, вядома, спажыўкааперацыя і прамысловыя збытавыя базы. Яны ў першую чаргу павінны быць заслонай супроць засылкі яўна нядобраякасных тавараў. Прымаючы нягодны тавар па прынцыпу «лопай што даюць», яны гэтым самым пакрываюць і амністыруюць безадказную работу дзяржаўнай і саматужнай прамысловасці. Замест кантролю рублем, замест устанавлення санраўднай

матэрыяльнай адказнасці пастаўшчыкоў за якасць прадукцыі «спажывааперацыі і, што горш усёго, прамысловыя спецыялізаваныя збытавыя базы праводзяць на практыцы палітыку дружбы з пастаўшчыкамі нядобраякаснай прадукцыі. І дагэтуль яшчэ з практыкі ўзмаадносін спажывецкіх арганізацый з пастаўшчыкамі не выкачаваны элементы узаемнай амністыі.

Усе гэтыя буйнейшыя заганы ў рабоце спажывааперацыі звязаны, бесспрэчна, з недазатрыманнем справядлівасці БКСаюза. Ні адна справа не можа быць арганізавана самацёкам, тым больш такая складаная галіна нашай сацыялістычнай гаспадаркі, як кааперацыя. Кіраўніцтва-ж БКСаюза аказалася не на вышыні пастаўленых перад ім задач. У аснове арганізацыі яго работы ляжалі старыя, асуджаныя партыяй, канцэпцыйна-бюракратычныя метады. А справа вядомая, што кіраўніцтва з кабінета такім жывым арганізмам, як спажывааперацыя, асуджана загадзя на правал.

Неабходна адзначыць, што гэтакі ў значнай меры спрыяла няправільная арганізацыйная пабудова апарата БКСаюза, пры якой ніяк нельга было забяспечыць выкананне дырэктыў партыі.

XVII з'езд партыі вялікую ўвагу ўдзяліў арганізацыйным пытанням, у прыватнасці арганізацыйнай пабудове нашых апаратаў. І сапраўды, няправільная арганізацыя гаспадаркі і кіруючага ёю апарата ёсць тормаз на шляху нашага далейшага руху ўперад.

Адным з узораў няправільнай пабудовы апарата можа служыць БКСаюз. Функцыяналка з усімі яе атрыбутамі—абязначка, безадказнасць—звіла сабе тут цёплае гняздо. Узяць хоць-бы планаванне. Планавы сектар БКСаюза плануе ўсё што хочаце, аднак такую «дробязь», як гандлёвыя точкі, плануе другая частка апарата—оргадзел. Адсюль ніякі планавання вядуць яшчэ ў адзін сектар—гандлёвае кіраўніцтва, якое ўжо плануе напрамак таварнага патоку. Такое планаванне таварапаставання па-за сувяззю з гандлёвай сеткай параджае безадказнасць у размяшчэнні таварнай масы па асобных тэках магістрам толькі ва ўмовах функцыянальнай пабудовы апарата.

Або ўзяць, напрыклад, участак грамадскага харчавання. Аказваецца, ёсць два гаспадары на свіней сістэме грамадскага харчавання. Сённяшні і Беткапхарч. А хто з іх пачае забяспечваць свіней кормам? У БКСаюзе не ведаюць.

Аналагічных фактаў многа, але і прыведзеных даволі для ілюстрацыі шкодных вынікаў функцыяналкі.

Якія-ж асноўныя практычныя вывады павінна зрабіць адсюль спажывааперацыя? Не пераза ўсё паковыць з прынцыпам «бяры што даюць» і пачаць актыўную, упартую і сістэматычную барацьбу за канкрэтны тавар канкрэтнаму спажыву.

Цесна звязана з гэтым пытанне аб удзеле органаў спажывааперацыі ў складанні прамысловасцю вытворчых праграм. Пытанне гэта ўжо не тэарэтычнае, а дыктуецца задачамі сённяшняга дня.

Хто-ж, як не спажывааперацыя, якая прадстаўляе ітарэсы пяматмільённых мас спажывцоў—рабочых і калгаснікаў, павінна ўздзейнічаць на прамысловасць і дыктаваць ёй пэўныя патрабаванні асартымента і якасці і не толькі дыктаваць, але і правяраць як яны выконваюцца. Спажывааперацыя і гандлюючыя сістэмы абавязаны правяраць, як выконваюцца дырэктывы данай галіны прамысловасці.

дирэктывы парты, аб павелічэнні рэсурсаў шырскажыву і своєчасога сігналаваць аб прарывах. Іменна гандлюючыя сістэмы абавязаны ўзяць пад свой непасрэдны нагляд работу фабрык і заводаў па вырабу тавараў шырскажыву.

Усе гэтыя пытанні сталі зараз альфай і амегай савецкага гандлю.

Перабудова работы аптových гандлёвых і прамысловых баз таксама мае зараз выключнае значэнне. Замест таго, каб праводзіць адны толькі складскія аперацыі, яны павінны навучыцца больш глыбокаму манеўраванню таварнымі фондамі і падбору неабходнага асартымента для розніцы.

Ліквідацыя суцэльнага транзіта ў нізоўку і арганізацыя вопыту прадиктаваны былі неабходнасцю ўзмацніць, а не аслабіць уздзеянне на прамысловасць. Таму аптovyя як гандлёвыя, так і прамысловыя базы павінны ў першую чаргу стаць заслонай супроць механічнай засылкі фондаў, набытых такіх шырокіх размераў пры суцэльным транзіце.

Чарговая задача спажыўкааперацыі і ўсіх гандлюючых сістэм— стварыць стымул для росту таварных рэсурсаў, што ва ўмовах разгінанай сеці арцельнай прамысловай кааперацыі БССР мае істотнае значэнне.

Бюракратычная цэнтралізацыя збыту прадукцыі прамысловай кааперацыі адрывала ў нядаўным мінулым гэту сістэму ад рынка, ад канкрэтнага спажыўца. 23-га ліпеня 1932 г. рэаюзныя ўрадавыя органы выносяць пастанову аб дэцэнтралізацыі збыту прадукцыі прамысловай кааперацыі. Гэтай пастановай кладзецца канец падобным сляжэнням, прамкааперацыя звязваецца з рынкам, у кожнай арцелі расце вытворчая ініцыятыва. Задача гандлюючых сістэм—падхапіць гэту ініцыятыву і максімальна яе рэалізаваць. Само сабою зразумела адказнасць спажыўкааперацыі за выкарыстанне ўсіх сваіх вытворчых магчымасцей для росту таварнай масы. Замест выпадковых закупак прамысловая кааперацыя павінна звязацца дагаварамі непасрэдна з кожнай арцеллю. Спажыўкааперацыя мае ўсе магчымасці дапамагчы ей у зборы рознага утылю для пераапрацоўкі ў тавар. Дапамагаючы арцелі сыравінай, спажыўкааперацыя атрымлівае лішні рычаг уздзеяння на ўзровень цэн і т. д. Тут можна праявіць шмат ініцыятывы. Урэшце будуць узрасці нашы таварныя рэсурсы, без чаго няма ліма вырашэнне праблем савецкага гандлю і разгортвання таваразвароту.

С. Белоў і М. Айвазаў

За большэвіцкае правядзенне веснавой сяўбы 2-га года другой пяцігодкі

Совецкая Беларусь, як і ўвесь Савецкі саюз, уступае ў вясенне-пасеўную кампанію з радам адметных асаблівасцей у параўнанні з мінулым годам.

На працягу мінулага года ў калгасах накалосся багацейшы вопыт барацьбы за большэвіцкія калгасы і зможнае жыццё калгаснікаў. Тысячы і дзесяткі тысяч калгаснікаў і калгасніц вырасталі і загартаваліся ў барацьбе з кулацтвам, контррэвалюцыйнай пачатковай пачатковай. Вопыт гэтай барацьбы павінен быць цалкам выкарыстан супроць разбитага, але недабітага кулацтва. У надыходзячую вясенне-пасеўную кампанію ўступаюць палітдзелы МТС пасля сямі гадоў работы. На працягу гэтага года палітдзелы цалкам атрымалі сваё гістарычнае прызначэнне, паказаўшы ўзоры большэвіцкага савецкага сельскай гаспадаркай. Можна без усялякага перавярчэння сцвярджаць, што няма ні адной галіны сельскай гаспадаркі ў калгасах і МТС, дзе палітдзелы не заваявалі б моцнага ўплыву, не адбылі б большэвіцкага кіраўніцтва. Багацейшы вопыт гадзонай палітдзельскай работы павінен быць дакладна вывучан, абагульнены і перадавацца набыткам як усёй партыйнай арганізацыі, так і шырокіх калгасных мас.

Урэшце, асноўная асаблівасць падрыхтоўкі і правядзення веснавой сяўбы ў тым, што гэты сельска-гаспадарчы год пачынаецца на ўмовах іншых адносін калгаснікаў да калектыўнай працы. У гэтым сутнасць справы. Гэтыя іншыя адносіны калгаснікаў да калектыўнай працы сказваюцца ўжо на падрыхтоўцы калгасаў да веснавой сяўбы.

XVII з'езд ВКП(б) і XV з'езд КП(б)Б выклікалі бурную хвалю працоўнага энтузіязма сярод калгаснікаў і калгасніц. Трэба толькі гэтыя працоўны энтузіязм замяцаць, накіраваць яго ў правільнае русло. Гістарычныя рашэнні XVII з'езда Усесаюзнага з'езда партыі, даклад правадыра нашай партыі і савецкага пролетар'я т. Сталіна з'яўляюцца дакументамі, якія ўзброююць кожнага калгасніка і калгасніцу на далейшую паспяховую барацьбу.

Гэтыя асаблівасці надыходзячай вясенне-пасеўнай кампаніі гароць за тое, што мы маем усе ўмовы, усе магчымасці для таго, каб большэвіцкім правядзеннем веснавой сяўбы пачаць бурны ўздым усіх галін сельскай гаспадаркі Совецкай Беларусі.

Паглядзім, у якім-жа становішчы знаходзіцца падрыхтоўка да вясенне-пасеўнай кампаніі, у якой меры ратуюць партыя, палітдзелы, зямельныя органы выкарыстоўваюць усе магчымасці і ўмовы.

каб веснавую сяўбу правесці яшчэ з большымі поспехамі ў параўнанні з мінулым годам.

Размяшчэнні планаў яравога кліна па раёнах МТС і паасобных калгасах значная розніца ў параўнанні з мінулым годам, калі канчатковы план яравога кліна быў спушчан у раёны ў канцы сакавіка-пачатку красавіка, а ў калгасы папаў яшчэ пазней. У радзе раёнаў і калгасаў план даведзен быў без уліку канкрэтных асаблівасцей кожнага з іх. Выходзілі з механічнага размеркавання лічб, зацверджаных Масквой.

У гэтым годзе пасеўныя планы прапрацаваны былі ў усіх раёнах і ў больш раннія тэрміны (студзень). Аднак, пры прапрацоўцы планаў яравой сяўбы па МТС сустралася вялікае напружанне. Агульная лічба ў 1.371.000 га яравога кліна па калгаснаму сектару і 980.000 га па аднаасобнаму не маглі не прывесці да нізкага процанта папару (1—2) у радзе раёнаў і МТС. Паасобныя МТС, як Буда-Кашалёўская, зусім не маюць яравога кліна. Слуцкая — 1,1 проц. Уздзенскі раён — 2,4, Капыльскі — 3,7, Старадарожскі — 0,2.

Не глядзячы на ўважлівую прапрацоўку НКЗ БССР планаў яравога кліна, усё-ж дапушчан быў рад памылак.

Агульны стан яравога кліна па БССР, асабліва калгаснага сектара, выклікае рад сур'ёзнейшых апасенняў за далейшую ўраджайнасць калгасных палёў. 6,6 процантаў папару ў сярэднім па калгаснаму сектару Беларусі прыводзіць да таго, што ў радзе МТС і раёнаў азімы пасеўны клін прыдзецца размяшчаць па недапушчальных папярэдніках. Некаторыя раёны і МТС бачаць выхад у зніжэнні плана яравога кліна.

Гэта напружанасць можа, павінна быць змякчона сапраўды большэвіцкім асваеннем новых зямель. У бягучым годзе па БССР павінна быць планавана асвоена 115.000 га. План асваення новых зямель у мінулым годзе па сумах быў сарваны: з 60.000 га паднята толькі 23.000. Таму зараз трэба з усёй большэвіцкай настойлівасцю ўзяцца за выкананне плана. Справай гонару для кожнага райкома райза, палітаддзела і МТС павінна стаць выкананне плана ворыву палёў.

Другі сродак змякчэння напружаната становішча з яравым клінам — гэта далейшая большэвіцкая работа сярод аднаасобнікаў і калектывізацыя сельскай гаспадаркі Беларусі. Трэба сказаць, што за апошні час рад раёнаў і палітаддзелаў не надавалі справе калектывізацыі таго вялікага значэння, якое яна для нас мае. Паасобныя раёны пашлі па лініі самацёку. Работа з аднаасобнікам, падрыхтоўка яго да веснавой сяўбы, да ўступлення ў калгас была вельмі і вельмі нязначнай. І толькі ў перыяд прапрацоўкі рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б мы маем у гэтай галіне некаторае ажыўленне.

За гэты кароткі адрэзак часу ў калгасы зоны 8 МТС — Телушскай, Буда-Кашалёўскай, Даманавіцкай, Чаўскай, Старобінскай, Капыльскай, Магілёўскай, Расонскай — улілося 936 гаспадарак. Найбольш узорны прыклад работы па калектывізацыі сельскай гаспадаркі паказвае палітдзел Хойніцкай МТС. Ён здолеў узначаліць тую хвалю, якая наглядаецца ў перыяд прапрацоўкі рашэнняў з'ездаў сярод аднаасобнікаў. За гэты перыяд у калгасы зоны Хойніцкай МТС улілося 250 гаспадарак, тым часам як у калгасы не яе зоны ўступіла толькі 60 гаспадарак. У калгас «Чырвоны араты» (вёска Навасёлкі) у першы дзень прапрацоўкі даклада т. Сталіна ўступіла 29 гаспадарак і на другі дзень — 34. Ясна, што палітаддзел здолеў узначаліць

гэтую справу і разгарнуць шырокую работу сярод аднаасобнікаў. На іншых раёнах і МТС (Лёзненская, Полацкая) за гэты перыяд амаль няма прыліву, а ў паасобных калгасах нават адліў. Тут, як відаць, паклаліся на самацёк. Работа сярод аднаасобнікаў, падрыхтоўка яго да ўступлення ў калгас не вядзецца.

У час падрыхтоўкі да вясенне-пасеўнай кампаніі трэба шырока разгарнуць работу, здолець па-большэвіцку арганізаваць і правесці аднаасобнікаў у калгасы.

Поўнае выкананне планаў ворыва новых зямель, прыліў аднаасобных гаспадарак у калгасы безумоўна палегчыць размяшчэнне планаў зямель сяўбы. Зямлі ўдільных і ў калгасы аднаасобных гаспадарак створаць спрыяючыя ўмовы для ўстанаўлення севазваротаў. За гэта павінны асабліва змагацца адстаючыя ў спецыялізаваных раёнах.

Без большэвіцкай барацьбы за выкананне плана ворыва новых зямель, без далейшага прыліву аднаасобнікаў у калгасы, устанаўленне правільных севазваротаў у 1934 г. будзе сарвана. Гэта цвёрда павінны памятаць усе РК і палітаддзелы, земорганы і калгасы. Там асваенне 115.000 га новых зямель з'яўляецца вялікай палітычнай задачай, выкананне якой—справа гонару ўсёй партарганізацыі БССР.

5/III у «Правде» апублікаван гадавы вытворчы план калгасаў. Гэты план з'яўляецца яркім узорам таго, як трэба планіраваць работу. У яснай, чоткай форме паданы прынцыпы сацыялістычнага планавання. Таму зараз-жа трэба падрыхтавацца да складання вытворчага плана ў калгасе, каб своєчасова давесці яго да брыгады, да кожнага калгасніка і калгасніцы, бо інакш—грош яму цана. Работу трэба арганізаваць так, каб усе подзлы ў брыгадзе былі поўнасьцю выкарыстаны, правільна расстаноўлены разам са сродкамі вытворчасці. У гэтым уся сутнасць. Пры расстаноўцы павінны быць ўлічаны здольнасці кожнага калгасніка і калгасніцы, што палегчыць перамогу ў вясенне-пасеўнай кампаніі. Кожны з іх пры выхадзе ў поле павінен павярда ведаць, што ён будзе рабіць, за што адказваць, бо ў гэтым і толькі ў гэтым залог поспеху.

Як-жа рыхтуюцца калгасы да веснавой сяўбы, ці сустракаюцца яны ва ўсеўзбраенні?

Возьмем падрыхтоўку да складання вытворчых планаў. У партарганізацыі дэталёвая праца, каб раз калгасаў зацягнуць скляпанне планаў да самай сяўбы. Сёлета, гэтага нельга цягнуць. Мета пачаць з сходу сказаць, што калгас ёсць буйная гаспадарка і не можа працаваць без плана. Гэта будзе пустой балбаснёю. Уважліва падрыхтоўка да сяўбы, да складання і распрацоўкі брыгаднага пасеўнага плана—справа ўсяго калгаса, уся калгаснікаў і калгасніц. Там старшыні калгасаў павінны зараз-жа па-баявому і аперацыйна займацца вытворчым планаваннем, правільнай расстаноўкаю людзей і сродкаў вытворчасці.

Побач з рамонтам трактарнага парка, палітаддзелы і райкомы ўдзялілі вялікую ўвагу сельгасінвентару як у МТС, так і ў калгасах.

У Лёзненскім адрамантавана 78 проц., плугоў 76 проц. У Капыльскім сельгасінвентар МТС на 1 сакавіка поўнасьцю адрамантаван, па калгасах плугоў адрамантавана 100 проц., сеялак 83,9 проц., боры 100 проц., выпражы 100 проц. На ўсіх калгасах праводзіцца масавае праверка аховы, змяж сельгасінвентара і поўнай гатовнасці яго да сяўбы. Вось які мадэляж правядзення выезду ў поле паказаў гатовы.

насць гэтых калгасаў. У радзе-ж іншых калгасаў сельгасінвентар знаходзіцца ў атіднейшым стане. Устаноўлены факты, калі інвентар яшчэ з мінулага году валяецца ў полі і занесен снегам.

Напрыклад, у калгасе «Соц. паказчык» Крычаўскага раёна (старшыня Сцепанаў) інвентар раскідан па двары, іржае, занесен снегам. Гэтаму калгасу не будзе з чым выехаць у поле. Таму зараз асабліва востра перад усімі калгасамі, перад кожным калгаснікам і калгасніцай стаіць баявая задача: прыняць актыўнейшы ўдзел у правярцы гатоўнасці да сяўбы, поўнай спраўнасці сельгасінвентара.

На палях Беларусі будзе рэлета працаваць магутны парк—больш за 4.000 трактароў. І ўсё-ж рэзультат і поспех веснавой сяўбы будзе вырашаць конь.

Гутаркі аб тым, што трактар ўсё нам зробіць, што час каня ўжо мінуў—кулацкая балбатня. Іншыя думаюць: раз партыя, савецкая ўлада дала такі магутны трактарны парк, то можна аб кані і не клапаціцца. Такія настроі іграюць на руку кулаку, які моцна агітуе, што трактар усё зробіць, час каня прашоў. Што няма патрэбы рыхтаваць да веснавых работ здаровага, у добрым целе каня. Калгаснікі і калгасніцы павінны нанесці руйнуючы ўдар па гэтай кулацкай агітацыі і настройх у сваім асяроддзі, не змяншаць, а павялічваюць клопаты аб кані, памятаючы, што перамога ў веснавой сяўбе будзе залежаць ад яго добрай падрыхтаванасці.

Сотні калгасаў уразумелі гэту простую ісціну. Конюхі калгасаў імя Молатава, «Перамога», «Троіца рашаючы» (Віцебшчына) не шукуючы ні сіл, ні часу, клапацяцца аб кані. Усюды адчуваецца гаспадарчае вока. Устойны парадак, няма скразняка, шчыліны заканапачаны, корм не валяецца пад нагамі, выдаецца рэгулярна і па нормах. Каня акуратна чысцяць шчоткай. Ад такога догляду ён сыты, здаровы, чысты. Ясна, што такі конь будзе працаваць у вясенне-пасеўную без адказу.

А ці ўсюды гэта так?

Возьмем зноў калгас «Соц. паказчык», які мае 31 рабочага каня агульнай галавы маладняка: 15 з іх у целе ніжэй сярэдняга адкорму, 17 сярэдняга. У чым-жа прычына?

Многія працуюць апраўдаць напружанасцю работы, недахватам коняй, кармоў і радам іншых прычын. Але ці так усё гэта? Пачнем з таго-ж калгаса. Стайня халодная, вакол шчыліны—прастор для скразняка. Коні застуджваюцца, хварэюць. А хіба-ж нельга ацяпліць стайню, зканапаціць шчыліны хоць-бы саломай? Безумоўна, можна. Ужо чаго-чаго, а саломы заткнуць шчыліны хопіць у кожным калгасе. Гной са станкоў не вымятаецца, за кормам не глядзяць, у рэзультате ён трапляе каню пад ногі, топчацца. Як толькі адлега ў станках мокра, коні стаяць у брудзе. Коняй ніколі не чысцяць шчоткай.

А рэзультат сумны—коні ўшывыя, заражаны экземай. Але ніхто і не думае аб рашучых мерах, коні як і раней стаяць усе разам.

У калгасе «КіМ», Капыльскага раёна, 9 кабыліц з 12 ужо абартавалі. Ясна, што такі конь не работнік. А паправіць справу пры жаданні можна. Трэба толькі палепшыць догляд, поўнасцю і з толкам выкарыстаць кармы, роўнамерна накружаць здаровых коняй, а хворых, слабасільных на час аслабіць ад работы. Трэба таксама правесці стан браніраваных кармоў як грубых, так і канцэнтратаў, памятаючы, што калгас ні ў якім разе не мае права выкарыстаць гэтыя кармы да пачатку вясенне-пасеўнай кампаніі.

Рад палітаддзелаў здолеў ужо мабілізаваць калгасы на падрыхтоўку каня. Лёзненская МТС для ўсяго конскага пагалоўя калгасаў сваёй зоны забраніявала кармавыя фонды; на 1 сакавіка 76 проц. коняй—сярэдняй упітанасці, 560 коняй пастаўлена на папраўку. Капыльская МТС, за выключэннем 5 калгасаў, поўнасю забяспечыла на ўсю веснавую сяўбу конскае пагалоўе як канцэнтратамі, так і грубымі кармамі. Пераважная большасць коняй сярэдняй і добрай упітанасці. Па 5 адзначаных калгасах прымаецца рад тэрміновых мер: праводзіцца абмен бульбы на грубыя і канцэнтраваныя кармы для коняй і інш.

Зараз павінна быць прэска, усё калгаснай масай, разгорнута праверка гатоўнасці каня і наяўнасці браніяваных кармоў.

У гэтым годзе насенныя фонды ў большасці калгасаў БССР своечасова і поўнасю былі засыпаны, аднак фашэце ЦК ВКП(б) і СНК СССР аб праверцы насення на ўсходжасць як след не выконваецца Капыльскай, Лёзненскай, Буда-Кашалейскай, Бягомельскай і рад іншых МТС паказалі недапушчальную ўсходжасць пшаніцы, ячменя, авес 50—60 проц. Праверкай насення выяўлена вялікая засмечанасць пасабных зернавых культур. Зараз прыходзіцца гэтае насенне прапускаць праз трыер.

З міжкалгасным абменам справа таксама незадавальняюча. Павод п'яціпоўных даных на 20 лютага, па Лёзненскай МТС абмэнена толькі 26 проц., Танежыцкай 40,8 проц., Старобінскай 34,5 проц., Полацкай 28 проц., Мсціслаўскай 24 проц. насення. Гэтыя лічбы сведчаць аб тым, што палтаддзелы і райкомы не выкарыстоўваюць усіх магчымасцей для шырокага міжкалгаснага абмену яравых зернавых культур, што трэба тэрмінова выправіць.

Не лепш з выкананнем плана сартавога абмену з міжкалгасных фондаў. Вялікая засмечанасць, нізкая ўсходжасць насення выклікае сур'ёзны непакой за будучы ўраджай. Зараз ужо кожнаму калгасу і калгасніцы вядома, што ад пратручвання, чым гэта і звыклі ўсходжасці насення залежыць высокі ўраджай. Каб пазбегчы гэтых якасцей насеннага матар'ялу, павінна быць праведзена ўсеагульная праца па гатоўцы яго да сяўбы.

За гэтую справу павінны ўзяцца першым чаргам калгасныя арганізацыі прасвішчальна-вытвораўнага зноў, пераапанаванне яго, праверку на ўсходжасці. Трэба перацягнуць сюды спецыялістаў аграномаў, старых калгаснікаў, якія маюць вялікі вытворчы вопыт і веды ў насенні.

Не меншую ўвагу трэба ўдзяліць захаванасці насеннай бульбы. Пры праверцы калгасаў Капыльскай МТС ва многіх устаноўлена добрае захоўванне бульбы, толькі ў адным выяўлена 300 пудоў мёрзлай па віне брыгадзіра, які засыпаў бульбу мокрую. Гэтая брыгадзіра аддалі пад суд. У калгасе «Большэвік» Лёзненскай МТС выяўлена 500 пуд. мёрзлай бульбы. Гэтыя факты вымагаюць неадкладна арганізаваць праверку захаванасці бульбы па ўсх калгасах.

Нарэшце ад падрыхтаванасці людзей, ад правільнай расстаноўкі і размеркавання сіл у калгасе, з улікам здольнасці кожнага калгасніка і калгасніцы, будзе залежаць і паспяховое правядзенне веснавой сяўбы.

Сёлета як ніколі шырока разгорнута была сёнь розных курсаў пры МТС і райза. За зімні перыяд праз іх прайшло 28 551 чал. калгаснікаў і калгасніц. Што-ж далі гэтыя курсы? У першую чаргу пад-

нялі агульны культурны ўзровень, асабліва калгасніц, упершыню шырока ахатлі атраноміяй вялікія масы калгаснікаў

У капіталістычных краінах, як і раней, агранамічная навукка даступна толькі памешчыцкім ды кулацкім гаспадаркам, селянін-жа не мае ніякай магчымасці прымяніць яе да свайго кавалка зямлі.— у Савецкім саюзе агранамічная навукка з кожным гадам усё больш і больш укараняецца ў шырокіх сляях калгаснікаў і калгасніц. Зімовыя курсы дапамагалі тысячам калгаснікаў і калгасніц паступова аўладаць аграноміяй і прымяняць яе ў сваёй штодзённай практычнай рабоце. Першачарговая задача ўсіх скончаных курсоў—скарыстаць набытыя веды ў калгаснай вытворчасці, перадаючы іх у практычнай рабоце таварышам, якія яшчэ не прайшлі гэтых курсаў.

Асаблівасці і ўмовы падрыхтоўкі да сёлетняй веснавой сяўбы гавораць за тое, што мы можам дабца высокіх паказчыкаў. Возьмем тэрміны сяўбы. Штогод краіна траціла ад іх зацяжкі мільёны цэнтнераў зярна. Значыць, на адным толькі правядзенні ў тэрмін веснавой сяўбы з добрай якасцю мы можам мець дадатковыя хлебныя рэсурсы, адсюль—дадатковыя кілограмы зярна на працадзень калгасніка і калгасніцы, а гэта значыць новы крок да заможнага, культурнага жыцця. Своечасовае і добрая якасць правядзення веснавой сяўбы—справа гонару кожнага калгаса, кожнага калгасніка і калгасніцы. Гацьба для іх—зацяжка сяўбы, бо ўсе магчымасці і ўмовы для правядзення яе ў найкарацейшы тэрмін у нас ёсць. Сёлета не можа быць такога калгаса, калгасніка ці калгасніцы, якія-б не былі ўцягнуты ў соцпаборніцтва.

Для гэтага патрэбна шырокая масавая работа. Соцпаборніцтвам і ўдарніцтвам паміж калгасамі, брыгадамі, звеннямі, індывідуальным спаборніцтвам павінны быць ахоплены ўсе калгаснікі і калгасніцы. Урэшце, пры правядзенні веснавой сяўбы і падрыхтоўцы да яе трэба шырока разгарнуць соцпаборніцтва як паміж самімі палітадзеламі, так і паміж палітадзеламі і раённымі камітэтамі партыі, што на жаль яшчэ не практыкуецца ў нашай рабоце.

Праверка і пробныя выезды калгасаў у поле пакажы, што рад райкомаў партыі некалькі адсталі ад палітадзелаў. Так, у Капыльскім раёне 20 мютага палітадзел правёў агляд гатоўнасці калгасаў да сяўбы, тым часам як агляд калгасаў не зоны МТС яшчэ не пачынаўся. Таму спаборніцтва палітадзелаў з раённымі камітэтамі партыі павінна вышэй узняць усю нашу работу як па падрыхтоўцы, так і правядзенню сяўбы.

Аднак, арганізацыйнае афармленне соцпаборніцтва, праверка рэзультатаў, іх агульнаму магучым рычамі як заахвочванне лепшых ударніц, прэміі, чорная дошкі, адметныя сцяжкі—набытак далёка не ўсіх калгасаў. На гэтую справу трэба звярнуць зараз максімум увагі.

Тысяма аб стварэнні ўмоў для чоткай і бесперабойнай работы палявых брыгад у полі, асабліва для жанчын-калгасніц—падрыхтоўка ясель, калгасных сталовак, падвозка харчоў у поле—аб усім гэтым ужо зараз павінна паклапаціцца праўленне калгаса.

З калгаса «Профінтэрн». Путчынскага сельсовета, калгасніцы паведамяюць, што ў іх для работы жанчын у калгаснай вытворчасці зроблена ўжо не мала: падрыхтаван ясельны фонд у 130 пуд. зернавых і 100 пуд. бульбы, памяшканне. Яслі ў гэтым годзе будуць пашыраны, створаны ўмовы для забяспечання калгаснікаў і калгасніц харчаваннем з калгаснай сталовкі.

Бясспрэчна, што падрыхтоўка і правядзенне веснавой сяўбы будзе праходзіць у абставінах жорсткай класавай барацьбы. Кулацкія недабіткі, рэшткі разгромленай контррэвалюцыі і нацдэмаўшчыны вядуць барацьбу, накіраваную на зрыў паспяховага правядзення веснавой сяўбы. Было-б недапушчальнай і грубай памылкай лічыць, што падрыхтоўка і правядзенне веснавой сяўбы пройдзе гладка, без кулацкага супраціўлення. Рэвалюцыйная класавая пільнасць нашых партыйных і комсамольскіх арганізацый, шырокіх слаёў калгаснікаў і калгасніц павінна быць узнята на больш высокую ступень. Умець своечасова выкрыць маневры класовага ворага, яго новыя метады барацьбы супроць калгаснага ладу, супроць дыктатуры пролетарыята—задача кожнага камуніста, кожнага чэснага калгасніка і калгасніцы.

Аб гэтых падзеях класавая барацьба сведчыць рад такіх фактаў: у Рэчыцкім, Лёзненскім, Барысаўскім і іншых раёнах аднаасобнікі рэжуць жывёлу, разбазарваюць насенне. Кулак агітуе аднаасобніка рэзаць жывёлу і разбазарваць насенне. Без іх, моў, прымуць у калгас. Гэтай кулацкай барацьбе супраць калгаснага ладу нашы партыйныя арганізацыі своечасова не даюць рашучага адказу.

На-новаму ў гэтым годзе павінна быць пастаўлена партыйна-масавае работа. Работа партыйных калгасных ячэек, кандыдацкіх груп, комсамольскіх ячэек, парторгаў павінна быць перанесена ў поле брыгаду, звяно.

Перабудова партыйнай арганізацыі спрыяла расшырэнню секі партыйных адзінак, наблізіла камуністаў да калгаснага вытворчасці, аднак малалікасць нашай выскавай партыйнай арганізацыі часта затrudняе разварот партыйна-масавай работы ў час сяўбы.

Так, на 1380 калгасаў па 25 МТС налічваецца толькі 371 партыйная адзінка, з іх: 66 партыйных ячэек, 44 кандыдацкія групы, 261 парткомсамольскае ядро, плюс 265 камуністаў-адзінак. Значыць, камуністаў маем толькі ў 636 калгасах з 1380. Не лепш і ў калгасах не зоны МТС. Непасрэдна ў полі, брыгадзе па тэтых 25 МТС з агульнай колькасці камуністаў працавала толькі 254 чал., прычым на 2500 брыгад парторгі былі толькі ў 111 брыгадах. Стан партыйнай секі, з якою мы ўступаем у веснавую пасевную кампанію, патрабуе безадкладнага перагляду ўсіх нашых партыйных сіл і новай расстаноўкі іх.

Летаўні вопыт паказвае, што наяўная колькасць камуністаў не заўсёды правільна была расстаноўлена, рашаючыя участкі калгаснага вытворчасці вельмі часта заставаліся без партыйнага кіраўніцтва. Гэтых памылак не павінна быць сёлета. Райкомам партыі, палітасекціям трэба зараз-жа прыступіць да правільнай расстаноўкі налунай палітыкай колькасці партыйных сіл: кінуць іх на рашаючыя участкі сяўбы—у брыгаду. У тэтым і толькі ў гэтым—зарука поспеху сяўбы. Перастаноўка і пераразмеркаванне партыйных сіл патрабуе ад нас ітаддзелаў гібкага і чоткага кіраўніцтва імі непасрэдна ў полі, у брыгадзе. Задачы ў рабоце камуністаў значна выраслі. Апрача ўдзялення работ на вытворчасці, у брыгадзе, камуніст павінен узначаліць і наведваць за кабой усіх калгаснікаў і калгасніц на барацьбу за большавіцкае правядзенне веснавой сяўбы, за высокую якасць работ.

Дасягнуць тэтага можна толькі пры ўмове шырокага развароту

партыйна-масавай работы ў брыгадзе, звяне, ахопу ўсіх калгаснікаў і калгасніц сацыял.стычным спаборніцтвам. Штодзённыя кароткія вытворчыя нарады ў брыгадзе, звяне, брыгадная газета, палітгадзіна, чытка газет, якія ў мінулым годзе адыгралі вялікую ролю ў павышэнні працоўнай дысцыпліны, павінны і ў гэтую пасеўную кампанію таксама, як і на працягу ўсяго года, заняць пачэснае месца. Задача кожнага камуніста і комсамольца па-большэвіцку арганізаваць і ўзначаліць гэтую работу.

Асоба неабходна спыніцца на ролі райза. Практыка мінулых год паказвае, што райза з аперацыйнага штаба ператвараюцца ў простых рэгістратараў ходу веснавой сяўбы. Прычына ў тым, што большасць РК і РВК на практыцы заціраюць ролю райза. Фактычна змяшчаюць іх работу, забываючы ініцыятыву. Такія факты маюць месца ў большасці раёнаў. З другога боку, што асабліва трэба падкрэсліць, кадры краёвага райза слабыя, бо да ўкамплектавання іх скрозь і ўсюды падыходзілі фармальна, не ўлічваючы ведаў сельскай гаспадаркі. Здаралася, што на такіх сур'ёзных участках садзілі чалавека, які не толькі не мог кіраваць сельскай гаспадаркай у раёне, — яму нельга было даведацца краўніцтва нават брыгадай. Зусім правільна крытыкаваў правадыр нашай партыі т. Сталін на XVII з'ездзе партыі работу зямельных органаў. Як саюзнае НКЗ, так і НКЗ Беларусі сваім канцэлярска-бюракратычным кіраўніцтвам паказвалі прыклад, як не трэба кіраваць.

Не гледзячы на рад указанняў ЦК партыі аб вывучэнні кадраў зямельных работнікаў, у гэтым напрамку абсалютна нічога не робіцца. НКЗ Беларусі канкрэтна не ведае раёнаў, не знае краўні камі райза. Справа даходзіць часам да кур'ёзных фактаў, асабліва калі прыходзіцца даваць якія-небудзь указанні аб плане веснавой сяўбы, вывазцы ўгнаення і т. д. Чым раней зямельныя органы прыступяць да практычнай рэалізацыі ўказанняў, правадыра партыі, тым будзе лепш для іх, бо калі яны гэтага не зробіць, партыя пра іх галаву возьмецца за перабудову зямельнага апарата, каб забяспечыць паспяховае выкананне планаў веснавой сяўбы. Было-б смешна думаць, што патрэбны яшчэ нейкія ўказанні вышэйшых арганізацый аб перабудове работы зямельных органаў пасля ясных, чоткіх і канкрэтных указанняў т. Сталіна ў справахдачы на XVII з'ездзе і т. Кагановіча. Уся справа залежыць зараз выключна ад работнікаў зямельных органаў, ад перабудовы іх работы.

Нельга забываць таго, што справа ідзе не аб фармальнай перастаноўцы людзей з аднаго месца на другое, а аб карэннай змене зместу работы так, каб НКЗ Беларусі і ўся яе сістэма несла поўную адказнасць за даручаную справу. РК і РВК павінны даламагчы ў камплектаванні і рэарганізацыі работы райза, ствараючы ім неабходныя ўмовы і аўтарытэт, калі яны гэтага заслугоўваюць, кінуўшы старую практыку ператварэння райза ў простых рэгістратараў.

На гэты ўчастак работы неабходна перакінуць лепшых работнікаў райза і цэнтра.

У заключэнне яшчэ раз трэба падкрэсліць, што ўсе ўмовы для паспяховага правядзення сяўбы ў нас ёсць. Трэба толькі, каб раённыя камітэты партыі, напалітгадзілаў МТС і земорганы арганізавалі калгасную масу, дабіліся высокай якасці работы, укаранення агра-тэхнічных мерапрыемстваў у кожным калгасе, брыгадзе, да канца разграміўшы шадрыўную кулацкую агітацыю.

За здаровы трактарны парк

Тав. Сталін гаворыць: «наяўнасць трактарнага парка, трактароў, і машын абавязвае здавалася-б зямельныя органы трымаць гэтыя каштоўныя машыны ў парадку, своєчасова іх рамантаваць, выкарыстаць іх на рабоце больш-менш зносна. Што-ж робіцца імі ў гэтай галіне? На жаль, вельмі мала. Ахова трактароў і машын нездавальняючая. Рамонт таксама нездавальняючы, бо да гэтага часу яшчэ не хочучь зразумець, што аснову рамонту складае бягучы і сярэдні рамонт, а не капітальны».

Гэта ўказанне т. Сталіна як нішто лепш характарызуе стан трактарнага парка БССР. Праз капітальны рамонт сёння прыходзіцца прапускаць вялікі процант трактароў. Гэта рэзультат бюракратычна-канцэлярскай работы органаў Наркамзема, Упоўнаркамсоўгасаў, безадказных, а часам яўна шкодніцкіх адносін паасобных дырэктароў МТС, механікаў і механізатараў, якія пераводзілі трактары ў капітальны рамонт нават і тады калі ў гэтым не было патрэбы.

Вось некаторыя прыклады:

Шклоўская МТС прызначыла ў капітальны рамонт 40 трактароў, у сапраўднасці-ж толькі 32 трактары патрабавалі капітальнага рамонту, а 8 сярэдняга. Горацкая МТС паказала 37, на справе-ж капітальнага рамонту патрабуюць 26 трактароў, сярэдняга—11. Чэрыкаўская МТС паказала 57, з іх толькі 46 трактароў патрабуюць капітальнага, 11 сярэдняга. Той-жа малюнак у Бешанковіцкай, Дзяржынскай і радзе іншых МТС і соўгасаў.

Наркамзем і Упоўнаркамсоўгасаў не правярылі фактычнага становішча кожнага трактара, кожнай машыны: пры складанні плана рамонту абмежаваліся звесткамі з МТС і соўгасаў, хоць многія з іх былі зусім няправільныя, як гэта адзначана вышэй. Рад работнікаў МТС і соўгасаў, каб атрымаць чым больш запасных частак і матэрыялаў, давалі звесткі аб капітальным рамонце трактара, пры фактычнай патрэбе ў сярэднім і бягучым. Не мала вінават у гэтым Наркамзем і Упоўнаркамсоўгасаў, якія бюракратычна аднесліся да своечасовай мабілізацыі і расстаноўкі тэхнічнай сілы.

У пастанове Савета Працы і Абароны СССР ад 21 верасня 1933 г. за № 827, ясна сказана:

«Капітальны рамонт трактароў праводзіцца не раней гадавога тэрміну работы новага трактара ці гадавога тэрміну пасля выхаду трактара з капітальнага рамонту, з тым каб агульная колькасць праводзімых капітальных рамонтаў трактарнага парка за календарны год не перавышала 50 проц. яго наўнасці на пачатак календарнага года. Сярэдні рамонт трактароў праводзіцца не часцей двух раз паміж капітальнымі рамонтамі. Бягучы рамонт праводзіцца па меры неабходнасці, але не радзей аднаго разу пасля 600 гадзін работы».

Здавалася-б, што работнікі і кіравнікі органаў Наркамзема і Упоўнаркамсоўгасаў, а таксама дырэктары МТС і соўгасаў павінны былі кіравацца гэтай пастановай урада і выканаць яе як належыць. Аднак капітальны рамонт праходзіць у нас не 50, а 82,7 проц. трактароў, а на долю сярэдняга прыпадае нязначная колькасць—11,8 проц.

Трактарны парк БССР значна зношан, дзякуючы безгаспадарчым варварскім адносінам да эксплуатацыі машын. Належнага бягучага і сярэдняга рамонт у перыяд палявых работ і на працягу цэлага года, у адпаведнасці з часам і нагрузкай на кожны трактар, большасць МТС не выконвала. Вось чаму такі вялікі процант машын трактарнага парка патрабуе цяпер капітальнага рамонт, які трэба правесці ў найкарацейшы тэрмін. Паводле даных на 15 сакавіка 1934 г. капітальны рамонт прашло 87,7 проц., сярэдні 63,5 проц., а ўсяго разам адрамантавана 85,2 проц. трактароў. Упоўнаркамсоўгасаў на гэтую дату правёў капітальны рамонт 78,9 проц. трактароў, сярэдні—77,0 проц. Аналіз даных па асобных зонах і кожнай МТС дае яшчэ горшы малюнак.

Па бульбяна-пародніх раёнах на 15-III правёзены агульны рамонт на 95,4 проц. Менскі, Гомельскі, Магілёўскі, Заслаўскі, Буда-Кашалёўскі, Клічаўск, Рагачоўскі і Телушскі раёны закончылі рамонт на 100 проц. Аднак і па гэтай зоне адстаюць МТС: Барысаўская—69,6 проц., Путчынская—57,1 проц., Оршанская—80,8 проц. Па зернавой зоне план выканан на 92,0 проц. Плешчаніцкі, Слуцкі, Старароўжскі, Старобінскі, Лельчыцкі і Любаньскі раёны план рамонт закончылі на 100 проц. Па гэтай зоне ганебна адстаюць МТС: Глуская—66,7 проц., Пухавіцкая—73,3 проц., Лагойская—71,4 проц. Асабліва ж ганебна і нават злачынна адстаюць ільняводныя раёны, дзе план выканан толькі на 81,7 проц. У гэтай зоне толькі адна Бялыніцкая МТС выканала рамонт трактароў на 100 проц. Злачынна зрываюць рамонт Лысенская МТС—58,0 проц., Дубровенская—27,5 проц., Суражская—65,4 проц., Сенненская—61,8 проц. і Шклоўская—75,0 проц.

Тлумачыцца гэта, па-першае, тым, што кіраўнікі партыйных арганізацый, РВК, МТС і палітаддзелы МТС адстаючых раёнаў не хочуць зразумець, што іх адставанне ў рамонце трактарнага парка зрывае падрыхтоўку да веснавой пасеўнай кампаніі, што яны цягнуць усю рэспубліку назад, хоць магчымасці маюць ніколькі не горшыя ў параўнанні з раёнамі, якія выканалі рамонт на 100 проц. Гэтым самым БССР адстае ў сваіх тэмпах у сацыялборніцтве з Заходняй обласцю, якая на 15-III выканала план рамонт на 94,9 проц., Чарнігаўская—на 91,1.

Па-другое, Наркамзем, Трактарацэнтр і Упоўнаркамсоўгасаў ведаюць сапраўднага стану трактарнага парка, асабліва ў адстаючых раёнах. Блытаніна ў планаванні рамонт трактароў па Наркамзему выразна аб гэтым сведчыць.

Паводле звестак Наркамзема СССР, у цэнтральным друку «Правде» і «Известиях» апублікаваны адны процанты выканання плача рамонт трактароў па БССР, а па звестках Наркамзема БССР у мясцовым друку і ў зводках, прадстаўляемых у ЦК КП(б)Б, СНК БССР і іншыя арганізацыі БССР, значацца зусім другія лічбы.

Так, у зводцы № 13 Наркамзема СССР, апублікаванай у «Правде» ад 21/II-34 г., указана, што ў БССР па сістэме Наркамзема БССР план капітальнага рамонт трактароў на 15/II-34 г. выканан на 100 проц. і сярэдняга на 16,3 проц. У зводцы-ж Наркамзема БССР, прадстаўленай у ЦК КП(б)Б, СНК БССР і іншыя арганізацыі, лічылася 54 проц. капітальнага рамонт і 61—сярэдняга. Такім чынам НКЗ

СССР, кіруецца адным планам рамонту трактароў, а НКЗ БССР другім. Блытаніна НКЗ БССР з планаваннем прывяла да таго, што па-собныя МТС не забяспечаны неабходнымі крэдытамі і грашовымі сродкамі для рамонту трактароў, не могуць выкупіць запчасткі, а з МТМ адрамантаваныя трактары (Смалявіцкая, Пухавіцкая і рад іншых МТС).

Да 15 лютага Наркамзем зусім не кіраваў рамонтам 102 трактароў халгасів не зоны МТС, хоць яны і былі адзначаны ў планах. Работнікі рамонтнага кіраўніцтва НКЗ успомнілі пра іх толькі тады, калі ЦК партыі пачаў праверку. Але дзе і хто рамонтне адзначаныя 102 трактары Наркамзем не можа пакуль што выясніць. Блытаніна з планам рамонту, нааўнасць у НКЗБ трох планаў сведчыць аб тым, што Наркамзем, Трыктарцэнтр і Упоўнаркамсоўгасаў з самага пачатку рамонтнай кампаніі пачалі гэтую справу на самацск, арганізацыя і праверкай ходу рамонту, расстаноўкаю рабочай сілы і спецыялістаў па МТМ і МТС, сацыялістычнымі метадамі работы канкрэтна і аперацыйна не займаліся. У рамонтных майстэрнях былі прастоі з-за адсутнасці запчастак і рабочай сілы (Полацкая, Оршыцкая, Даманавіцкая і інш.). У сувязі з гэтым БССР, у параўнанні з іншымі перадавымі абласцямі і рэспублікамі СССР, значна адставала ў тэмпах рамонту трактарнага парка.

Але цяпер, калі НКЗ СССР павялічыў процант трактароў капітальнага рамонту да 65, НКЗ БССР і Упоўнаркамсоўгасаў у адпаведнасці з дырэктывамі ЦК КП(б)Б ўзяліся сапраўды па-баявому кіраваць гэтай справай. Есць ужо зрух, але недастатковы. Трэба ўпартай штодзённай аперацыйнай работай дабіцца своєчасовага завяршэння рамонту трактарнага парка ў тэрміны, устаноўленыя ЦК СНК БССР.

Забяспечыць запаснымі часткамі і матар'яламі, наладзіць фінансаванне рамонтных майстэрняў і ўстанавіць найстражэйшы кантроль выканання і канкрэтнага аперацыйнага кіраўніцтва—вось чаго з самага пачатку кампаніі патрабаваў Цэнтральны Камітэт КП(б)Б ад сістэмы зямельных органаў, ад партыйных і савецкіх арганізацый, ад сакратароў парткомаў, райкомаў, начальнікаў палітаддзелаў, дырэктароў МТС і МТМ. Але яны не ўлічвалі гэтых указанняў, не спускаліся непасрэдна ў майстэрні да станка, трактара, трактарыста, абмяжоўваючыся кіраўніцтвам наогул.

Каб закончыць рамонт у тэрмін, мы мелі даволі матар'ялаў і запчастак, за выключэннем некаторых больш складаных, якія не выпрацоўваюцца на заводах БССР. А што атрымалася? Многія МТМ і МТС скардзіліся на тое, што няма запчастак, няма бабіта, бо часта МТС і соўгасы пасылалі свае трактары ў рамонт, пакідаючы ў сябе пра запас патрэбныя для рамонту матар'ялы (соўгас імя Блюхера, «Гробава», «Васільеўка» і інш.).

А што з бабітамі? Паводле афіцыйных даных Белдзяржснаба і Соўгасснаба на 15.ІІ.34 г. бабіта «Б. 1» атрымана, разам з астачай ад летняга рамонту, 3539 кг., бабіта «Б. 2» 1909 кг., а разам па НКЗБ бабіта «Б. 1» і «Б. 2» 5448 кг., а па Упоўнаркамсоўгасаў атрымана бабіта «Б. 1» 1039 кг. Такім чынам бабіта было даволі каб закончыць рамонт усяго трактарнага парка, і ўсё-ж не адзінічча выпадкі, калі бабіта ў МТМ і МТС не хапае, майстэрні прастойваюць.

Узяць хоць-бы такія факты: Магілёўская МТС выдаткоўвала бабіт эканомна, гаспадарча—на заліўку аднаго трактара ішло не больш 2 кг. 400 грам, тым часам Чэрыкаўская МТМ траціла па 3 кг.

200 гр. і нават па 3 кг 925 гр. на трактар. У чым-жа справа? У тым, што Магілёўская МТС, яе тэхнічныя кіраўнікі пад кіраўніцтвам палітдзелу дабіліся пры заліўцы падшыпнікаў і іншых частак максімальна малога адыходу на ўгар, захоўвалі бабіт як золата, да кожнага грама адносіліся па-гаспадарску, не дапускалі раскравання. А ў Чэрыкаўскай МТМ абязначылі выдаткаванне, не цікавіліся зберажэннем бабіта, дапусцілі раскраванне, не рацыяналізавалі работу. Адыход даходзіць часам да 700 і больш грам на трактар. Падобная работа» наглядаецца ў Оршанскай, Пясецкай і іншых МТМ.

Было і так, што бабіт і некаторыя запчасткі прападалі пры перасылцы на пошце і чыгунцы. Чэрыкаўскай МТМ 7/І-34 г. было адгружана запасных частак і бабіта на 2 500 р., але і к 1/ІІ гэты багат не атрымалі. У лістападзе 1933 г. было выслана па пошце Клімавіцкай МТС 10 кг. бабіта, але ў дарозе ён прапаў, як і пасылкі на адрас Гарадоцкай МТС—15 кг. бабіта, саўгаса «Х-годдзе СССР». Любаньскага раёна,—15 кг. Такіх выпадкаў шмат. Яны сведчаць аб дрэннай рабоце нашых савецкіх органаў, паштовай сістэмы, чыгуначнага транспарта.

Яшчэ і так здаралася, што МТМ і МТС куплялі бабіт на прыватным рынку. Чэрыкаўская МТМ пасылала людзей у некалькі гарадоў, затраціла каля 1 500 р. на камандыроўкі, у рэзультате куплена 12 кг. крадзенага бабіта. У Оршанскай МТМ старшы токар Лепін арганізаваў вакол сябе 10 трактарыстаў, якімі раскравлена да 30 кг. бабіта. Гэты крадзены бабіт прадавалі потым у тую-ж самую майстэрню па 25—30 р. кг. Магілёўскі Свінтрэст і яго 39 свінасоўгасаў купілі на прыватным рынку каля 400 кг. бабіта па 25—30 р. за кілограм.

Пакупка бабіта на прыватным рынку не можа быць расцэнена інакш, як разбазарваннем дзяржаўных грошай і патураннем раскраванню гэтага каштоўнейшага матар'яла. Вінаватых у раскраванні пакупцы крадзенага бабіта і іншых матар'ялаў неабходна прыцягнуць да суровай адказнасці, як за раскраванне сацыялістычнай маёмасці і ородкаў. Закупка крадзенага бабіта павялічвае накладныя выдаткі на рамонт трактарнага парка і яго ўтрыманне.

Магілёўскі Свінтрэст паслаў у Чэрыкаўскую МТМ свайго механізатара Магільнікава для дапамогі ў рамонце трактароў. Гэты «механізатар» у студзені атрымаў ад Соўгасснаба 4 кг. бабіта і прадаў яго другой МТМ. У Магілёўскім Свінтрэсце Магільнікаў атрымаў тону газы для Чэрыкаўскай МТМ, якая мела пільную патрэбу ў газе для прамыўкі частак і матараў, а таксама абкаткі трактароў пасля рамонту. Газу Магільнікаў завёз не адразу, а ў Чэрыкаўскую шавецкую арцель, дзе прадаў яе і зрабіў сабе боты. Астатнія грошы, выручаныя ад прадажы бабіта і газы, прапіў з трактарыстамі гэтай-жа МТМ.

Характэрна, што кіраўнікі МТМ і палітдзелу даведася пра гэта не раней як праз дэкаду.

Дзе-ж кіраўніцтва? Дзе большэвіцкае вока? Дзе класавая пільнасць і аператыўнае штодзённае ўвільчэнне ў непасрэдную работу майстэрні? Паданыя факты выяўлены брыгадамі ЦК КП(б)Б. А колькі яшчэ не выяўлена...

Некаторыя кіраўнікі эацяжку з рамонтам трактароў стараюцца думачыць тым, што не хапае запчастак і матар'ялаў, кваліфікаванай рабочай сілы, грошай, прадуктаў і інш. Але ці ў гэтым справа? Рад МТМ і МТС, як адзначана вышэй, знаходзяцца ў аднолькавых умовах па снабжэнню, аднак пры эканомным і правільным скары-

станні запчастак і матэрыялаў, заключэнні ці канчаюць рамонт трактароў. Справа не ў аб'ектыўных, а суб'ектыўных прычынах.

Тав. Сталін у сваім выступленні на XVII з'ездзе ВКП(б) вельмі ясна падкрэсліў, што «гэтыя труднасці з'яўляюцца труднасцямі нашай работы, труднасцямі нашага арганізацыянага кіравніцтва. Яны гняздыцца ў нас саміх, у нашых кіруючых работніках, у нашых арганізацыях, у апаратах нашых партыйных, савецкіх, гаспадарчых, профсаюзных, комсамольскіх і ўсякіх іншых арганізацый».

Справа ў тым, каб асвоіць усю магутнасць тэхнічнай узброенай сельскай гаспадаркі, аўладаць трактарам, машынай, іх выкарыстаннем і рамонтам, перабудаваць усё наша партыйнае і савецкае кіравніцтва знізу да верху. Правільна арганізаваць работу кожнай машыны, кожнага трактарыста, павышаць кваліфікацыю падзен, якім машына даручаецца, захоўваць і аберагаць яе як сацыялістычную грамадскую і дзяржаўную маёмасць. Змагацца за тое, каб стары трактар працаваў не горш новага. Змагацца і кваліфікаваць трактарыста, механіка, брыгадзіра ў кожнай МТМ і МТС, ачысціць іх ад класава-чуждых і кулацкіх элементаў, бо засмечанасць і цяжучасць у гэтых кадрах усё яшчэ вялікая. За 1932-33 гг. па аднаму толькі бульбяна-гароднаму Трактарцэнтру — 2500 трактарыста, выйшла 1052 чал., зняты з работы за тэхнічную непадрыхтанасць 116 чал. вычышчана, як класава-чуждыя, толькі ў 1933 г. — 64 чал.

XV з'езд КП(б)Б намерца падрыхтаваць у 1934 г. высокакваліфікаваныя кадры: 400 трактарыстаў, 332 трактарыста-механіка, 11390 ч. рабочых да розных машын (малатарань, бульбакапалак), шофераў 250 чал. З'езд даручыў НКЗ намерціць план падрыхтоўкі кадраў масавай тэхнічнай кваліфікацыі на ўсю другую пяцігодку, у лютнай адназеднасці з запатрабаваннямі ўкараняемай у сельскую гаспадарку тэхнікі. Гэта тэрм іна ўсё значыць, што на трактар, рухавік, малатарню, бульбакапалак і г. д. перабіраць трэба падрыхтаваных правераных і падрыхтаваных у тэхнічных і практычных адносінах людзей, цалкам і поўнасю адданных справе сацыялістычнага будаўніцтва, каб яны паказвалі зоры большавіцкай работы па аўладанню і выкарыстанню перадавой сельска-гаспадарчай тэхнікі і дапамагалі ў гэтым калгаснікам і рабочым соўгасаў. Правільна арганізаваць вытворчую работу, астанаўліваць сістэматычны кантроль, змагацца за высокую якасць, цвёрдыя тэрміны выканання. Арганізацыя працы павінна быць пабудавана на сацыялістычных метадах соцпаборніцтва і ўдарніцтва. Усё гэта дасць магчымасць калгасніку, калгасніцы аданіць грамадскую каштоўнасць і важнасць машыны ў сельскай гаспадарцы.

Кіравніцтва трактарным паркам павінна быць пабудавана так, каб дырэктар, старшы механік, брыгадзір сістэматычна правяралі работу трактара, машыны, трактарыста і рабочага. Перакладальнасць на каго-б там ні было, спасылацца на аб'ектыўныя прычыны партыя нікому не дазволіць.

А ёсць красамоўныя факты. Дырэктар Даманавіцкай МТМ т. Іваноў так тлумачыць адставанне ў рамонце трактароў: «Я тут не вінават. Я ўсё зрабіў для паспяховай работы МТМ: прапанаваў пад адказнасць старшага механіка т. Верасаева скончыць у бліжэйшы тэрмін рамонт трактарнага парка. Што-ж паробіш, калі Верасаев не арганізоўвае работу, не падымае працысцупліну». Ясна, што такі дырэктар даб'іцца поспехаў не зможа. Тав. Сталін у сваім прамові такіх людзей называў балбатунамі, бюракратамі, безадказнымі лю-

тым Старшы механік Верасаеў адзіна не можа справіцца з арганізацыяй рамонту. Тут патрэба аперацыйнае кіравання дырэктара партыйных, профсаюзных арганізацый і палітаддзела.

Бюро ЦК КП(б)Б 2 і 17 лютага г. г., разглядаючы пытанне аб ходзе рамонту трактароў, адзначыла надобныя адносіны наркамагаў, загадчыкаў сістэмамі Наркамгаса і Упоўнаркамсоўгасаў і абавязала ўсе РК партыі, дырэктароў МТМ, МТС і соўгасаў, сакратароў парткомаў пад іх асабістую адказнасць закончыць рамонт к устаноўленаму партыяй і урадам тэрміну. Наркамзему і Упоўнаркамсоўгасаў прапанавана арганізаваць дапамогу МТМ і МТС і патрабаваць рашучай перабудовы работы, прынягваючы да суровай адказнасці вназых і здыме своєчаснага рамонту трактарнага парка ЦК КП(б)Б указаў шляхі і метады перабудовы работы і патрабаваў ад сакратароў РК, начальнікаў палітаддзелаў, старшых РВК, кіраўнікоў профсаюзных арганізацый суспільна непасрэдна і манастэрні на завод, каб на месцы канкрэтна кіраваць ходам рамонту трактароў, к руруючыся ў сваёй рабоце ўказаннямі тт. Сталіна, Кагановіча і рашэннямі XVII партз'езда.

Апошні пленум ЦК КП(б)Б, які адбыўся і сакавіка 34 г., адзначыў шматлікія факты нядобраякаснага рамонту трактароў некаторымі МТС і МТМ (Віцебская МТМ заліла 30 матораў нядобраякасным бабітам, Оршанская паставіла лопнуўшыя гільзы, балты з сарванай разьбою), што сведчыць аб няўважлівых адносінах дырэктароў і начальнікаў палітаддзелаў да якасці рамонту. Пленум абавязваў НКЗ і Упоўнаркамсоўгасаў узмацніць тэхнічны кантроль і праверку якасці рамонту. Трактары кожнай МТС пазначылі быць правярены спецыяльнымі брыгадамі з лепшых механікаў другіх МТС і МТМ. Побач з гэтым пленум ЦК прапанаваў НКЗ і Упоўнаркамсоўгасаў правяраць у кожнай МТС работу па капітальнаму і сярэдняму рамонту на падставе дэфектных ведамасцей або актаў прыёмкі і ў адпаведнасці з тэтым уносіць у план неабходныя змены.

Пленум таксама адзначыў, што мясцовая прамысловасць дае надзвычай высокі працэнт браку запчастак (да 10 і вышэй). Пленум абавязваў усе заводы, якія вырабляюць запчасткі, выканаць свае заданні па ўстаноўленыя для кожнага календарныя тэрміны, але не пазней 15—20 сакавіка 34.

Устанавіць найстражэйшае апэратыўнае кіраванне, планавасць і справядчаснасць у ходзе рамонту трактароў і матораў з тым, каб кожную пляндзенку бачыць вынікі работы паасобных МТМ і МТС. Вінаватых у прадстаўленні няправільных звестак, у очкаўцірацельстве прыцягнуць да суровай адказнасці. Кожны кіраўнік, кожны камуніст, кожны рабочы павінен змагацца за тое, каб трактарны парк Беларусі вынах у поўнай гатовнасці ў поле, каб выкарыстаць цалкам яго магутнасць на сацыялістычную перабудову сельскай гаспадаркі.

Ленін і Сталін аб умацаванні дыктатуры пролетарыята

10 год прашло са дня смерці геніяльнага правадыра сусветнага пролетарыята — В. І. Леніна. Ператвораныя ў рэальную справу пабудовы сацыялістычнага грамадства ідэі Леніна знайшлі магутнае аднаўленне і новы ўздых у дзеінасці т. Сталіна. Усе пытанні тэорыі і практыкі дыктатуры пролетарыята за апошнія 10 год з няухільнай паслядоўнасцю распрацоўваліся т. Сталіным, і пад яго кіраўніцтвам большэвіцкая партыя прывяла рабочы клас і ўсіх працоўных нашай краіны да перамогі сацыялізма.

Гэту перамогу прадбачыў, яе абгрунтаваў, ёй паклаў пачатак Ленін, гэту перамогу завяршае т. Сталін, кіруючы пасля Леніна будаўніцтвам сацыялістычнай краіны — бацькаўшчыны сусветнага пролетарыята. У творах і выступленнях т. Сталіна маркса-ленінская тэорыя дзяржавы пераходнага перыяду — тэорыя рэвалюцыйнай дыктатуры пролетарыята — знайшла непасрэднае прадаўжэнне і далейшае геніяльнае развіццё.

У дні дзесятай гадавіны са дня смерці В. І. Леніна варта спыніцца на некаторых яго выказваннях, якія на даным этапе набываюць асаблівае значэнне. Гутарка ідзе аб шляхах умацавання дыктатуры пролетарыята, праз актыўна ўздзейнікую ролю якое будзе поўнасьцю ажыццёўлена гістарычная задача ліквідацыі капіталістычных элементаў і класаў наогул і пабудавана сацыялістычнае грамадства.

Пытанне аб шляхах умацавання пролетарскай дыктатуры — гэта па сутнасці карэннае пытанне, якому нашы правадыры аддавалі велізарную ўвагу на ўсіх этапах сацыялістычнага будаўніцтва. Усякага роду апартуністычныя разважання аб адміранні дзяржавы, якія разглядаюць гэту праблему, адкідаючы ў бок указанні Леніна — Сталіна аб задачах максімальнага і ўсебаковага ўмацавання пролетарскай дыктатуры; усякага сорту «лявацкія» заскокі, якія ідуць па шляху адмінулення арганізацыйна-практычнага ўмацавання ўсіх звянаў нашай дзяржавы — на руку класавым ворагам.

Яшчэ ў 1918 г. у сваіх «Чарговых задачах савецкай улады» Ленін выказаў рад надзвычай актуальных і для сучаснага перыяду падказанняў. «Ва ўсякай сацыялістычнай рэвалюцыі, — пісаў ён, — пасля таго, як вырашана задача заваёвы ўлады пролетарыятам і па меры таго як вырашаецца ў галоўным і асноўным задача: экспрапрыяваць экспрапрыятараў, высоўваецца на першы план карэнная задача стварэння вышэйшага, чым капіталізм, грамадскага ўкладу, іменна: павышэнне прадукцыйнасці працы, а ў сувязі з гэтым (і для гэтага) яе **вышэйшая арганізацыя**»¹⁾ (падкрэслена мною. — Л. Р.).

Ленін падкрэсліў тады значэнне арганізуючай сілы пролетарскай улады, якую трэба ўпарта ўмацоўваць і загартоўваць. «Трэба разам з тым, — пісаў ён, — ідучы к павышэнню прадукцыйнасці працы, улічыць асаблівасці пераходнага ад капіталізма к сацыялізму часу, якія патрабуюць, каб былі пакладзены асновы сацыялістычнай арга-

¹⁾ Ленін, т. XV, выд. I, стар. 193.

нізацыі спаборніцтва, а з другога боку—патрабуюць ужывання пры-
мусу так, каб лозунг дыктатуры пролетарыята не апаганьваўся прак-
тыкай кіселепадобнага стану дыктатуры пролетарыята»¹⁾ (падкрэс-
лена мною.—Л. Р.).

У сістэме савецкай улады, як дзяржаўнай формы дыктатуры про-
летарыята, закладзены такія палітычныя і арганізацыйныя магчы-
масці, якіх не мела і не мае ні адна ўлада ў свеце.

Узмацненне работы профсаюзаў, кааперацыі, комсамола і ўсіх
грамадскіх і дзяржаўных органаў пролетарскай дыктатуры набывае
зараз асаблівае значэнне. Улада пролетарыята, які, паводле выра-
жэння Маркса, сам з'яўляецца агромнай прадукцыйнай сілай, пры-
вяла працоўных нашай краіны да гістарычнага этапу ажыццяў-
лення пабудовы бяскласавага соцыялістычнага грамадства.

Толькі свядомыя ворагі рабочага класа і апартуністы розных
колераў імкнуцца змазаць той факт, што без аб'яднанага ўплыву
ўсіх рычагоў і звенняў пролетарскай дзяржавы мы не мелі-б да-
сягненняў на разнастайных участках соцыялістычнага будаўніцтва.
Магутныя гіганты індустрыі, агромныя палацы соцыялістычнай на-
вукі і культуры, росквіт калгасаў і разгром кулацтва—усё тое, чаго
мы дабіліся за час першай пяцігодкі і за мінулы год, сведчыць аб
палітычнай і арганізацыйнай магутнасці дыктатуры пролетарыята.

Шляхі ўмацавання дыктатуры пролетарыята адлюстраваны ў
вельмі паказальных даных аб разгортванні савецкай дэмакратыі.
Статыстычныя матар'ялы аб выбарах у саветы за апошнія гады мо-
гуць быць лепшым пацверджаннем умацавання пролетарскага дэ-
макратызма, могуць паказаць, як умацаванне асноўных звенняў
дыктатуры пролетарыята непасрэдна звязана з агульным уздымам
соцыялістычнага будаўніцтва нашай краіны.

Калі ў час выбарчай кампаніі 1927 г. па Савецкім саюзе налічва-
лася 67.278.201 чал. выбаршчыкаў пры актыўнасці ў 50,7 проц., то
ў 1929 г. гэтая лічба вырастае да 72.536.735 чал. пры актыўнасці
у 62,3 проц. Так выбаршчыкаў у перавыбарчай кампаніі 1930-31 г.
дасягае 80 млн. асоб.

Такі-ж малюнак разгортвання нашай дэмакратыі мы можам на-
глядаць пры аналізе даных па БССР. Ад 2 млн. 399 тыс. выбаршчы-
каў у 1927 г. з актыўнасцю ў 47,9 проц. да 2 млн. 449 тыс. выбар-
шчыкаў у час перавыбараў 1929 г. з 60 проц. актыўнасці; ад 69 проц.
удзелу гарадскога насельніцтва і 58,8 проц. сельскага да 77,4 проц.
гарадскога і 66,4 проц. сельскага насельніцтва ў 1931 г.—вось шлях
узростання актыўнасці шырокіх працоўных мас горада і вёскі.

Надзвычай паказальным з'яўляецца рост актыўнасці выбаршчы-
каў па БССР за чатыры апошнія выбарчыя кампаніі.

Гады	Агуль- ная	Проц. росту да па- пярэд. года	У сельскай мясцов.	Процант росту да папярэд. года	У гарадах	Процант росту да папярэд. года
1926 . .	46,9	100,0	46,5	100,0	49,1	100,0
1927 . .	47,9	102,1	46,4	99,8	61,3	124,8
1928 . .	60,0	125,3	58,8	126,7	69,0	112,8
1929 . .	67,6	112,0	66,3	112,7	74,4	112,2

¹⁾ Ленін, т. XV, выд. I, стар. 190.

Простае параўнанне прыведзеных даных паказвае, як праз удзел працоўных нашай рэспублікі ў выбарах у Саветы ўсё ўзрастае сіла пролетарскай дыктатуры. Характэрным з'яўляецца рост актыўнасці выбаршчыкаў з боку працоўнага сялянства.

Даныя па БССР за 1931 г. паказваюць узросшы ўдзел у пера-выборах, саветаў калгаснага сялянства. Так, у апошнюю перавыбарчую кампанію 1931 г. удзел калгаснікаў дасягнуў 78,7 проц. Гэты процант значна перавысіў сярэдні ўдзел аднаасобнага працоўнага сялянства, якое дало 65,7 проц. актыўнасці.

Гэты працэс шырокай палітычнай актыўнасці працоўнага сялянства сведчыць аб тым, як працэс ператварэння старога ўкладу жыцця вескі і стварэнне новых грамадскіх узаемаадносін непасрэдна звязан з умацаваннем дыктатуры пролетарыята і з нябачаным у гісторыі развіццём сапраўднай дэмакратыі — дэмакратыі для працоўных.

Як зло высмеяла гісторыя «прароцтвы» паноў з лагера трацкізма аб перараджэнні савецкай улады, якое нібы будзе выклікана «затапленнем ніжэйшых паверхаў» нашай дзяржаўнай сістэмы дробна-буржуазнаю стыхіяй сялянства. Правільнасць і паслядоўнасць генеральнай лініі партыі вызначылі актыўна ўздзейніваючую ролю пролетарскай дзяржавы ў справе карэннага гістарычнага павароту гэтай стыхіі на цвёрды шлях, шлях сацыялізма.

Жыццё пацвердзіла правільнасць геніяльнага прагноза Леніна, што толькі рабочы клас пад кіраўніцтвам партыі зможа павярнуць працоўнае сялянства да лепшага будучыні, толькі пролетарыят, як гаварыў Ленін, можа «весці і кіраваць, захапляць за сабой»¹⁾.

Рост палітычнай актыўнасці калгаснага сялянства, ўключэнне яго ў больш высокія формы савецкага дэмакратызма паказвае шлях, па якім яно пойдзе далей, паступова ператвараючыся ў работнікаў сацыялістычнага бяскласавага грамадства.

Не менш характэрнымі з'яўляюцца лічбы аб росце савецкага актыва па БССР. У 1930 г. наша рэспубліка мела 155.416 чал. сельскага актыва, у 1931 г. гэтая колькасць узрасла да 172.119 чал. Такім чынам, на кожны с-с. у 1931 г. прыпадае 117 чал. замест 105 у 1929 г. Дакладных даных па гарадах у БССР няма. Ёсць толькі лічба 5.096 членаў горсаветаў, якая, безумоўна, мае вялікае значэнне пры характарыстыцы нашай савецкай сістэмы.

На жаль, гэтыя даныя далёка няпоўныя і не могуць цалкам характарызаваць усю актыўнасць мас і шырыню іх удзелу ва ўсіх органах і звеннях пролетарскай дыктатуры²⁾.

Трэба падкрэсліць, што адсутнасць да гэтага часу дакладнага ўліку колькаснага і якаснага складу ўсіх масавых савецкіх органаў пазбаўляе магчымасці больш дэталёва аналізаваць шлях умацавання дыктатуры пролетарыята і ўсе формы актыўнасці працоўных мас. Неабходна паставіць неадкладнай задачай усіх саветаў і іх органаў правядзенне сістэматычнага ўліку савецкага актыва і яго работы па ўсіх звеннях нашай дзяржаўнай улады.

¹⁾ Ленінскі зборнік III, стар. 513.

²⁾ Паводле даных аргадзела ЦВК БССР ад 1 VII-33 г. па БССР налічваецца 1474 сельсаветы і 31 горсавет.

Уздым росту пролетарскай дэмакратыі ёсць вынік найглыбейшых соцыяльных зрухаў, выкліканых карэннымі зменамі ў развіцці нашай эканомікі.

Некалькі лічбаў аб паступальным росце ўдзелу працоўных жанчын у органах савецкага прадстаўніцтва паказваюць, як працэс індустрыялізацыі нашай краіны і рэканструкцыі сельскай гаспадаркі ператварае працоўную жанчыну ў раўнапраўнага ўдзельніка соцыялістычнага будаўніцтва, які побач з працоўным мужчынай актыўна змагаецца за справу соцыялізма.

Рост актыўнасці працоўных жанчын у палітычным жыцці ідзе побач з гаспадарчым развіццём нашай краіны. Працоўная жанчына ва ўмовах Савецкага саюза, паводле слоў т. Сталіна, з'яўляецца агромняю сілай, якую трэба высунуць наперад.

Прыводзім зводку росту актыўнасці жанчын-выбаршчыкаў па сельскіх мясцовасцях БССР за некалькі год.

Г а д ы	1924/25	1925/26	1926/27	1929	1931
Процант яўкі . .	16,8	25,0	26,4	42,4	54,6

Гэтая актыўнасць знайшла выразнае адлюстраванне ў павелічэнні складу працоўных жанчын у сельсоветах. Так, калі ў 1927 г. працоўная сялянка займала 7,2 проц., а ў 1929 г.—19,6 проц., то ў 1931 г. гэты процант дасягнуў 24. У бліжэйшых перавыбарах советаў мы будзем, безумоўна, наглядаць яшчэ больш высокае ўцягненне працоўных жанчын у работу советаў, якое цалкам адпавядае магутнаму ўздыму нашай соцыялістычнай гаспадаркі.

Вось як гістарычны пералом у развіцці сельскай гаспадаркі, як магутны працэс калектывізацыі нашай вёскі садзейнічае сапраўды таму, аб чым гаварыў Ленін: «З таго моманту як знішчожана прыватная ўласнасць на зямлю і фабрыкі і скінута ўлада памешчыкаў і капіталістаў, задачы палтыкі для працоўнай масы і працоўных жанчын робяцца простымі і яснымі і цалкам для ўсіх даступнымі»¹⁾.

Гэтае палажэнне Леніна цягнейшым чынам, звязана, непасрэдна выцякае і з'яўляецца далейшым развіццём геніяльнага прагноза Энгельса, выказанага ім яшчэ ў 80-х гадах мінулага стагоддзя. «Вызваленне жанчыны,—пісаў ён,—робіцца магчымым толькі тады, калі яна зможа ў буйным грамадскім маштабе ўдзельнічаць у вытворчасці, а праца на-даму зойме яе толькі ў нязначнай ступені»²⁾. Гэта гістарычнае прадбачанне цалкам ажыццяўляецца ў нашай соцыялістычнай краіне пад кіраўніцтвам партыі і яе правадыра т. Сталіна.

Пролетарская дыктатура з'яўляецца тым рычагом, які дае ўсе неабходнае для паспяховай і пераможнай пабудовы соцыялізма. Канцэнтрацыя ў руках рабочага класа, арганізаванага ў сваю дыктатуру, усіх асноўных сродкаў вытворчасці, злучаная з накіроўваючай воляй камуністычнай партыі, стварыла ўсе ўмовы для поўнай ліквідацыі капіталістычных элементаў і пабудовы соцыялізма на пра-

1) Ленін, т. XXIV, стар. 470.

2) Энгельс, «Возникновение семьи», Глв, 1932, стр. 163.

цягу другой пяцігодкі. Улада пролетарыята садзейнічала карэннаму ператварэнню нашай эканомікі. Партыя большэвкоў, узброеная маркса-ленінскай тэорыяй, на кожным гістарычным этапе, на кожным перадаім правільна і паслядоўна аналізуе законы далейшага развіцця, кіруючы нашай краінай і усіх працоўных да стварэння новых вытворчых адносін, да перапрацоўкі свядомасці людзей на аснове магутнага ўздыху сацыялістычнай індустрыі і росту пролетарскай культуры.

На даным этапе ўсе сілы диктатуры пролетарыята павінны быць накіраваны на ажыццяўленне задач, вызначаных другой пяцігодкай, г. зн. на поўную пабудову і ўмацаванне сацыялістычнага буды. Пастановы XVII партыйнай канферэнцыі, завастрыўшы ўвагу на немінучасці абвясціць і класавай барацьбы ў асобных намінах і асабліва ў пасабных расах і на пасабных участках сельскагаспадарчай будовы, занадта поўнае пацверджанне на умовах БССР, дзе ворагі пролетарыята асабліва напружваюць сілы, каб захаванне рэшткі сваіх пазіцый, арганізуючы шалёнае супраціўленне нашаму пераможаму, сацыялістычнаму наступленню. Зусім зразумела, што канчатковае падаўленне буржуазна-кулацкіх элементаў будзе ажыццэвана на аснове ўсебаковага ўмацавання органаў пролетарскай диктатуры.

«Моцная і магутная диктатура пролетарыята,—сказаў т. Сталін на студзеньскім пленуме ЦК,—вось што нам патрэбна зараз для таго, каб развясць ушчэнт апошнія рэшткі паміраючых класаў і разбіць іх зладзеіскія махінацыі».

Дыялектыка класавай барацьбы на даным этапе з усёй відавочнасцю паказвае глыбокі сэнс гэтага выказвання т. Сталіна. Выходзячы з гэтага патажэння, трэба разглядаць пытанне аб шляхах ўмацавання диктатуры пролетарыята.

У свой час у творы «Заметкі эканаміста» т. Бухарын выказаў думку аб тым, што «мы павінны запытаць сябе, ці не патрэбна нам зрабіць некалькі крокаў у бок ланінскай дзяржавы-комуны»¹⁾.

Гэтае палажэнне ўжо тады з'яўлялася скажэннем вучэння Леніна-Сталіна аб пролетарскай дзяржаве і шляхах яе развіцця. Пасля захопу ўлады рабочы клас нашай краіны пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі пашоў па шляху сацыялістычнага будаўніцтва непараўнальна далей, чым магла паісці Парыжская комуна, якую мы на увазе т. Бухарын у сваім выказванні.

«Комуна была диктатура няпоўная і нетрывалая»²⁾. Яна не здолела, як гэта патрэбна было диктатуры новага тыпу, ажыццявіць гістарычным патрабаванні пролетарыята ператварыць існуючыя капіталістычныя вытворчыя адносіны ў сацыялістычныя, гвалтоўна паэбаўляючы капіталістаў усіх сродкаў вытворчасці і панавання. Комунаю не кіравала такая загартаваная і выпрабаваная ў класавых баях сіла, як наша камуністычная партыя, якая добра ўлічвала і ўлічвала адказнейшы ўрок, паказаны Леніным на вопыце барацьбы парыжскіх комунараў.

Не назад да Парыжскай комуны трэба ісці, а далей—уперад, добра памятаючы тое, што пісаў Ленін аб яе памылках. «Прыдушыць буржуазію і яе супраціўленне ўсё яшчэ неабходна. Для Комуны гэта было асабліва неабходна, і адна з прычын яе паражэння заключаецца

¹⁾ Бухарин «Заметки экономиста», Гиз. 1928 г., стр. 54.

²⁾ Сталін—«Пытанні ланінізма», стар. 273.

у тым, што яна не даволі рашуча гэта рабіла»¹⁾ (падкрэслена мною.— Л. Р.).

Гэтая недастатковая рашучасць Комуны у прыдушэнні класавых ворагаў і тое, што яна не здолела ўмацаваць створаны ёю новы дзяржаўны апарат—адна з галоўных прычын яе кароткага існавання і пагібельі. Спасыланне т. Бухарына на Комуны не было выпадковым. Пад прыкрыццём гучнай фразы аб кроках да «дзяржавы-комуны» т. Бухарын высунуў тады сваю славутую права-апартуністычную канцэпцыю урастання кулацтва ў сацыялізм на аснове мірнага эвалюцыйнага развіцця пролетарскай дыктатуры, якая дасягне «арганічнага сама-распускання» у эканоміцы.

Права-апартуністычныя ўстаноўкі т. Бухарына, якія ён часам прыкрываў «левай» фразеалогіяй, атрымалі належны адпор з боку т. Сталіна. Пад яго краўніцтвам партыя выкрыла рэвізыйную сутнасць тэорыі т. Бухарына, якая фактычна адмаўляла неабходнасць дзялення класавай барацьбы ва ўмовах дыктатуры пролетарыята да поўнай ліквідацыі класаў і пабудовы сацыялізма.

Разважанні т. Бухарына аб «кроках да дзяржавы-комуны» цалкам звязаны з яго блытанымі палітычна шкоднымі ўстаноўкамі па пытанню адмірання пролетарскай дзяржавы.

Стоячы на чале «левых» комуністаў, т. Бухарын у 1918 г. выступаў супроць жорсткай дысцыпліны, супроць ўзмацнення адзіначалля і цэнтралізма, вельмі неабходных ва ўмовах абароны ад нападаў міжнароднай буржуазіі. Тады т. Ленін раўняў яго з дробна-буржуазным рэвалюцыянерам, які глядзіць на задачы пролетарскай дыктатуры, павярнушыся тварам да мінулага, а не да будучага. Тав. Бухарын не бачыў тады неабходнасці стварэння і ўмацавання новага дзяржаўнага апарата, які перамогшы пролетарыят павінен проціпаставіць нападам буржуазіі і пры дапамозе якога патрэбна ажыццявіць задачу стварэння новага сацыялістычнага грамадства.

Праз некалькі год гэта неразуменне ролі органаў пролетарскай дзяржавы на працягу ўсяго пераходнага перыяду т. Бухарын праявіў у сваёй кнізе «Эканоміка пераходнага перыяду», даўшы напрамую схему адмірання дзяржавы дыктатуры пролетарыята. Гэтая схема сустрэла крытычную заўвагу Леніна.

«Спачатку,—пісаў т. Бухарын, разважаючы аб шляхах адмірання дзяржавы,—адамрэ армія і флот, як прылада найбольш вострага знешняга прымусу, потым сістэма карных і рэпрэсіўных органаў, далей прымусовы характар працы». Тав. Ленін на палях твору Бухарына адзначыў: «Ці не наадварот: спачатку «далей», затым «потым» і, урэшце, «спачатку»²⁾.

Напамінанне аб гэтых старых разважаннях т. Бухарына мае пэўны палітычны сэнс, бо яго літаратурная спадчына, на жаль, жыла і зараз жывіць апартуністычную практыку тых, хто імкнецца скажаць генеральную лінію партыі ва ўмовах разгортвання наступлення на капіталістычныя элементы. Права-лявацкія палажэнні твораў т. Бухарына аб «дзяржаве-комуны», яго тэорыя «дэрацэнтралізацыі» дзяржаўнага апарата, блытаніна ў пытанні адмірання дзяржавы

¹⁾ Ленін, «Дзяржава і рэвалюцыя», ДВБ, стар. 35.

²⁾ Ленінскі зборнік XI, стар. 400.

падхопліваюцца тымі, хто, як указана Леніным, імкнецца апаганьваць лозунг дыктатуры пролетарыята.

За апошнія некалькі год мы не магчымасць наглядаць рад выказак, ідучых па лініі імкненняў размагніціць, аслабіць дзейнасць органаў пролетарскай дзяржавы. Гэтыя спробы пад тым ці іншым соўсам не спыняюцца і зраз, яны будуць мець месца, пакуль існуючае класава-варожая дыалогія будзе адлюс роўзаш жадаць ліквідуемых капіталістычных элементаў аслабіць дыктатуру пролетарыята.

«Знішчэнне класаў,—пісаў Ленін,—справа доўгай, цяжкай, упартай класавай барацьбы, якая пасля звяржэння ўлады капітала, пасля разбурэння буржуазнай дзяржавы, пасля ўстанаўлення дыктатуры пролетарыята не знікае (як ваабражаюць пашпты старога соцыялізма і старой соцыял-дэмакратыі), а толькі змяняе свае формы, робячыся ва многіх адносінах яшчэ больш жорсткай»¹⁾.

Зусім відавочнай у святле гэтых указанняў Леніна з'яўляецца задача максімальнага ўмацавання усіх звенняў пролетарскай дзяржавы

Дзякуючы паслядоўнай ланінскай палітыцы, наша партыя і рабочы клас пад кіраўніцтвам т. Сталіна дасягнулі агромных поспехаў у галіне індустрыялізацыі краіны. Гэтыя дасягненні забяспечылі соцыялістычную рэканструкцыю сельскай гаспадаркі і рашучы ўздым калгаснага руху. На базе суцэльнай калектывізацыі працоўнае сялянства ў цесным саюзе з гарадскім пролетарыятам ліквідавала кулацтва як клас.

Пераход сярэдняга па рэўкі калектывізацыі, арганізацыя новых форм гаспадаркі, ператварэнне ўчэранішта адгасобніка, саюзніка рабочага класа, у яго моцную апору, цэнтральную фігуру сельскай гаспадаркі—не здымае задачу далейшай барацьбы за соцыялістычную пераробку, селяніна-калгасніка. Уступіўшы ў калгас, працоўны селянін робіць рашучы крок па шляху адмаўлення ад сваёй дробна-ўласніцкай прыроды. Але глыбока памылковымі і палітычна шкоднымі з'яўляюцца довады некаторых таварышоў, што паміж калгаснікам і рабочым можна паставіць знак роўнасці, што калгас, як соцыялістычная форма арганізацыі сельскай гаспадаркі, фактычна перапрабляецца ў соўгас, а г. зн. у агульна-дзяржаўнае паслядоўна соцыялістычнае прадпрыемства.

Так, т. Ішчэнка ў сваім артыкуле адзначае: «правільна, што калгаснік—пераходная ступень паміж дробна-ўласніцкім селянінам і соцыялістычным вытворцай. Але адсюль зусім яшчэ не вынікае, што калгаснік—гэта асобы клас у адрозненне ад пролетарыята»²⁾.

Тав.-жа Карнееў у сваёй брашуры робіць вывад аб такім шляху развіцця калгасаў па працягу другой пяцігодкі, калі «магчым пераход у размеркаванні ад атрымання даходаў у калгасах да грамадска-працоўнага пайка, атрымліваемага ад соцыялістычнай дзяржавы»³⁾.

Прыведзеныя палажэнні поўнаасцю супярэчаць указанням т. Сталіна аб задачах арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў, аб задачах такога кіраўніцтва калгасным будаўніцтвам з боку дзяржаўных і партыйных органаў, якое-б максімальна забяспечыла рост гас-

1) Ленін, т. XXIV, выд. II, стар. 325.

2) «Под знаменем марксизма», № 4—5, за 1934 г.

3) Карнееў—«Другая пяцігодка і знішчэнне класаў», Партвыд. 1932 г., стар. 29.

падарчых і маемасных рэсурсаў калгасніка, якое-б садзейнічала таму, каб паводле гістарычных указанняў т. Сталіна зрабіць калгасы больш шэвіцкімі і ўсіх калгаснікаў зможнымі працаўнікамі калгасных палёў.

Незалежна ад суб'ектыўных жаданняў узказаных аўтараў, іх «тэорыя» на руку кулацкім элементам, якія пад лозунгам «калгас — гэта завод, або соўгас» будучь імкнуцца прапаведваць так званыя «утрыманскія» ідэі сярод калгаснікаў, прадарываючыся рознымі контррэвалюцыйнымі разважанымі накшталт таго, што «усёроўна як у калгасе ні працуй,—гаспадарка тут не галіла, а дзяржаўная».

Палітычна няправільным і шкодным з'яўляецца атаждзествленне калгасніка з рабочым, калгаса — як соцыялістычнай формы гаспадаркі — з соўгасам, фабрыкай, заводам. У 1929 г. закранаючы на канфэрэнцыі атрарнікаў-марксістаў пытанне аб прыродзе калгасаў, тав. Сталін сказаў: «Калгасы, як тып гаспадаркі, ёсць адна з форм соцыялістычнай гаспадаркі. У гэтым не можа быць сумнення».

Аднак, характарызуючы прыроду калгаса, тав. Сталін у цэлым радзе сваіх выказванняў панярэдаваў, што соцыялістычная форма гаспадаркі сама па сабе без болей-менш працы, без паслядоўнага кравіцтва не забяспечвае развіцця нашай соцыялістычнай гаспадаркі.

«Калгас ёсць соцыялістычная форма гаспадарчай арганізацыі, сказаў т. Сталін,—так сама як і саветы з'яўляюцца соцыялістычнай формай палітычнай арганізацыі. Як калгасы, так і саветы з'яўляюцца агромнай заваяван нашай рэвалюцыі, агромнай заваяван рабочага класа. Але калгасы і саветы прадстаўляюць толькі форму арганізацыі, праўда, соцыялістычную, але ўсё-ж форму арганізацыі. Усё залежыць ад таго, які змест будзе ў гэтай форме» (прамова «Аб рабоце ў вёсцы»).

Атаждзествляючы калгасніка з пролетарыем, а калгас з паслядоўна соцыялістычным прадпрыемствам, дзе ўсе сродкі вытворчасці належаць савецкай дзяржаве, т. т. Ільінін і Карнессу змазваюць адказнейшую задачу далейшай перапрацоўкі учарашняга селяніна аднаасобніка, фактычна адмаўляюць кіруючую ролю пролетарыята ў адносінах да калгаснага сялянства. Апартуністычныя сэнс узказаных разважанняў заключаецца ў спазванні на ідэю самацэку, ў адхіленні задач максімальнага ўзмацнення актыўнага ўздзеяння з боку ўсіх звянаў пролетарскай дзяржавы ў справе ліквідацыі дробна-буржуазных індывідуалістычных перажыткаў калгаснага сялянства.

Шляхі поўнай ліквідацыі капіталістычных элементаў вызначаюцца максімальным разгортваннем і ўзмацненнем усіх сіл пролетарскай дыктатуры. Яна — дыктатура, ажыццяўляемая арганізаванымі ў саветы пролетарыямі, з'яўляецца тым рычагом, без ўздзеяння якога немагчымыя ніякі рух уперад, ніякае развіццё новых форм соцыялістычнага жыцця.

«Дыктатура пролетарыята ёсць зброя пролетарскай рэвалюцыі, яе орган, яе важнейшы апорны пункт, выкліканы да жыцця для таго, каб, па-першае, прыдушыць супраціўленне звернутых эксплаататараў і замацаваць свае дасягненні; па-другое, давесці да канца пролетарскую рэвалюцыю, давесці рэвалюцыю да поўнай перамогі соцыялізма»¹⁾.

У гэтым класічным азначэнні тав. Сталіным даецца кароткае і разам з тым вычарпальнае тлумачэнне галоўных задач, што ставяцца

1) Сталін, «Пытанні левінізма» стар. 28.

дыктатуры пролетарыята. Давесці рэволюцыю да поўнай перамогі соцыялізма немагчыма без канчатковага прыдушэння супрацьлення звернутых эксплуатацый. Прыдушэнне гэта супрацьленне здзіна толькі такая дыктатура пролетарыята, якая замацуе ўсе свае дасягненні, якая не паслабіць іх самасупакаеннем і самавасхваленнем, абмяжоўваючыся перамогамі сёнешняга дня. Баявы, разгорнуты наступ пролетарскай дыктатуры на капіталістычныя элементы, масавыя акты жорсткага прыдушэння і рэпрэсій, якія яна тэарэтычна і фактычна класавых ворагаў,—не здымаюць ні на мінуту арганізатарскіх задач стварэння новых гаспадарчых і культурных арганізацыйных цэнтраў.

Па гэтым шляху, вызначаным Леніным, уздымаючы яго ўказанні на новую вышыню, развіваючы іх далей, вядзе нас т. Сталін.

«Вялікая замена працы паднявольнай,—пісаў Ленін, — гэта і ёсць перамога, працай планамерна арганізаванай у агромным, дзясяткі разоў большым маштабе, патрабуе таксама — акрамя «вясельных» мер прыдушэння супраціўлення эксплуатацый агромных арганізацыйных, арганізатарскіх намаганняў з боку пролетарыята і бяднейшага сялянства. Задача арганізацыйная,—падкрэсліваў Ленін,—пераплятаецца ў адно непарыўнае цэлае з задачай безінтэлігентнага вясельнага прыдушэння»¹⁾

Да ўказаных думак Ленін неадзікроць звяртаўся. Сувесна-гаспадарчая задача ажыццяўлення новага тыпу грамадскай арганізацыі працы магчыма толькі пры злучэнні ў адно цэлае ўказанага дваадзінага шляху развіцця дыктатуры пролетарыята.

Два галоўныя, карэнныя напрамкі класавай барацьбы і ўмяцання дыктатуры пролетарыята, вызначае Ленін у сваіх заметках аб дыктатуры пролетарыята.

Першы. «Прыдушэнне супраціўлення эксплуатацый (і ўсякага роду рэцыдывы звароту да капіталізма і да капіталістычных традыцый)».

Другі. «Сістэматычнае кіруючае ўздзеянне (таксама барацьба, але асобага роду, перамаганне вядомага, праўда, зусім іншага супраціўлення і зусім іншага роду перамаганне) на ўсіх працоўных апрача пролетарыята»²⁾.

У святле прыведзеных думак нашых правадыроў варта напамінаць аб тым азначэнні дыктатуры пролетарыята, якое ў свой час высунуў пан Троцкі.

«Дыктатура пролетарыята,—пісаў рэнегат Троцкі,—не ёсць вытворча-культурная арганізацыя новага грамадства, а рэволюцыйна-баявы парадак барацьбы за яе»³⁾.

У гэтым азначэнні мы маем выразнае скажонае процістаўленне асноўных бакоў дыктатуры пролетарыята. Пад прыкрыццём гучнай фразы сваім «не ёсць»... «а» пан Троцкі атмаляў усякую магчымасць творчай, будоўнай ролі пролетарскай дыктатуры. Ужо тады Троцкі рэвізаваў ленінскае разуменне дыктатуры, якое, «азначае таксама арганізацыю працы больш высокую, чым папярэдняя».

Як вядома, у прыведзеным выкрутасным азначэнні дыктатуры пролетарыята ў пана Троцкага няма нічога выпадковага з пункту погляду яго тэорыі немагчымасці пабудовы соцыялізма ў адной краіне — тэорыі, звязанай з ідэяй аб неперырымасці класавых супярэчнасцей.

¹⁾ Ленін, т. XXII, стр. 161.

²⁾ Ленінскі зборнік III, стар. 494.

³⁾ Л. Троцкі «Літэратура і рэволюцыя», стр. 140.

паміж пролетарыятам і працоўным сялянствам. Адсюль у Троцкага вынікае своеасаблівы «рэволюцыйна-баявы парадак» барацьбы за дыктатуру пролетарыята, ідэя рэпрэсіўнага націску, які павінен быць накіраваны на асноўнага, па думцы Троцкага, антыпода пролетарыята—серадняка.

Троцкі адмаўляў магчымасць існавання пролетарскай дыктатуры і пэўнае вывядзенне з асноўных прынцыпаў міжнароднай пролетарскай дыктатуры. Гэтай адпраўной ідэяй ён абгрунтаваў тэорыю «тэрмідарыянскага» перараджэння нашай дзяржавы, якая, паводле яго характарыстыкі, з'яўляецца дзяржавай «далёка не пролетарскага тыпу». На яго пазіцыі, безумоўна, спаўзаюць усе тыя, хто бачыць шляхі ўмацавання дыктатуры пролетарыята выключна ў голым адміністраванні, у метадах камандавання ў адносінах працоўнага сялянства.

«Соцыялізм ёсць знішчэнне класаў,—пісаў Ленін,—каб знішчыць класы трэба, па-першае, скінуць памешчыкаў і капіталістаў. Гэту частку задачы мы выканалі, але гэта толькі частка і прытым не самая цяжкая. Каб знішчыць класы, трэба, па-другое, знішчыць розніцу паміж рабочым і селянінам, зрабіць усіх—работнікамі... Гэта задача, якую нельга вырашыць звяржэннем якога-б там ні было класа, яе можна вырашыць толькі арганізацыйнай (падкрэслена мною.—Л. Р.) пераробкай усёй грамадскай гаспадаркі, пераходам ад аднаасобнай, аднаасобнай, дробнай гаспадаркі да грамадскай гаспадаркі... Такі пераход,—падкрэсліваў Ленін,—можна толькі запаволіць і запавольваць паспешнымі і неасцярожнымі адміністрацыйнымі заканадаўчымі мерамі»¹⁾.

Пад кіраўніцтвам т. Сталіна рашучы адпор атрымалі «лявацкія» скажэнні генеральнай лініі партыі, якія сваім адміністрацыйным «захапленнем» у справе калектывізацыі шкодзілі саюзу рабочага класа з працоўным сялянствам, а гэтым самым аслаблялі сілу нашай пролетарскай дзяржавы.

Добра памятна, што якраз у гэты перыяд мела хаджэнне «славуцкія» тэорыі тэвдзіцы сельсоветаў у раёнах сучаснай калектывізацыі. Рэхаў, Доценко, Каўрайскі, Навакоўскі і інш. для пацверджання сваіх права-лявацкіх устаноў па гэтаму пытанню спасылаліся на выказванні Энгельса ў яго творы «Пераходжанне сям'і, прыватнай уласнасці і дзяржавы», дзе ён дае геніяльнае прадбачэнне аб грамадстве, якое «па-новаму арганізуе вытворчасць на аснове свабоднай і роўнай асацыяцыі вытворцаў і апрацоўшчыц уся дзяржаўную машыну туды, дзе ён будзе сапраўднае месца».

Сэнс «глыбокадумных» разважанняў ліквідатараў сельсоветаў тады быў выкрыт партыяй. Пад кіраўніцтвам т. Сталіна партыя паказала, чаго варты імкненні ліквідатараў, якія ва ўмовах абвостранай класвай барацьбы ставяць пытанне аб знішчэнні нізавых звенняў пролетарскай дзяржавы. Цытуючы з твораў Энгельса паасобныя месцы аб адміранні дзяржавы, памянёныя асобы сказілі ўвесь глыбокі змест маркса-ленінскай тэорыі адмірання дзяржавы.

Адмаўленне неабходнасці максімальнага ўзмацнення актывна-ўздзеючай ролі пролетарскай дыктатуры і ўсіх яе рычагаў пад лозунгам так званай «перацэнтрализованай дзяржаўнага апарата», розныя разважання аб магчымасці ліквідацыі сельсоветаў, аб непатрэбнасці

¹⁾ Ленін, «Эканоміка і палітыка ў эпоху дыктатуры пролетарыята», Партвыдат, 1932 г., стар. 8.

разгортвання работы дэпутатскіх груп на прадпрыемствах, секцый саветаў і выканкомаў — усе гэта запазычана з арсенала правага анархізму і анархіствующых «левакоў».

Розніца ў спосабах абгрунтавання тэорыі гэтых двух антыленінскіх плыней носіць толькі знешне разнастайны выгляд, але сутнасць іх зводзіцца да аднаго адмаўлення неабходнасці давярэння класавай барацьбы да канца, адмаўлення неабходнасці існавання дыктатуры пролетарыята, да поўнай і канчатковай ліквідацыі класаў.

Усякага роду разважання аб адміранні дзяржавы пераходзіла перыяда, а г. з. рэволюцыйнае дыктатуры пролетарыята ўжо на даным этапе нечынуча прыводзіць да тэорыі зніжэння, аслаблення ролі камуністычнай партыі. Партыя з'яўляецца неад'емнай, неадрыўнай часткаю пролетарскай дыктатуры, таму зусім зразумела, што ўзмацненне ролі партыі ажыццяўляецца пры агромным магучым уздыме ўсёй сістэмы пролетарскай дыктатуры. «Партыя, пісаў г. Сталін, ёсць сродак дыктатуры пролетарыята. Але з гэтага вынікае, што са знікненнем класаў, з адміраннем дыктатуры пролетарыята павінна адмерці і партыя»¹).

Пры механістычным разуменні дыялектыкі дыктатуры пролетарыята немінуае спавязанне ад тэорыі «адмірання дзяржавы» на даным этапе да махровага анархістычнага разважання аб ужо наступным «адміранні партыі». Да такога пункту погляду могуць склаліся тым, хто будзе працягваць свой тэніс разважанняў і блытанін у разуменні дыялектыкі пролетарскай дзяржавы.

Прадбачанне т. Сталіна аб будучым адміранні дыктатуры пролетарыята, з яким звязана адміранне камуністычнай партыі, трэба аднесці да часоў поўнага камунізму. Роль камуністычнай партыі, як авангарда пролетарыята, як найбольш запартаванай часткі перадавога атрада работнікаў сацыялістычнага будаўтства, павінна зрасці яшчэ вышэй на працягу другой пяцігодкі і за яе межамі.

«Камуністычная партыя растворяцца поўнасцю ў рабочым класе толькі тады, калі камунізм ператане быць аб'ектам барацьбы — і ўвесь рабочы клас стане камуністычным».

Так гаворыцца ў пастанове II кангрэса Комінтэрна, якая была скінута пад непасрэдным кіраўніцтвам Леніна.

За апошні час у радзе літаратурных выданняў паглядзеўся свосасабивы рэцыйны ліквідатарскіх тэорыі і пытання адмірання дзяржавы № 1029-30 гг. ліквідатары сепаратна адмяжкоўвалі аб абгрунтаванні тэорыі адпаўнення назавіх звышняяй савецкай сістэмы, у навейшых-жа пісаннях робіцца спроба паставіць гэта пытанне значна шырэй.

«Адміранне дзяржавы — гэта працэс працяглы. Ён пачынаецца з першага дня пролетарскай рэволюцыі, з першага дня захопу ўлады пролетарыятам і арганізацыі сацыялістычнай дзяржавы і канчыцца ў вышэйшай фазе камуністычнага грамадства»²) (пацрэслена м.ю. — Л. Р.).

Тав. Гарын у сваім артыкуле, прысвечаным XVII партканферэнцыі, запэўніваў чытачоў, што «адміранне дзяржавы, зразумела, адбываецца, цэлы рад функцый дзяржавы адпадае»³) (пацрэслена м.ю. — Л. Р.).

¹ Сталін, «Пытанні ленынізма», стар. 96.

² Я. Берман. «Дыктатура пролетарыята ў другой пяцігодцы», Партвыдат, 1932, стар. 49.

³ М. Гарын. Артыкул у часопісе «Большэвік Беларусі». № 5 за 1932 г., стар. 33.

Не гледзячы на тое, што памянёныя таварышы ў сваіх артыкулах гавораць таксама аб задачах умацавання дыктатуры пролетарыята, ахцёрджанні з'яўляюцца непераканаўчымі ў святле глыбока памылкаў і напразь плага разумення дыялектыка пролетарскай дзяржавы.

Разглядаючы нашу пролетарскую дзяржаву, як «ноўдзяржаву» у тым сэнсе, што праз яе ажыццяўляецца гістарычная задача ліквідацыі класаў і падрыхтоўваюцца умовы для будучага адмірання дзяржавы. Ленін і Сталін неаднакроць падкрэслівалі, што для давярэння дыктатуры да поўнага і канчатковага знішчэння класаў на працягу гэтага не маюцца пролетарскай дзяржавы.

Тав. Берман і ўсе, хто стаіць на яго пункце погляду, змяшалі, змешчвалі ў адну кучу сучасны перыяд падрыхтоўкі ўмоў для будучага адмірання дзяржавы з эпохай комунізма, калі, як указвае Ленін у «Дзяржаве і рэвалюцыі», будуць створаны «эканамічныя асновы поўнага адмірання дзяржавы».

Да гэтага часу нас вядзе рэвалюцыйная дыктатура пролетарыята, якую мы павінны максімальна ўзмацняць праз уздым і палепшанне працы ўсіх яе заснаў, праз усё большае ўцягненне шырокіх працоўных мас у справу дзяржавы і кіраўніцтва.

«Мы за адміранне дзяржавы, таварыш Сталін на XV партыйным з'ездзе,—і мы разам з тым стаім за ўзмацненне дыктатуры пролетарыята. Вярэйшае развіццё дзяржаўнай улады ў мэтах падрыхтоўкі ўмоў для адмірання дзяржаўнай улады—вось марксісцкая формула». Толькі людзі, падобныя т. Сталін,—якія ўхіляюцца ад марксізма-ленінізма, не разумеюць гэтай жыццёвай дыялектычнай «супярэчнасці».

«Адміранне» дзяржавы,—напамінаў т. Сталін на студзеньскім пленуме ЦК,—прыйдзе не праз аслабленне дзяржаўнай улады, а праз яе максімальнае ўзмацненне, якое неабходна для таго, каб даць рэнткі паміраючых класаў і арганізаваць абарону супроць капіталістычнага абкружэння, якое яшчэ далёка не знішчана і не хутка яшчэ будзе знішчана».

Так трэба разумець маркса-ленінскае вучэнне аб адміранні дзяржавы, развітае і дапоўненае т. Сталіным. Інакшая пастаноўка пытання немінуча прыводзіць да скату на антыленінскія пазіцыі, да аслаблення дыктатуры пролетарыята.

У сваім геныяльным па змесце справаздачным дакладзе на XVII партыйным з'ездзе т. Сталін, даючы неперавышаны аналіз дасягнутых перамог і далейшых шляхоў умацавання дыктатуры пролетарыята і будаўніцтва соцыялізма, з вычарпальнай яонасцю паказаў, чаго варта розныя гора-тэарэтыкі, якія разважаюць аб адміранні пролетарскай дзяржавы ўжо на даным этапе.

«Тэзіс аб нашым прасоўванні к бяскласаваму грамадству, даны як іозунг, яны зразумелі, як стыхныя прадэс, і яны прыкідвалі: калі бяскласавае грамадства, то значыць, можна аслабіць класавую барацьбу, можна аслабіць дыктатуру пролетарыята і наогул пакончыць з дзяржавай, якая ўсёроўна павінна адмерці ў бліжэйшы час. І яны прыходзілі ў цялячае захапленне ў чаканні таго, што неўзабаве не будзе ніякага класаў, значыць не будзе класаван барацьбы, значыць не будзе клопату і хвалявання, значыць можна скласці зброю і пайсці на бакавую спаць у чаканні прыходу бяскласавага грамадства».

Тав. Сталін з уласцівай для яго сілай правадыра пролетарыята папярэдзіў, што мабілізаванасць і большэвіцкая узброенасць усёй

партыі змогуць і надалей даць рашучы адпор усякім спробам звесці пролетарыят з паслядоўнага ленінскага шляху.

Шляхі ўмацавання дыктатуры пролетарыята, указаныя Леніным, у нашу эпоху узняты на новую вышыню яго лепшым паслядоўцам т. Сталіным. Шэсць умоў т. Сталіна, яго ідэя стварэння палітаддзелу МТС указанні аб ахове сацыялістычнай уласнасці—з'яўляюцца адзінай геніяльнай праграмай, якая накіроўвае ажыццяўленне пабудовы сацыялістычнага грамадства. У гэтай сувязі пастанова па дакладу т. Кагановіча на XVII партыйным з'ездзе аб партыйным і савецкім будаўніцтве дае канкрэтны большавскі план ажыццяўлення і указанняў Леніна-Сталіна аб умацаванні ўсёх звянаў партыйнага і савецкага апарата.

«Сучасны перыяд сацыялістычнага будаўніцтва,—гаворыцца ў пастанове,—характарызуецца яшчэ большым ускладненнем задач, яшчэ большым павышэннем запатрабаванняў, прад'яўляемых кіраванству. Асноўныя задачы другой пяцігодкі... ставяць з усеі вострасцю пытанне аб павышэнні якасці працы ва ўсіх галінах, у першую чаргу якасці арганізацыйна-практычнага кіраванства» (падкрэслена мною.—Л. Р.).

У адпаведнасці з лозунгам т. Сталіна «па-новаму працаваць, паноўнаму кіраваць» пастанова намячае рад важнейшых мерапрыемстваў, у аснову якіх пакладзены ленінскія ідэі. Пастанова патрабуе пераходу ад «агульнага» кіраванства да канкрэтнага, ад «агульных» рэзалюцый да аперацыйных рашэнняў, да ведання дэталей і тэхнікі справы, да ўзмацнення асабістага адказнасці кіравнікоў за даручаную ім справу як па партыйнай, так і па савецкай лініі, да сістэматычнай і дэталёвай праверкі выканання дырэктыв партыі і ўрада. У пастанове прыводзіцца рад палажэнняў, непасрэдна выцякаючых з указанняў Леніна, даных у апошнія гады яго жыцця.

27 лютага 1922 г.¹⁾ у «Праекце дырэктывы на конт работы СПА і СНК» Ленін пісаў: «Барацьба з балотам бюракратызма і цяганіны, праверка людзей і праверка работы; бязлітаснае выгнанне лішніх чыноўнікоў, скарачэнне штатаў, змяшчэнне камуністаў, якія не вучацца справе кіраванства ўсур'ез—такава павінна быць лінія наркомаў і СНК...»²⁾.

Вельмі цікава і надзвычай характэрна, што пан Троцкі ў тых часы катэгарычна адмаўляў мэтазгоднасць мерапрыемстваў Леніна. Апатагет дзяляцкага адміністравання Троцкі зводзіў глыбока прынцыповыя ўказанні Леніна аб палепшанні справы арганізацыйна-практычнага кіраванства да голага тэхніцызма ў рабоце дзяржаўнага апарата.

«Праверка выканання, пісаў там Троцкі, — аб якой гаворыць праект пастановы, як аб галоўнай практычнай задачы, не з'яўляецца на самай справе галоўнай задачай... І ў якасці рэцэптаў палепшання справы кіраванства гэты апошні бюракратызм раіў абмежавацца наступным: «Патрэбна навучыць перапісчыцу лепш перапісваць (без скажэнняў), тэлефаністак не блытаць нумары, бухгалтароў сродчасова і правільна запісваць прыбытак і выдатак»...»³⁾.

Ні аднаго слова аб уцягненні працоўных мас у справу дзяржаўнага кіраванства, ні аднаго слова аб цясненчай сувязі арганізацыйнай і палітычнай справы ў Троцкага няма. Гэта не дзіўна і не вы-

¹⁾ Ленін «Аб палепшанні дзяржаапарата і барацьба з бюракратызмам і вакантам» ГИЗ, 1930 г., стар. 56.

²⁾ Ленін «Аб палепшанні дзяржаапарата», стар. 70.

надкова:—рэнегат Троцкі ніколі не разумеў усёй глыбіні ленінскай тэорыі дыктатуры пролетарыята, ён заўсёды імнуўся яе сказіць і рэвізаваць яе змест.

Надаючы выключнае значэнне арганізацыйнай рабоце, т. Кагановіч у сваіх тэзісах цэлкам выходзіў з гістарычнага выступлення Леніна на XI з'ездзе партыі:

«Любое палітычнае пытанне можа быць арганізацыйным і наадварот. Нельга механічна аддзяляць палітычнае ад арганізацыйнага. Палітыка вядзецца праз людзей, а калі будуць пісаць паперкі другія людзі, то нічога не выйдзе¹⁾».

Агромнае значэнне тэзісаў т. Кагановіча заключаецца ў іх большэвіцкай метаімакненасці і накіраванасці да максімальнага ўзмацнення ўсёй сістэмы пролетарскай дыктатуры ў адпаведнасці з патрабаваннямі нашай гістарычнай эпохі.

Воля рабочага класа і яго авангарда—комуністычнай партыі—гучыць у словах т. Сталіна, на якія з усёй паслядоўнасцю спасылалася т. Кагановіч:

«Хіба хто-небудзь будзе сцвярджаць, што даволі даць добрую палітычную лінію—і справа скончана. Не, гэта толькі поўсправы. Толькі пасля таго, як дана правільная палітычная лінія, неабходна падабраць работнікаў так, каб на пастах стаялі людзі, якія могуць ажыццяўляць дырэктывы, якія могуць прыняць гэтыя дырэктывы як свае родныя і могуць праводзіць іх у жыццё».

У праціўным выпадку палітыка траціць сэнс і ператвараецца ў маханне рукамі».

Шляхі яшчэ большага палітычнага ўмацавання дыктатуры пролетарыята такім чынам неаддзельны, неадрыўны ад павышэння ўсіх паказчыкаў арганізацыйнай работы.

Да XVII партыйнага з'езда рабочы клас і ўсе працоўныя СССР прышлі з велізарнымі дасягненнямі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.

Праграма большэвіцкага дзеяння вызначаная ў пастановах XVII з'езда, будзе ажыццёўлена на аснове яшчэ большага творчага ўдому пролетарыята, які пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі ідзе к поўнай перамозе сацыялістычнага ладу.

Энтузіязм пролетарыяту нашай краіны надасць сілы міжнароднаму пролетарыату і ўздыме яго волю ў рэвалюцыйнай барацьбе з сусветнай буржуазіяй і яе фашысцкай і соцыял-фашысцкай зграяй.

10 год без Леніна, але на-ленінскім шляху, пад сцягам ленінізма вядзе нас партыя на чале з т. Сталіным.

Вучэнне Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна аб рэвалюцыйнай дыктатуры пролетарыята і шляхах яе ўмацавання, адлюстраванае ў рашэннях XVII з'езда ВКП(б), з'явіцца тым маяком, які асветліць пролетарыату і ўсяму працоўнаму чалавецтву шлях да вялікай будучыні—бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

¹⁾ Ленін т. XXII, стар. 264.

К А Н С У Л Ь Т А Ц Ы І

РАШЭННІ XVII ПАРТЗ'ЕЗДА—У МАСЫ

КУТОК ПРАПАГАНДЫСТА

Сусветны эканамічны крызіс

У справядным дачадзе XVII з'езду аб рабоце дэлегант ГКП(З) у ВККІ тав. Мавульскі у першую чаргу падкрэсліў, што увесць ход сусветных падзей апошніх трох з паловай год цалкам і поўнаццо пацвердзіў правільнасць тых палажэнняў аб хозде сусветнага эканамічнага крызіса і нарастання рэволюцыйнага руху у краінах капіталізма, якія былі выказаны т. Сталіным на XVI з'ездзе партыі 1930 г. Тав. Сталін у сваім дакладзе на XVI з'ездзе ўказваў, што стабілізацыя капіталізма прыходзіць канец, што эканамічны крызіс будзе немінуча перарастаць у крызіс рэволюцыйны, што рэволюцыйны ўздым мас будзе нарастаць з новаю сілай. Гэтыя палажэнні поўнаццо пацвердзіліся жыццём. XII пленум ВККІ ўжо мог канстатаваць канец крпіталістычнай стабілізацыі. Пасля XI пленума ВККІ мы маем нарастанне рэволюцыйнага руху мас, мы маем перарастанне у радзе краін эканамічнага крызіса ў агульнаацыянальны рэволюцыйны крызіс. Далейшае развіццё кітанскай рэвалюцыі, далейшае разгортванне ў Іспаніі буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі, перарастаючай у рэвалюцыю пролетарскую, нядаўняя ўспальняла стачка ва Францыі і ў асабліваці барыкадныя боі ў аўстрыйскай пролетарыята, як указвае перадавая «Правды» ад 19-га, «з'яўляюцца першым этапам новай паласы гіганцкіх класавых боёў пролетарыята супроць фашызма за ўладу Саветаў».

На тым-жа XVI з'ездзе т. Сталін указваў, што буржуазія будзе шукаць выхаду з крызіса, з аднаго боку, праз далейшую фашызцыю, «выкарыстаўшы для гэтага ўсе рэакцыйныя сілы, у тым ліку і соцыял-дэмакратыю», шукаць выхаду з крызіса шляхам далейшага наступлення на рабочы клас, з другога боку, гаварыў т. Сталін на XVI з'ездзе, буржуазія будзе шукаць выхаду з крызіса ў новых імперыялістычных войнах, асабліва у контррэволюцыйнай вайне супраць краіны Саветаў.

Гітлераўскі пераварот у Германіі, падзеі ва Францыі і Аўстрыі, з аднаго боку, напаўненне Японіі на Кітай і пагроза вайны Японіі супроць СССР,— поўнаццо пацвердзілі правільнасць прагноза дачад т. Сталіным на XVI з'ездзе. Увесць ход сусветных падзей, як устанавіў XII пленум ВККІ, паказвае аб такім спеласці аб'ектыўных прапласылак рэволюцыйнага крызіса, што ў сучасны момант свет ужо шчыльна падыходзіць да новага туру рэволюцый і войн.

Якія-ж адметныя рысы сучаснага эканамічнага крызіса у краінах капіталізма?

Тав. Сталін у дакладзе на XVII з'ездзе ўказваў, што важнейшай адметнай рысай сучаснага эканамічнага крызіса з'яўляецца яго ацяжаны характар, які тлумачыцца ў першую чаргу тым, што гэты крызіс адбываецца ва ўмовах агульнага крызіса капіталізма, «калі ка-

піталізм не мае ўжо і не можа мець ні ў асноўных дзяржавах, ні ў калоніях і залежных краінах той сілы і трываласці, якія ён меў да вайны і Кастрычніцкай рэвалюцыі, калі прамысловасць капіталістычных краін атрымала ў спадчыну ад імперыялістычнай вайны хранічную недагрузку прадпрыемстваў і мільёныя арміі беспрацоўных, ад якіх яна не ў слах вызваліцца». Зацяжны характар эканамічнага крызіса тлумачыцца і тым, што ён ахапіў усе капіталістычныя краіны, і што прамысловы крызіс пераплёўся з крызісам аграрным, што аграрны крызіс ўзмацніўся і ахапіў усе галы сельскай гаспадаркі, што пануючыя манопольныя картэлі старуюцца захаваць высокія цэны на тавары.

Гаворачы аб становішчы сучаснага эканамічнага крызіса на сучасным этапе, т. Сталін у сваім справаздачным дакладзе на XVII з'ездзе ВКП(б) сказаў, што

«капіталізму ўдалося некалькі палегчыць становішча прамысловасці за лік рабочых, за лік фермераў, за лік оялян калоній і эканамічна слабых краін»

У адносінах прамысловасці зараз

«мы маем справу з пераходам ад пункту найбольшага ўпадку прамысловасці, ад пункту найбольшай глыбіні прамысловага крызіса к дэпрэсіі, але к дэпрэсіі не звычайнай, а к дэпрэсіі асобага роду, якая не вядзе да новага ўздыму і росквіту прамысловасці, але і не вярочае яе да пункту найбольшага ўпадку».

Як трэба разумець гэтую характарыстыку сучаснага эканамічнага крызіса?

Дэпрэсія, да якой пераходзіць прамысловасць капіталістычных краін на сучасным этапе, у карані адрозніваецца ад звычайнай «нармальнай» дэпрэсіі, якая вяла звычайна капіталізм да новага прамысловага уздыму. Карэннае гэта адрозненне заключаецца ў тым, што гэтая дэпрэсія будзе працякаць на аснове паглыбляючагася агульнага крызіса капіталізма: хранічнай недагрузкі прадпрыемстваў, шматмільённай арміі беспрацоўных, паглыбляючагася аграрнага крызіса, ва ўмовах канца стабілізацыі капіталізма, калі свет шчыльна падыходзіць да новага тупу рэвалюцый і воін. Асобы характар пачынаючайся дэпрэсіі заключаецца ў тым, што яна не вядзе да новага ўздыму, але і не вярочаецца да пункту найбольшага ўпадку.

Пераход к дэпрэсіі, такім чынам, не азначае новай стабілізацыі капіталізма, не азначае палепшання становішча працоўных мас і таму не з'яўляецца перашкодам для насцягвання рэвалюцыйнага крызіса.

Буржуазія змагаецца за капіталістычны выхад з крызіса. На першае, яна перакладае выдаткі крызіса на плечы працоўных сваёй краіны шляхам зніжэння заробтнай платы, пагоршэння сацыяльнага законодаўства, павелічэння падатковага цяжару, падняцця на плечы працоўных, і рознымі іншымі сродкамі ўзмацнення эксплуатацыі працоўных сваёй краіны і калоній.

Як толькі пачаўся сучасны эканамічны крызіс ў 1929 г., буржуазія усіх краін тэрмінова разгарнула наступленне на эканамічны ўзровень працоўных сваіх краін і калоній, з найвялікшай настойлівасцю зніжала заробточую плату, закрываліся прадпрыемствы, выкідваліся тысячы і дзесяткі тысяч рабочых, ўзмацнялася інтэнсіфікацыя працы, пагаршалася і эншчалася зусім сацыяльнае законодаўства і т. д. і т. п.

За лік гэтых мерапрыемстваў буржуазіі ўдалося дабіцца к 1933 г. перасялення пункту найвялікшай і глыбін прамысловага крызіса. Але разам з тым, як устанавіў XIII пленум ВККІ:

«Эканамічная палітыка фінансавай алігархіі ў мэтах перасілення крызіса (аграблення рабочых і сялян, субсідыі капіталістам і памешчыкам) не ў стане аднавіць стабілізацыю капіталізма, а, наадварот, садзейнічае далейшаму распаду механізма капіталістычнай эканомікі (расстройства грашовай сістэмы, бюджэта, дзяржаўныя банкрутствы, далейшае паглыбленне аграрнага крызіса), рэзкаму абвастрэнню асноўных супярэчнасцей капіталізма».

У гэтых умовах у буржуазіі расце няўпэўненасць у магчымасці выйсці з сучаснага эканамічнага крызіса за лік ўзмацнення эксплуатацыі працоўных гэтай краіны і, наадварот, павялічваецца неабходнасць у спробах шукаць выхад з сучаснага крызіса за лік іншых краін, на шляхах імперыялістычнай вайны.

Тав. Сталін у сваім справядлівым дакладзе на XVII з'ездзе ВКП(б) сказаў:

«Узмацненне барацьбы за знешнія рынкі, знішчэнне апошніх рэштак свабоднага гандлю, забаронныя таможанныя пошліны, гандлёвая вайна, вайна валют, дэмпінг і многія іншыя аналагічныя мерапрыемствы, дэманструючыя крайні нацыяналізм у эканамічнай палітыцы, абвастрылі да крайнасці адносіны паміж краінамі, стварылі глебу для ваенных сутычак і паставілі на чаргу вайну, як сродак новага перадзелу свету і сфер уплыву ў карысць больш моцных дзяржаў».

Буржуазія пачала барацьбу з крызісам мерапрыемствамі па перакладанню выдаткаў крызіса на плечы працоўных сваёй краіны і сваіх калоній. Такім шляхам капіталізму ўдалося некалькі палегчыць становішча прамысловасці за кошт рабочых. Але з прычыны таго, што гэтых мерапрыемстваў недастаткова для росквіту прамысловасці і з прычыны росту супярэчнасцей у лагеры імперыялізма, буржуазія аказваецца вымушанай падрыхтоўваць новую вайну, а гэта азначае, што тую эканомію, якую буржуазія атрымлівае ў рэзультате ўзмацнення эксплуатацыі працоўных сваёй краіны, яна кідае ў таліны прамысловасці, звязаныя з падрыхтоўкай вайны, адначасова яшчэ больш ўзмацняючы эксплуатацыю працоўных. З другога боку, паколькі ў рэзультате курса на вайну, прадукты ваеннай прамысловасці набываюць вялікі попыт, ваенная прамысловасць становіцца самай выгаднай галіною прамысловасці, таму капіталы ў сілу натуральных законаў свайго руху імкнуцца ў ваенную прамысловасць.

Аднак няправільна было-б тлумачыць дэпрэсію толькі ваенна-інфляцыйнай кан'юктурай.

«Некаторыя схільны прыпісаць гэтую з'яву,—гаворыць тав. Сталін,—уплыву выключна штучных фактараў на штатт ваенна-інфляцыйнай кан'юктуры. Не можа быць сумнення, што ваенна-інфляцыйная кан'юктура іграе тут не малую ролю... Але было-б грубай памылкай тлумачыць усё ваенна-інфляцыйнай кан'юктурай. Такое тлумачэнне няправільна хоць-бы таму, што ахарактарызаваныя мною некаторыя зрухі ў прамысловасці і гандлю не ў наасобных і выадковых рэчах, а ва ўсёх, або амаль ва ўсіх прамысловых краінах, у тым ліку ў краінах з цвёрдай валютай. Відавочна, што побач з ваенна-інфляцыйнай

кан'юнктурай тут мае месца таксама дзеянне ўнутраных эканамічных сіл капіталізма».

Некаторае ажыўленне ў галіне прамысловасці капіталістычных краін дасягнута як далейшым наступленнем на жыццёвы ўзровень працоўных мас, так і шляхам падрыхтоўкі капіталістычных краін да новай вайны.

Відавочна, што па меры далейшага развіцця сучаснага становішча, па меры далейшага нарастання небяспекі імперыялістычных войнаў роля ваенна-інфляцыянісцкага фактара будзе павялічвацца. Гэта можна бачыць асабліва відавочна на прыкладзе сучаснай Японіі, аб чым гаварыў т. Сталін у сваім справаздачным дакладзе

Такі-ж малюнак можна наглядзець у сучаснай Германіі. Прамысловасць Германіі ў 1933 г. дае рад паказчыкаў некаторага палепшання. Але з якіх элементаў складаецца гэтае палепшанне? Перш за ўсё яно захоплівае галіны прамысловасці, звязаныя з падрыхтоўкай вайны. Так, напрыклад, у 1933 годзе ў Германіі ў 1933 г. у параўнанні з 1932 г. павялічылася на 48 проц. Галоўным спажывцом сталі ў Германіі зараз з'яўляюцца ваенныя заводы. Вядомы хімічны завод Ленверк у 1933 г. павялічыў колькасць занятых рабочых на тысяч чалавек. Гэта павелічэнне адбылося ў сувязі з пераходам завода Ленверка на вытворчасць сінтэтычнага бензіна, а, як вядома, бензін з'яўляецца адным з важнейшых фактараў сучаснай ваеннай тэхнікі.

Развівваючы дэмагогію аб неабходнасці абараняць нацыянальны гонар Германіі ад Версальскага дагавора і Л. нацый, гітлераўскі ўрад у гэтым жа меры ўзмацніў націск на рабочы клас, заклікаючы яго да жорсткіх, большых афяраў у імя інтарэсаў бацькаўшчыны і патрыяцізму абароны бацькаўшчыны і т. д. Агульная сума заробковай платы ў Германіі ў 1933 г. у параўнанні з 1932 г. была зніжана на 90 млн. марак. На тым жа заводзе Ленверк сярэдняя тыднёвая плата работніцы ў 1933 г. у параўнанні з 1932 г. упала з 32 марак да 19 марак. У Японіі час гэтай жа перастаноўкі пераходзіць ўзмоцненую кампанію сярод рабочых, заклікаючы іх да перахода ад барацьбы з імперыялізмам да барацьбы з імперыялізмам і пачатку. На гэтым заводзе адначасна найніжэй сярод рабочых нядаўна распаўсюджваецца падпіска на газеты, звязаныя з рабочымі і зніжэнне заробковай платы на 20 проц. па пачатку 2 года, пачатку 3 года рабочы атрымае мастацкі вартасцю картку, якая будзе абавязкова аб яго саўдзел у ўладанні даным прадпрыемствам.

Усе гэтыя механічныя рэчышчы фарміруюцца добраахвотна, але калі які-небудзь рабочы адмаўляецца, то ён безадкладна выкідаецца з прадпрыемства і, акрамя таго, на яго галаву сыплюцца ўсякія дадатковыя рэпрэсіі, як на асобу, падазроную па сваіх сімпатыях да марксізму, к кунізму і т. п.

Такім чынам, гэты пераход буржуазіі на шлях вайны стварае новы стымул для далейшай яшчэ больш жорсткай эксплуатацыі працоўных сваёй краіны. Гэтыя меры прадпрыемства будучы даваць новую «эканомію» на выдатках вытворчасці, і гэта новая эканомія па законах руху капітала будзе перш за ўсё накіраваная ў прадпрыемствы ваеннай прамысловасці, узмацняючы імперыялістычныя супярэчнасці і паскараючы, такім чынам, бітву ваенных імперыялістычных сутычак.

Тав Сталін сказаў у сваім справаздачным дакладзе на XVII з'ездзе партыі:

«У абстаноўцы гэтай ваеннай свістапляскі, ахапіўшай цэлы рад краін, СССР прадаўжаў стаяць за гэтыя гады цвёрда і непахісна на сваіх мірных пазіцыях, змагаючыся з пагрозай вайны, змагаючыся за захаванне міру, ідучы насустрач тым краінам, якія стаяць так або інакш за захаванне міру, выкрываючы і зрываючы маску з тых, хто падрыхтоўвае, правакуе вайну».

СССР зацікаўлен у захаванні міру. СССР зацікаўлен у захаванні міру таму, што вайна немінуча будзе тармазіць ажыццяўленне вялікіх планаў будаўніцтва соцыялізма. Але іменна таму, што СССР зацікаўлен у захаванні міру, мы павінны з найвялікшай энергіяй узмацняць абарону-здольнасць СССР. Не падлягае ніякаму сумненню, што, калі-б пад краўніцтвам нашай партыі не была прароблена такая гіганцкая работа па ўмацаванню абароназдольнасці СССР, аб якой дакладваў т. Варашылаў на XVII з'ездзе партыі, нашы траніцы былі-б ужо не адзін раз парушаны імперыялістычнымі драпежнікамі.

У апошні час ураду СССР удалося заключыць пакты аб ненападзе і падпісаць дагавары аб вызначэнні агрэсара з вялікай колькасцю кучат стыхных краін, у тым ліку амаль з усімі краінамі, мяжуючымі з СССР, і з такімі імперыялістычнымі дзяржавамі, як Польшча, Германія, Францыя, Англія. СССР прызнан ПАЗШ. Дзяржавы, якія яшчэ не прызналі СССР, узмацнена абгаварваюць формулы прызнання СССР у бліжэйшы час, відавочна адчуваючы, што сваім дадатковым непрызнаннем СССР яны будуць ставіць сябе ва ўсё больш і больш невыгоднае або проста смешнае становішча.

СССР будзе і надалей ажыццяўляць сваю палітыку міру, выкарыстоўваючы ў гэтых адносінах самыя малейшыя магчымасці,—як гаварыў тав. Сталін у сваёй тутарцы з панам Дэюранці,—выкарыстоўваючы самыя маленькія бугорчкі, якія могуць прыпыніць рух кола вайны. Але наша партыя і ўсе працоўныя нашай краіны павінны цвёрда памятаць закон, устаноўлены т. Сталіным на XVI з'ездзе нашай партыі, што

«кожны раз, калі капіталістычныя супярэчнасці пачынаюць абвастрэцца, буржуазія звяртае свае погляды ў бок СССР: ці нельга вырашыць тую ці іншую супярэчнасць капіталізма або ўсе супярэчнасці разам за кошт СССР».

Фашысцкі пераварот у Германіі прывёў да перагрупавання ў адносінах паміж імперыялістычнымі дзяржавамі. Фашысцкая Германія выступае за рэвізію Версальскага дагавора, за зварот Германіі Эльзас-Латарынгі і Саарскай абласці. Французскія імперыялісты, аказваюцца зацікаўленымі ў тым, каб Польшча, устанавіўшы добрыя адносіны з СССР, награзала Германіі з тым, адстагваючы такім чынам пагрозу нападу Германіі на Францыю.

Наш урэд ідуць тым вытэ палітыку міру, якую без вагання прымае ўсе прапановы ад капіталістычных краін, якія ў той ці іншай форме хоча-бы ўсталяваць з ім ступень міру і гэтаму патэпшання ўзмацняюч з СССР. За гэтай мірнай палітыкай савецкага ўрада ляжаць карэнныя эканамічныя інтарэсы вялікага соцыялістычнага будаўніцтва. Але, прадаўжаючы гэтую палітыку, мы не павінны ні на адну мінуту спускаць з вока, што карэнныя інтарэсы пануючых класав у імперыялістычных дзяржавах штурхаюць іх на вайну, таму мы па-

ваіны быць гатовымі і на нашых заходніх граніцах да раптоўных паваротаў «мірнай» палітыкі нашых капіталістычных суседзяў, і ў асабліваці мы павінны быць гатовымі да такіх раптоўных паваротаў у сувязі з той ваеннай абстаноўкай, якая ўсё больш згушчаецца зараз на Далёкім усходзе.

XVII з'езд партыі прашоў шад знакам мабілізацыі грамадскай думкі партыі і працоўных краіны к небяспецы магчымасцей і блізкай вайны на Далёкім усходзе з японскімі імперыялістамі. Японскія імперыялісты дзейнічаюць не адны. Іх узмоцнена штурхаюць на вайну з намі і ў апошні час амаль у адкрытых формах англійскія кансерватары. Урад Гітлера фактычна супрацоўнічае з японскім урадам у яго антысавецкіх планах на Далёкім усходзе і за апошні час з'яўляецца адным з галоўных пастаўшчыкоў зброі для японскай арміі. Зараз можна гаварыць аб існаванні, калі не афіцыйнага, то ў кожным разе фактычнага ваеннага антысавецкага саюза імперыялістаў Англіі, Германіі і Японіі. У гэтым саюзе японскія імперыялісты закліканы адыграць ролю застрэльшчыкаў. Трэба быць вельмі наўным, каб думаць, што калі пачнуцца ваенныя дзеянні на Далёкім усходзе, то англійскія кансерватары і нямецкія фашысты не зробіць усяго ад іх залежнага, каб стварыць ваенныя ўскладненні для СССР на заходніх граніцах. Да гэтага трэба быць гатовымі. Няхай папрабуюць, скажам словамі т. Сталіна:

«Але калі буржуазія абірае шлях вайны, то рабочы клас капіталістычных краін, даведзены да роспачы чатырохгадовыя крызісам і беспрацоўем, становіцца на шлях рэвалюцыі... Ідэя штурму наспявае ў масах... і няхай не скардзяцца на нас пані буржуа, калі яны на другі дзень пасля такой вайны не дачакацца некаторых блізкіх ім урадаў»...

Буржуазія робіць галоўную стаўку на вайну. Пролетарыят рыхтуецца да штурму. XIII пленум ВККІ ўстанавіў, «што ў сучасны момант свет ужо шчытна падыходзіць да новага туру рэвалюцый і войн».

Васільеў

Што чытаць:

І. Сталін—Справаздачны даклад XVII з'езду аб рабоце ЦК ВКП(б), раздзел І.

Мануільскі—Справаздачны даклад XVII з'езду ВКП(б) аб рабоце дэлегацый ВКП(б) ВККІ, раздзелы І і ІІ.

К. Варашылаў—Прамова на XVII з'ездзе

Блюхер—Прамова на XVII з'ездзе.

Варга—«О современном этапе мирового экономического кризиса», «Большевик» № 3—4 за 1934 г.

Разводзьце новыя кармавыя культуры

Далейшае развіццё жывёлагадоўлі патрабуе ад саўгасаў і калгасаў, МТС і зямельных органаў вялікай увагі да дзялення кармавых культур. Побач з усямерным пашырэннем старых кармавых раслін і павышэннем іх ураджайнасці, нам неабходна павялічыць раннюю барацьбу за аўладанне і ўкараненне раду новых кармавых культур, канцэнтраванасць якіх не выклікае сумнення, а магчымасць культываваць іх ва ўмовах БССР даведзена даследамі Турэскай сельска-гаспадарчай даследчай станцыі і іншым навукова-даследчым установамі. На характарыстыцы гэтых раслін мы і спынімся, каб пакінуць карысць развядзення іх у калгасах і саўгасах.

САРАДЭЛЯ—аднагадовая бабовая расліна. Мае высокую кармавую якасць. На працягу свайго развіцця да позняй восні амаль не дзервянее. Ва ўмовах БССР развівецца добра. Самастойнага поля не патрабуе. Разводзяцца падсевам пад азмывы ці яравыя культуры. Можа служыць адной з найлепшых культур для ўшчыльнення севі-эварота. Ураджайнасць 150—200 цэнт. зялёнай масы з га. Можа ўжывацца на сена, сілас, зялёны корм, выпас і зялёнае ўгнаенне. Ахвотна паядаецца ўсімі відамі сельска-гаспадарчай жывёлы. Асабліва канцэнтруе корм для кароў і свіней. Галоўнае распаўсюджанне павінна знайсці ў Палессі і Падпалессі.

КОНСКІЯ БАБЫ—аднагадовая расліна. На ураджайнасці зярна займае адно з першых месц сярод іншых бабовых культур. У вырашэнні бяльковай праблемы ён павінен належаць гатовая роля. У БССР развівецца нармальна. У асноўным ўжываецца на сілас і для культуры на зярно. Ураджайнасць зялёнай масы дасягае 200 цэнт., а зярна—20 цэнт. з га. Галоўнае распаўсюджанне павінна знайсці ў паўночнай зоне БССР.

ПЯЛЮШКА (шэры гарох) бабовая аднагадовая расліна. Раней у БССР не культывавалася. Пялюшка менш патрабаваліва, чым яравая вика, і таму з'яўляецца сур'ёзным яе канкурэнтам на вяселістых і супясчаных глебах. Згодна 4-гадовым даследам Турэскай даследчай станцыі, ураджайнасць пялюшкі 73,15 цэнт. сухой масы з га, вышэй чым яравой вікі—69,25 цэнт. з га. Яна можа ўжывацца на сена, аднагадовы выпас і сілас. Ахвотна паядаецца ўсімі відамі жывёлы. Зярно пялюшкі з'яўляецца асноўным бяльковым канцэнтратам. Пялюшка ў першую чаргу павінна ўвядзецца ў Палессі і Падпалессі на ўсіх вяселістых і супясчаных глебах.

АЗІМАЯ ВІКА—як і яравая, належыць да групы бабовых раслін. У БССР раней зусім была невядома. У вырашэнні кармавой праблемы ёй належыць выключная роля. Справа ў тым, што азімая вика, пасеяная з восні, дае ранні веснавы корм і гэтым вырашае пытанне най-

болыи ранних зеснавых зялёных подкорму. Апрача гэтага аз мая віка дазваляе атрымаць два нармальныя ўраджаі ў год. Звычайна пасля яе скарыстання вясной, на тым-жа самым месцы застаецца яшчэ даволі часу для пасеву бульбы, кораньплодаў, траў і т. д. На Турскай даследчай станцыі ў 1931 г. азімая віка пры яе выпасным скарыстанні ўжо 28 мая дала 135 цэнт. зялёнай масы з га. Атаўнасць азімай вікі вельмі высокая. У тым-жа 1931 г. на Турскай даследчай станцыі азімая віка дала атавы 50 цэнт. сырой масы з га. Па ўтрыманню бялкоў і крахмальных эквівалентаў азімая віка знаходзіцца ў лку першых бабовых раслін. Ужываецца яна на сена, выпас, сілос і зялёны корм. Паядаецца усімі відамі жывёлы. Палессе і Прадпалессе—наибольшы спрыяючыя раёны для яе распаўсюджання.

БЕЛАЯ ГАРЧЫЦА—раней зусім не сеецца ў БССР. Перадаван практыка калгасаў і Турскай даследчай станцыі паказалі, што гарчыца вельмі добра развіваецца ва ўмовах БССР. У зялёным выглядзе яна дае каштоўны корм для буйнай рагатай жывёлы. Вартасць гарчыцы як кармовай расліны абумоўлена тым, што яна развіваецца вельмі хутка і таму можа служыць для ўшчыльнення сеназвароту. Напрыклад, у адным і тым-жа годзе, на адным і тым-жа месцы пасля скармлівання азімай вікі магчыма высеяць гарчыцу на корм, а пасля яе застаецца даволі часу для пасеву азімага хлеба. Белая гарчыца дае вельмі вялікі ўраджай. У 1932 г. на Турскай даследчай станцыі дала 252 цэнт. сырой масы на га. Апрача гэтага, насенне гарчыцы багата маслам і ўжываецца ў маргарынавай прамысловасці. Белая гарчыца можа разводзіцца па ўсёй БССР.

КАРМАВАЯ ТЫКВА—дае вельмі добры корм для свіней і буйнай рагатай жывёлы. На пясчаных палявых глебах Турскай сельска-гаспадарчай станцыі яе ўраджайнасць дасягае звыш 400 цэнт. сырой масы з га, а пры лепшай запраўцы можа дасягаць 600—700 цэнт. з га. Па кармавой якасці не ўступае кораньплодам. Насенне тыквы мае 40 проц. тлушчы і можа служыць крыніцай сыравіны для харчовай прамысловасці. Разводзіцца можа ў Палесці і Прадпалесці.

КАРМАВАЯ КАПУСТА—у БССР і СССР раней зусім не разводзілася. Доследы апошніх год у нас і за межамі паказалі, што кармавая капуста—вельмі каштоўная кармавая расліна для ўсіх відаў жывёлы. Яе ўраджайнасць дасягае 500—800 цэнт. зялёнай масы з га. Ужываецца на выпас, зялёны корм і сілос. У зялёным кармавым канвееры дае сакавіты корм самай позняй восенню перад надыходам зімы. З аднолькавым поспехам можа разводзіцца па ўсёй БССР.

ТАПІНАМБУР—вельмі каштоўная кармавая культура, невядомая нашаму насельніцтву. Ён дае высокі ўраджай батвы і клубняў. Батва і клубні з вялікай ахвотай паядаюцца ўсімі відамі жывёлы. Па кармавых якасцях клубні тапінамбура стаяць вышэй іншых кораньплодаў. Сілос з батвы тапінамбура па якасці не ўступае сілосу кукурузы. Апрача гэтага, клубні тапінамбура могуць служыць прадуктам спажывання для чалавека, для мэт вінакурэння, здабывання з іх цукру і сінтэтычнага каучука. Доследы Турскай сельска-гаспадарчай станцыі паказалі, што па сваёй ураджайнасці тапінамбур стаіць вышэй за бульбу і наотул у нас развіваецца вельмі добра. БССР па сваіх глебакліматычных умовах з'яўляецца адным з найлепшых раёнаў для развіцця тапінамбура. Найбольшае распаўсюджанне павінен атрымаць ён у свінагадоўчых раёнах. Ураджайнасць батвы тапінамбура дасягае 250 цэнт., а клубняў—150 цэнт. з га.

Ліст у рэдакцыю „Большэвік Беларусі“

У часопісе «Большэвік Беларусі» № 17—18 за 1933 г. змешчана кансультацыя А. Буткевіча і А. Гаралікава па захаванню і вырошчванню парасят, якая 4-11—34 г. прапрацоўвалася на нарадзе свінароў свінафермы саўгаса «Самацэвічы». Касцюковіцкага раёна, дзе ў час прапрацоўкі і абгаворэння парад аб правільным кармленні і доглядзе парасят, на 173 старонцы ў 4-6 калонках знізу запісана: «У месячным узросце парасят пераводзяцца на знятае малако, але абавязкова паступова, на працягу 3-4 дзён». З гэтай пародай запатэнікі і свінаводы не згаджаюцца, гавораць, што тут напэўна, ёсць апячатка і замест 2-х месячнага ўзросту, надрукавана «у месячны», чаго, па іх думцы, не можа быць, бо ў месячны тэрмін парасят толькі пачынаюць прывучацца есці і што, па іх думцы, на знятае малако парасят пераводзяцца не ў месячным узросце, а ў 2-х месячным узросце.

Астатнія пароды ў гэтай кансультацыі вельмі каштоўныя.

А таму прашу рэдакцыю даць на гэтым пытанні яшчэ тлумачэнне па адрасу: п/о Гайдужоўка, Касцюковіцкага раёна, с/г Самацэвічы, сакратару яч-кі КП(б)Б Усцілько Д.

З тав. прыв. Сакратар яч-кі КП(б)Б Усцілько.

2 II 34 г.

Ад рэдакцыі

У дапаўненне і растлумачэнне ранейшай кансультацыі, змешчанай у № 17—18 «Б. Б.» паведамляем наступнае:

Усякія ненармальнасці ў кармленні не толькі парасят, але і маткі моцна адбіваюцца не толькі на якасці маладняка, але і яго захаванні. Вось чаму пытанне правільнай падкормкі, побач з іншымі фактарамі (выкананне зоагігіенічных умоў утрымання, арганізацыя працы) заслугоўваюць вялікай увагі.

Для правільнага росту парасят неабходна, каб задаваемы корм па свайму хімічнаму складу адпавядаў запатрабаванням фармуючагася і растушага арганізма, а іменна: бялкі, тлушчы, вугляводы, мінеральная падкормка і вітаміны. Адсутнасць аднаго з асноўных пералічаных кармоў, вынікаючы частковае галадаванне арганізма, адбіваецца на правільнасці яго росту.

Адна з важнейшых якасцей цэльнага малака заключаецца ў тым, што яно багата вітамінам А (вітамін росту). Гэты від вітаміна ў знятым малаку амаль адсутнічае, у той-жа час ён з'яўляецца карысным удзелнікам у фармаванні маладога растушага арганізма.

Вось чаму ў зоветэрынарных правілах на 1934 г. Наркамзем БССР рэкамендуе наступны парадак арганізацыі падкормкі парасят:

1) З 5-дзённага ўзросту парасят трэба прывучаць да мінеральнай падкормкі (тоўчаная цэгла, попел, крэйда, касцяная мука і інш.);

2) К 2-тыднёваму ўзросту парасяты настолькі развіваюцца, што яны ўжо могуць есці раздробленае паджаранае зярно, з таго ўзросту іх неабходна прывучаць да яго.

3) Малочная падкормка павінна быць арганізавана так:

1-ы месяц—цэльнага малака	3 літры.	знятага	0
2-і месяц—	»	» 5	» 7
3-і месяц—	»	» 0	» 5

Такім чынам, парасяці павінна быць забяспечана ў падсосны перыяд 8 літраў цэльнага малака і 12 літраў знятага. Прычым у другім месяцы знятае малако ў рацыён павінна ўводзіцца паступова.

Так і належаў разумець тую параду, якая была змешчана ў № 17—18 «Б. Б.» па пытанню аб ускармліванні парасят. Там таксама сказана, што «парасят адымаюць не раней 2-месячнага ўзросту і паступова». (стар. 174).

Значыць, месца, выклікаўшае ў вас сумненне, мае на ўвазе толькі тое, што з месячнага ўзросту трэба пачынаць паступова пераводзіць парасят на знятае малако і канчаткова адымаць, як указана ў кансультацыі: з 2-х месячнага ўзросту.

Правільная арганізацыя падкормкі, догляду і ўтрымання парасят, пры актыўным удзеле ў данай справе шырокіх калгасных мас забяспечыць выкананне рашэнняў XVII партз'езда па аднаўленню свінапагалоўя.

ПАСТАНОВЫ ЦК КП(б)Б

Аб ходзе рамонту трактароў

Пастанова пленума ЦК КП(б)Б

1. Пленум ЦК адзначае, што цяперашнія тэмпы рамонту трактароў, не забяспечваюць сканчэння рамонту па ўстаноўленыя ЦК і СНК БССР тэрміны, г. зн. к 15 сакавіка.

Асабліва дрэнна працуе Оршанская і Віцебская МТМ. Оршанская МТМ (дырэктар т. Талапіла) план рамонту выканала толькі на 57 проц., а Віцебская (дырэктар т. Леўшын) толькі на 60 проц. Кепска працуе таксама рад МТС. Талачынская, выканавшая свой план толькі на 15 проц. (дырэктар тав. Боеў), Дубровенская—27,5 проц. (дырэктар т. Барысевіч), Лёзненская—20 проц. (дырэктар т. Нартышэвіч), Барысаўская—39 проц. (дырэктар тав. Фоміч), Даманавіцкая—40 проц. (дырэктар тав. Кунцэвіч), Мсціслаўская—45 проц. (дырэктар т. Нікофараў), Суражская—46 проц. (дырэктар т. Барадулін), Горацкая—48 проц. (дырэктар т. Фралоў), а па сістэме Наркамсоўгасаў Віцебскі трэст—42,7 проц. (дырэктар т. Юдзін), Менскі молтрэст—46,6 проц. (дырэктар т. Сценану, Менскі свинаводтрэст—55,6 проц. (дырэктар т. Смірноў).

2. Пленум ЦК адзначае асабліва неспрыяючае становішча ў значнай частцы МТС па сярэдняму рамонту трактароў (Сіроцінская, Горацкая, Талачынская, Сенненская, Оршанская, Лагойская МТС). Такое становішча з'яўляецца тым больш нецярпимым, што сярэдні рамонт трактароў поўнасьцю забяспечан неабходным рамонтным матэрыялам і запчасткамі.

3. Пленум ЦК ўстанаўляе наступны канчатковы календарны расклад выканання плана рамонту трактароў па МТМ: па Дзяржынскай МТМ да 5 сакавіка выпусціць 16 адзінак і да 10 сакавіка астатнія 15 адзінак, па Віцебскай МТС да 5 сакавіка 20 адзінак і да 10 сакавіка астатнія 25 адзінак, па Оршанскай МТМ да 5 сакавіка 25 адзінак, да 10 сакавіка 20 адзінак і да 15 сакавіка астатнія 20 адзінак; па Клімавіцкай МТМ да 5 сакавіка 15 матораў; па Горацкай да 5 сакавіка 15 матораў і да 10 сакавіка астатнія 14 матораў; па Даманавіцкай МТМ да 5 сакавіка 22 маторы і да 10 сакавіка астатнія 20 матораў. На лініі Наркамсоўгасаў ўстанавіць наступныя календарныя тэрміны сканчэння рамонту трактароў: Боркавіцкая МТМ к 7 сакавіка, Банонь—5 сакавіка, Уваравічы—10 сакавіка, «Перамога соцьялізма»—10 сакавіка, Менская МТС—20 сакавіка, Несецкая—20 сакавіка і Канічы—к 10 сакавіка.

Ускласці персанальную адказнасць за сканчэнне рамонту трактароў па ўстаноўленыя пленумам тэрміны на наступных таварышоў: па Дзяржынскай МТМ на тт. Чэпоніса, Кроля і Дамброўскага; па Віцебскай МТМ на т. Волкава, Леўшына і Жураўлёва; па Оршанскай МТМ на тт. Талапіла, Разумава і Соскіна; па Клімавіцкай МТМ на тт. Шэлюка, Мавшовіча і Банко; па Горацкай МТМ на тт. Герасенка.

Серафімава і Лабанава; па Лепельскай МТМ на тт. Ламачынскага, Яланіса і Хіжынкова; па Даманавіцкай МТМ на тт. Іванова, Цыборава і Пінчука.

4. Абавязаць Наркамзем (персанальна тав. Валковіча) і Снаб-рамоні (персанальна т. Будніка), упаўнаважанага НКСоўгасаў т. Жолудава і Соўгаснаба т. Ладычука забяспечыць атрыманне ад саюз-нага Наркамзема і Наркамсоўгасаў па выдзеленых нарадах неабходнай колькасці вострадэфіцытных запчастак (каленчатых валаў, блокаў, шатуноў, шатунных балтоў, падшыпнікаў) і хуткае іх прасоў-ванне ў МТМ і МТС.

5. Пленум ЦК адзначае, што выяўленыя пры праверцы чыматкія факты нядобраякаснага рамонту трактароў некаторых МТС і МТМ (напрыклад, па Віцебскай МТМ заліта 30 матораў нядобраякасным бабітам, па Оршанскай МТМ былі пастаўлены трэснутыя тільзы, балты з срыванай разьбой) сведчаць аб адсутнасці увагі з боку ды-рэктароў і начальнікаў палітаддзелаў да якасці рамонту трактароў. Пленум абавязвае Наркамзем і Ўпоўнаркамсоўгасаў узмацніць тэх-нічны кантроль і праверку якасці рамонту з тым, каб трактары кож-най МТС былі правераны спецыяльнымі брыгадамі з прыцягненнем у гэтыя брыгады лепшых механікаў з другіх МТС і МТМ.

6. Пленум ЦК прапануе Наркамзему і Ўпоўнаркамсоўгасаў, по-бач з праверкай якасці рамонту, правесці сапраўднае правядзенне капітальнага і сярэдняга рамонту ў кожнай МТС на аснове дэфект-ных ведамасцей і актаў прыёмкі трактароў з рамонту, і ў адпа-веднасці з гэтым унесці ў план рамонту ў кожнай МТС адпаведнае змяненне.

7. Адзначаючы абсалютна незадавальняючы ход выканання мясцо-вай прамысловасцю вырабу запчастак, які выражаецца ў зрыве пла-наў і ў надзвычай высокім браку запчастак, даходзячых на паасоб-ных прадпрыемствах да 50 проц. і звыш, пленум ЦК абавязвае ніжэй-наступныя заводы выканаць свае заданні па наступных календарных тэрмінах:

па заводу імя Варашылава—да 10 сакавіка па поршнях,
па заводу «Чырвоны адраджэнец»—да 20 сакавіка па поршнях,
па заводу «Рухавік рэвалюцыі»—да 5 сакавіка па поршнях,
па заводу «Чырвоны барэц»—да 15 сакавіка па поршнях.

Па поршневых пальцах

Завод «Чырвоны металіст»—да 10 сакавіка,
завод «Пролетарый»—да 15 сакавіка,
акуюлярная фабрыка—да 20 сакавіка.

Абавязаць сакратароў адпаведных райкомаў устаноўіць штодзённым кантроль за ходам выканання заданняў па вырабу запчастак па вы-шэпказаных заводах.

Даручыць т. Амбражунасу і тав. Лезню даўня забяспечанні усіх збытоў, вырабляючых запчасткі для трактароў, а таксама і для др. сельска-гаспадарчых машын, неабходным матэрыялам, даручышы Камітэту па перавозкам і ўпаўнаважанаму НКШЗ забяспечыць пера-возку гэтых матэрыялаў.

Прызначыць адпаведнаму камітэту поўнаасно забяспечыць нафтаі заводы, вырабляючыя запчасткі для цэментаванні, а таксама і бензі-нам і газай для пракаткі адрамантаваных трактароў.

Аб падрыхтоўцы насення да веснавой сяўбы

Пастанова пленума ЦК КП(б)Б

1. Зацвердзіць прынятыя рашэнні ЦК ад 25 лютага 1934 г. аб правярцы становішча насенных і страхавых фондаў для веснавой пасеўнай кампаніі 1934 г. і рашэнне бюро ЦК ад 27 лютага аб правядзенні ў жыццё дырэктывы ЦК ВКП(б) і СНК СССР ад 25 лютага 1934 г.

2. Пленум ЦК лічыць зусім незавальняючым ход унутрыкалгаснага абмену, а таксама і абмен гатунковага і таварна-гатунковага насення на радавое зярчо з калгасамі і правярку якасці насення на ўсходжасць і чыстату; у раёнах Лоеўскім, Прапойскім, Чэрыкаўскім, Камарынскім да гэтага часу яшчэ не прыступлена да правэркі насення, што з'яўляецца зусім недапушчальным.

Пленум абавязвае асабіста сакратароў РК, нач. палітаддзелаў МТС і старшын РВК у адназначны тэрмін забяспечыць адкрыццё лабараторый і фарсіраваць шляхам мабілізацыі усіх аграсіл раёна правярку якасці насення. Пракурору рэспублікі тав. Кузьміну прыцягнуць да адказнасці загадчыкаў райза названых раёнаў, вінаватых у неадкрыцці да гэтага часу кантрольна-насенных лабараторый і пунктаў.

3. Прапанаваць Наркамзему, усім РК КП(б)Б, РВК, дырэктарам і нач. палітаддзелаў МТС і саўгасаў і загадчыкам райза забяспечыць выкананне ў дакладна ўстаноўленыя тэрміны усіх указанняў ЦК ВКП(б) і СНК Саюза ад 25 лютага г. г. і кожную пяціднёўку інфармаваць ЦК аб ходзе выканання гэтай дырэктывы.

4. Пленум ЦК лічыць зусім недапушчальнай запяжку і засыпцы насення ў раззе раёнаў: Чэрсеньскім, Сматвіцкім, Сіражскім, Чашніцкім, Мсціслаўскім, Потацкім, Дрысенскім, Лельскім, Асвейскім, Сяроднскім і Бешніковіцкім і прапанаваць сакратарам РК, старшын РВК, дырэктарам і начальнікам палітаддзелаў МТС і загадчыкам райза закончыць засыпку насення не пазней 10 сакавіка і аб выкананні паведаміць ЦК.

5. Улічваючы асаблівасці лета 1933 г. і неспрыяючыя ўмовы вырошчвання бульбы, пленум абавязвае Наркамзем, сакратароў РК, старшын РВК, дырэктароў і нач. палітаддзелаў МТС і саўгасаў, загадчыкаў райза ўзяць пад асобны надгляд умовы хавання бульбы, прыняўшы меры да правэркі яе становішча і захавання ад псавання. Наркамзему даць на гэтаму пытанню ў трохдзёны тэрмін практычныя ўказанні месцам.

6. Забараніць расходжанне для пасеву ўсяго годнага для пасеву зярна не ніжэй 80 проц., усходжасці і прапанаваць Заготзярно забяспечыць яго поўную захаванасць. Сакратарам РК, старшын РВК, дырэктарам і начальнікам палітаддзелаў МТС і загадчыкам райза, пад асабістую іх адказнасць, неадкладна прыступіць да абмену нягоднага для пасеву зярна на добра якаснае з Заготзярно і калгасамі,

маючымі дастатковаю колькасць яравага зярна, у прыватнасці, аўса, які ў радзе калгасаў расходуюцца на корм.

7. Наркамзему паведаміць раёнам, у якіх не хапае насення паасобных культур, аб лішках гэтага насення ў другіх раёнах, з тым каб раёны, адчуваючы патрэбу ў гэтым насенні, маглі-б правесці адпаведны абмен. Для ўнікнення лішніх перавозак па чыгунцы міжраённым абмен праводзіць праз апарат Заготзярна, шляхам прыёмкі ад калгасаў і выдачы ім зярна з бліжэйшых пунктаў, са складаў Заготзярна. Суседнія раёны абавязаны арганізаваць абмен непасрэдна паміж калгасамі, перакідваючы насенне тудам.

8. Гарчкомам, гарсаветам і профсаюзаў у дэкадны тэрмін правярць забяспечанасць насеннем каапгасаў і соўгасаў ОРС-аў і прыняць меры да забяспечання насеннем бульбы, агародніх культур і інш.

9. Адзначаючы зусім незадавальняючае выкананне плана куплі насення з боку БКС, Белплодагагародніны і Саюза насеннавода, пленум ЦК катэгарыіна і планам гэтым арганізацыям, пад асабістую адказнасць кіраўнікоў гэтых арганізацый, забяспечыць выкананне плана куплі насення траў, лубіну і агародніх культур да 20-III—34 г., а РК і РВК устанавіць строгі кантроль за работай гэтых арганізацый і прыняць самыя суровыя меры супроць бяздзельнікаў у справе загатоўкі насення.

Аб размеркаванні даходаў

Пастанова пленума ЦК КП(б)Б

ад 1 сакавіка 1934 г.

Адзначаючы наяўнасць фактаў у большасці раёнаў няскончанага размеркавання даходаў па асобных калгасах і наяўнасць фактаў непрадстаўлення Наркамзему своєчасова справаздачнасці па пытанню аб размеркаванні даходаў, пленум ЦК лічыць, што гэтыя факты сведчаць аб недаацэнцы з боку РК выключнай важнасці справы размеркавання даходаў па калгасах і ставяць пад прамую пагрозу як гаспадарчае становішча, так і асабліва становішча кожнага калгасніка, а таксама затrudняюць работу па аказанню правільнай харчовай дапамогі калгасам і спрыяюць далейшай дрэннай рабоце па падрыхтоўцы да веснавой сяўбы данага калгаса. У сувязі з гэтым пленум прапануе пад асабістую адказнасць сакратароў РК КП(б)Б і палітадзелаў да 10 сакавіка поўнасцю скончыць ва ўсіх калгасах работу па размеркаванні даходаў, з тым каб не пазней 13—14 сакавіка даныя па размеркаванні даходаў былі-б прадстаўлены Наркамзему і Палітсектару Наркамзема.

Даручыць Сельгасаддзелу ЦК на працягу бліжэйшай дэкады, сумесна з Палітсектарам Наркамзема арганізаваць выбарачную праверку па раёнах і па асобных МТС ходу выканання гэтай пастановы пленума ЦК. У выпадку невыканання да 10 сакавіка РК і палітадзелаў гэтай пастановы, пытанне аб рабоце даных РК і палітадзелаў абгаварыць асобна на Бюро ЦК, з прыняццем адпаведных мерапрыемстваў у адносінах гэтых РК і палітадзелаў.

Пленум ЦК асоба адзначае дрэнную пастаноўку работы па размеркаванні даходаў у наступных раёнах: Ушацкім (23 проц.), Чавускім (22 проц.), Лагойскім (20 проц.), Клімавіцкім (17 проц.), Горацкім (15 проц.), Сенненскім (33 проц.), Талачынскім (39 проц.), Мсціслаўскім (19 проц.), Бягомельскім (41 проц.), Крычаўскім (32 проц.), Глускім (30 проц.), і па асобных зонах МТС—Дубровенскай: з 96 калгасаў размеркавана ў 33-х, Лагойскай са 109—у 22-х, Ушацкай з 73—у 19. Пленум таксама адзначае недапушчальнасць такіх фактаў: як непрадстаўленне вестак аб размеркаванні даходаў раёнамі: Крупскім, Чырвонапольскім, Камарынскім і Хойніцкім і даручае Сельгасаддзелу і Палітсектару НКЗ асобна правесці работу ў гэтых раёнах і МТС.

Аб вывазцы гною на палі

Пастанова пленума ЦК КП(б)Б

Выходзячы з таго, што зацверджаны план па вывазцы гною ў раённым разрэзе да ўстаноўленага тэрміну не выканан (у сучасны момант выканана ўсяго толькі на 16 проц.), што ставіць пад пра-мую пагрозу выкананне важнейшай задачы павышэння ураджаннасці ў 1934 г., пленум ЦК партыі, разам з начальнікамі палітаддзелаў МТС і сакратарамі РК лічыць неабходным:

1) Сакратарам РК, начальнікам палітаддзелаў зараз-жа, па прыездзе на месцы, праверыць ход выканання вывазкі гною на палі па калгасах, соўгасах, а таксама па аднаасобнаму сектару (па лініі МТС праверыць начальнікам палітаддзелаў) з такім разлікам, каб у кожным калгасе, соўгасе (а па сельсоветах—па аднаасобнаму сектару) былі-б выдзелены адпаведныя таварышы, адказваючыя за гэту справу, з тым каб асабістай праверкай сакратаром РК, старшынёй РВК, начпалітаддзела, дырэктарам МТС і асноўным актывам як раёна, так і палітаддзела забяспечыць такі паварот у гэтай справе, каб безумоўна цалкам выканаць план да 20 сакавіка.

У апаратах як РК, так і палітаддзелаў павінна быць устаноўлена двухдзённая праверка ходу вывазкі гною на палі ў першую чаргу па важнейшых і рашаючых соўгасах, калгасах.

Устанавіць пяцідзённую зводкі з такім разлікам, каб па гэтых пяцідзённых зводках у Наркамземе, а па лініі соўгасаў—у Наркамсоўгасаў прымаліся кожны раз адпаведныя канкрэтныя мерапрыемствы, забяспечваючыя падцягванне найбольш адстаючых у гэтай справе раёнаў са змяшчэннем гэтых зводак у газетах. Даручыць членам Бюро ЦК і членам ЦК, шляхам асабістай праверкі і інтэрв'ю, правяраць ход выканання гэтай дырэктывы.

Аб ходзе лесазагатоуак і лесавывазкі

Пастанова пленума ЦК КП(б)Б

Пленум ЦК КП(б)Б адзначае недапушчальнае выкананне плана першага квартала па дрэвалесазагатоўках і лесавывазцы (на 20 лютага г.т. загатоўлена будаўнічан—64,9 проц., вывезена 57 проц., загатоўлена дроў 51 проц., вывезена 51,9 проц.), што пагражае зьрывам выканання квартальнага плана. Такое адставанне ў лесавывазцы тлумачыцца тым, што лясны апарат зверху да нізу (Упоўнаркамлес, трэст Леобел, ЛПГ і лесаўчасткі) не змаглі па-сапраўднаму ўзяцца за выкананне рашэнняў XVII з'езда партыі, не змаглі большым чынам правядзеннем гэтых рашэнняў забяспечыць перамогу на лесазагатоўчым фронце. Адначасова большасць раённых партыйных і савецкіх арганізацый недаацанілі важнасці лесазагатоўкі і лесавывазкі і арганізацыйна не забяспечылі выкананне задання і прадаставілі справу лесазагатоуак самацёку.

Пленум ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

1. За непрыняцце мер па забяспечанню выканання задання абвясціць вымову сакратару Ельскага РК КП(б)Б т. Власенка, старшын Ельскага РВК т. Нікіфаровічу.

2. Прыняць да ведама паведмленне т. Балціна, што за зрыў плана лесазагатоуак і вывазкі знят з работы і аддан пад суд дырэктар Ельскага ЛПГ т. Курылаў, вынесены суровыя вымовы дырэктарам Лельчыцкага ЛПГ т. Мухаеву, Крупскага ЛПГ—т. Калану, дырэктару Суражскага ЛПГ т. Вольперу і папярэджаны дырэктарам Быхаўскага ЛПГ т. Кезік і Петрыкаўскага ЛПГ т. Булатоўскі.

3. Папярэдзіць сакратароў РК КП(б)Б і старшын РВК раёнаў: Крупскага—т.т. Штэйнгарта і Скарахода; Быхаўскага—т.т. Рэзніка і Грынкевіча; Суражскага—т.т. Гундзерава і Русака; Лельчыцкага—т.т. Асінскага і Кушнера; Петрыкаўскага—т.т. Арашчука, Градзінскага і сама сакратароў РК, старшын РВК і дырэктароў ЛПГ Горацкага раёна тав. Вільчэка, Лабанава, Астроўскага; Клічаўскага—т.т. Цішкевіча, Грыбаедава і Шэрмана; Лягойскага—т.т. Цайлінгольта, Астапюка і Бікмана; Нараўлянскага—т.т. Казачонка, Элькіна і Пяткевіча; Лепельскага—т.т. Хіжынкова, Закоркіна і Піцельнага, што калі мы не будучы прыняты рэальныя меры па забяспечанню выканання плана 1-га квартала да 20-III—34 г., да іх будучы прыняты гэтыя меры ўздзеяння як за зрыў важнейшых заданняў партыі і ўрада.

4. Абвясціць з 1-га па 20 сакавіка дырэктароў ЛПГ і старшын РВК абавязанні выканання плана 1-га квартала 1934 г. па лесазагатоўках і лесавывазцы.

Абавязаць РК КП(б)Б, РВК і дырэктароў ЛПГ забяспечыць поўнае выкананне квартальнага плана не пазней 20-III—34 г.

5. Абавязаць дырэктароў ЛПГ і старшын РВК арганізаваць штодзённы кантроль за выкананнем заключаных дагавароў, прымяняючы

да ухіляючыся ад выканання дагавароў і абавязацельстваў суровыя меры ўздзеяння, і даць рашучы адпор кулацкаму сабатажу на лесазагатах. Абавязец дырэктароў ЛПГ поўнацэнна выканаць свае абавязкі перад калгасамі і аднаасобнікамі, узятыя па дагаварах. Абавязец тт. Розіна і Шапіра ў дэкадны тэрмін поўнацэнна ліквідаваць усю старую запазычанасць.

Даручыць т. Кузьміну праводзіць праз раённую пракуратуру сістэматычны кантроль за выкананнем дагавароў як з боку ЛПГ, так і калгаснікаў і аднаасобнікаў.

6. Абавязец дырэктароў леспрамгасаў, начальнікаў лясных участкаў на час дэкадыка перакінуць непасрэдна ў лес не менш 75 проц. адміністрацыйна-тэхнічнага персанала, устанавіўшы штодзёны кантроль за работай кожнага ляснога ўчастка і кожнай дзялянкі.

Ускласці персанальную адказнасць на дырэктароў леспрамгасаў і начальнікаў лясных участкаў за поўнае скарыстанне прадастаўленай у іх распараджэнне гужавой і рабочай сілы.

Абавязец старшын сельсоветаў і старшын калгасаў пры адпраўцы калгаснікаў і аднаасобнікаў у лес на даўжэню адлегласць, сачыць за тым, каб выяжджаючыя забяспечылі сваіх коняў сенам на ўвесь час прабывання іх у лесе, каб пазбегнуць адрыву фурманак для дастаўкі фуража.

Абавязец старшын калгасаў і сельсоветаў выяжджаць перыядычна ў лес, дзе занята іх рабочая сіла, і на месцы правяраць работу і растлумачваць важнасць выканання абавязацельстваў колькаснага і якаснага парадку.

7. Абавязец РК КП(б)Б, РВК і ЛПГ безадкладна правесці арганізацыйна-масавую работу сярод калгасаў і аднаасобнікаў, выканаўшых свае абавязкі па дагаварах з леспрамгасамі і па самаабавязацельствах або блізкіх да выканання, аб узяцці імі на час двухдэкадыка дадатковых абавязацельстваў па загатоўцы і вывазцы.

Уся работа па правядзенню двухдэкадыка навільна праводзіцца на падставе соцпаборніцтва і ўдарніцтва паміж калгасамі, сельсоветаў, вёскамі і брыгадамі. Арганізаваць у калгасах, с.-с., лесаўчастках і разнах чырвоныя дошкі-ўдарнікаў лесазагатавак і вывазкі.

8. У дадатак да існуючых фондаў прэміявання ў леспрамгасах выдзеліць пры Упоўнаркамлесе фонд у размеры 100 000 руб. для прэміявання лепшых калгасаў, калгаснікаў, аднаасобнікаў, працаўнікоў сельсоветаў і раённых арганізацый па прадстаўленню РВК.

9. Прапанаваць РК КП(б)Б неадкладна па атрыманню гэтага рашэння мабілізаваць для работы па лесазагатоўках і вывазках не менш 50 проц. адказнага актыву (тыпу членаў бюро РК, прэзідэнта РВК і загадчыкаў аддзелаў), даўшы кожнаму канкрэтнае заданне, усклаўшы поўную персанальную адказнасць на іх за выкананне даручэння на даным участку і абавязаны іх не абмяжоўваць толькі прыездам у сельсовет і на вёску, а быць непасрэдна на месцы правядзення работ. Сакратарам РК КП(б)Б асабіста прызірць работу гэтых упаўнаважаных.

10. Для аказання дапамогі раённым арганізацыям і сельсоветам безадкладна накіраваць 14 адказных работнікаў цэнтральнага партактыва Тэрміна выезда і сакавіка. Аначасова прапанаваць т. Розіну накіраваць у леспрамгасы і на ўчасткі дадаткова да раней прысланых па сістэме ўпоўнаркамлеса 10 адказных працаўнікоў.

Прапанаваць Гомельскаму ГК камандзіраваць з Гомеля 6 ч. адказных людзей па раёнах, уваходзячых у склад Гомельскага леспрам-

гаса (Терэхоўка, Ветка, Лоеў), паведаміўшы прамаддзелу ЦК іх прывішчы не пазней 2/III—34 г.

Прапанаваць Віцебскаму ГК-мабілізаваць 4 ч. адказных таварышоў тыпу членаў бюро ГК і прэзідыума РВК у Лёзненскі раён.

Прапанаваць Оршанскаму РК вылучыць 3 адказных таварышоў для барацьбы за выкананне плана па ўчастках Оршанскага леспрамгаса (Дубровенскі і Сенненскі раёны).

11. Устаноўць на час двухдэкаднага кругласутачнага дзяжурства ў СНК, Упоўнаркамлеса, Лесбела, РВК і ЛПГ для тэрміновага вырашэння пытанняў, якія ўзнікаюць месцамі.

12. Даручыць рэдактару газеты «Звязда» т. Брагінскаму, а таксама рэдактарам раённых газет сістэматычна змяшчаць на старонках газеты трохдзёнкі выканання плана, выдзяляючы асобна перадавыя і адстаючыя раёны.

Аб мясазагатоўках і мясавывазках

Пастанова пленума ЦК КП(б)Б

Пленум ЦК КП(б)Б адзначае прамую папрозу зрыву выканання плана мясазагатоўак 1-га квартала 1934 г. і адгрузкі мяса Ленінграду, стварыўшыся ў выніку незадавальняючага становішча работы райкомаў у гэтай галіне.

Разам з тым пленум ЦК лічыць, што такое становішча справы з выкананнем мясазагатоўак і адгрузкі мяса Ленінграду ставіць таксама пытанне аб кепскай рабоце кіраўніцтва Наркамснаба.

Выходзячы з гэтага, пленум ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

1. Абавязаць сакратароў ГК і РК КП(б)Б пад іх асабістую адказнасць, адазваўшы з 5/III—34 г. упушчанага ЦК і Наркамснаба, безагаворачна выканаць план мясазагатоўак першага квартала не пазней 15/III г. г.

2. Даручыць бюро ЦК КП(б)Б прыняць неабходныя меры да паляпшання становішча работы НКСнаба.

3. Не пазней 1/IV—34 г. поўнасю спатнаць нядоімкі па 15-месячнаму плану мясазагатоўак у аб'ёме 75 проц. у 1-м квартале, прымяняючы да недаімшчыкаў прадугледжаныя законам меры ўздзеяння.

Прапанаваць Наркам'юсту т. Кузьміну арганізаваць нечарговы разгляд спраў злых недаімшчыкаў і ў выпадку неабходнасці з выездам на месцы.

4. Лічачы зусім недапушчальным непрадстаўленне спісаў недаімшчыкаў раёнамі для спісання недаімак, згодна ўказанню СНК БССР, папярэдзіць, што пасля 5-га сакавіка ніякія спісы разглядацца не будуць.

5. Папярэдзіць сакратароў гаркомаў і райкомаў КП(б)Б, асоба адстаючых раёнаў (Саладхін, Кузьмін, Каўрыгін, Анісаў, Тарасевіч, Шафарэнка, Кайкоў, Кулікаў, Лапацін, Скараход, Кавалёў, Шокаль і інш.), што калі ў бліжэйшыя дні не будзе дасягнута рэзкага ўзмацнення загатоўак, будуць зроблены адпаведныя вывады; 7/III—34 г. заслухаць даклады сакратароў РК у сельгасадзеле ЦК.

6. Райкомам і гаркомам сумесна з Наркамснабам у пэўны тэрмін перагледзець увесь склад апарата райкантор Заготжывёлы, не адцягваючы яго ні на якія мабілізацыі да поўнага выканання плана мясазагатоўак, і ўзмацніць кіруючы склад, у прыватнасці, наступных раёнаў: Прапойск, Клічаў, Лельчыцы, Расоны, Сянно.

7. Абавязаць Наркамснаб БССР поўнасю выканаць план першага квартала па адгрузцы Ленінграду к 15/III—34 г.

Абавязаць камітэт па перавозках пры СНК БССР неадкладна забяспечыць падачу вагонаў пад пагрузку наяўнай жывёлы на прыстанцыйных пунктах і забяспечыць бесперабойную падачу вагонаў па

заяўках райкантор Заготжывёлы. Начальнікам палітаддзелаў участкаў прасачыць за ходам адгрузкі мяса жывёлы Ленінграду.

8. Даручыць Наркамснабу аператыўна прыняць усе меры да неадкладнай засыпкі фуражных рэсурсаў у месцах найбольшага скаплення жывёлы з тым, каб не дапусціць страты ў вазе і падзежу.

9. Даручыць Бюро ЦК на бліжэйшым паседжанні разгледзець пытанне і адносіны тых сакратароў РК КП(б)Б, якія, не паставіўшы ў раёне работу па мясазагатоўках і вывазцы, эрываюць план мясазаготовак.

10. У адносінах дырэктывы, данай т. Тышкевічам (сакратар Клічаўскага РК), даручыць бюро разгледзець гэту справу.

Аб памольным зборы

Пастанова пленума Ц КП(б)Б

1. Адзначыць, што да апошняга часу райарганізацыі не аддавалі належнай увагі рабоце прадпрыемстваў сельгасмукамолля і паступленню гарнца. Толькі за апошнія дзве дэкады пасля ўтрымання нявыкананай часткі гарнца з фондаў мясцовага снабжэння мясцовыя арганізацыі сталі займацца пытаннямі памольнага збору.

2. Ухваліць рашэнні бюро ЦК і СНК аб утрыманні з фондаў мясцовага снабжэння ўсёй нявыкананай часткі гарнца і даручыць бюро ЦК прадаўжаць і ў далейшым меры ўздзеяння па раёнах, забяспечваючы выкананне агульнага плана памольнага збору.

3. Абавязаць гаркомы, райкомы КП(б)Б:

а) палепшыць склад гарнцавых кантралёраў, падабраўшы на гэту работу правярных, энергічных работнікаў;

б) забяспечыць бесперабойную работу млыноў, прыняўшы ўжо цяпер меры папярэджання перабою ў дні паводкі;

в) арганізаваць вываз усяго гарнца з млыноў на заготпункты, не дапускаючы скаплення звыш нармальнай колькасці зярна на млынах.

4. Прапанаваць наркому і Упбўнаркамсоўгасаў узяць на ўчот млыны калгасаў і соўгасаў, арганізаваць кіраўніцтва імі і снабжэнне вытворча-тэхнічнымі таварамі.

5. Ухваліць намечаную рэарганізацыю Мельтрэста і даручыць Упбўкамзат СНК па БССР паскорыць ажыццяўленне рэарганізацыі.

Галоўлітбел №А 2254.

Тыраж 8.470.

397.760 друк. зн. (7 1/4 арк.)

Здана ў набор 7-III—34 г.

Падпісана да друку 23-III—34 г.

Набрана на літ. № 6

Адк. кар. друк. А. Жук

Рэдкалегія

Галенда
Горын
Злоткін
Картукоў
Конік
Ляўкоў
Мінкін
Посса
Ратнек
Тамаркін